

การศึกษาข้อเสนอที่ในอาณาจักรเขมร

โดย

นายทรงธรรม ปานสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาเขมร

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A STUDY OF PLACE NAMES IN KHMER KINGDOM

By

Songtham Pansakun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

DOCTOR OF PHILOSOPHY

Department of Oriental Languages

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเชื้อสถานที่ใน
อาณาจักรเขมร” เสนอโดย นายทรงธรรม ปานสกุณ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเขมร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณวดี คัชขิมา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัฒน์ ไขปัญญา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณวดี คัชขิมา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา)

...../...../.....

49109901 : สาขาวิชาภาษาเขมร

คำสำคัญ : ชื่อสถานที่/ อาณาจักรเขมร

ทรงธรรม ปานสุก : การศึกษาชื่อสถานที่ในอาณาจักรเขมร. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.กัณวดี คัชมา และ ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา. 307 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ชื่อเฉพาะของสถานที่
ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมรในศิลาจารึกอาณาจักรเขมรโบราณ และชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบันใน
จังหวัดเสียมเรียบโดยอิงตามกลุ่มความหมาย รวมทั้งดูแนวคิดและความนิยมการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่
ในสังคมเขมรในยุคสมัยที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนคร มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า มากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นมงคล บุคคล ทิศทาง ตามลำดับ ส่วนในสมัยพระ
นคร พบว่ามีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า มากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นมงคล บุคคล
พืชพรรณ สัตว์ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งที่น่ากลัว ทิศทาง น้ำหรือแหล่งน้ำ ตัวเลข
สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย ตามลำดับ

2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนคร มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพืช
พรรณ มากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งน้ำ บุคคล ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง ทิศทาง
สัตว์ อวัยวะ ตามลำดับ ในสมัยพระนคร พบว่ามีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ พืชพรรณ มากที่สุดด้วยเช่นกัน
รองลงมาคือ แหล่งน้ำ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สัตว์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่
อาศัย คำคุณศัพท์ ทิศทาง บุคคล ชนชาติหรือชาติพันธุ์ ตามลำดับ

3. ชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยปัจจุบัน มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ พืชพรรณ มากที่สุด รองลงมา
คือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ แหล่งน้ำ บุคคล สิ่งก่อสร้าง สัตว์ สิ่งของ คำคุณศัพท์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความมีมงคล
และ พิธีกรรม

4. จากการศึกษาข้างสะท้อนให้เห็นว่า ชื่อสถานที่ที่เป็นภาษาสันสกฤตในอาณาจักรเขมรโบราณ
ทั้งสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร ส่วนมากมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อและศาสนา ในขณะที่ชื่อ
สถานที่ภาษาเขมรทั้งในสมัยโบราณและสมัยปัจจุบันมีแนวคิดและความนิยมการตั้งชื่อสถานที่ตาม
ลักษณะแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่เป็นสำคัญเหมือนกัน

นอกจากนี้ในส่วนของคุณลักษณะโครงสร้างชื่อสถานที่ พบว่า ชื่อสถานที่ในภาษาสันสกฤตจะมี
โครงสร้างเป็นแบบชื่อเฉพาะและตามด้วยชื่อทั่วไป แต่ชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณและภาษาเขมร
ปัจจุบันจะมีลักษณะโครงสร้างเป็นแบบชื่อทั่วไปตามด้วยชื่อเฉพาะ

ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

49109901 : MAJOR : KHMER LANGUAGE

KEY WORD : PLACE NAMES/ KHMER KINGDOM

SONGTHAM PANSAKUN : A STUDY OF PLACE NAMES IN KHMER KINGDOM.

THESIS ADVISORS : ASST.PROF.KANGVOL KHATSHIMA, Ph.D., ASST.PROF.CHIRAPAT PRAPANVIDYA, Ph.D. 307 pp.

The purpose of this research is to analytically study proper place names which are in Sanskrit and old Khmer languages in inscriptions and modern Khmer languages used in Siemreap province. The results of this research are as follows :

1. Sanskrit place names in Pre-Angkorian period have their meanings denoting gods, auspiciousness, persons, directions and so on, whereas in the Angkorian period these place names regularly deal with gods, auspiciousness, persons, plants, animals, geography, materials or tools, horrors, directions, water resources, numeric system, constructions and so forth.

2. The place names in old Khmer language in Pre-Angkorian period mostly point out plants, water resources, persons, geography, materials or tools, constructions, directions, animals, organs of human etc. whereas in Angkorian period the old Khmer proper names always denote plants, water resources, geography, sacred local gods, animals, materials or tools, constructions, adjectives, directions, persons, ethnic groups and so on.

3. The place names in modern Khmer language in Siemreap province, relate to plants, geography, water resources, persons, constructions, animals, materials or tools, adjectives, sacred local gods, auspicious things, rituals and so forth.

4. Among the various Sanskrit proper place names, the names denoting gods and auspicious things are mostly found in inscriptions of both Pre-Angkorian and Angkorian period. It is evident that faith and religions are the most important factors for utilizing the Sanskrit proper names. On the contrary among the various old and modern Khmer proper place names the names denoting plants, water resources and geography are mostly found. Thus, it is noteworthy that physical environment features are the most important factors in using proper place names of both old and modern Khmer.

Besides, the structure of Sanskrit place names consists of proper names followed by common name, on the contrast Khmer place names, both in old and modern language, regularly appear in common name followed by proper name.

Department of Oriental Languages

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ คัชชิตา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้คอยให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งคอยให้คำแนะนำไม่อาจหาได้จากบทเรียน นอกจากนี้ยังกรุณาช่วยตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรพณ บุญฤทธิ์ ที่คอยให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างมากมาตั้งแต่เริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วีระประเสริฐ ผู้คอยให้ทั้งกำลังใจและพลังใจ ทั้งยังเป็นครูผู้เมตตาต่อศิษย์คนนี้เสมอ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ ประธานกรรมการสอบ ผู้ซึ่งคอยให้คำแนะนำดีๆ ทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิต ตลอดจนกรุณาช่วยตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัฒน์ก ไชยปัญญา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งคอยให้คำแนะนำดีๆ และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ Mr.Bruno Bruguier สำหรับข้อมูลและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างมาก

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาตะวันออกที่คอยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งแบ่งเบางานภาระงานจนผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตต์โสภณ มีระเกตุ พี่สาวที่คอยให้และเป็นกำลังใจอยู่ตลอดเวลา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้มอบทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้ำ ญาติๆ ภายในครอบครัวรวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ของผู้ทำวิจัยที่มีส่วนสนับสนุนและเป็นกำลังใจอย่างมากในเรื่องของการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้เสร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ขั้นตอนการวิจัย	11
ข้อตกลงเบื้องต้น	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
อักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	26
2 ชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกเขมร โบราณ	27
ชื่อทั่วไปของสถานที่ในภาษาสันสกฤตที่พบในศิลาจารึกเขมร โบราณ	27
ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนคร.....	36
ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยพระนคร	43
3 ชื่อสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกเขมร โบราณ	103
ชื่อทั่วไปของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกเขมร โบราณ	103
ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกสมัยก่อนพระนคร	111
ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกสมัยพระนคร.....	127
4 ชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบ.....	208
ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ	210
5 บทสรุป.....	291
บทสรุป.....	291
บรรณานุกรม	298
ประวัติผู้วิจัย	307

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ร่องรอยหลักฐานทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าอารยธรรมเขมรโบราณนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นอารยธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความเป็นมาของอาณาจักรเขมรโบราณเริ่มขึ้นตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 6 ซึ่งในขณะนั้นหลักฐานเอกสารของจีนเรียกบ้านเมืองในบริเวณนี้ว่า ฟูนัน สันนิษฐานว่า ฟูนันน่าจะเป็นอาณาจักรแรกที่เจริญขึ้นภายใต้อิทธิพลอารยธรรมของอินเดีย¹ ศูนย์กลางของอาณาจักรแห่งนี้แต่เดิมเชื่อว่าอาจจะอยู่แถบเมืองบาพนม เขตจังหวัดไพรแวงในปัจจุบัน ต่อมาได้ย้ายลงมาอยู่ที่เมืองอังกอร์บอเรีย ในเขตจังหวัดตาแก้ว รวมทั้งยังขยายอำนาจทางการเมืองออกไปถึงบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้

จนกระทั่งในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 11 อาณาจักรฟูนันก็ล่มสลายลง² หลักฐานจากจดหมายเหตุจีนสมัยราชวงศ์ซุย (Sui) ทำให้ทราบว่าในราวต้นพุทธศตวรรษ 12 เริ่มมีอาณาจักรใหม่เกิดขึ้นในนามว่า เจนละ เชื่อว่าเจนละน่าจะเป็นบ้านเมืองซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของอาณาจักรฟูนัน และอาจเคยอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองของอาณาจักรฟูนันมาก่อน³ ศูนย์กลางดั้งเดิมของเจนละอาจจะอยู่บริเวณวัดภู แดบเมืองจำปาศักดิ์ในประเทศลาวปัจจุบัน และต่อมากงจะขยายอาณาเขตรอบคลุมไปถึงบริเวณที่เป็นประเทศกัมพูชาในปัจจุบันทั้งหมด รวมทั้งยังขยายอำนาจบางส่วนไปทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในปัจจุบันอีกด้วย จดหมายเหตุจีนราชวงศ์ถัง (T'ang)⁴ ยังได้กล่าวอีกว่า ภายหลัง พ.ศ. 1249 อาณาจักรเจนละเกิดจลาจล บ้านเมืองแตกออกเป็นสองฝ่าย คือ

¹ Paul Pelliot, "Le Fou-nan," *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 3 (1903) : 248-303.

² George Coedès, *The Indianized State of Southeast Asia* Translated from the French by Susan Brown Cowing ; edited by Walter F. (Vella, Honolulu : The University Press of Hawaii, 1968), 36-38.

³ Paul Pelliot, "Le Fou-nan," 272.

⁴ Paul Pelliot, "Deux Itinéraires de Chine en Inde a La Fin du VIIIe Siècle," *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 4 (1904) : 211.

เจนละบก และเจนละน้ำ โดยเจนละบกจะมีอำนาจครอบครองดินแดนที่ราบสูงในประเทศลาวและประเทศไทยแถบเทือกเขาพนมดงรัก ส่วนเจนละน้ำนั้นน่าจะครอบครองดินแดนในบริเวณที่เป็นประเทศกัมพูชาปัจจุบันทั้งหมดรวมทั้งที่ราบลุ่มปากแม่น้ำโขงด้วย หลักฐานจดหมายเหตุจีนยังคงกล่าวถึงอาณาจักรเจนละต่อมาอีก โดยกล่าวแต่เพียงเจนละบกเท่านั้น ส่วนเจนละน้ำนั้นไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึงเลย ในเวลานั้นเจนละน้ำอาจถูกแบ่งแยกเป็นหลายแคว้น⁵ แต่ละแคว้นก็แยกตัวเป็นอิสระ มีการสู้รบกันเองจนกระทั่งสุดท้ายก็อาจถูกรุกรานจากศัตรูภายนอก ซึ่งเชื่อกันว่าน่าจะเป็นศัตรูที่มาจากเกาะชวาหรือสุมาตรา⁶ ในที่สุดบ้านเมืองก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้มารุกรานจากภายนอก จนกระทั่งราวกลางพุทธศตวรรษที่ 14 เป็นต้นมา อาณาจักรเขมรโบราณก็เข้าสู่ยุคเมืองพระนคร ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์

กษัตริย์ที่มีพระนามว่า พระเจ้าชัยวรมันที่ 2 เป็นผู้ทรงรวบรวมบ้านเมืองที่แตกแยกให้กลับเป็นปึกแผ่นอีกครั้ง โดยสถาปนาพระองค์ขึ้นเป็นจักรพรรดิ (Cakravartin) และยังโปรดให้พราหมณ์ประกอบพิธี “เทวราชา” สถาปนาเทพผู้เป็นราชาของเหล่าเทพทั้งปวงขึ้นเป็นเทพผู้คุ้มครองราชบัลลังก์และราชอาณาจักร พระราชอาณาจักรในยุคเมืองพระนครนี้ตั้งมั่นอยู่ในบริเวณพื้นที่ของจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน ทั้งนี้ได้ค้นพบร่องรอยหลักฐานทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรอยู่เป็นจำนวนมากในบริเวณนี้ แม้ในบางช่วงเวลา อาจมีการย้ายเมืองหลวงออกไปจากเมืองพระนครเดิมไปตั้งยังพื้นที่อื่น แต่ก็เป็นเพียงเวลาสั้นๆ เพราะสุดท้ายก็ย้ายเมืองหลวงกลับมายังเมืองพระนครตามเดิม⁷ ความรุ่งเรืองของยุคเมืองพระนครได้ดำเนินมาอีกยาวนานจนกระทั่งถึงราวๆ ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 เมืองพระนครจึงถูกทิ้งร้างไป สาเหตุหลักน่าจะมาจากการรุกรานของอยุธยา

⁵ Madeleine Giteau, *Histoire du Cambodge* (Paris : Didier, 1957), 37-38.

⁶ George Coedès et Pierre Dupont, “Les steles de Sdok Kok Thom, Phnom Sandak et Prah Vihar,” *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 43 (1946) : 56-134. อย่างไรก็ตามยังมีนักวิชาการบางท่านมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป ดู Michael Vickery, *History of Cambodia* (Phnom Penh : Pre-Angkor Studies Society, 2002), 56-58.

⁷ ในรัชกาลของพระเจ้าชัยวรมันที่ 4 (พ.ศ. 1471-1485) มีการย้ายเมืองหลวงไปอยู่ที่เกาะแกร์ ซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเมืองพระนคร จนมาในสมัยรัชกาลของพระเจ้าราชนทรวรมัน (พ.ศ. 1487-1511) จึงเสด็จฯ กลับมาประทับยังเมืองพระนครเช่นเดิม

อาณาจักรที่เจริญขึ้นมาใหม่แถบลุ่มน้ำเจ้าพระยา⁸ รวมระยะเวลาความรุ่งเรืองของเมืองพระนครเกือบ 600 ปี

ภายหลังการละทิ้งเมืองพระนคร หลักฐานที่ปรากฏอยู่ในพงสาวดารเขมรแสดงให้เห็นว่า กษัตริย์ที่ขึ้นมาปกครองบ้านเมืองคงจะมีความพยายามที่จะฟื้นฟูอาณาจักรขึ้นมาใหม่ แต่ก็ไม่ยิ่งใหญ่เหมือนเช่นในอดีต อีกทั้งราชธานีก็ไม่ได้อยู่ที่เมืองพระนครดังเดิม หากแต่ย้ายราชธานีลงไปทางใต้ของประเทศอยู่หลายแห่ง จนสุดท้ายในปี พ.ศ. 2408 ก็ได้ย้ายราชธานีมาอยู่ที่กรุงพนมเปญตลอดจนถึงปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตมา อาณาจักรเขมรโบราณมีความรุ่งเรืองยาวนานอย่างต่อเนื่องโดยช่วงที่รุ่งเรืองที่สุดนั้นเป็นช่วงเวลาที่ราชธานีของอาณาจักรเขมรโบราณมาตั้งมั่นอยู่ที่บริเวณเมืองพระนครซึ่งในปัจจุบันก็คือบริเวณที่เป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดเสียมเรียบ ที่ถือว่าเป็นบริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อย่างมาก ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ที่รุ่งเรืองนี้ นอกจากร่องรอยหลักฐานเช่น แหล่งโบราณสถาน ประติมากรรมรูปเคารพ และเอกสารของจีนแล้ว หลักฐานชิ้นสำคัญที่สุดที่แสดงให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของอาณาจักรเขมรโบราณและทำให้ทราบถึงความรุ่งเรืองและยิ่งใหญ่ของเมืองพระนครนั้นก็คือ ศิลาจารึก (Inscriptions) ของอาณาจักรเขมรโบราณ

การศึกษาศิลาจารึกเขมรโบราณเริ่มตั้งแต่ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยมีนักวิชาการชาวต่างชาติตีพิมพ์ผลงานเกี่ยวกับศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณออกเผยแพร่หลายท่าน เช่น Heinrich Kern, Auguste Bath, Abel Bergaigne, Étienne Aymonier เป็นต้น จนต่อมาได้มีนักวิชาการชาวฝรั่งเศสที่ชื่อว่า George Coedès ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลศิลาจารึกของอาณาจักรเขมรโบราณ

George Coedès ได้ออกผลงานหนังสือ *Inscriptions du Cambodge* ทั้งหมดแปดเล่มโดยเล่มที่หนึ่งถึงเล่มที่เจ็ดเป็นการอ่านและแปลศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณที่ได้ค้นพบทั้งในประเทศกัมพูชา และในบางส่วนของประเทศไทย เวียดนามและลาวในปัจจุบัน ส่วน *Inscriptions du Cambodge* เล่ม 8 ที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2509 นั้น เป็นการทำดัชนีและรวบรวมคำศัพท์ของศิลาจารึกเขมรโบราณจำนวน 1,005 หลัก ซึ่งส่วนใหญ่ได้ตีพิมพ์อยู่ใน *Inscriptions du Cambodge* เล่ม 1-7 แบ่งเป็นศิลาจารึกในสมัยก่อนพระนคร (Pre-Angkorian Period) จำนวน 256 หลัก สมัยพระนคร (Angkorian Period)

⁸ Lawrence Palmer Briggs, "Siamese Attacks on Angkor Before 1430," *The Far Eastern Quarterly* 8, 1 (November 1948) : 3-33.

จำนวน 712 หลัก และสมัยหลังพระนคร (Post-Angkorian Period) จำนวน 37 หลัก ศิลจารึกเหล่านี้เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของอาณาจักรเขมรโบราณได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้หนังสือ *Inscriptions du Cambodge* เล่ม 8 ยังมีการรวบรวมชื่อเฉพาะ (Noms Propres) ที่สำคัญ ซึ่งปรากฏอยู่ในศิลปจารึกเขมรโบราณที่ออกมาก่อนหน้านี้แล้วเจ็ดเล่ม อย่างไรก็ตามยังพบว่าศิลปจารึกที่เกี่ยวข้องกับอาณาจักรเขมรโบราณที่ตีพิมพ์ในเอกสารอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งในศิลปจารึกเหล่านี้ยังคงพบชื่อเฉพาะอื่นๆ นอกเหนือไปจากชื่อเฉพาะที่มีในหนังสือ *Inscriptions du Cambodge* ข้อมูลชื่อเฉพาะในศิลปจารึกอาณาจักรเขมรโบราณนั้นมีทั้งที่เป็นนามของเทพเจ้า พระนามของพระมหากษัตริย์ ชื่อของเหล่าขุนนาง ข้าราชการทั้งหญิงและชาย และรวมไปถึงชื่อเฉพาะที่น่าสนใจอีกกลุ่มหนึ่งก็คือชื่อของสถานที่

ชื่อสถานที่ที่ระบุอยู่ในศิลปจารึกเขมรโบราณมีทั้งที่เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นโดยใช้เรียกสถานที่ตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา เนินเขา เป็นต้น และชื่อสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชื่อหมู่บ้าน ชื่อศาสนสถานต่างๆ⁹

ลักษณะของชื่อสถานที่โดยทั่วไปเกือบทุกภาษามักจะประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ชื่อทั่วไปและชื่อเฉพาะ¹⁰ ชื่อสถานที่ในศิลปจารึกเขมรโบราณก็เช่นเดียวกันกับชื่อสถานที่ในภาษาอื่นๆ ที่จะประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นชื่อทั่วไปและชื่อเฉพาะ

⁹ ศิลจารึกของอาณาจักรเขมรโบราณได้ถูกกำหนดและขึ้นทะเบียนโดยนักวิชาการชาวฝรั่งเศสโดยแต่ละหลักจะใช้อักษร K และตามด้วยหมายเลข เช่น K.44, K.293 เป็นต้น หมายเลขของศิลปจารึกไม่ได้เรียงตามลำดับอายุของจารึกแต่จะเรียงตามลำดับเวลาการค้นพบศิลปจารึกก่อนหรือหลัง ดังนั้นหมายเลขหลักจารึกน้อยไม่ได้หมายความว่าอายุเก่ากว่าหมายเลขมาก ในปัจจุบันเมื่อมีการค้นพบศิลปจารึกหลักใหม่ๆ โดยชาวกัมพูชาเอง ได้มีการกำหนดและขึ้นทะเบียนแบบใหม่โดยใช้อักษร Ka และตามด้วยหมายเลข เช่น Ka.7, Ka.18, Ka.64 เป็นต้น โดยหลักการของการกำหนดหมายเลขยังคงเหมือนเดิมคือเรียงตามลำดับเวลาการค้นพบศิลปจารึก สำหรับการกำหนดและขึ้นทะเบียนศิลปจารึกเขมรโบราณที่ค้นพบในประเทศไทยปัจจุบันนั้น จะมีการกำหนดเป็นสองลักษณะ ลักษณะแรกจะเรียกชื่อศิลปจารึกนั้นตามสถานที่ที่ค้นพบ อีกลักษณะหนึ่งจะเป็นการกำหนดและขึ้นทะเบียนโดยใช้อักษรย่อของชื่อจังหวัดและตามด้วยหมายเลขลำดับการค้นพบ โดยศิลปจารึกบางหลักก็อาจมีการกำหนดและขึ้นทะเบียนตามแบบที่นักวิชาการฝรั่งเศสได้จัดทำไว้แล้ว เช่น

- ศิลจารึกพนมรุ้ง 3 หรือ บร.18 โดย บร. ย่อมาจาก จังหวัด บุรีรัมย์

นักวิชาการฝรั่งเศสได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วเป็น K.1120 เป็นต้น

¹⁰ Jordan Terry G. and Lester Rowntree, **The Human Mosaic : A Thematic Introduction to Cultural Geography**, (Harper & Row : New York, 1976), 216.

ชื่อทั่วไปของชื่อสถานที่พบว่ามียกย่องปรากฏซ้ำๆ กันเป็นจำนวนมากและเป็นตัวบอกลักษณะเฉพาะที่แตกต่างของพื้นที่นั้นๆ ตามปกติชื่อทั่วไปของชื่อสถานที่จะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับทางภูมิศาสตร์ที่เป็นแหล่งน้ำหรือที่ราบ เช่น Piv(บึง) Stuk(หนอง) Vrai(ป่า) Sruk(หมู่บ้าน) Bhūmi(ที่ดิน) เป็นต้น

สำหรับชื่อเฉพาะที่ปรากฏในจารึกเขมรโบราณพบว่ามีความน่าสนใจเพราะมีการตั้งชื่อที่หลากหลายโดยเกี่ยวข้องกับพระพุทธรูป สัตว์ ความเชื่อทางศาสนา สภาพทางธรรมชาติ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพระพุทธรูป

Gargyar	ต้นตะเคียนซึ่งเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ สกุล <i>Hopea</i> อยู่ในวงศ์ไม้ยาง Dipterocarpaceae (เมือง)
Trapek	ต้นตะแบก <i>Lagerstroemia</i> อยู่ในวงศ์ Lythraceae(แหล่งน้ำ)
Aṃvil	ต้นมะขาม <i>Tamarindus indica</i> อยู่ในวงศ์ Caesalpiniaceae (แหล่งน้ำ)
Phalapriya	ต้นประยงค์ <i>Aglaia odorata</i> อยู่ในวงศ์ Meliaceae(แหล่งน้ำ)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์

(Vrai) Gmu j	(ป่า) ผึ้ง(พื้นป่า)
Trī	ปลา(แหล่งน้ำ)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับศาสนา

Śiva(pura)	เมืองของพระศิวะ(เมือง)
Livga(parvata)	ลิงคบรรพต ภูเขาแห่งศิวลึงค์(ภูเขา)
Hari(pura)	หริปุระ เมืองของพระวิษณุ(เมือง)
Svarga(pura)	สวรรค์ปุระ เมือง(แห่ง)สวรรค์(เมือง)
Hema(giri)	เหมคิริ ภูเขาทอง(ชื่อนี้อาจเกี่ยวข้องกับเขาพระสุเมรุ)(ภูเขา)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสภาพทางธรรมชาติ

Vana(pura)	ป่า (เมือง)
Vnam (Jev)	ภูเขา(เชิง)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์

(Vrai) Vnav (ป่า)พนอง ปาของคนพนอง(ผืนป่า)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล

Jayaśrī ชัยศรี ชัยชนะอันเป็นศรี เป็นมงคล, พระศรีแห่งชัยชนะ(ศาสนสถาน)

Bhadrāsrama ภัทราศรม ที่อยู่ที่เจริญ(อาศรม)

Amoghapura อโมฆปุระ เมืองที่มีค่า เมืองที่ไม่ว่างเปล่า(เมือง)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นอัปมงคล

Camrai จัญไร ไม่เป็นมงคล(เมือง)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์

Ruv ใหญ่(แหล่งน้ำ)

Jrau ลึก(แหล่งน้ำ)

ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย

(Travav) Āvāsa (ตระพัง)อาวาส(แหล่งน้ำ)

ข้อมูลเหล่านี้ สันนิษฐานว่าการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยเขมรโบราณมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น น่าจะมาจากสภาพแวดล้อม ชื่อพรรณพืชที่อาจมีชุกชุมในบริเวณนั้น พันธุ์สัตว์ สภาพทางธรรมชาติ หรือความเชื่อทางศาสนา เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมรโบราณมีทั้งที่เป็นภาษาสันสกฤตและภาษาเขมรโบราณ และพบว่าความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่นั้นมีความแตกต่างกัน โดยความหมายของชื่อเฉพาะที่เป็นภาษาสันสกฤตส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเทพเจ้า ศาสนา ความมีมงคล ในขณะที่ชื่อเฉพาะที่เป็นภาษาเขมรโบราณส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพรรณพืช และลักษณะทางภูมิศาสตร์

การระบุชื่อของสถานที่ในเมืองพระนครยังคงมีปรากฏในเอกสารต่างๆ ต่อมา เช่นพงสาวดาร ศิลจารึก โดยเฉพาะจารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร(Inscriptions modernes d'Angkor : IMA) พบว่ายัง

มีการระบุชื่อเดิมของสถานที่ภายในเมืองพระนครอยู่ เช่น พิชณุโลก ซึ่งเป็นชื่อของปราสาทนครวัด¹¹ หรืออินทรีปักษ์ ซึ่งหมายถึงเมืองนครธม¹² เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารสมัยนั้นมีข้อมูลค่อนข้างน้อย จึงเป็นการยากที่จะทำให้เห็นถึงลักษณะการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยหลังพระนครได้อย่างชัดเจน

ปี พ.ศ. 2406 ประเทศกัมพูชาได้กลายเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ชาวฝรั่งเศสได้เข้ามาสำรวจและบันทึกเกี่ยวกับชื่อสถานที่ต่างๆ ในประเทศกัมพูชาไว้เป็นหลักฐานมากขึ้น โดยข้อมูลของชื่อสถานที่ที่ปรากฏในการบันทึกได้จากการสอบถามผู้คนที่ย้ายอยู่ในบริเวณพื้นที่เหล่านั้น ดังนั้นชื่อที่ได้จึงอาจจะแตกต่างจากชื่อที่ปรากฏในศิลาจารึกเขมรโบราณ ผลงานดังกล่าวได้แก่ Le Cambodge I-III ของ Étienne Aymonier¹³ และ Inventaire descriptif des monuments du Cambodge I-III ของ Lunet de Lajonquière, E.¹⁴

ในปัจจุบันข้อมูลในเว็บไซต์ของรัฐบาลประเทศกัมพูชา¹⁵ระบุว่าทั่วทั้งประเทศกัมพูชาทั้งหมด 185 อำเภอ 1,622 ตำบล 13,866 หมู่บ้าน สำหรับจังหวัดเสียมเรียบ แม้ในปัจจุบันจะไม่ใช่อำเภอหลวงของประเทศกัมพูชาแต่จังหวัดนี้ก็ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญอย่างมากต่างจากจังหวัดอื่นๆ เพราะมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเคยเป็นเมืองในประวัติศาสตร์ที่มีร่องรอยหลักฐานอันสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรเขมรในอดีตหรือที่เรียกกันว่าเมืองพระนคร และประชาชนที่ย้ายอยู่ในจังหวัดนี้ก็ยังคงมีการสืบทอดวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม ต่อมาจนถึงในปัจจุบัน¹⁶

ชื่อสถานที่ปัจจุบันของจังหวัดเสียมเรียบในเว็บไซต์ของรัฐบาลประเทศกัมพูชา พบว่าระบุชื่อเฉพาะของชื่อหมู่บ้านซึ่งมีทั้งหมด 907 หมู่บ้าน 100 ตำบล ใน 12 อำเภอเท่านั้นและนอกจากข้อมูลชื่อ

¹¹ อุไรศรี วรสระริน, จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ.1566-ค.ศ. 1747 (กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2542), 40.

¹² เรื่องเดียวกัน, 46.

¹³ Étienne Aymonier, **Le Cambodge I-III** (Paris : Ernest leroux, 1900-04).

¹⁴ E. Lunet de Lajonquière, **Inventaire descriptif des monuments du Cambodge I-III** (Paris : Ernest Leroux, 1902-11).

¹⁵ Royal Government of Cambodia, **Organization** [online], Accessed 9 July 2008. Available from <http://www.cambodia.gov.kh/unisql1/egov/english/organ.admin.html>.

¹⁶ วารุณี โอสธารมย์, “ประวัติและพัฒนาการ เมืองเสียมเรียบ,” **จุลสารไทยคดีศึกษา** 16, 2 (พฤศจิกายน 2542- มกราคม 2543) : 7-25.

หมู่บ้านแล้ว ผู้วิจัยยังพบข้อมูลที่กล่าวถึงชื่อสถานที่ต่างๆ นอกเหนือไปจากชื่อหมู่บ้านในแผนที่ทางโบราณคดีในบริเวณเมืองพระนครและพื้นที่โดยรอบซึ่งทำขึ้นโดยนักวิชาการชาวฝรั่งเศส¹⁷ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ละเอียดที่สุดที่กล่าวถึงชื่อสถานที่ในปัจจุบันนอกเหนือจากชื่อของหมู่บ้านโดยชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะเหล่านี้ที่ปรากฏอยู่ในแผนที่ทางโบราณคดีในบริเวณเมืองพระนครและพื้นที่โดยรอบ เป็นชื่อที่ผู้คนในปัจจุบันที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเสียมเรียบคุ้นเคยและรู้จักกันดี

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมรโบราณ เช่น มีการตั้งชื่อที่มีลักษณะของความหมายเกี่ยวกับพืชพรรณ เกี่ยวกับสัตว์ เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาเหมือนกัน เช่น

สมรเภา	samrov	ต้นตำโรง ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Sterculia Foetida</i> (ชื่อหมู่บ้าน)
พระโค	brah go	พระโค (ชื่อโบราณสถาน)
หมี	khlāghmum	หมี (ชื่อหมู่บ้าน)
(ฉา) พระพุทธรูป	brahbuddh	(ลาน สนาม) พระพุทธรูป (ชื่อแหล่งโบราณสถาน)

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าลักษณะชื่อเฉพาะของสถานที่ในปัจจุบันมีความแตกต่างจากชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมรโบราณอยู่ด้วย เช่น ในปัจจุบันไม่นิยมใช้ภาษาสันสกฤตในการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ หรือ ทั้งในอดีตและปัจจุบันมีการกำหนดชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา แต่เมื่อระยะเวลาเปลี่ยนไป การเคารพนับถือศาสนาในอาณาจักรเปลี่ยนจากศาสนาพราหมณ์มาเป็นศาสนาพุทธแบบเถรวาท ก็ส่งผลถึงการตั้งชื่อสถานที่ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งกล่าวคือ ลักษณะของชื่อโบราณสถานในปัจจุบันนั้นพบว่ามีชื่อเฉพาะเป็นภาษาเขมร ในขณะที่ข้อมูลในศิลาจารึกยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่แห่งเดียวกันนั้นมีทั้งที่เป็นภาษาสันสกฤตและภาษาเขมรโบราณ เช่น ปราสาทหินพนมรุ้ง ข้อมูลในศิลาจารึกได้ระบุชื่อของศาสนสถานทั้งสองภาษา ถ้าเป็นภาษาสันสกฤตจะระบุชื่อว่า สฤทธริ และภาษาเขมรโบราณจะระบุชื่อว่า นัมรุง จากข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าชื่อของศาสนสถานและโบราณสถานบางแห่งยังคงมีร่องรอยของชื่อสถานที่ปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน เพราะฉะนั้นการศึกษาค้นคว้าชื่อเฉพาะของสถานที่ในศิลาจารึก

¹⁷ Christophe Pottier, *Carte archeologique de la region d'Angkor Zone Sud*, (Paris : Universite Paris III-Sorbonne Nouvelle Ufr Orient et Monde Arabe), 1999.

เขมร โบราณกับชื่อเฉพาะของสถานที่ในปัจจุบัน อาจสามารถช่วยเชื่อมโยงชื่อศิลาจารึกกับตำแหน่งของศาสนสถานบางแห่งในปัจจุบันได้

ถึงแม้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชื่อสถานที่ในประเทศกัมพูชาจะมีผู้ทำเอาไว้บ้างแล้ว เช่น

ปี ค.ศ. 1967 Saveros Lewitz ได้เขียนบทความภาษาฝรั่งเศสลงในวารสารของสำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพาทิศ ชื่อว่า “La toponymie Khmère”¹⁸ เป็นบทความที่กล่าวถึงชื่อสถานที่ในประเทศกัมพูชา ซึ่งดูการเปลี่ยนแปลงของชื่อสถานที่โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเสียงหรืออักขรวิธีรวมทั้งยังวิเคราะห์ถึงการตั้งชื่อสถานที่ของเขมร โดยชื่อสถานที่ที่นำมาเป็นข้อมูลในบทความนี้ส่วนใหญ่จะเป็นชื่อสถานที่ที่ใช้กันในปัจจุบันแล้ว แม้จะมีการกล่าวถึงชื่อสถานที่ในศิลาจารึกอยู่บ้างแต่ก็เป็นเพียงแค่ชื่อจำนวนหนึ่งเท่านั้นไม่ใช่ชื่อสถานที่ในศิลาจารึกทั้งหมด

ต่อมาในปี ค.ศ. 1997 Long Seam ได้เขียนหนังสือเป็นภาษาเขมรชื่อว่า “**ស្ថាននាមវិទ្យាខ្មែរ**”¹⁹ (สถานนามวิทยาเขมร) โดยศึกษาถึงคำเรียกชื่อสถานที่ในศิลาจารึกที่เป็นชื่อทั่วไป โดยที่ชื่อทั่วไปเหล่านี้มักจะปรากฏอยู่ข้างหน้าชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะ นอกจากนี้ Long Seam ยังได้แบ่งแยกชื่อทั่วไปเหล่านี้ออกเป็น

1. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับสถานที่หรืออาณาเขต
2. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำ
3. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับแผ่นดิน พื้นดิน
4. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อื่นๆ อีก

ในปี ค.ศ. 1999 Christophe Pottier ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่องแผนที่ทางโบราณคดีในบริเวณเมืองพระนคร จังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ได้มีการระบุชื่อสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญคือชื่อของแหล่งโบราณสถานในบริเวณเมืองพระนครซึ่งชื่อเหล่านี้เป็นภาษาเขมรและยังเป็นชื่อที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชื่อสถานที่ในประเทศกัมพูชาที่ผ่านมายังมีข้อจำกัด กล่าวคือ Saveros Lewitz ศึกษาแต่เฉพาะการเปลี่ยนแปลงของชื่อสถานที่บางคำ Long Seam ไม่ได้ศึกษาชื่อเฉพาะ และ Christophe Pottier เพียงแค่มีรายชื่อของสถานที่เพื่อกำหนดพื้นที่ในแผนที่ทาง

¹⁸ Saveros Lewitz, “La toponymie Khmère,” *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 53(2) (1967) : 375-452.

¹⁹ ឡុង ស៊េម, **ស្ថាននាមវិទ្យាខ្មែរ**, (ភ្នំពេញ : ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, 1997) . 14-150.

โบราณคดีในจังหวัดเสียมเรียบเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจอยากที่จะศึกษาความหมายชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมรโบราณทั้งที่เป็นภาษาสันสกฤตและภาษาเขมร รวมถึงชื่อเฉพาะของสถานที่ในเขมรสมัยปัจจุบันเพื่อให้ทราบถึงแนวคิดและความนิยมของการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ในสังคมเขมรในยุคสมัยที่แตกต่างกัน

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกอาณาจักรเขมรโบราณ โดยอิงตามกลุ่มความหมาย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกอาณาจักรเขมรโบราณ โดยอิงตามกลุ่มความหมาย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบ โดยอิงตามกลุ่มความหมาย
4. เพื่อศึกษาแนวคิดและความนิยมของการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ในสังคมเขมรในยุคสมัยที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเก็บข้อมูลจาก

1. ชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตและภาษาเขมรในอาณาจักรเขมรโบราณ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 11 ถึงพุทธศตวรรษที่ 18 จากเอกสารต่างๆ ดังนี้

- 1.1 Inscriptions du Cambodge Vol. I - VIII ของ George Cœdès
- 1.2 Nouvelles inscriptions du Cambodge I - III ของ Saveros Pou
- 1.3 Inscriptions Modernes d'Angkor ของ Maha Bidur Krassam
- 1.4 บทความเกี่ยวกับจารึกประเทศกัมพูชา ใน Bulletin de l'École française d' Extrême-Orient (BEFEO)
- 1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับจารึกเขมรใน <http://sealang.net/classic/khmer/>
- 1.6 บทความเกี่ยวกับจารึกประเทศกัมพูชา ในวารสาร และหนังสืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบัน ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ โดยจะเก็บข้อมูลเฉพาะ ชื่อหมู่บ้าน ชื่อภูเขา ชื่อแหล่งน้ำ ชื่อโบราณสถาน โดยอาศัยการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

2.1 รายชื่อหมู่บ้านในอาณาจักรกัมพูชาจาก website <http://www.cambodia.gov.kh> ซึ่งเป็นข้อมูลของรัฐบาลแห่งประเทศกัมพูชา (Royal Government of Cambodia)

2.2 แผนที่ทางโบราณคดีในบริเวณเมืองพระนครและพื้นที่โดยรอบ (Carte archeologique de la region d'Angkor Zone Sud) ของ Christophe Pottier

2.3 แผนที่โบราณคดีประเทศกัมพูชา โดยสำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพาทิศ (EFEO)

2.4 เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการวิจัย

1. ค้นคว้าและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ค้นคว้าและรวบรวมชื่อสถานที่ จากศิลาจารึกเขมรโบราณ

3. รวบรวมรายชื่อปัจจุบันของหมู่บ้านและชื่อสถานที่ เช่น โบราณสถาน แหล่งน้ำ ภูเขา ภายในจังหวัดเสียมเรียบ

4. เก็บข้อมูลภาคสนามในจังหวัดเสียมเรียบ ถึงชื่อสถานที่ที่นอกเหนือจากข้อ 3

5. จัดทำบัตรข้อมูลชื่อสถานที่โดยให้ความหมาย บอกที่มา รวมทั้งรายละเอียดของหลักฐาน โดยหาความหมายจากพจนานุกรม

5.1 ภาษาเขมรโบราณ

5.1.1 Saveros Pou, **Dictionnaire vieux Khmer – Français-Anglais**, Paris : Cedoreck, 1999.

5.1.2 Long Seam, **Dictionnaire du Khmer ancien : D' après les inscriptions du Cambodge du Vie.-VIIIe. Siècles**, Phnom Penh : Phnom Penh Printing House, 2000.

5.2 ภาษาเขมรปัจจุบัน

5.2.1 L'institut Bouddhique, **វចនានុក្រមខ្មែរ Dictionnaire Cambodgien**, Phnom Penh, 1968.

5.2.2 Robert K. Headley, **Cambodian English Dictionary**, Washington, D.C. : Catholic University of American Press, 1977

5.2.3 คณะกรรมการทุน, **พจนานุกรม เขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุমানราชชน**, กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2517-2525.

5.3 ภาษาสันสกฤต

5.3.1 Monier Monier-Williams. Sir, **Sanskrit – English Dictionary**, London : Oxford University Press, 1960.

5.3.2 Arthur Anthony Macdonell, **A Practical Sanskrit dictionary**, London : Oxford University Press, 1974.

6. นำข้อมูลชื่อสถานที่ในศิลาจารึกที่รวบรวมมาได้แปลความหมายเป็นภาษาไทย ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มความหมาย

7. นำข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบที่รวบรวมมาได้แปลความหมายเป็นภาษาไทย ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มความหมาย

8. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคุณลักษณะการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกเขมรโบราณ และชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบัน จังหวัดเสียมเรียบ

9. เรียบเรียงผลการวิเคราะห์

10. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การจัดหมวดหมู่ของชื่อสถานที่จะใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มหรือจัดหมวดหมู่ตามความหมายของหนังสือคลังคำ²⁰ เป็นหลัก เพราะหนังสือเล่มนี้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการว่าจัดหมวดหมู่ทางความหมายได้ครอบคลุมที่สุด

²⁰ นวพรรณ พันธุมธรา, **คลังคำ** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2544), 1-899.

2. การแสดงข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในศิลาจารึก ในกรณีที่ชื่อเฉพาะของสถานที่มีการระบุไว้ในศิลาจารึกว่าเป็นสถานที่ประเภทใด ผู้วิจัยจะแสดงลักษณะของสถานที่ประเภทนั้นในเครื่องหมายวงเล็บหลังชื่อเฉพาะของสถานที่นั้น เช่น

Bhāskaravin (sre)

ภาสกรวิน (นา)

K.115 ICVI, 11: 17 (587)

Abhinavagrāma (bhūmi)

หมู่บ้านใหม่, หมู่บ้านที่ค่อนข้างใหม่ (ที่ดิน)

K.248 ICIII, 95: 6 (X)

แต่ในกรณีที่ไม่มีการระบุประเภทของสถานที่ไว้ ผู้วิจัยจะไม่ใส่เครื่องหมายวงเล็บหลังชื่อเฉพาะของสถานที่นั้น เช่น

Amoghapura

เมืองที่ไม่มีข้อผิดพลาด

K.425 ICII, 143: 15 (890 (?))

K.292 ICIII, 215: 12 (933)

3. ไม่ศึกษาชื่อสถานที่ในสมัยกลางหรือหลังพระนคร (Post Angkorian Period) เพราะข้อมูลมีไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ให้เห็นได้ชัดเจน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงหมวดหมู่และความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในอาณาจักรเขมรโบราณ
2. ได้ทราบถึงหมวดหมู่และความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในอาณาจักรเขมรโบราณ
3. ได้ทราบถึงหมวดหมู่และความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่ในเขมรปัจจุบัน
4. ได้ทราบแนวคิดและความนิยมของการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ในสังคมเขมรในยุคสมัยที่แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชื่อสถานที่มีดังนี้

ในปี ค.ศ. 1871 Alexander Cunningham ได้ออกหนังสือชื่อว่า The Ancient Geography of India เป็นหนังสือที่พยายามจะสืบค้นหาตำแหน่งของชื่อสถานที่โบราณในอินเดียที่มีการกล่าวอ้างถึงใน

เอกสารโบราณว่าตรงกับสถานที่แห่งใดในประเทศอินเดียปัจจุบัน โดยเอกสารที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาของหนังสือเล่มนี้จะได้มาจาก บันทึกของปโตเลมี(Ptolemy) ที่มีการกล่าวถึงการรุกรานมายังดินแดนในอินเดียโดยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชซึ่งในเอกสารมีการกล่าวถึงชื่อสถานที่ดินแดนต่างๆ และเอกสารโบราณอีกชิ้นหนึ่งที่ Alexander Cunningham ใช้เป็นหลักในการศึกษาชื่อสถานที่ที่คือนักการเดินทางของนักบวชชาวจีนที่มีนามว่า Hwen Thsang ซึ่งเดินทางมายังอินเดียในช่วง ค.ศ. 630 ภายหลังจากสมัยของปโตเลมี(Ptolemy) กว่า 480ปี²¹ Alexander Cunningham ได้นำข้อมูลชื่อสถานที่ในเอกสารมาวิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลจากการสำรวจทางโบราณคดีในอินเดียมาประมวล ทำให้สามารถสันนิษฐานถึงตำแหน่งของสถานที่ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารโบราณว่าตรงกันกับบริเวณใดของประเทศอินเดียปัจจุบันได้ถึงกว่า147แห่ง และบริเวณบางส่วนของประเทศศรีลังกาในปัจจุบัน

Parmanand Gupta²² เขียนหนังสือในปี ค.ศ. 1977 ชื่อว่า Geographical names in ancient Indian inscriptions เป็นการรวบรวมชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์ทั้งหมด 402 แห่งที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกประเทศอินเดียโบราณที่มีอายุเก่าแก่จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 650 โดยผู้เขียนพยายามที่จะอธิบายว่าชื่อสถานที่แต่ละแห่งอยู่ตำแหน่งใดและตรงกับสถานที่ใดในปัจจุบัน

Franz Boas²³ ได้ออกบทความเรื่อง On geographical names of the Kwakiutl Indians โดยเป็นการศึกษาชื่อทางภูมิศาสตร์กายภาพของชนอินเดียนแดงเผ่า Kwakiutl ซึ่งอาศัยอยู่ใน British Columbia ซึ่งผลการศึกษาปรากฏว่าชื่อเรียกสถานที่ของเผ่านี้ซึ่งดำรงอยู่ด้วยการใช้ชีวิตในทะเลนั้นจะมีชื่อเรียกสถานที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ทะเล และอันตรายจากทะเล การใช้คำแสดงทิศทางก็มักจะขึ้นอยู่กับการไหลของกระแสน้ำหรือทิศทางของชายฝั่ง นอกจากนี้ชื่อเรียกต่างๆ ในภาษานี้ยังแสดงออกถึงลักษณะทางภาษาศาสตร์ของภาษา Kwakiutl เองด้วย นั่นคือภาษานี้มีลักษณะการใช้ อุปสรรค (prefix) และปัจจัย (suffix) เป็นจำนวนมาก ซึ่งชื่อเรียกสถานที่ในภาษานี้จึงมักประกอบด้วยอุปสรรคและปัจจัยเหล่านี้เป็นสำคัญด้วย

²¹ Alexander Cunningham, **The Ancient Geography of India**, (Varanasi : Indological Book House, 1963), iii, n.1.

²² Parmanand Gupta, **Geographical names in ancient Indian inscriptions**, (Delhi : Mayur Press, 1977).

²³ Boas, Franz. "On geographical names of the Kwakiutl Indians." in **Language in Culture and Society**, New York. Harper & Row, 1964 : 171-181.

Sumuel H. Elbert²⁴ เขียนบทความเรื่อง The domain of place names in Hawaii Linguistics and Anthropology ซึ่งเป็นการศึกษาชื่อสถานที่ในฮาวาย โดยมีจุดมุ่งหมายคือ

1. เพื่อวิเคราะห์ชื่อสถานที่ในฮาวายซึ่งประกอบด้วยส่วนที่วิเคราะห์ไม่ได้ในภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเก็บบันทึกข้อมูลชื่อสถานที่รวมทั้งความหมายให้ได้มากที่สุดในขณะที่ยังมีผู้รู้ภาษาท้องถิ่นเหล่านี้อยู่

3. เพื่อศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องสถานที่

ข้อมูลที่น่าสนใจศึกษาเป็นข้อมูลจากการบอกเล่าไม่ใช่ข้อมูลจากการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. ประมาณ 80% ของชื่อสถานที่ที่มาจากภาษา Hawaiian
2. ชื่อที่เหลือจะเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่โดยนักพัฒนาที่ดินหรือกรรมการของชุมชนหรือโดยองค์การศาสนา
3. โครงสร้างภาษาศาสตร์ของชื่อสถานที่มักจะประกอบด้วยคำคำเดียวหรือหลายคำ
4. คำที่ตัดแบ่งได้มักจะประกอบด้วยหน่วยคำเติม (Affixes)
5. ชื่อสถานที่มีทั้งที่เป็นนามวลี คำนามที่มีคำแสดงการเป็นเจ้าของนำหน้า กริยาวลี คำ particle เรียงต่อกับคำที่มีความหมาย (Content words) และชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเกิดจากการย่อให้สั้นจากเดิม

ส่วนการวิเคราะห์ความหมายปรากฏว่า ชื่อสถานที่ในฮาวายมักจะมีที่มาจาก 1. รากศัพท์จากเรื่องราวดั้งเดิม 2. การกำหนดของนักภาษาศาสตร์ 3. คำพ้องเสียง 4. หน่วยคำที่เป็นคู่เทียบเสียง 5. การตัดแบ่งหน่วยคำที่ไม่ถูกต้อง และสามารถจำแนกความหมายได้ดังนี้คือ 1. เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ 2. ธรรมชาติที่เคลื่อนไหวไม่ได้ 3. คำบอกขนาด 4. วัฒนธรรม 5. พืช 6. การกระทำ 7. คุณสมบัติอื่นๆ 8. คำบอกจำนวนและปริมาณ 9. คำเรียกชื่อ 10. นก 11. ส่วนต่างๆ ของร่างกาย 12. เทพเจ้าและบุคคลในเทพนิยาย 13. ประชาชน 14. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 15. สิ่งมีชีวิตในทะเล 16. สถานที่ตั้ง และ 17. กลิ่น

²⁴ Elbert, Sumuel H.. "The domain of place names in Hawai'i" in **Linguistics and Anthropology. In honor of C.F. Voegelin**, by M.D. Kindade, K.L. Pike and O. Wernn, The Peter de Pidder Press, 1975: 137-181

Zdenek Salzmann²⁵ เขียนบทความเรื่อง Toponymy of the Bigăr Region in the Romanian Banat เพื่อศึกษาชื่อสถานที่ในหมู่บ้านชื่อ Bigăr ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของบริเวณที่เรียกว่า Romania Banat ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ ประมาณปี 1820 โดยกลุ่มชนที่พูดภาษา Czech ซึ่งเคลื่อนย้ายมาจาก Bohemia ชื่อสถานที่ในบริเวณนี้มีที่มาจากภาษา 4 ภาษาด้วยกันคือ ภาษา Czech, ภาษา Serbian, ภาษา Romanian และภาษาเยอรมัน ชื่อสถานที่ 150 ชื่อ ที่ศึกษาสามารถแยกได้เป็นชื่อที่เกี่ยวข้องเนื่องกับ 1. สภาพภูมิประเทศ และ 2. ภูมิหลังที่มา ส่วนโครงสร้างทางภาษาศาสตร์มีทั้งที่เป็นคำเดี่ยวไปจนถึงชื่อที่เป็นวลี ในเรื่องของแรงบันดาลใจในการตั้งชื่อสถานที่ต่างๆ ก็มีทั้งชื่อเป็นการ 1. บรรยายสภาพ และ 2. ชื่อที่แสดงการเป็นเจ้าของ ส่วนชื่อที่แสดงการเฉลิมฉลองจะมีน้อยมาก

จินตนา ยอดยิ่ง²⁶ ได้ศึกษาประวัติของชื่อดำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จากการวิจัยพบว่า ชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขต อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีที่มาดังนี้ 1. ส่วนใหญ่จะตั้งตามตามลักษณะภูมิศาสตร์ เช่น ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ ชื่อต้นไม้ ชื่อแม่น้ำ ลำคลองหนอง ห้วย 2. ชื่อตำบลและหมู่บ้านบางแห่ง ได้มาจากตำนานซึ่งมีลักษณะเป็นนิทานชาวบ้านที่เล่าสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมว่าเป็นใคร ลักษณะตำนานจะมีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กับชื่อดำบลและหมู่บ้าน 3. ตำบลและหมู่บ้านหลายแห่งตั้งชื่อตามวัด ชื่อเหล่านี้ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังเพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ประชาชนในท้องถิ่น 4. มีตำบลและหมู่บ้านบางแห่งที่ตั้งชื่อตามถิ่นฐานเดิมที่ย้ายมา

โสมสุรางค์ ทองปลิว²⁷ ได้ศึกษาความหมายชื่อหมู่บ้าน และตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเลย พร้อมทั้งศึกษาวิธีการตั้งชื่อ การเปลี่ยนแปลงชื่อและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงชื่อ ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชื่อหมู่บ้านและตำบลกับสภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมผลการศึกษาพบว่า 1. ชื่อหมู่บ้านและชื่อตำบล 111 ชื่อ สามารถจำแนกตามความหมายได้ 5 ประเภท คือ ชื่อที่มีความหมายเดียว ชื่อที่พิจารณาความหมายจากชื่อคำแรกและคำถัดไปชื่อที่พิจารณาความหมายจากการนำคำขยายมาไว้หน้าคำที่มีความหมายเป็นหลัก และชื่อที่พิจารณาความหมายจากกลุ่มคำเป็นชื่อแรก 2. ชื่อหมู่บ้าน

²⁵ Zdenek Salzmann, "Toponymy of the Bigăr Region in the Romanian Banat," *Anthropological Linguistics* 32, 1-2 (1990) : 120-138.

²⁶ จินตนา ยอดยิ่ง, "ประวัติของชื่อดำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่," ปรินญาณินพนธ์ ปรินญาณมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519

²⁷ โสมสุรางค์ ทองปลิว, "การศึกษาความหมายชื่อหมู่บ้านและตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเลย," ปรินญาณินพนธ์ปรินญาณมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

และตำบลที่มีความหมายเดียวดังตามชื่อพืชพรรณมากที่สุด ชื่อที่พิจารณาความหมายจากชื่อแรกและลำดับถัดไปเป็นชื่อที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ ชื่อที่มีคำขยายเป็นชื่อคำแรกเป็นชื่อที่แสดงจำนวนหรือขนาด และชื่อที่มีกลุ่มคำเป็นชื่อคำแรกเป็นชื่อพืชพรรณ 3. การเปลี่ยน แปลงชื่อและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้นหมู่บ้านส่วนใหญ่ใช้ชื่อเดิมแต่บางหมู่บ้านเปลี่ยนชื่อตามความนิยม เปลี่ยนตามที่มาของชื่อตามลักษณะภูมิประเทศ และเปลี่ยนเนื่องจากความเข้าใจผิด 4. ชื่อหมู่บ้านและตำบลสัมพันธ์กับสภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ การประกอบอาชีพ การเลือกทำเลที่ตั้งหมู่บ้าน

บุญรักษ์ อำไธสง²⁸ ได้เขียนบทความเรื่อง ชื่อสถานที่ในภาษาอังกฤษ โดยกล่าวว่าเมื่อเรียงตามยุคและภาษาซึ่งมีอิทธิพลอยู่ในช่วงที่ชื่อสถานที่ต่างๆ เหล่านี้ถูกใช้เป็นครั้งแรก จะแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มก่อนภาษาเซลติก, กลุ่มภาษาเซลติก, กลุ่มภาษาละติน, กลุ่มภาษาอังกฤษเก่า, กลุ่มภาษานอร์สเก่า (Old Norse), กลุ่มภาษาฝรั่งเศสของพวกนอร์มัน และกลุ่มภาษาอังกฤษสมัยใหม่ ทั้ง 7 กลุ่มเหล่านี้จะถูกเรียกว่าเป็น “กลุ่มหลัก” เพราะว่าได้มีการดัดแปลงและมีการนำคำในกลุ่มภาษาเหล่านี้มาผสมกันอย่างกว้างขวาง เมื่อคนรุ่นหลังได้นำเอาชื่อเก่าๆ มาใช้แล้วดัดแปลงให้เหมาะสมเพื่อสร้างเป็น “รูปรอง” ขึ้นมา ตัวอย่างเช่นคำว่า นิคม (Settlement) ในภาษาเซลติกซึ่งชาวโรมันเรียกว่า Eboracum ได้กลายมาเป็น Eborwicceaster ในภาษาอังกฤษเก่าแล้วกลายมาเป็น York ในภาษาอังกฤษใหม่ ส่วนของคำ Letoceto ในภาษาโรมัน (มีแหล่งที่มาจากภาษาเซลติกหมายถึง “ป่าสีเทา”) เมื่อนำมารวมกันเข้ากับ feld ซึ่งหมายถึงที่โล่งในภาษาอังกฤษเก่า จึงกลายมาเป็นชื่อเมือง Lichfield

ปราณี กุลละวณิช²⁹ ได้ศึกษาชื่อหมู่บ้านในมณฑลทวายและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบว่าชื่อหมู่บ้านจ้วงในมณฑลทวายกับหมู่บ้านในเขตจังหวัดเลยหนองคาย นครพนม และอุดรธานี ซึ่งเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมีการตั้งชื่อหมู่บ้านเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามในท้องถิ่น 5 ท้องถิ่น ในมณฑลทวาย เป็นเวลา 1 เดือน 10 วัน ส่วนข้อมูลของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเป็นข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย ผลการศึกษาปรากฏว่า “วิธีการตั้งชื่อหมู่บ้านของชน 2 กลุ่มที่พูดภาษาตระกูลไทด้วยกันมีความเหมือนกันในหลักการ” คือ ในลักษณะโครงสร้างภาษาใช้ลักษณะชื่อที่เป็นคำ 2 คำเป็น

²⁸ บุญรักษ์ อำไธสง, “ชื่อสถานที่ในภาษาอังกฤษ,” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 3 (2540) : 9-27.

²⁹ ปราณี กุลละวณิช, ชื่อหมู่บ้านในมณฑลทวายและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535)

ส่วนใหญ่ โดยคำหลังขยายความหมายของคำหน้า และหากชื่อหมู่บ้านเป็นคำ 3 คำ ก็ใช้ลักษณะเหมือนกัน คือ คำที่สามจะบอกทิศทางเป็นสำคัญ ส่วนโครงสร้างหลักทางภาษาของชื่อหมู่บ้านก็เหมือนกันในแง่ของการเรียงลำดับคำ หรือการใช้ประเภทของคำในชื่อ นอกจากนี้หลักการในการตั้งชื่อก็มีความเหมือนกัน คือ ใช้ลักษณะการทำมาหากินและลักษณะภูมิประเทศในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์³⁰ เขียนบทความเรื่อง “ภูมินามของหมู่บ้านชนบทในจังหวัดชัยภูมิ” โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและชื่อหมู่บ้านในจังหวัดชัยภูมิ อาศัยข้อมูลจากแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1:50,000 ชุด L 7017 ของกรมแผนที่ทหาร ผลการศึกษานามทั่วไปในจังหวัดชัยภูมิแสดงคือ 1. การจำแนกกลุ่มนามทั่วไปของภูมินามที่สำคัญ ได้แก่ หนอง โนน ห้วย กุด นา โลก ดอน วัง ท่า ชับ และป่า 2. การกระจายของกลุ่มนามทั่วไปโดยการลงตำแหน่งที่ตั้งบนแผนที่ของนามทั่วไป หนอง โนน และห้วย 3. ลักษณะสำคัญที่บ่งบอกที่มาของนามทั่วไป ได้แก่ แหล่งน้ำ ที่ดอน ลักษณะภูมิประเทศ พืชพรรณธรรมชาติ และอาชีพ

ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์³¹ ได้ทำการวิจัยเรื่องภูมินามของการตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์รูปแบบทางภูมิศาสตร์ของนามทั่วไป ผลของการวิจัยนี้พบว่า นามทั่วไปของภูมินามหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีจำนวนความถี่ปรากฏซ้ำๆ กันมากที่สุดคือ คำว่า “หนอง” รองๆ ลงมาได้แก่ “โนน โลก นา ดอน ห้วย ดง ห้วย คำ ท่า กุด วัง โพน ตา ปา เหล่า น้ำ และ พุง” ตามลำดับ นามทั่วไปแต่ละนามจะมีรูปแบบทางภูมิศาสตร์กระจายแบบสุ่ม(Random distribution pattern) ทั้งหมด มีค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.647-1.379 การตั้งนามเรียกหมู่บ้านส่วนใหญ่จะใช้สิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ที่พบเห็นที่มีอยู่ในพื้นที่มาตั้งเป็นคำประกอบภูมินามหมู่บ้าน ดังนั้นนามทั่วไปส่วนใหญ่ของหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น จะบ่งบอกปัจจัยการเลือกพื้นฐานทางการตั้งถิ่นฐานมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางพื้นที่ของท้องถิ่นที่ตั้ง เช่น แหล่งน้ำ ที่ดอน ที่ดินทำกิน ลักษณะภูมิประเทศ พืชพรรณธรรมชาติ และสัตว์ท้องถิ่น นอกจากนั้นนามทั่วไปก็มีความหมายและบ่งบอกลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นทางพื้นที่ที่เป็นแบบเดียวกันและสามารถใช้ร่วมกับศัพท์ทางภูมิศาสตร์ได้

³⁰ ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์, “ภูมินามของหมู่บ้านชนบทในจังหวัดชัยภูมิ,” วารสารภูมิศาสตร์ 14, 3 (พฤศจิกายน 2532), 177-182.

³¹ ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์, “ภูมินามการตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : วิเคราะห์รูปแบบทางภูมิศาสตร์ของนามทั่วไป,” วารสารภูมิศาสตร์ 20, 3 (ธันวาคม 2538) : 17-30.

ไพฑูรย์ พงสะบุตร³² เขียนบทความเรื่อง “คำประกอบชื่อภูมิศาสตร์ที่บอกลักษณะภูมิประเทศของท้องถิ่นในประเทศไทย” เป็นการนำเสนอคำประกอบชื่อภูมิศาสตร์ที่แสดงลักษณะภูมิประเทศแบบต่างๆ ทั้งภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเขาสูงเดี่ยวๆ หรือเนิน ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นลำน้ำ ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแก่งและน้ำตก ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นหนองน้ำและแหล่งน้ำ และลักษณะภูมิประเทศที่เกี่ยวข้องกับชายฝั่งทะเล

รุ่งอรุณ ทิมชุนเหียร และ มะลิวัลย์ บุรณพัฒนา³³ ได้ศึกษาลักษณะการตั้งชื่อหมู่บ้านในอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม และศึกษาลักษณะความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี และสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ที่ปรากฏในชื่อหมู่บ้านเหล่านั้น ผลการศึกษารูปได้ว่า จำนวนชื่อหมู่บ้านทั้งหมด 90 ชื่อ สามารถจัดหมวดหมู่ตามประเภทของคำที่นำมาประกอบกันได้ 3 ประเภท คือ ชื่อหมู่บ้านที่ประกอบด้วยคำคำเดียว สองคำ และสามคำ ตามลำดับ และจัดหมวดหมู่ตามความหมายของคำคำแรก สามารถจัดได้เป็น 5 ประเภท คือ ประเภทที่บอกลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประเภทที่ไม่ใช่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประเภทที่บอกทิศทางหรือที่ตั้ง ประเภทที่บอกลักษณะเฉพาะด้านอื่นๆ และประเภทที่เป็นชื่อประเพณี ในจำนวนชื่อหมู่บ้านทั้งหมดนั้น ชื่อหมู่บ้านที่เป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด และชื่อหมู่บ้านประเภทที่บอกที่ตั้งหรือทิศทางมีจำนวนน้อยที่สุด นอกจากนี้ การศึกษาชื่อหมู่บ้านทำให้เห็นภาพของหมู่บ้านในด้านภูมิศาสตร์กล่าวคือ อำเภอท่าอุเทนนั้นเป็นพื้นที่ลุ่มที่อุดมสมบูรณ์ มีลำห้วย มีที่ดอน และป่าโปร่งอยู่บ้างเล็กน้อยในด้านประวัติศาสตร์นั้นชื่อหมู่บ้านทำให้ทราบข้อมูล ที่มาของผู้คนในหมู่บ้านมาอพยพมาจากประเทศลาว ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรม ชื่อหมู่บ้านในฐานะที่เป็นเครื่องรักษาวัฒนธรรมได้แสดงลักษณะความคิด ความเชื่อ ในการดำรงชีวิตของชาวบ้าน 6 ประการ คือ วัฒนธรรมการเลือกทำเลที่ตั้งหมู่บ้าน วัฒนธรรมการเกษตร วัฒนธรรมน้ำ วัฒนธรรมการดำรงชีวิตวัฒนธรรมเครือญาติ และวัฒนธรรมความเชื่อ

³² ไพฑูรย์ พงสะบุตร, “คำประกอบชื่อภูมิประเทศที่บอกลักษณะภูมิประเทศของท้องถิ่นในประเทศไทย,” วารสารราชบัณฑิตยสถาน 13, 2 (มกราคม – มีนาคม 2531) : 36-50.

³³ รุ่งอรุณ ทิมชุนเหียร และ มะลิวัลย์ บุรณพัฒนา, รายงานการวิจัยเรื่องชื่อหมู่บ้านในอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม (กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537).

วนิดา ตรีสินธุรส³⁴ ได้ศึกษาชื่อบ้านนามเมืองในเขตอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงของการตั้งชื่อบ้านนามเมือง และเพื่อศึกษาแนวทางการตั้งชื่อบ้านนามเมืองกับสภาพทางแวดล้อมในด้านการภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการตั้งชื่อบ้านตามแหล่งน้ำ ตามลักษณะภูมิประเทศ ตามชื่อพันธุ์ไม้ ตามมงคลนาม ตามสิ่งก่อสร้าง ตามทิศทางบอกที่ตั้ง ตามความเชื่อ ตามอาชีพ นอกจากนี้ชื่อบ้านนามเมืองยังสะท้อนให้เห็นภาพรวมของชุมชนในด้านสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมอันทำให้เข้าใจถึงพื้นฐานในด้านความคิดความเชื่อในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี

สุจิตต์ลักษณ์ ศิผดุง³⁵ ได้ทำวิจัยศึกษาชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ชื่อหมู่บ้านในจังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี ซึ่งได้ข้อมูลจาก ทำเนียบท้องที่ พุทธศักราช 2535 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ของชื่อเรียกหมู่บ้านมีลักษณะเหมือนโครงสร้างทางไวยากรณ์ระดับคำในภาษาไทย ส่วนโครงสร้างทางความหมายของชื่อหมู่บ้านใน 8 จังหวัด ซึ่งศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของนามทั่วไปที่ใช้เป็นคำแรกของชื่อหมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่าสามารถแบ่งกลุ่มชื่อหมู่บ้านตามความหมายเป็น 5 กลุ่มที่สำคัญคือ 1. กลุ่มอรรถลักษณะทางภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น นามทั่วไปเกี่ยวกับน้ำ-แหล่งน้ำ, นามทั่วไปเกี่ยวกับที่ดอน และนามทั่วไปเกี่ยวกับภูมิประเทศลักษณะอื่นๆ 2. กลุ่มอรรถลักษณะที่ไม่ใช่คำบอกสภาพภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น พืชพรรณทางธรรมชาติ, สัตว์, พื้นที่ที่ไม่ได้ถากถางหรือที่ถากถางเพื่อการเพาะปลูกและอาชีพ, สิ่งก่อสร้างหรือสถานที่พบปะของชุมชน, จำนวน, บุคคล, ภาษาชนกลุ่มอื่น 3. กลุ่มอรรถลักษณะบอกที่ตั้งหรือทิศทาง แบ่งเป็น บุปผาทบออกสถานที่และนามทั่วไปบอกสถานที่หรือจุดตำแหน่งที่แน่นอน 4. กลุ่มอรรถลักษณะบอกความเป็นสิริมงคล และ 5. กลุ่มอรรถลักษณะบอกคุณสมบัติ นอกจากนี้จากการแจกแจงนับความถี่ของนามทั่วไปที่ใช้เป็นคำแรกของชื่อหมู่บ้านปรากฏว่า นามทั่วไปเกี่ยวกับน้ำและแหล่งน้ำมีจำนวนมากที่สุดในทุกๆ จังหวัด

³⁴ วนิดา ตรีสินธุรส, “ชื่อบ้านนามเมืองในเขตอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา,” ปรินญาณิพนธ์ปริญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2534.

³⁵ สุจิตต์ลักษณ์ ศิผดุง, **ชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย : กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร**, (นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547).

สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์³⁶ ได้กล่าวถึงการตั้งชื่อบ้านนามเมืองในภาคใต้ไว้ สรุปได้ว่า ชื่อบ้านนามเมืองในภาคใต้ส่วนใหญ่สะท้อนถึงสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรในท้องถิ่น โบราณคดี ความเชื่อ และวัฒนธรรมด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาชื่อบ้านที่มีมาในอดีต การเปลี่ยนแปลงชื่อ และตั้งชื่อขึ้นใหม่พบว่ามีแนวโน้มดังนี้

1. ใช้ลักษณะตามสภาพภูมิศาสตร์ของสถานที่นั้นๆ เป็นสำคัญ และอาจจะใช้สิ่งที่ปรากฏพิเศษจำเพาะถิ่นประกอบขยายชื่อที่ตั้ง โดยอาศัยลักษณะดังกล่าวมีมากที่สุด เช่น มีคำกล่าวติดปากกันว่า “พัทลุงมีคอน นครมีท่า ตรังมีนา สงขลามีบ่อ” กล่าวคือจังหวัดพัทลุงเป็นที่ดอนชื่อบ้านจึงมีคำว่า “คอน” (หมายถึงคอนหรือหรือเนินสูง) นำหน้า เช่น คอนปลิง คอนมะพร้าว คอนขนุน เป็นต้น ต่างกับจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ติดทะเลมีน้ำมาก จึงมีชื่อบ้านนามเมืองที่ขึ้นต้นด้วยว่า “ท่า” เป็นส่วนมาก เช่น ท่าเรือ ท่าจีน ท่าแพ เป็นต้น จังหวัดตรังมีพื้นที่เป็นท้องนามากจึงมีชื่อบ้านนามเมืองขึ้นต้นด้วยคำว่า “นา” เช่น นาชุมเห็ด นาหมื่นศรี นาวง เป็นต้น ส่วนจังหวัดสงขลาอยู่ใกล้ทะเลขาดสนน้ำจืด จึงขุดบ่อและพักน้ำไว้เก็บ ชื่อบ้านนามเมืองจึงมีคำว่า “บ่อ” เช่น บ่อยาง บ่อตรุ บ่อทรัพย์ เป็นต้น
2. ใช้นิมิตหมายที่เด่นชัดที่บังเกิดขึ้นร่วมสมัยกับการตั้งชื่อบ้านนามเมืองนั้นๆ เครื่องนิมิตหมาย อาจจะมีผู้ก่อสร้างขึ้น หรือเป็นไปตามธรรมชาติแต่ผิดสามัญ เช่น เบี้ยชด ซึ่งเป็นชื่อเดิมของอำเภอปากพนัง เพราะมีหอยที่ใช้ทำเบี้ยพบที่ชายหาดบริเวณนี้มาก หรือสะบ้าช้อย ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลา เพราะมีต้นสะบ้าใหญ่เป็นนิมิตหมาย
3. อาศัยรูปลักษณะที่ปรากฏเป็นเค้าให้ความรู้สึกและจินตนาการเข้าประกอบกำหนดเป็นชื่อขึ้น เช่น ออกทะเล ซึ่งเป็นภูเขาสูงหนึ่งในอำเภอเมืองพัทลุง เพราะใกล้ยอดเขาที่มีช่องทะลุหรือโบกขรณี ซึ่งเป็นสระน้ำในหมู่ที่ 2 ตำบลอ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เพราะมีจินตนาการเอาว่าคล้ายสระโบกขรณี
4. ชื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศ ชื่อบ้านนามเมืองประเภทนี้มักจะเกิดขึ้นเพราะชนชาตินั้นๆ เข้ามาอาศัยแล้วเป็นผู้กำหนดเรียกโดยใช้ภาษาของตน มีคำภาษาต่างประเทศที่พบมากในภาคใต้คือ มาลายู ภาษาอื่นๆ เช่น ทมิฬ เขมร จีน อาหรับ โปรตุเกส เปอร์เซีย บาลีและสันสกฤต เพราะชนชาติเหล่านั้นเคยเข้ามาสัมพันธ์ทางการค้า การเมืองการปกครองมาตั้งแต่สมัยโบราณด้วย เช่น แก้วเส็ง บันนังสตา ท่ามิหรำ สทิงพระ เป็นต้น

³⁶ สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์, “ชื่อบ้านนามเมืองในภาคใต้,” ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 3 (กรุงเทพฯ : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529), 982-985.

5. ชื่ออันเกิดแต่สำเนียงภาษาพูด มักจะเป็นไปตามลักษณะของภาษาถิ่นชื่อเหล่านี้มักเอาความตามภาษาไทยกลางไม่ได้ เช่น “สทิงพระ” สำเนียงภาษาถิ่นเป็น “จทิงพระ” “พม่าจม้ง” สำเนียงภาษาถิ่นเป็น “มาหน้ง” เป็นต้น

6. ตั้งชื่อบ้านนามเมืองเป็นอนุสรณ์แก่บุคคล หรือเป็นที่รำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ณ สถานที่นั้นๆ เช่น เทพกระษัตริ ซึ่งเป็นการดัดแปลงในอำเภอกลาง ตั้งเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่วีรกรรมของท้าวเทพกระษัตริ เป็นต้น

7. ตั้งชื่อเอาเคล็ดเพื่อให้เป็นมงคล ชื่อบ้านนามเมืองประเภทนี้บางทีสภาพท้องถิ่นกับชื่ออาจจะตรงกันข้าม เช่น น้ำน้อย ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอหาดใหญ่ เป็นบ้านที่อยู่เชิงเขาและอยู่ในที่ลุ่ม เมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะท่วมอย่างฉับพลันและท่วมใหญ่จึงตั้งชื่อน้ำน้อยเพื่อเอาเคล็ด

8. ใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีความหมายเป็นสิริมงคลและสื่อสัมพันธ์กับสถานที่ตั้งนั้นๆ เช่น ชื่อจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี นราธิวาส เป็นต้น

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และ สุขุมาวดี จำหิรัญ³⁷ ศึกษาชื่อหมู่บ้านของอำเภอเมืองสุรินทร์ ผลงานนี้เป็นการรวบรวมชื่อหมู่บ้านในอำเภอเมืองสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่าชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 463 หมู่บ้าน ชื่อหมู่บ้านส่วนใหญ่จะไม่ใช้ภาษาไทยอีสาน แต่เป็นชื่อที่มาจากภาษาเขมรสูง และส่วนน้อยที่เป็นภาษาส่วย ซึ่งผู้รวบรวมได้ศึกษาโดยใช้ชื่อหมู่บ้านของทางราชการ และสรุปตามชื่อเรียกหมู่บ้านจากคนพื้นถิ่น แล้วถ่ายทอดชื่อเรียกของคนพื้นถิ่นเป็นตัวอักษร และตัวอักษรไทย พร้อมทั้งบอกความหมายและ/หรือที่มาของชื่อไว้ ซึ่งทำให้รู้ลักษณะของวิธีการตั้งชื่อทั้งของคนพื้นถิ่นและของทางราชการ และรู้ลักษณะบางประการของภาษาเขมรที่พูดกันในจังหวัดสุรินทร์ด้วย โดยการตั้งชื่อหมู่บ้านนั้นมาจากสิ่งแวดล้อมและโลกทัศน์ของชาวบ้านในเขตนั้น ได้แก่ การตั้งชื่อตามชื่อต้นไม้ การตั้งชื่อตามชื่อสัตว์ การตั้งชื่อตามลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศ การตั้งชื่อตามชื่อบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านนั้น การตั้งชื่อตามสิ่งที่คนสร้างขึ้น การตั้งชื่อตามสิ่งแปลกๆ สิ่งเด่นๆ หรือลักษณะบางประการนอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ชื่อพื้นบ้านกับชื่อราชการมีความแตกต่างกันมากน้อยเป็นระดับต่างๆ กัน ซึ่งแสดงให้เห็นปัญหา และวิธีการในการบันทึกชื่อพื้นบ้านซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นลงเป็นชื่อราชการด้วยภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้ 1. เขียนชื่อพื้นบ้านเป็นภาษาไทยตามเสียงภาษาท้องถิ่น (ภาษาเขมรสูง, ส่วย) ตรงตัว แต่ไม่สามารถถ่ายทอดเสียงภาษาเขมรได้ถูกต้อง

³⁷ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และ สุขุมาวดี จำหิรัญ, ชื่อหมู่บ้านของอำเภอเมืองสุรินทร์ (นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531).

ทั้งหมด 2. เขียนชื่อพื้นบ้านเป็นชื่อราชการโดยอาศัยเค้าเสียงเดิมในภาษาเขมรแล้วนำมาเขียนเป็นคำภาษาไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกันโดยที่ความหมายมิได้สัมพันธ์กันแต่อย่างใด 3. เขียนชื่อพื้นบ้านเป็นภาษาราชการ โดยแปลจากชื่อภาษาพื้นบ้านเป็นภาษาไทย 4. เขียนชื่อพื้นบ้านเป็นชื่อราชการด้วยการเขียนตามเสียงภาษาท้องถิ่น (เขมร) ด้วยอักษรไทยหรือแปลภาษาท้องถิ่นเป็นไทย 5. การเขียนชื่อราชการเป็นภาษาไทยบางชื่อไม่สัมพันธ์กับชื่อบ้านไม่ว่าจะเป็นด้านความหมายหรือรูปเสียง 6. ชื่อหมู่บ้านที่เป็นภาษาไทย หรือภาษาส่วย แต่การออกเสียงในภาษาพื้นบ้านจะมีลักษณะเป็นเสียงภาษาเขมร

อภิศักดิ์ โสมอินทร์³⁸ ให้หลักเกณฑ์การเลือกตั้งบ้านและการตั้งชื่อบ้านในภาคอีสานในหนังสือเรื่องภูมิศาสตร์ชนบท สรุปได้ว่า ชาวอีสานมีเกณฑ์เลือกทำเลที่ตั้งบ้านคล้ายกับภาคอื่นๆ โดยคำนึงถึงสำคัญดังต่อไปนี้

1. แหล่งน้ำ เป็นทำเลที่ชาวอีสานเลือกตั้งบ้านมากที่สุด แหล่งน้ำที่มีอยู่มีหลายลักษณะ เช่น แม่น้ำ ลำห้วย คลอง บึง กุด เลิง คำ เป็นต้น ชื่อบ้านที่ตั้งตามแหล่งน้ำ จึงมีคำว่า วัง ท่า ห้วย กุด หนอง เลิง คำ ประกอบอยู่ด้วย เช่น บ้านวังยาง บ้านท่าประกาย บ้านห้วยเม็ก บ้านกุดหวาย บ้านเลิงนกทา บ้านคำบก บ้านเลิงแฝก เป็นต้น

2. ที่สูง ที่ดอน เป็นบริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึงชาวบ้านจึงนิยมตั้งบ้านอยู่บนที่สูงชื่อบ้านที่ตั้งเป็นตามสถานพื้นที่ดอนมักมีคำว่า โคง ดอน มอ โนน โพน ประกอบอยู่ด้วย เช่น บ้านโคกใหญ่ บ้านดอนไร่ บ้านมอดินแดง บ้านโนนม่วง บ้านโพนทอง ส่วนที่สูงหลายแห่งที่เป็นที่ตั้งบ้านถูกน้ำเซาะทำให้ดินพังทลายเกิดเป็นช่องเขาเล็กหรือโสกชื่อบ้านจะมีคำว่า โสก อยู่ด้วย เช่น บ้านโสกโค่น บ้านโสกเชือก

3. ป่าดง ป่าโคก มักจะเป็นที่เลี้ยงสัตว์ของชาวบ้านมาก่อนเรียกว่าโคกทำเล หรือโคกเลี้ยงสัตว์ หรือไม่ก็เป็นแหล่งล่าสัตว์ หาดอาหาร เก็บของป่า ทำให้มีการสร้างที่พักชั่วคราว ครั้นนานเข้าชาวบ้านอพยพครอบครัวมาปลูกบ้านอยู่อาศัยถาวร เพื่อความสะดวกในการเก็บหาของป่าล่าสัตว์ เมื่อคนอพยพมาอยู่เป็นจำนวนมากขึ้นจึงกลายเป็นหมู่บ้านเหล่านั้นมักจะมีคำว่า ป่า โคง ดง ประกอบอยู่ด้วย เช่น บ้านป่ากุ่ม บ้านดง เป็นต้น

ในส่วนเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชื่อสถานที่ในประเทศกัมพูชานั้นพบว่ามีดังนี้

³⁸ อภิศักดิ์ โสมอินทร์, **ภูมิศาสตร์ชนบท** (มหาสารคาม : ภาควิชาภูมิศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2522), 260-266.

Christophe Pottier³⁹ ได้ทำปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง *Carte archeologique de la region d'Angkor Zone Sud* โดยในงานชิ้นนี้ต้องการแสดงให้เห็นถึงหลักการพื้นฐานและความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมเขมรโบราณกับสภาพแวดล้อมโดยวิเคราะห์จากระบบการจัดการพื้นที่ในเมืองพระนคร ในการศึกษาทำให้เกิดการสร้างแผนที่ฉบับใหม่ของแหล่งโบราณคดีในเมืองพระนคร โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารเก่าๆ ของสำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพาทิศ (École française d'Extrême-Orient : EFEO) ภาพถ่ายดาวเทียมและการสำรวจทางภาคพื้นดินอย่างเป็นระบบ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าและชุมชนโบราณ โดยเฉพาะความหนาแน่นของการตั้งถิ่นฐาน, การจัดการเรื่องระบบน้ำ, การปล่อยทิ้งร้างของพื้นที่รอบๆ เมือง และการเกิดขึ้นของอาณาเขตเมืองต่างๆ ผลการศึกษาที่ชัดเจนที่ได้จากการศึกษาพบสองประเด็นใหญ่คือ ในเรื่องการปรากฏขึ้นของเมืองพระนคร และการวางแผนระบบชลประทานในอาณาจักรเมืองพระนคร นอกจากนี้ยังจัดทำแผนที่ โดยพยายามระบุชื่อเฉพาะของสถานที่ที่สำคัญลงในแผนที่ โดยใช้ทั้งภาษาฝรั่งเศสและภาษาเขมร โดยชื่อเฉพาะของสถานที่เหล่านี้มีทั้งที่เป็นชื่อแหล่งโบราณคดี โบราณสถาน ศาสนสถาน ชื่อแหล่งน้ำ ภูเขา และชื่อหมู่บ้านที่อยู่ในเมืองพระนคร โดยชื่อเฉพาะที่เป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาเขมรนี้เป็นชื่อที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจทางภาคพื้นดิน ดังนั้นชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นภาษาเขมรเหล่านี้จึงยังคงเป็นชื่อที่รู้จักกันดีในปัจจุบันและยังคงถูกใช้เรียกมาจนถึง ณ เวลาในปัจจุบันนี้

François Martini⁴⁰ ได้พยายามศึกษาถึงความสำคัญของคำว่า บา(BA) และเม(ME) ที่ปรากฏอยู่บนหน้าชื่อศาสนสถานเขมรโบราณ โดยให้ความหมายคำว่า บา(BA) ว่าเป็นคำเรียกบุคคลที่มีพลังอำนาจมาก และกล่าวถึงชื่อของศาสนสถานที่มีคำว่า บา(BA) ปรากฏอยู่ด้วยนั้นจะเป็นปราสาทที่อุทิศให้กับพระราชา หรือ เทวดา ส่วนศาสนสถานหรือปราสาทที่มีคำว่า เม(ME) ประกอบอยู่จะเป็นศาสนสถานที่อุทิศถวายให้กับพระราชินี หรือ เทพธิดา และยังกล่าวอีกว่าศาสนสถานหรือปราสาทที่มีคำว่า บา(BA) และเม(ME) จะเป็นศาสนสถานที่เกิดขึ้นเนื่องในศาสนาพราหมณ์ แบบไศวนิกาย

³⁹ Christophe Pottier, *Carte archeologique de la region d'Angkor Zone Sud*, (Paris : Universite Paris III-Sorbonne Nouvelle Ufr Orient et Monde Arabe), 1999.

⁴⁰ François Martini, "De la signification de BA et ME affixes aux noms de monuments khmers," *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 44 (1951) : 201-209.

Long Seam ได้เขียนหนังสือเป็นภาษาเขมรชื่อว่า “**ស្ថានាមវិទ្យាខ្មែរ**”⁴¹ หรือ สถานนามวิทยาเขมร เพื่อศึกษาถึงคำเรียกชื่อสถานที่ในศิลาจารึกที่เป็นชื่อทั่วไป โดยที่ชื่อทั่วไปเหล่านี้มักจะปรากฏอยู่ข้างหน้าชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะ ทั้งนี้ Long Seam ได้เก็บข้อมูลชื่อทั่วไปเหล่านี้จากศิลาจารึกกัมพูชา และยังสามารถแบ่งลักษณะชื่อทั่วไปของชื่อสถานที่เหล่านี้ออกเป็น

1. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับพื้นที่หรืออาณาเขต
2. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำ
3. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับแผ่นดิน พื้นดิน
4. ชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อื่นๆ

Saveros Lewitz⁴² ได้เขียนบทความ ชื่อว่า “La toponymie Khmère” เป็นบทความที่กล่าวถึงชื่อสถานที่ในประเทศเขมร ซึ่งดูการเปลี่ยนแปลงของชื่อสถานที่โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเสียงหรืออักษรวิธรรวมทั้งยังวิเคราะห์ถึงการตั้งชื่อสถานที่ของเขมร ในการเก็บข้อมูลชื่อสถานที่เหล่านี้ Saveros Lewitz ได้เก็บข้อมูลจาก

1. พจนานุกรมเขมรของพุทธศาสนบัณฑิตที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1938
2. วารสารภาษาเขมรที่ชื่อว่า Nā'k Jāt Niyam [นุคชาตินิยาม] (Le Nationaliste) ที่มีการตีพิมพ์มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959
3. แผนที่ทั้ง 17 จังหวัดในประเทศกัมพูชา⁴³

โดยชื่อสถานที่ที่นำมาเป็นข้อมูลในบทความนี้ส่วนใหญ่จะเป็นชื่อสถานที่ที่ใช้กันในปัจจุบันแล้ว แม้จะมีการกล่าวถึงชื่อสถานที่ในศิลาจารึกอยู่บ้างแต่ก็เป็นเพียงแค่ชื่อจำนวนหนึ่งเท่านั้นไม่ใช่ชื่อสถานที่ในศิลาจารึกทั้งหมด บทความนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการอธิบายถึงเรื่องทั่วไปของชื่อสถานที่ภาษาเขมรและปัญหาทางภาษาศาสตร์บางประการ เช่น พื้นที่ ที่นำมาศึกษา สำหรับปัญหาทางภาษาศาสตร์ ผู้เขียนเลือกอธิบายการที่เสียงกักเดิมซึ่งมีเสียงก้องกลายเป็นเสียงกักไม่ก้อง โดยมองถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาเขมรที่ในปัจจุบันพยัญชนะมีการออกเสียงเป็นสองแบบ(Series) การเปลี่ยนแปลงของการเน้นที่เสียงของพยางค์ในแต่ละคำ ปัญหาของการสลับสับเปลี่ยนพยัญชนะ โดยการ

⁴¹ ฌูซ ฌูซ ฌูซ **ស្ថានាមវិទ្យាខ្មែរ** (กรุงเทพฯ : คุุณาสสสขณณณ, 1997), 14-150.

⁴² Saveros Lewitz, “La toponymie Khmère,” *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 53(2) (1967) : 375-452.

⁴³ ในปัจจุบัน ประเทศกัมพูชามีทั้งหมด 24 จังหวัดโดยประกอบด้วย 20 เขตและ 4 กรุง

สลับสับเปลี่ยนนี้มักเกิดขึ้นกับพยัญชนะที่มีประเภของเสียงหรือ มีฐานกรณ์เดียวกัน ปัญหาของเสียงพยัญชนะ *ś* *ṣ* และ *s* ซึ่งในปัจจุบันภาษาเขมรนิยมใช้แค่พยัญชนะ *ṣ* [S] เพียงตัวเดียวซึ่งอาจเนื่องมาจากการรับอิทธิพลของภาษาบาลีที่เข้ามายังอาณาจักรเขมรในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 12 และการวิเคราะห์ชื่อสถานที่เขมร โดยการจำแนกชื่อเป็นสองรูปแบบคือ รูปแบบทั่วไป และรูปแบบที่มีระบบกฎเกณฑ์ สำหรับรูปแบบโดยทั่วไปยังแบ่งออกเป็น รูปแบบของชื่อสถานที่ที่อิงจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ และพืชพรรณ ลักษณะชื่อที่เป็นคำเฉพาะ และลักษณะชื่อที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ส่วนรูปแบบที่มีระบบกฎเกณฑ์จะหมายถึงชื่อสถานที่ที่เป็นภาษาบาลี สันสกฤต และสามารถระบุได้ว่าตรงกับสถานที่ใดในปัจจุบัน สำหรับในส่วนที่สองเป็นลักษณะหรือประเภทของชื่อสถานที่ ซึ่งผู้เขียนได้พยายามอธิบายว่ามีลักษณะเป็น มีคำเรียกชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับดินแดนหรือขอบเขต คำเรียกชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น พืชพรรณ สัตว์ เป็นต้น และคำเรียกชื่อสถานที่แบบอื่นๆ ซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนได้พยายามอธิบายถึงชื่อทั่วไปของชื่อสถานที่บางคำ เช่น *Brah*, *Ba*, *Me* เป็นต้น และนอกจากนี้ยังอธิบายถึงที่มาของชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นที่รู้จักกันดี คือ *Angkor*, *Srey Santhor*, *Sisophon*, *Koh Ker*, *Pursat*, *Oudong* และ *Phteah* รวมไปถึงชื่อหมู่บ้านในกรุงพนมเปญ ในส่วนนี้ผู้เขียนเลือกที่จะอธิบายเพียงชื่อกรุงพนมเปญ แหล่งน้ำบางแห่งในกรุงพนมเปญ และแหลมที่ยื่นเข้าไปในแม่น้ำบริเวณจตุมุขที่มีชื่อว่า *Chroy Changva* เท่านั้น

ท. เกียม(อุ. ทย)⁴⁴ ได้ศึกษาประวัติที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์เขมร โดยได้พยายามอธิบายถึงประวัติและที่มาของชื่อสถานที่ต่างๆ ในประเทศกัมพูชา จำนวน 19 แห่ง โดยชื่อสถานที่เหล่านั้นมีทั้งที่เป็นชื่อเมือง ชื่อหมู่บ้าน และชื่อจังหวัด

อักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

BEFEO	Bulletin de l'École française d' Extrême-Orient
IC.	Inscriptions du Cambodge
IMA.	Inscriptions modernes d'Angkor
K.	Khmer Inscription

⁴⁴ อุ. ทย, *สารสารานุกรมภูมิศาสตร์เขมร* (กรุงเทพฯ: บณณการ, ๑๙๖๘)

บทที่ 2

ชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกเขมรโบราณ

คำเรียกชื่อสถานที่ถือเป็นวัฒนธรรมทางด้านภาษาที่มนุษย์ตั้งขึ้นซึ่งจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของตน โดยชื่อสถานที่เหล่านี้จัดเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญในการบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการตั้งถิ่นฐานได้เป็นอย่างดี ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่เกี่ยวพันกับสภาพของภูมิประเทศในพื้นที่นั้นๆ ได้¹

ชื่อเรียกสถานที่นั้นเกือบทุกแห่ง พบว่าจะประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ชื่อทั่วไป และชื่อเฉพาะ² ในการศึกษาเชิงภูมิศาสตร์พบว่าการปรากฏของชื่อทั่วไปจะเป็นดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการวิเคราะห์ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน เพราะชื่อทั่วไปที่มีลักษณะปรากฏซ้ำๆ กันเป็นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญของพื้นที่หนึ่งๆ จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงลักษณะเฉพาะที่แตกต่างของพื้นที่นั้นๆ³ เช่น ถ้าพบว่าในพื้นที่นั้นมีคำเรียกชื่อทั่วไปที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากกว่าชื่อทั่วไปประเภทอื่นๆ ก็จะแสดงให้เห็นว่าในพื้นที่นั้นๆ จะมีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำ หรือลำน้ำ มากกว่าที่จะมีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นแบบที่ราบ หรือเป็นภูเขา เป็นต้น

ชื่อทั่วไปของสถานที่ในภาษาสันสกฤตที่พบในศิลาจารึกเขมรโบราณ

จากข้อมูลชื่อของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกเขมรโบราณ พบว่าชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะนั้นบางคำมักพบร่วมกับคำเรียกชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อทั่วไป โดยส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ด้านหลังในลักษณะของการสมาสกับชื่อเฉพาะที่อยู่ข้างหน้า ชื่อทั่วไปของสถานที่ที่พบในจารึก มี 28 คำ คือ

1. Adri มีความหมายว่า ภูเขา

Indrādi

K.286 ICIV, 92: 22 (869)

¹ ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ, ภูมิศาสตร์ชนบท (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531), 76.

² Jordan Terry G. and Lester Rowntree, **The Human Mosaic : A Thematic Introduction to Cultural Geography**, (Harper & Row : New York, 1976), 216.

³ ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ, “ภูมินามการตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : วิเคราะห์รูปแบบทางภูมิศาสตร์ของนามทั่วไป,” วารสารภูมิศาสตร์ 20, 3 (ธันวาคม 2538) : 18.

- Sūryādri K.380 ICVI, 264: 51 (940)
2. Ālaya มีความหมายว่า ที่อยู่, ที่พัก, ที่อาศัย, ที่พักพิง, บ้าน
- Śakrālaya K.904 ICIV, 58, A: 12 (635)
- Dhanirālaya K.183 ICI, 53, VI: 10 (850)
- Rudrālaya K.957 ICVII, 138, A: 10 (863)
3. Ārāma มีความหมายว่า สถานที่ที่เป็นที่น่ายินดี น่ารื่นรมย์, สวน, สวนสำราญ, สวนดอกไม้ หรือสวนที่ถวายเป็นที่อยู่ของนักบวช
- Kāmyārāma K.904 ICIV, 58, A: 2, 15 (635)
4. Āśrama มีความหมายว่า อาศรม, ที่อยู่ของนักพรต นักบวช คาส ปราชญ์หรือฤๅษี, โรงเรียน
- Rudrāśrama K.684 ICIV, 106: 5 (IX-X)
- Bhadrāśrama K.450 ICIII, 111: 21, 36 (X)
- Vīrāśrama K.290 ICIII, 232, II: 5 (X)
5. Āvāsa มีความหมายว่า การอยู่อาศัย, ที่อาศัย, บ้าน
- Rudrāvāsa K.19 ICVI, 144: 7, 15 (886)
- Yogīśvarāvāsa K.212 ICIII, 31, A: 27 (949)
- Sukhāvāsa K.393 ICVII, 67: 10 (977 (?))
- Dharmāvāsa K.834 ICV, 257, D: 52 (X)
6. Deśa มีความหมายว่า ประเทศ, สถานที่, ถิ่นที่, พื้นที่, ท้องถิ่น, ภูมิ(อันมีหรือไม่มีผู้คนอยู่), ส่วน, ด้าน
- Bhūpendradeśa K.692 ICI, 237, D: 7 (1117)
- Āryadeśa K.300 ICIV, 255: 9 (XII-XIII)
- Madhyadeśa K.904 ICIV, 58, A: 5 (635)
7. Dvīpa มีความหมายว่า เกาะ ที่อันมีน้ำล้อมรอบ พื้นดินซึ่งมีขนาดใหญ่โตกว้างขวาง ดินแข็ง สถานที่สำหรับอาศัย, สรรณะ, ที่พึง
- Yavadvīpa K.809 ICI, 39: 20 (80x)

8. Giri มีความหมายว่า ภูเขา, ภูเขาสูงเล็กๆ, เนิน

Yaśodharagiri	K.382 ICVI, 271: 2 (969)
Candanagiri	K.258 ICIV, 182, B: 12 (1029)
Sūryagiri	K.293 ICIII, 194: 4 (XII)

9. Grāma มีความหมายว่า บ้าน, หมู่บ้าน เป็นสถานที่ที่ยังมีคนอยู่อาศัย

Varadagrāma	K.54 ISS1, 57, B: 10 (551)
Abhinavagrāma	K.713 ICI, 22, B: 7 (815)
Sukhagrāma	K.105 ICVI, 184: 11 (908)

10. Guhā มีความหมายว่า ถ้ำ, โพรง, หลุม, ช่องขนาดใหญ่ในภูเขาที่เกิดขึ้นเอง, ที่หลบซ่อน

Vaktraguhā	K.723 ICV, 12: 2 (VI-VII)
Indraguhā	K.431 ICV, 176: 5 (IX)

11. Kṣetra มีความหมายว่า ที่, ที่ดิน, ทุ่ง, นา, ไร่, (ดิน)แดน, พื้นที่เพาะปลูก, บุญสถานหรือสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์

Jitakṣetra	K.913 ICV, 270: 7 (X)
Rāmakṣetra	K.257 ICIV, 142: 16 (916)
Bhavakṣetra	K.843 ICVII, 110, A: 5 (947)

12. Nagara มีความหมายว่า ป้อม, ที่มั่น, ป้อมปราการ, นครหรือเมืองที่มีป้อมค่าย, เมืองหลวง, เมืองใหญ่หรือราชธานี, กรุง

Krtajñanagara	K.990 ICVII, 190, B: 9 (IX)
---------------	-----------------------------

13. Nivāsa มีความหมายว่า การอยู่, การอาศัย, ที่พักผ่อน, ที่อยู่อาศัย, ที่พัก, ที่พักพิง, การให้ที่พักพิง, บ้าน, เรือน

Vṛddhanivāsa	K.175 ICVI, 176: 7 (IX)
Arinivāsa	K.105 ICVI, 184: 12 (908)
Bhadreśvaranivāsa	K.933 ICIV, 48, B: 5 (934)

14. Pada มีความหมายว่า ที่ สถานที่ ที่อยู่อาศัย

Rudrapada

K.219 ICVII, 46: 21 (972)

15. Palliya มีความหมายว่า หมู่บ้านขนาดเล็ก, บ้านขนาดเล็ก

Sādhupalliya

K.878 ICV, 89: 9 (820)

16. Parvata มีความหมายว่า ภูเขา, เนินเขา

Yaśodharaparvata

K.187 ICI, 49: 15-17 (852)

Śrīparvata

K.842 ICI, 149: 7 (889)

Krīdāparvata

K.570 ICI, 145: 40 (891)

Livgaparvata

K.136 ICVI, 285 : 29 (X)

17. Pattana มีความหมายว่า หมู่บ้าน, เมือง, กรุง, ธาณี

Nāgapattana

K.238 ICVI, 120, A: 10 (871)

Śivapattana

K.163 ICVI, 101: 2 (VI-VII)

Dharmapattana

K.56 ICVII, 11, C: 31-32 (IX)

18. Pradeśa มีความหมายว่า เครื่องแสดง, ที่ตั้ง, ขอบเขต, แถบ, แดน, จุด, สถานที่, บ้านเรือน, ประเทศ, แคว้น, อาณาเขต, พื้นที่

Dharmapradeśa

K.697 ICVII, 95, A: 3 (IX)

19. Pura pūra purī มีความหมายว่า เมือง, นคร, เมืองใหญ่, เมืองหลวง, ราชธานี ซึ่งมีบ้านช่องใหญ่ๆ แวดล้อมด้วยคู กำแพงอาจหมายถึงอาคารใดอาคารหนึ่งซึ่งมีอยู่ในศาสนสถานก็ได้⁴ นอกจากนี้ นักวิชาการบางท่านยังกล่าวว่า คำๆ นี้ อาจหมายถึงเมืองที่มีกำแพงล้อมรอบป้องกันด้วย สำหรับเมืองที่ย่อมหรือเล็กกว่า “ปรี” จะเรียกว่า “คราม”⁶

Śivapura

K.190 ISS2, 336, A: 23 (817)

⁴ M. Monier-Williams, **A Sanskrit-English Dictionary** (London : Oxford University Press, 1960),

⁵ สุโขทัย, **สุโขทัยวิทยา** (กรุงเทพฯ : คุรุสภาสภานิติบัญญัติ, 1997), 105.

⁶ หลวงบวรบรรณรักษ์ (นิคม รักไทย), **ศัพท์มูล-ไทย-อังกฤษ** (กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2552), 758.

Bhavapura	K.253 ICIII, 104: 1 (834)
Kambupurī	K.806 ICI, 100, B: 46 (883)
Rājapūra	K.292 ICIII, 216: 14 (933)
20. Śāla มีความหมายว่า ศาลา, โรง, โรงเรือน ใช้เป็นที่พักหรือเพื่อประโยชน์การงานอย่างใดอย่างหนึ่ง, เรือน, บ้าน, ห้อง
Catuśśāla	K.260 ICIV, 174: 8 (XI)
21. Sabhā มีความหมายว่า โรงเป็นที่ประชุม, ที่ชุมนุม ที่ประชุม ศาลาที่พัก สมาคม
Devasabhā	K.51 ICV, 15: 13 (VI)
22. Sindhu มีความหมายว่า สมุทร ทะเล แหล่งน้ำใหญ่ แม่น้ำทั่วไป
Jayasindhu	K.288 ICIV, 219, D: 26 (XII)
23. Sthala มีความหมายว่าสถาน, ที่, ดิน, กระจอม, โศก, เนิน ที่อยู่สูงน้ำท่วมไม่ถึง
Āmalakasthala	K.191 ICVI, 304, B: 17 (1032)
24. Sthāna มีความหมายว่า ที่ตั้ง, ที่, แหล่ง, ตำแหน่ง, การอยู่, ที่แจ้งในเมือง, พุง, บ้านหรือที่อาศัย, สำนักงาน
Śivasthāna	K.195 ICVI, 249: 26 (970)
Tribhuvanasthāna	K.958 ICVII, 142: 34 (869)
Bhavasthāna	K.89 ICIII, 166: 17, 18 (924)
25. Tatāka มีความหมายว่า บ่อน้ำ หรือสระน้ำขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการขุด สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคำที่ใช้เรียกสระน้ำขนาดใหญ่ ที่ปัจจุบันถูกเรียกว่าบาราย⁷
Indratatāka	K.826 ICI, 33, B: 9 (803)
Yaśodharatatāka	K.323 ISS2, 399: 54 (811)

⁷ Philip N. Jenner, *A Dictionary of Angkorian Khmer* (Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009), 180.

Laksmīndratatāka

K.702 ICV, 224, A: 20 (947)

26. Tīrtha มีความหมายว่า ดิถี, ดิถี, สถานที่, สถานที่ที่เดินทางไปมัสการสิ่งที่เคารพในศาสนา, ทำน้ำ, สถานที่ที่เป็นทางผ่านของแม่น้ำ, สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์

Īśānatīrtha

K.300 ICIV, 255: 19 (XII-XIII)

27. Vana มีความหมายว่า ป่า, ป่าไม้, หนุไม้, พง, ดง

Krtajñavana

K.124 ICIII, 171: 7 (725)

Madhuvana

K.263 ICIV, 125, C: 39, 44 (906)

28. Vihāra มีความหมายว่า อาคาร ที่อยู่ คำว่าวิหารนี้เป็นคำที่ใช้สำหรับเรียกศาสนสถานทางพุทธศาสนาหรือศาสนาไชนะมาตั้งแต่ในสมัยดั้งเดิม

Vihāra

K.505 ICV, 23: 4 (561)

จากข้อมูลของคำเรียกชื่อทั่วไปในภาษาสันสกฤต พบว่าสามารถจัดกลุ่มของคำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ได้ดังนี้

1. กลุ่มคำเรียกชื่อทั่วไปที่ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับ ขอบเขต คือ

Deśa, Dvīpa, Grāma, Ksetra, Palliya, Pattana, Pura pūra purī, Pradeśa, Nagara, Sabhā, Sthāna

สำหรับคำเรียกชื่อทั่วไปที่มีปรากฏอยู่ในศิลาจารึกและมีความหมายเกี่ยวข้องกับขอบเขต พบว่ามีเพียงบางชื่อเท่านั้นที่มีหลักฐานทางโบราณคดีสามารถระบุได้ว่าเป็นสถานที่ใดในปัจจุบัน เช่น กัมพูชเทศะ คือชื่อของอาณาจักรกัมพูชาโบราณ อีสานปุระ คือบริเวณเมืองสมโบร์ไพรกุก จังหวัดกำแพงเพชรในปัจจุบัน ยโสธรปุระ คือ บริเวณเมืองเก่าบริเวณด้านเหนือของจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชาปัจจุบัน เป็นต้น

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ยังหลงเหลืออยู่ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า คำเรียกชื่อทั่วไป Deśa น่าจะมีขนาดและขอบเขตที่ใหญ่ที่สุด และคำเรียกชื่อทั่วไป Pura น่าจะหมายถึงเมืองที่มีความสำคัญของอาณาจักร เพราะมักจะนำมาเป็นชื่อทั่วไปของสถานที่ที่เป็นเมืองสำคัญหรือ เมืองหลวง ส่วนคำเรียกชื่อทั่วไปอื่นๆ ที่เหลือนั้นพบว่าเป็นคำเรียกชื่อทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเมืองหรือสถานที่ที่มีความสำคัญน้อยกว่า คำเรียกชื่อทั่วไป Deśa และ Pura จึงน่าจะเป็นเมืองที่มีขนาดเล็กกว่า

2. กลุ่มคำเรียกชื่อทั่วไปที่ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนา ได้แก่ Āvāsa, Āsrama, Ālaya, Ārām, Pada, Nivāsa, Śāla, Vihāra

ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกชื่อทั่วไปเพียงคำเดียวเท่านั้นที่มีหลักฐานทางโบราณคดีสามารถบอกตำแหน่งสถานที่ในปัจจุบันได้ คือ Ālaya ในชื่อเมืองหริหรัลย์ ได้แก่ บริเวณเมืองเก่าที่อยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชาปัจจุบัน แม้คำนี้จะเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ แต่ก็ยังนำไปใช้เป็นชื่อเมืองในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 ด้วย ส่วนคำอื่นๆ นั้นไม่สามารถระบุตำแหน่งของสถานที่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถหาความแตกต่างของขนาดหรือความสำคัญ of คำเรียกชื่อทั่วไปที่เหลือได้

3. กลุ่มคำเรียกชื่อทั่วไปที่ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับ ภูเขา

Adri, Giri, Parvata

จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่า สถานที่ที่มีการใช้คำเรียกชื่อทั่วไปเหล่านี้และสามารถระบุตำแหน่งของสถานที่ในปัจจุบันได้คือ Mahendraparvata มเหนครบรรพต หมายถึงภูเขาพนมกุเลน⁸ ในจังหวัดเสียมเรียบ Sūryaparvata หมายถึงภูเขาพนมจิฮอร์ ซึ่งอยู่ในจังหวัดตาแก้ว Yaśodharagiri หมายถึงภูเขาพนมบาเค็ง⁹ ในจังหวัดเสียมเรียบ Sthūlādri คือเขาพนมรุ้ง ในจังหวัดบุรีรัมย์ ประเทศไทยปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่ามีคำเรียกชื่อทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภูเขาเหล่านี้ไม่สามารถแยกความแตกต่างของขนาดและความสำคัญได้ ดังนั้นการใช้คำเรียกชื่อทั่วไปที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับภูเขาเหล่านี้ คงมีลักษณะการใช้ที่มีความหมายเหมือนกัน

4. กลุ่มคำเรียกชื่อทั่วไปที่ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับ น้ำหรือแหล่งน้ำ

Sindhu, Tatāka, Tīrtha

สำหรับการศึกษาทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ พบว่าสถานที่ที่มีการใช้คำเรียกชื่อทั่วไปเหล่านี้และสามารถระบุตำแหน่งของสถานที่ในปัจจุบันได้คือ

Indratatāka สันนิษฐานว่าเป็นบารายที่ปราสาทโลเลย ซึ่งมีขนาด 3800 x 800 เมตร¹⁰ ซึ่งสร้างขึ้นในรัชกาลของพระเจ้าอินทรวรมันที่ 1¹¹

⁸ Étienne Aymonier, *Le Cambodge I : Le royaume actuel* (Paris : Ernest Leroux, 1900), 466.

⁹ Lawrence Palmer Briggs, *The Ancient Khmer Empire* (Philadelphia : American Philosophical Society, 1951), 108.

¹⁰ Michael D. Coe, *Angkor and the Khmer Civilization* (London: Thames&Hudson, 2004), 101.

Yaśodharatataka สันนิษฐานว่าคือบารายตะวันออก(East Baray) ตรงบริเวณทางทิศตะวันออกของเมืองยโสธรปุระ หรือ เมืองพระนครในจังหวัดเสียมเรียบปัจจุบัน เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาด 7500 x 1800 เมตร¹² ซึ่งสร้างขึ้นในรัชกาลของพระเจ้ายโสมันที่ 1¹³

Jayasindhu คือคูเมืองรอบเมืองนครธม ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7

5. กลุ่มคำเรียกชื่อทั่วไปที่ให้ความหมายอื่นๆ

Guhā, Sthala, Vana

มีความเป็นไปได้อยู่ค่อนข้างมากที่ชื่อสถานที่มักจะใช้คำที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่อยู่ใกล้เคียงของท้องถิ่นนั้นๆ¹⁴ ถูกนำมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อ ดังนั้นคำเรียกชื่อทั่วไปของคำว่า Vana โดยความหมายของคำหมายถึง ป่า จึงสันนิษฐานได้ว่าน่าจะเป็นชื่อสถานที่ที่เกี่ยวเนื่องหรืออยู่ใกล้กับสภาพแวดล้อมที่เป็นดงป่า ในขณะที่คำว่า Guhā มีความหมายตามรูปศัพท์คือ ถ้ำ โพรง หลุม ช่องขนาดใหญ่ในภูเขา สถานที่ที่มีลักษณะเป็นที่อยู่อาศัย หรือสถานที่เพื่อใช้งานในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง จากหลักฐานทางโบราณคดี แม้จะมีการค้นพบลักษณะของกลุ่มถ้ำที่ถูกเจาะเป็นโพรงขนาดย่อม บนภูเขาพนมดง ในจังหวัดตาแก้วทางตอนใต้ในประเทศกัมพูชาปัจจุบัน¹⁵ แต่ก็ไม่สามารถพิสูจน์หรือยืนยันได้ว่าลักษณะของสถานที่แบบดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับคำว่า Guhā ที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกเขมรโบราณได้

¹¹ พ.ศ. 1420 – พ.ศ. 1432

¹² Michael D. Coe, *Angkor and the Khmer Civilization* (London: Thames&Hudson, 2004), 107.

¹³ พ.ศ. 1432 – พ.ศ. 1443

¹⁴ ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ, “ภูมินามการตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : วิเคราะห์รูปแบบทางภูมิศาสตร์ของนามทั่วไป,” *วารสารภาษาและวัฒนธรรม* 13, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2537) : 50.

¹⁵ Bruno Bruguier and Juliette Lacroix, *Guide archéologique du Cambodge Tome I : Phnom Penh et les provinces méridionales*, (Phnom Penh : Reyum, 2009), 116-120.

การจัดกลุ่มความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในอาณาจักรเขมรโบราณ

ศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณนั้นใช้ทั้งภาษาสันสกฤตและภาษาเขมรโบราณ ชื่อเฉพาะของสถานที่ในศิลาจารึกเขมรโบราณนั้นพบว่า มีปรากฏอยู่ค่อนข้างหลากหลาย ในการจัดกลุ่มคำชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในบทนี้ จะแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ โดยอิงจากยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรเขมรโบราณ คือยุคสมัยก่อนพระนคร(Pre-Angkorian Period) และสมัยพระนคร(Angkorian Period)¹⁶ ดังนั้นการแบ่งข้อมูลสามารถจัดได้ดังนี้

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนคร
2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยพระนคร

ความหมายของชื่อสถานที่ที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณในงานวิจัยครั้งนี้ จะใช้ความหมายจากเอกสารดังต่อไปนี้เป็นสำคัญ

1. Saveros Pou, **Dictionnaire vieux Khmer – Français-Anglais**. Paris : Cedoreck, 1999.
2. Long Seam, **Dictionnaire du Khmer ancien : D' après les inscriptions du Cambodge du Vie.-VIIIe. Siècles**. Phnom Penh : Phnom Penh Printing House, 2000.
3. Philip N. Jenner, **A Dictionary of Pre-Angkorian Khmer**. Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009.
4. Philip N. Jenner, **A Dictionary of Angkorian Khmer**. Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009.

¹⁶ การศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี มีการแบ่งยุคสมัยของอาณาจักรเขมรโบราณออกเป็น 3 สมัยใหญ่ๆ คือ

1. สมัยก่อนพระนคร (The Pre-Angkorian Period) ประมาณพุทธศตวรรษที่ 11-14
2. สมัยพระนคร (The Angkorian Period) ประมาณพุทธศตวรรษที่ 14-20
3. สมัยหลังพระนคร (The Post-Angkorian Period) ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นต้นไป

ดูรายละเอียดได้ที่ อุไรศรี วรสระริน, “พระคณศในจารึกสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร,” ใน พระคณศ : เทพเจ้าแห่งศิลปวิทยา (กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2545), 56.

สำหรับชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่ปรากฏในข้อมูลนี้บางคำจะปรากฏร่วมกับชื่อทั่วไปของสถานที่ภาษาสันสกฤต ในการจัดกลุ่มความหมายจะดูความหมายที่ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตเท่านั้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนคร

จากการเก็บข้อมูลของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต ในศิลาจารึกสมัยก่อนพระนครและนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และหาความหมาย สามารถจัดหมวดหมู่ตามความหมายได้ดังนี้

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า
2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล
3. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล
4. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทาง
5. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายอื่นๆ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้าพบว่ามีทั้งหมด 40 ชื่อ คือ

Bhavapura	เมืองแห่งพระศิวะ K.162 ICVI, 103: 22 (VIII (?)) K.1 ICVI, 29: 7 (VI-VII) K.939 ICV, 56: 2 (VI)
Bhīmālaya	ที่อยู่ของเทพผู้ทำลาย(พระศิวะ) K.340 ICVI, 81: 3-4 (VIII)
Bhīmapura	เมืองของเทพผู้ทำลาย(พระศิวะ) K.60 ISS1, 41, A: 4 (548)
Brahmavīra	เก่งกล้าเหมือนพระพรหม K.790 ICV, 71: 14 (VI)
Devasabhā	เทวสภา, ที่ประชุมแห่งเทวดา K.51 ICV, 15: 13 (VI)

Devaśīla	ศีลของเทพ K.726 ICV, 76, A: 7 (VII)
Dhruvapura	เมืองแห่งพระศิวะ K.109 ICV, 42: 5 (577) K.725 ICI, 9: 15 (VII)
Giriśapura	เมืองของพระศิวะ K.441 ICIV, 16: 4 (VI)
Īśānapura	เมืองของพระศิวะ K.438 ICIV, 27: 16, 21 (VI)
Livgādri	ภูเขาแห่งศิวลึงค์ K.441 ICIV, 16: 1 (VI)
Livgapura	เมืองแห่งศิวลึงค์ K.341 ICVI, 24: 7 (622 (?)) K.441 ICIV, 16: 1 (VI)
Mahendra(parvata)	บรรพตแห่งพระเป็นเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ พระศิวะ K.806 ICI, 78, A: 7 (VI-VII) K.806 ICI, 79, A: 14 (VI-VII) K.806 ICI, 83, A: 32 (VI-VII) K.806 ICI, 93, B: 11 (VI-VII)
Rudrāśrama	อาศรมแห่งเทพธฤทธะ(พระศิวะ) K.54 ICIII, 159: 18, 19 (551) K.54 ISS1, 56, A: 4 (551)
Rudrapurī	เมืองแห่งเทพธฤทธะ(พระศิวะ) K.9 ICV, 36: 5 (561)
Pañcarātra	ชื่อหนึ่งของไวษณพนิกาย K.728 ICV, 83: 1 (VII)
Purandarapura	เมืองแห่งพระอินทร์ K.493 ICII, 150: 22 (579) K.44 ICII, 11, A: 6 (596)
Śavkaratatāka	สระน้ำแห่งพระศิวะ

Śavkarakīrti	K.969 ICVII, 152: 3 (VI) เกียรติ(ชื่อเสียง) ของพระศิวะ
Śakrālaya	K.582 ICII, 200: 8 (615) ที่อยู่อาศัยแห่งพระอินทร์ (ศักระ)
Śarvāśrama	K.904 ICIV, 58, A: 12 (635) อาศรมแห่งพระศิวะ
Śarvapura	K.940 ICV, 73: 5 (VI) เมืองแห่งพระศิวะ
Śivapattana	K.904 ICIV, 60: 18 (635) เมืองแห่งพระศิวะ
Śivapura	K.163 ICVI, 101: 2 (VI-VII) เมืองแห่งพระศิวะ, เมืองที่ศักดิ์สิทธิ์
Tirthagrāma	K.14 ISS2, 316, XII (VIII-IX) หมู่บ้านที่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์
Tuvḡīśaparvata	K.940 ICV, 73: 9-10 (VI) ภูเขาแห่งพระศิวะ
Ugrapura	K.733 ICI, 4: 7 (VI) เมืองแห่งเทพที่น่ากลัว(พระศิวะ)
Vrah Vināya	K.81 ISS1, 15, A: 32 (VI) ผู้กำจัด, ผู้นำออกไปเสีย (ซึ่งอุปสรรค) พระคณศ
Vaktraguhā	K.22 ICIII, 145: 31 (VI) K.22 ICIII, 144: 30 (VI) ถ้ำพระศิวะ
	K.723 ICV, 12: 2 (VI-VII)

จะเห็นได้ว่าจากข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า จะปรากฏพระนามของเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู คือ พระศิวะ พระพรหม พระอินทร์ พระคณศ เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบพระนามของพระวิษณุ พระพุทธเจ้า และพุทธเทพใดๆ เลย พบแต่เพียงชื่อเดียวของนิกาชหนึ่งในไวษณพนิกายเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าลักษณะของชื่อสถานที่ในสมัยก่อนพระนคร ถ้าชื่อเฉพาะมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า ก็จะ

เกี่ยวข้องกับไสวนิกายมากกว่าไวษณพนิกาย และศาสนาพุทธ สะท้อนให้เห็นว่าศาสนาพราหมณ์แบบไสวนิกายคงจะมีความรุ่งเรืองมากกว่าศาสนาอื่นๆ ในขณะนั้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล ความสุข สวัสดิ์ พบว่ามีทั้งหมด 19 ชื่อ คือ

Ādhyapura	เมืองที่อุดมสมบูรณ์ K.53 ISS1, 67: 18 (589) K.53 ISS1, 68: 19 (589) K.54 ICIII, 160: 17 (551) K.54 ISS1, 57, B: 9 (551)
Amoghapura	เมืองที่ไม่มีข้อผิดพลาด K.60 ISS1, 41, A: 4 (548)
Dharmapura	เมืองแห่งธรรมะ K.725 ICI, 9: 9 (VII)
Dharmmakīrti	ชื่อเสียงแห่งธรรมะ, เกียรติแห่งธรรมะ K.561 ICII, 40: 15 (603)
Dharmavīra	ผู้เก่งกล้าเพราะธรรมะ K.726 ICV, 77, c: 5 (VII)
Kāmyārāma	อารามอันเป็นที่น่าปรารถนา K.904 ICIV, 58, A: 2, 15 (635)
Naravaranaṅgara	เมืองแห่งความประเสริฐ K.49 ISS1, 62 : 8 (586)
Nirvāṇa	นิพพาน K.54 ICIII, 159: 7 (551)
Śreṣṭhāśrama	อาศรมที่ประเสริฐที่สุด K.44 ICII, 11, B: 3-4 (596) K.44 ICII, 11, A: 14 (596)
Śreṣṭhapura	เมืองที่ประเสริฐที่สุด

Tamandarapura	K.725 ICI, 9: 13 (VII) เมืองที่จัดความมิด
Vikramapura	K.9 ICV, 36: 6 (561) เมืองแห่งผู้มีพลังอำนาจ, ผู้กล้าหาญ
Varadagrāma	K.38 ICII, 46: 11 (VI) หมู่บ้านที่ให้พร
	K.54 ICIII, 160: 18 (551) K.54 ISS1, 57, B: 10 (551)

จากข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล ความสุข สวัสดิ์ แสดงให้เห็นว่าในสมัยก่อนพระนครนั้น มีชื่อของสถานที่ที่มีลักษณะของความหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่งคั่ง ความสุข การตั้งชื่อดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าต้องการให้เกิดความมั่งคั่ง ความสวัสดิ์ต่างๆ จะบังเกิดขึ้นกับสถานที่หรือผู้คนที่ย้ายอยู่ในสถานที่เหล่านั้นด้วย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล พบว่ามีทั้งหมด 12 ชื่อ คือ

Bhāskaravin (sre)	ภาสกรวิน(ชื่อบุคคล?) K.115 ICVI, 11: 17 (587)
Dhanvari	ธนวรี(ชื่อบุคคล) K.757 ICVII, 101: 18 (VI-VII)
Dhanvipura	เมืองแห่งผู้ถือธนู K.21 ISS1, 25: 16 (VI) K.44 ICII, 11, B: 4 (596) K.725 ICI, 10: 20 (VII)
Kambudeśa	ประเทศกัมพู(ชื่อบุคคล) K.400 ICVI, 84, B: 3 (VI)
Krtajñavana	ป่าแห่งผู้กตัญญู K.124 ICIII, 171: 7 (725)
Hastipādaraksa	ผู้รักษามือและเท้า

Kāñcīpura ¹⁷	K.726 ICV, 76, A: 5 (VII) เมืองแห่งผู้หญิงที่มีสายคาดเอว (กาญจิปูระ)
Rājavihāra	K.725 ICI, 8: 5 (VII) วัดแห่งพระราช
Vyādhapura	K.389 ICVI, 78, c: 2 (VI) เมืองแห่งนายพราน
	K.109 ICV, 43: 24 (577) K.109 ICV, 42: 5 (577)

ในกรณีของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นสันนิษฐานว่าชื่อบางชื่ออาจเป็นชื่อของบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง และมีความสำคัญในพื้นที่หรืออาจเป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่นั้นและได้รับการยกย่องจนนำมาชื่อหรือตำแหน่งของบุคคลนั้นไปใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมร สมัยก่อนเมืองพระนคร ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ ชื่อที่มีปรากฏอยู่ในตำนานและมีความสำคัญอย่างมากคือ กัมพู ซึ่งเป็นชื่อของฤๅษีที่เกี่ยวข้องกับตำนานการเกิดขึ้นของประเทศกัมพูชา โดยชื่อนี้แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของความสำคัญที่มีมาตลอดจนถึงในปัจจุบัน

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทาง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทางหรือตำแหน่งพบว่าทั้งหมด 2 ชื่อ คือ

Daksināpatha ¹⁸	ดินแดนทางทิศใต้
Madhyadeśa ¹⁹	K.438 ICIV, 27, 6 (VI) ประเทศในท่ามกลาง, มัชยประเทศ
	K.904 ICIV, 58, A: 5 (635)

¹⁷ ชื่อเมืองนี้เป็นชื่อที่มีอยู่ในประเทศอินเดียทางตอนใต้ โดยเป็น 1 ใน 7 เมืองศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู Nando Lal Dey, *The Geographical Dictionary of Ancient and Mediaeval India* (New Delhi : Cosmo Publications, 1979), 88.

¹⁸ เป็นชื่อที่ตรงกับเมือง Deccan ทางอินเดียใต้ ดู Nando Lal Dey, *The Geographical Dictionary of Ancient and Mediaeval India*, 52.

¹⁹ Ibid., 116.

พบชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทางเพียงสองชื่อ และชื่อทั้งสองก็มีชื่อที่ตรงกับชื่อเมืองในประเทศอินเดีย สะท้อนให้เห็นถึงการรับเอาอิทธิพลจากอินเดียมาในขณะนั้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายอื่นๆ

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตเหล่านี้มีความหมายที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้จึงนำมาไว้ในความหมายอื่นๆ พบว่ามีทั้งหมด 14 ชื่อ คือ

Kumāraśila	แผ่นศิลาของเด็กชาย K.560 ICII, 37: 10 (VI-VII)
Campā	จัมปา K.53 ISS1, 67: 8 (589)
Canāśa	จนาสะ K.400 ICVI, 84, A: 4 (VI)
Kapālaśesa	เศษหรือส่วนหนึ่งของกะโหลกศีรษะหรือถ้วย K.927 ICV, 22: 4 (6xx)
Katakkagrāma	หมู่บ้านแห่งต้นไม้ชนิดหนึ่ง Strychnos Potatorum K.341 ICVI, 24: 8 (622 (?))
Ha j sapura	เมืองหงส์ K.154 ICII, 123, A: 10 (606)
Mālava	มาลวะ (ประเทศ, คน) K.910 ICV, 39: 2 (573)
Mrt	ดิน K.232 ICVI, 230: 23 (292)
Padmodbhava (travav)	ที่เป็นที่เกิดของดอกบัว K.726 ICV, 76, A: 9 (VII)
Samudrapura	เมืองมหาสมุทร K.137 ICII, 116: 4 (VI)
Satragrāma	หมู่บ้านแห่งการบูชา K.483 ICI, 253: 26 (VI)
Somyapura	เมืองที่เกี่ยวข้องกับน้ำโสม

Tāmrapura, °purī

K.904 ICIV, 60: 10 (635)

เมืองแห่งทองแดง

K.60 ISS1, 41, A: 4 (548)

K.60 ISS1, 41, B (548)

จากข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนครบางชื่อ พบว่ามีความหมายที่หลากหลายและแตกต่างออกไปจนไม่สามารถจัดเป็นกลุ่มได้อย่างชัดเจน ทางผู้วิจัยจึงนำมาจัดกลุ่มไว้ต่างหาก

ชื่อสถานที่ที่มีอยู่น้อยเพราะพบจารึกในสมัยก่อนพระนครอยู่เป็นจำนวนน้อย ทำให้ข้อมูลชื่อสถานที่น้อยตามไปด้วย จากการจัดกลุ่มความหมายชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนคร พบว่าสามารถจัดกลุ่มคำของชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตโดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า ความเป็นมงคล บุคคล ทิศทาง และ ความหมายอื่นๆ อย่างไรก็ตามจากข้อมูลเหล่านี้ก็ยังสามารถทำให้เห็นอะไรบางอย่างได้ เช่น เรื่องของการนับถือศาสนา หรือ ภาพสะท้อนให้เห็นถึงการรับอิทธิพลจากอินเดียในสมัยก่อนพระนคร เป็นต้น แสดงเป็นสัดส่วนจากจำนวนชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตสมัยพระนคร 87 ชื่อ ได้ดังนี้

สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า	พบทั้งหมด	40 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	37.5000
ความเป็นมงคล	พบทั้งหมด	20 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	19.7917
บุคคล	พบทั้งหมด	11 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	10.4167
ทิศทาง	พบทั้งหมด	2 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	2.0833
ความหมายอื่นๆ	พบทั้งหมด	14 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	11.4583

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยพระนคร

จากการเก็บข้อมูลของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกสมัยพระนครและนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และหาความหมาย สามารถจัดหมวดหมู่ตามความหมายได้ดังนี้

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า
2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล
3. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล
4. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ

5. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ หรือสิ่งที่เกิดจากสัตว์
6. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์
7. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ เครื่องใช้
8. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่น่ากลัว
9. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทาง
10. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำ หรือแหล่งน้ำ
11. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลข
12. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย
13. ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายอื่นๆ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้าหรือพระผู้เป็นเจ้า พบว่ามีทั้งหมด 364 ชื่อ คือ

Bhadrāśrama	อาศรมแห่งพระศิวะ K.450 ICIII, 111: 21, 36 (X)
Bhadrālaya (sruk)	ที่อยู่ของพระศิวะ K.262 ICIV, 113: 40 (904)
Bhadrāpattana	เมืองของพระศิวะ K.878 ICV, 89: 12-13 (820)
Bhadrāpura	เมืองของพระศิวะ K.56 ICVII, 10, C: 26 (IX) K.760 ICV, 116: 13 (X)
Bhadrāspada	ที่อยู่ของพระศิวะ K.353 ICV, 136: 6, 17 (968)
Dhruvapura	เมืองแห่งพระศิวะ K.257 ICIV, 143: 36 (916)

Jayaśrī	K.352 ICV, 129: 34 (IX) ชัยศรี พระศรีแห่งชัยชนะ K.85 ICII, 171, D: 9 (903) K.158 ICII, 100, A: 12 (925)
Jayaksetraśiva	พระศิวะแห่งชัยเกษตร K.485 ICII, 172, D: 21 (XII)
Narendrāśrama	อาศรมแห่งพระราชา K.485 ICII, 172, D: 37 (XII) (sthalā) K.211 ICIII, 27: 2 (959) K.276 ICIV, 154: 23 (X) K.277 ICIV, 156: 3 (X) K.277 ICIV, 157: 11, 16 (X)
Saugatāśrama	อาศรมแห่งพระสุคต(พระพุทธเจ้า) K.290 ICIII, 232, I: 1 (927)
(Vrah) Aiśvara (bhūmi)	พระอิศวร K.91 ICII, 129, B: 8 (XI)
Amarendrapura	เมืองแห่งพระอินทร์, เมืองแห่งผู้เป็นใหญ่แห่งเทวดา K.111 ICVI, 199, B: 42 (IX)
Īśvarapura	เมืองแห่งพระอิศวร, เมืองแห่งเทพผู้ยิ่งใหญ่ K.843 ICVII, 110, A: 20 (947)
Anavgapura (sruk)	เมืองแห่งกามเทพ, เมืองของผู้ที่ไม่มีร่างกาย K.292 ICIII, 212: 30 (933)
Bhadreśvarāśrama	อาศรมแห่งพระอิศวรผู้เป็นมงคล K.89 ICIII, 165: 2 (924) K.258 ICIV, 179, A: 24-25 (1029) K.258 ICIV, 180, A: 40-41, 54-55 (1029) K.258 ICIV, 181, A: 79 (1029) K.258 ICIV, 188, C: 55 (1029)
Bhadreśvarālaya	เทวาลัยแห่งพระอิศวรผู้เป็นมงคล K.86 ICV, 290, A: 6 (XI (?))

Bhadreśvaranivāsa	นิवासแห่งพระอิศวรผู้เป็นมงคล K.933 ICIV, 48, B: 5 (934)
Bhagavata(sruk)	พระผู้เจริญ K.183 ICI, 54, XXXIV: 30 (850)
Bhaveśvara (bhūmi)	ผู้เป็นใหญ่แห่งภพ(พระศิวะ) K.366 ICV, 292, C: 8 (1061)
Bhaveśvarāśrama	อาศรมแห่งพระศิวะผู้เป็นใหญ่ K.366 ICV, 290, A: 17 (1061)
Bhavadakṣetra	ดินแดนของพระศิวะ K.843 ICVII, 110, A: 5 (947) K.843 ICVII, 111, b: 7 (947)
Bhavālaya	ที่อยู่อาศัยของพระศิวะ K.382 ISS2, 535, B: 7 (969)
Bhavapalli (sre)	หมู่บ้านของพระศิวะ K.290 ICIII, 232, I: 1 (927)
Bhavapura	เมืองแห่งภพ(พระศิวะ) K.253 ICIII, 104: 1 (834) K.806 ICI, 79: 13 (883) K.89 ICIII, 166: 17 (924) K.697 ICVII, 95, A: 17 (IX) K.956 ICVII, 130: 11 (IX)
Bhavasthāna (bhūmi)	ที่อยู่ของพระศิวะ K.89 ICIII, 166: 17, 18 (924)
Bhīmapura (pramān)	เมืองของเทพที่น่ากลัว พระศิวะ K.56 ICVII, 9, B: 16 (IX) K.183 ICI, 53, V: 13-14 (850) (sruk) K.183 ICI, 53, VI: 30 (850) (sruk) K.186 ICI, 49: 4 (852) (pramān) K.205 ICIII, 6: 38 (X) K.257 ICIV, 143: 41 (916) (pramān)

	K.276 ICIV, 154: 23 (X) (sruk)
	K.938 ICVII, 122, A: 16 (X (?))(visaya)
Bhūpendradeśa	ประเทศแห่งเจ้าแผ่นดิน
	K.692 ICI, 237, D: 7 (1117)
Brahma(Vrahma) (sruk)	พรหม
	K.720 ICV, 212, b: 7 (928)
Brahmagarbha	ครรภ์แห่งพรหม
	K.352 ICV, 128: 17 (IX)
	K.352 ICV, 127: 25 (IX) (sre)
Brahmamūla (sruk)	รากเหง้าของพรหม
	K.216 ICIII, 41: 13 (928)
Brāhmaṇa (travāṇ)	พราหมณ์
	K.878 ICV, 89: 9 (820)
	K.374 ICVI, 251: 6-7 (964)
Candarapura	เมืองแห่งพระจันทร์
	K.177 ICVII, 38: 2-3 (XIII-XIV)
	K.204 ICVII, 42: 5 (IX)
	K.344 ICVI, 162: 21 (907)
	K.431 ICV, 176: 2 (IX)
	K.690 ICVII, 92: 20-21 (IX-X)
Candrapura Rlām	เมืองแห่งพระจันทร์
	K.691 ICIV, 151: 7 (924)
Candranan (bhūmi)	เหมือนพระจันทร์
	K.89 ICIII, 166: 12-13 (924)
Devāśrama	อาศรมแห่งเทพ
	K.391 ICVI, 297: 6 (1004)
	K.391 ICVI, 298: 24 (1004)
Dvijendrapura	เมืองของผู้เป็นจอมแห่งพราหมณ์
	เมืองแห่งครุฑ(เจ้าแห่งนก)
	K.191 ICVI, 304, B: 21 (1032)

	K.262 ICIV, 110: 3 (890)
	K.262 ICIV, 111: 6, 8 (904)
	K.262 ICIV, 112: 11, 24, 26, 29, 30 (904)
	K.262 ICIV, 113: 33, 34-35, 37, 44, 45, 46 (904)
	K.263 ICIV, 121, B: 1 (906)
	K.263 ICIV, 122, B: 9, 17, 28, 29, 34-35, 42 (906)
	K.263 ICIV, 123, B: 46, 50 (906)
	K.263 ICIV, 126, C: 52, 57 (906)
	K.263 ICIV, 127, D: 1 (906)
	K.263 ICIV, 128, D: 35, 36 (906)
Dvijendrapurī	เมืองของผู้เป็นจอมแห่งพราหมณ์ เมืองแห่งครุฑ(เจ้าแห่งนก)
	K.263 ISS1, 88, B: 27, 29 (906)
Devāmalaka	มะขามป้อมแห่งเทพ
	K.275 ISS1, 103, A: 4 (X)
(Kraja j) Gavgā (bhūmi)	คงคา....
	K.158 ICII, 103, B: 16 (925)
Devasaridbhavga (bhūmi)	ทำนบของเทพ
	K.258 ICIV, 189, C: 65 (1029)
Devāgni	ไฟสำหรับบูชาเทวดา
	K.258 ICIV, 188, C: 51 (1029)
Devakapila	เทพกปิละ(สีแดง)
	K.258 ICIV, 187, C: 4 (1029)
Devātidevaka	ซึ่งเป็นเทพเหนือเทพ
	K.382 ISS2, 535, B: 8 (969)
Devī	เทวี
	K.286 ICIV, 92: 22 (869)
Devīgrāma	หมู่บ้านแห่งเทวี
	K.158 ICII, 101, A: 25 (925)
	K.158 ICII, 103, B: 32 (925) (sruck)

Devīpura	K.158 ICII, 104, d: 7-8 (925) (sruk) เมืองแห่งเทวี
	K.717 ICI, 192, B: 9 (927)
	K.809 ICI, 40: 45 (80x)
Ganīśvara (sre)	ผู้เป็นใหญ่แห่งครู(พระศิวะ)
	K.216 ICIII, 42: 45 (928)
Gaurīśapura	เมืองของผู้มีอำนาจเหนือนางเคารี เมืองแห่งพระศิวะ
	K.420 ICIV, 162: 29 (XI)
Gavgā	เทวีกงกา
	K.158 ICII, 103, B: 31 (925)
	K.158 ICII, 104, d: 7 (925) (sruk)
	K.467 ICIII, 218: 22 (933) (sruk)
Harāśra j (sruk)	อาศรมแห่งพระหระ (พระศิวะ)
	K.175 ICVI, 176: 8 (IX)
Haranātha	ที่พึ่งคือพระหระ (พระศิวะ)
	K.705 ICV, 199: 8 (934)
Hariharālaya	ที่อยู่แห่งพระหริหระ
	K.848 ICI, 187: 7 (891)
	K.933 ICIV, 48, B: 4 (934)
	K.293 ICIII, 193: 3 (XII)
Haripura	เมืองแห่งพระหริ(พระวิษณุ)
	K.702 ICV, 225, A: 23 (947)
	K.91 ICII, 129, B: 3 (XI)
	K.956 ICVII, 131: 33 (IX)
Hāripura	เมืองแห่งพระหริ(พระวิษณุ)
	K.278 ISS1, 106, B: 3, 10 (929)
Īśvarabheda	ความแตกต่างแห่งพระอิศวร, ประเภทแห่งพระเป็นเจ้า
	K.278 ISS1, 106, B: 11 (929)
Īśvarapada	ที่อยู่แห่งพระอิศวร

Īśvarapura	K.175 ICVI, 175: 9 (IX)
	เมืองแห่งพระอิศวร
	K.842 ICI, 151, B: 19 (890)
Īśānapada	K.570 ICI, 145: 44-45 (891)
	K.91 ICII, 129, B: 19 (XI)
	ที่อยู่ของพระอิสาน(พระศิวะ)
	K.829 ICIV, 43: 7 (X)
	K.192 ICVI, 129: 18 (878)
Īśānapurī	K.958 ICVII, 142: 34 (869)
	K.436 ICIV, 22: 28 (IX)
	เมืองพระศิวะ
Īśānatīrtha	K.436 ICIV, 22: 28 (IX)
	ที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งพระศิวะ
	K.300 ICIV, 255: 19 (XII-XIII)
Indrādri	K.300 ISS2, 569, A: 19 (XII-XIII)
	ภูเขาแห่งพระอินทร์
	K.286 ICIV, 92: 22 (869)
Indraguhā	K.56 ICVII, 9, B: 19 (IX)
	ถ้ำแห่งพระอินทร์
	K.431 ICV, 176: 5 (IX)
Indrāpati	ผู้เป็นใหญ่คือพระอินทร์
	K.258 ICIV, 180, A: 47 (1029)
Indrapura	เมืองแห่งพระอินทร์
	K.989 ICVII, 175, B: 9 (930)
	K.105 ICVI, 184: 4 (834 (?))(pramāṇa)
Indratatāka	สระน้ำแห่งพระอินทร์
	K.826 ICI, 33, B: 9 (803)
	K.95 ISS2, 365: 15 (811)
	K.95 ISS2, 367: 32 (811)
	K.323 ISS2, 396: 16 (811)

	K.832 ICV, 92, A: 18 (IX)
	K.279 ISS2, 420, A ₁ : 16 (IX)
	K.280 ISS2, 432, A: 4 (IX)
Janārdha	พระวิษณุ
	K.374 ICVI, 252; 20 (964)
Jatālivga (sruk)	ศิวลึงค์ที่มีรูปเหมือนชฎา
	K.100 ICVI, 215: 10 (IX)
Jayādityapura	เมืองแห่งพระอาทิตย์ผู้มีชัย
	K.85 ICII, 164, A: 8 (903)
	K.692 ICI, 238: 31 (1117)
	K.86 ICV, 284, A: 5 (XI (?))
Laksmīndrapada	ที่อยู่ของเจ้าแห่งพระลักษมี ที่อยู่ของพระวิษณุ
	K.702 ICV, 224, A: 18 (947)
	K.702 ICV, 225, A: 22 (947)
	K.702 ICV, 225, B: 1 (947)
	K.702 ICV, 225, B: 5 (947) (sruk)
Laksmīndratatāka	สร้อยของพระเจ้าแห่งพระลักษมี(พระวิษณุ)
	K.702 ICV, 224, A: 20 (947)
	K.702 ICV, 225, B: 5 (947) (sruk)
Livgaśodhana	การชำระล้างซึ่งศิวลึงค์
	K.89 ICIII, 165: 3, 5 (924)
Livgaparvata	บรรพตแห่งศิวลึงค์
	K.136 ICVI, 285 : 29 (X)
Livgapura	เมืองแห่งศิวลึงค์
	K.605 ICIV, 77: 2 (845)
	K.957 ICVII, 135-136, A: 4 (863)
	K.957 ICVII, 138, A: 8, 18 (863)
	K.286 ICIV, 92: 32 (869)
	K.958 ICVII, 143: 35, 37 (869)
	K.842 ICI, 150, A: 26 (889)

K.659 ICV, 144: 9 (890)
K.257 ICIV, 142: 10 (916)
K.257 ICIV, 143: 26, 27, 32 (916)
K.89 ICIII, 165: 3 (924)
K.89 ICIII, 166: 7, 13, 15 (924)
K.693 ICV, 204, A: 7-8 (925)
K.720 ICV, 213, b: 34 (928)
K.342 ICVI, 237: 15 (930)
K.933 ICIV, 48, B: 7, 14 (934)
K.933 ICIV, 49, B: 37 (934)
K.380 ICVI, 262: 4, 14 (960)
K.380 ICVI, 265: 58 (960)
K.258 ICIV, 179, A: 33 (1029)
K.258 ICIV, 180, A: 43 (1029)
K.258 ICIV, 181, A: 70 (1029)
K.258 ICIV, 183, B: 39 (1029)
K.258 ICIV, 185, C: 11, 13 (1029)
K.249 ICIII, 98: 9-10, 13 (1031)
K.254 ICIII, 184, c: 32 (1051)
K.254 ICIII, 185, c: 41, 47 (1051)
K.254 ICIII, 186, B: 46 (1051)
K.366 ICV, 289, A: 2 (1061)
K.436 ICIV, 22: 25 (IX)
K.175 ICVI, 175: 18 (IX)
K.583 ICVII, 85, A: 10 (IX)
K.583 ICVII, 86, C: 8 (IX)
K.276 ICIV, 153: 3 (X)
K.277 ICIV, 156: 16 (X)
K.277 ICIV, 157: 12 (X)
K.350 ICVI, 188: 7 (X)

	K.143 ICVI, 219, A: 9 (X)
	K.143 ICVI, 220, A: 20 (X)
	K.136 ICVI, 284: 3 (X)
	K.842 ICI, 151, B: 21 (890) (anrāy)
Livgapura, °purī	เมืองแห่งศิวลึงค์
	K.300 ISS2, 574, B: 62 (XII-XIII)
Maheśvarālaya (srūk)	ที่อยู่ของพระศิวะ
	K.467 ICIII, 219: 27 (933)
Madhavapura	เมืองของพระกฤษณะ
	K.56 ICVII, 10, C: 7 (IX)
Madhushūdanagrāma	เมืองแห่งพระวิษณุ
	K.263 ISS1, 88, B: 29 (906)
Madhusūdana	พระวิษณุ
	K.263 ICIV, 126, C: 56 (906)
	K.263 ICIV, 127, D: 19 (906) (srūk)
Māhendra	พระศิวะ
	K.176 ICV, 275: 3 (996)
Mahendraparvata	บรรพตแห่งพระศิวะ
	K.713 ICI, 20: 9 (815)
	K.286 ICIV, 91: 37 (869)
	K.933 ICIV, 48, A: 3 (934)
	K.809 ICI, 39: 30 (80x)
	K.158 ICII, 100: 14 (925)
Mahidharendrāsrama	อาศรมของผู้ทรงไว้ซึ่งแผ่นดิน(พระศิวะ)
	K.150 ICV, 192: 4 (IX-X)
Namaśśivāya	ขออนอบน้อมแด่พระศิวะ
	K.19 ICVI, 144: 18 (886)
Nīlendra	ผู้เป็นใหญ่แห่งท้องฟ้า
	K.629 ICI, 234, B: 27 (1117)
Pinākipada	ที่อยู่แห่งพระศิวะ

Purandarapura	K.958 ICVII, 142: 33 (869) เมืองของพระอินทร์
Rāmaksetra	K.56 ICVII, 11, D: 1 (IX) ทุ่งแห่งพระราม ดินแดนแห่งพระราม
Rudrā	K.257 ICIV, 142: 16 (916) เทพฤทธิ์(พระศิวะ) K.19 ICVI, 144: 8 (886) K.380 ICVI, 265: 57 (960) K.292 ICIII, 216 : 12 (933) (sruk) K.467 ICIII, 218 : 12 (933) (sruk)
Rudrāśrama	อาศรมแห่งเทพฤทธิ์(พระศิวะ) K.958 ICVII, 142: 34 (869) K.382 ISS2, 536, C: 4 (969) K.148 ICIV, 33: 4 (IX) K.684 ICIV, 106: 5 (IX-X) K.150 ICV, 192: 10 (IX-X)
Rudrālaya	ที่อยู่แห่งเทพฤทธิ์ K.957 ICVII, 138, A: 10 (863) K.136 ISS1, 129, A: 10 (X)
Rudramahālaya	ที่อยู่อันใหญ่แห่งเทพฤทธิ์ K.958 ICVII, 142: 33 (869) K.958 ICVII, 143: 25, 39 (869)
Rudrapada	ที่อยู่แห่งเทพฤทธิ์(พระศิวะ) K.219 ICVII, 46: 21 (972)
Rudrāvāsa	ที่อยู่อาศัยแห่งเทพฤทธิ์(พระศิวะ) K.19 ICVI, 144: 7, 15 (886)
Śambhugrāma (sruk)	หมู่บ้านของสัมภู(พระศิวะ) K.292 ICIII, 212: 36 (933)
Śambhupura	เมืองแห่งสัมภู(พระศิวะ) K.95 ISS2, 364: 2, 3 (811)

	K.323 ISS2, 394: 3, 4 (811)
	K.436 ICIV, 22: 25 (IX)
	K.72 ICVI, 114: 2 (IX)
	K.279 ISS2, 420, A ₁ : 3, 4 (IX)
	K.280 ISS2, 432, A: 4, 5 (IX)
	K.293 ICIII, 195: 5 (XII)
Śaktadevakshmā	พื้นที่ของเทพผู้มีอำนาจ
	K.382 ISS2, 536, C: 10 (969)
Śavkaraparvata	ภูเขาแห่งพระศิวะ
	K.211 ICIII, 27: 9 (959)
Śarvapura	เมืองแห่งพระศิวะ
	K.72 ICVI, 114: 3 (IX)
	K.218 ICIII, 48: 42 (X)
Śaivapādagiri	ภูเขาที่มีรอยพระบาทของพระศิวะ
	K.216 ICIII, 41: 16 (928)
Śivapāda	ศิวบาท บาทแห่งพระศิวะ
	K.349 ICV, 109 : 6 (876)
	K.158 ICII, 104, c: 26-27 (925)
	K.216 ICIII, 41: 20 (928)
	K.216 ICIII, 42: 49 (928)
	K.353 ICV, 136 : 18 (968)
	K.353 ICV, 136-137 : 20-21(968)
	K.353 ICV, 137 : 27 (968)
	K.353 ICV, 138 : 56 (968)
	K.352 ICV, 127: 6-7 (IX)
	K.352 ICV, 128 : 12, 16, 27 (IX)
	K.354 ICV, 133: 8 (IX)
	K.353 ICV, 135 : 29 (IX)
	K.91 ICII, 130, B: 24 (XI)
	K.580 ICVI, 154: 4 (ไม่ระบุ)

Śivapura

เมืองแห่งพระศิวะ

- K.190 ISS2, 336, A: 23 (817)
 K.854 ICI, 262: 8 (863)
 K.286 ICIV, 93: 45 (869)
 K.192 ICVI, 128-129: 3 (878)
 K.19 ICVI, 144: 9 (886)
 K.852 ICI, 267: 3 (1029)
 K.191 ICVI, 305, B: 40, 44 (1032)
 K.175 ICVI, 176: 5 (IX)
 K.850 ICI, 269: 20 (XI)
 K.91 ICII, 129-130, B: 20 (XI)
 K.485 ICII, 172, D: 26 (XII)
 K.195 ICVI, 249: 28 (971)
 K.195 ICVI, 248: 11 (X)

Śivapurāśrama

อาศรมแห่งเมืองพระศิวะ

- K.674 ICVII, 89: 6 (888 (?))

Śivarāśi

กลุ่มแห่งศิวะ

- K.258 ICIV, 188, C: 50 (1029)
 K.258 ICIV, 184, B: 60 (1029) (sre)

Śivaruci

แสงแห่งพระศิวะ ความพึงพอใจแห่งพระศิวะ

- K.56 ICVII, 9, B: 36 X (?)

Śivāspada

ที่อยู่ของพระศิวะ

- K.195 ICVI, 248: 1 (963)
 K.254 ICIII, 184, c: 29 (1051)

Śivasthāna

ที่ตั้งแห่งพระศิวะ

- K.195 ICVI, 249: 26 (970)
 K.195 ICVI, 249: 27 (971)
 K.830 ICV, 278; 2 (1028)
 K.195 ICVI, 248: 11, 14, 16 (X)

Śivagupta (bhūmi)

ได้รับการคุ้มครองโดยพระศิวะ

Śivajñāna	K.938 ICVII, 121, A: 12 (X (?)) ความรู้ในพระคิเว(รู้ว่าพระคิเวเป็นอย่างไร)
Śivayogīśvarāśrama	K.257 ICIV, 142: 16 (916) อาศรมของพระอิศวรที่เป็นโยคี K.258 ICIV, 183, B: 37-38 (1029) K.258 ICIV, 187, C: 4 (1029)
Śrīparvata	ภูเขาแห่งพระศรี(พระลักษมี) K.842 ICI, 149: 7 (889)
Śrī Vrahmaraksa (sre)	การรักษาของพรหม K.894 ICI, 168, B: 30 (894)
Syayambhupura (sruk)	เมืองแห่งสว้ยมภู, เมืองของพระคิเว K.580 ICVI, 154: 5 (ไม่ระบุ)
Surananda (travav)	ความสนุกสนานของเทพ K.705 ICV, 225, B: 7-8 (947)
Sarasvatīpura	เมืองแห่งพระนางสร้อยวดี K.485 ICII, 173, D: 39 (XII)
Saptadevekulagrāma	หมู่บ้านแห่งเทพทั้งเจ็ด K.136 ISS1, 128, A: 9 (X)
Sūryādri	ภูเขาแห่งพระอาทิตย์ K.380 ICVI, 264: 51 (940)
Sūryagiri	ภูเขาแห่งพระอาทิตย์ K.293 ICIII, 194: 4 (XII)
Sūryaparvata	ภูเขาแห่งพระอาทิตย์ K.31 ICII, 29: 13 (941) K.32 ICII, 138: 9, 12 (1038) K.91 ICII, 129-130, B: 20 (XI) K.34 ICIII, 154, B: 3 (XI)
Tapasvīndrāśrama	อาศรมของเจ้าแห่งผู้มีตบะ(พระคิเว) K.381 ICVI, 256: 9 (946)
Tribhuvanasthāna	ที่แห่งสามโลก(สถานที่ของพระคิเว)

Vāgindra (sruk)	K.958 ICVII, 142: 34 (869) เจ้าแห่งการพูด
Vāgindrapattana	K.380 ICVI, 265: 57 (960) เมืองของเจ้าแห่งคำพูด K.736 ICV, 310, C: 10 (XI) K.763 ICV, 310, D: 3 (XI)
Varuna (sruk)	เทพวรุณ K.262 ICIV, 112: 13 (904) (sruk) K.263 ICIV, 123, B: 48 (906) (sthalā)
Vakakākeśvara	ผู้เป็นใหญ่แห่งนกยาง (ชื่อสิวลึงค์) K.70 ICII, 59, A: 20 (IX) K.70 ICII, 60, B: 1 (IX)
Vāsavapura (sruk)	เมืองแห่งพระอินทร์ K.183 ICI, 54, XIV: 1 (850)
Vijayeśvara (bhūmi)	ผู้เป็นใหญ่แห่งชัยชนะ K.89 ICIII, 166: 13, 15 (924)
Visnugrāma (bhūmi)	หมู่บ้านแห่งพระวิษณุ K.521 ICIV, 168: 9, 10 (X)
Visnupada (sruk)	ที่อยู่แห่งพระวิษณุ K.292 ICIII, 214: 19 (933)
Visnupura	เมืองแห่งพระวิษณุ K.56 ICVII, 10, C: 10 (IX) K.420 ICIV, 162: 15 (XI) (cajnat) K.183 ICI, 53, VIII: 1, 5 (850) (sruk)
Visnvālaya (bhūmi)	ที่อยู่แห่งพระวิษณุ K.91 ICII, 130, c: 1 (XI)
Vīrendra (sruk)	พระอินทร์ผู้เก่งกล้า K.183 ICI, 53, V: 1 (850)
Vīrendrapattana (sruk)	เมืองแห่งพระอินทร์ผู้กล้าหาญ K.183 ICI, 54, XVI (850)

Virendrapura	K.713 ICI, 23, B: 21 (815) เมืองแห่งพระอินทร์ผู้กล้าหาญ K.973 ICVII, 154: 2 (1114) K.177 ICVII, 38: 53-54 (XIII-XIV)
Vrahmapada	ที่อยู่แห่งพรหม K.353 ICV, 136: 33 (IX)
Yogendrālaya	ที่อยู่อาศัยที่ยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.33 ICIII, 150-151: 19-20, 24 (939)
Yogendrapura	เมืองที่ยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.33 ICIII, 149: 20 (939) K.33 ICIII, 150: 21, 26 (939)
Yogīśvarāśrama	อาศรมอันยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.212 ICIII, 31, A: 26-27 (949) K.258 ICIV, 182, B: 20 (1029) K.258 ICIV, 183, B: 37-38 (1029) K.258 ICIV, 189, D: 8 (1029)
Yogīśvaragrāma	หมู่บ้านอันยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.212 ICIII, 31, A: 27 (949)
Yogīśvarālaya	ที่อยู่อาศัยอันยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.212 ICIII, 31, A: 26 (949)
Yogīśvarapura	เมืองที่ยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.275 ISS1, 104, A: 17 (X)
Yogīśvarāvāsa	อาวาสที่ยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.212 ICIII, 31, A: 27 (949)
Yogīndrālaya	ที่อยู่อาศัยอันยิ่งใหญ่ของโยคี(พระศิวะ) K.33 ICIII, 149: 5 (939)

จากข้อมูลพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า โดยส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่เกี่ยวข้องกับพระศิวะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศาสนาในอาณาจักรในสมัยนั้น ให้ความสำคัญกับศาสนาพราหมณ์แบบไศวนิกายมากกว่านิกายอื่นๆ แต่จากข้อมูลก็ยังคงพบชื่อของเทพเจ้าองค์อื่นๆ เช่น พระวิษณุ เป็นต้น มีปรากฏมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับในสมัยก่อนพระ

นกร รวมถึงการใช้คำเรียกชื่อที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อันอาจเกิดมาจากจำนวนของศิลาจารึกในสมัย
พระนครที่มีการค้นพบเป็นจำนวนมากกว่าในสมัยก่อนพระนคร

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดี ความเป็นมงคล
พบว่ามีทั้งหมด 206 ชื่อ คือ

Ābhasa	งดงาม, แสงสว่าง, ความรุ่งโรจน์ K.262 ICIV, 113: 45 (904)
Abhinavagrāma (bhūmi)	หมู่บ้านใหม่, หมู่บ้านที่ค่อนข้างใหม่ K.248 ICIII, 95: 6 (X) K.713 ICI, 22, B: 7 (815) (srūk) K.248 ICIII, 95: 16 (X) (srūk)
Abhinavapura	เมืองใหม่, เมืองที่ค่อนข้างใหม่ K.191 ICVI, 305, B: 23 (1032)
Amoghapura	เมืองที่ไม่มีข้อผิดพลาด K.425 ICII, 143: 15 (890 (?)) K.292 ICIII, 215: 12 (933) K.938 ICVII, 121, A: 8 (X (?)) K.843 ICVII, 113, d: 9 (947) (pramān) K.211 ICIII, 27: 3 (959) (pramān) K.218 ICIII, 49: 9 (X) (pramān) K.183 ICI, 53, VI: 17 (850) (srūk) K.221 ICIII, 55: 2 (933) (visaya)
Aninditapura	เมืองที่ไม่เคยถูกตำหนิ K.95 ISS2, 364: 2 (811) K.323 ISS2, 394: 3 (811) K.806 ICI, 78, A: 5 (883) K.669 ICI, 163, A: 6 (894) K.263 ICIV, 121, A: 9 (906)

	K.263 ICIV, 122, B: 30 (906)
	K.263 ISS1, 84, A: 5 (906)
	K.158 ICII, 99, A: 4 (925)
	K.989 ICVII, 175, B: 8 (930)
	K.989 ICVII, 176, B: 26 (930)
	K.92 ICV, 231: 21 (950)
	K.162 ICVI, 104: 12 (IX)
	K.175 ICVI, 176: 21 (IX)
	K.279 ISS2, 420, A ₁ : 3 (IX)
	K.280 ISS2, 432, A: 4 (IX)
	K.521 ICIV, 168: 2 (X)
	K.834 ICV, 255, C: 38 (X)
Amrtapura	เมืองแห่งผู้ไม่ตาย, เมืองแห่งเทวดา, เมืองที่ไม่ตาย
	K.56 ICVII, 11, C: 29-30 (IX)
Āryadeśa	เมืองของชาวอารยะ
	K.300 ICIV, 255: 9 (XII-XIII)
Abhasa (travāv)	แสงสว่าง
	K.933 ICIV, 49, B: 19 (934)
Astasiddhi	อำนาจเหนือธรรมชาติ 8 ประการ
	K.258 ICIV, 181, A: 66 (1029)
	K.258 ICIV, 181, A: 79 (1029) (sre)
	K.258 ICIV, 188, C: 61 (1029)
Avadhyapura	เมืองที่ไม่มีใครฆ่าได้ เมืองของผู้ที่จะไม่ถูกฆ่า
	K.380 ICVI, 263: 19 (960)
	K.289 ISS1, 149, B: 12 (988)
	K.380 ICVI, 260-261: 12 (959) (sruk)
	K.380 ICVI, 262: 33 (960) (sruk)
Bhadrāvidyāvīra (bhūmi)	ที่ดี ที่มีความเก่งกล้าทางความรู้
	K.276 ICIV, 154: 16 (X)
Bhadre	เจริญงดงาม

Bhogapura (sruk)	K.158 ICII, 103, B: 16 (925) เมืองแห่งทรัพย์สมบัติ
Bhogeśvara (bhūmi)	K.843 ICVII, 110, A: 3 (947) เจ้าแห่งทรัพย์สมบัติ
Bhrttipūra (sruk)	K.153 ICV, 195: 3 (923 (?)) เต็มด้วยการเลี้ยงดู, เต็มไปด้วยการดูแล
Drdha	K.292 ICIII, 213: 13 (933) นิรันดร์
Dhanapura	K.485 ICII, 171, D: 16 (XII) เมืองแห่งทรัพย์, เมืองที่มีทรัพย์
Dhanirālaya (sruk)	K.177 ICVII, 38: 52 (XIII-XIV) ที่อาศัยแห่งผู้มีทรัพย์
Dhanavāha (sruk)	K.183 ICI, 53, VI: 10 (850) ที่นำมาซึ่งทรัพย์
Dharmakīrti (travav)	K.467 ICIII, 218: 16 (933) ผู้มีชื่อเสียงแห่งธรรมะ, เกียรติแห่งธรรมะ
Dharmapattana	K.485 ICII, 171, D: 2, 4 (XII) เมืองแห่งธรรมะ
Dharmapradeśa	K.760 ICV, 116: 25 (X) K.56 ICVII, 11, C: 31-32 (IX) (bhūmi) ประเทศแห่งธรรมะ
Dharmapura (sre)	K.697 ICVII, 95, A: 3 (IX) เมืองแห่งธรรมะ
Dharmavāsa	K.262 ICIV, 112: 28 (904) K.697 ICVII, 96, B: 4, 9 (IX) (visaya) ผู้มีธรรมเป็นเครื่องแต่งกาย
Dharmmapa (sruk)	K.143 ICVI, 220, B: 23 (X) K.834 ICV, 257, D: 52 (X) ผู้รักษาธรรม ผู้คุ้มครองธรรม
	K.183 ICI, 54, XV: 1 (850)

Jaimāla (sruk)	พวงดอกไม้แห่งชัย K.292 ICIII, 214: 26 (933)
Jaiparvata	ภูเขาแห่งชัย K.420 ICIV, 163: 36 (XI)
Jaitaravga (travāv)	คลื่นแห่งชัยชนะ K.56 ICVII, 11, C: 30 (IX)
Jairāga	ความอยากแห่งชัย K.245 ICIII, 91: 26 (X) K.239 ICIII, 82: 8 (888) (sre) K.566 ICV, 183, B: 9 (X) (chdiv)
Jaigrāma (bhūmi)	หมู่บ้านแห่งชัย K.89 ICIII, 166: 10 (924)
Jayagiri	ภูเขาแห่งชัยชนะ K.288 ICIV, 219, D: 26 (XII)
Jayagrāma (bhūmi)	หมู่บ้านแห่งชัยชนะ K.219 ICVII, 46: 16 (972)
Jayaksetra	ทุ่งแห่งชัยชนะ K.212 ICIII, 31, A: 17, 30 (949) K.205 ICIII, 5: 12 (958) K.206 ICIII, 13: 35 (964) K.207 ICIII, 17: 3 (964) K.207 ICIII, 18: 39 (964) K.587 ICIII, 125: 33 (X)
Jayaprasāda	เมืองที่ให้ชัยชนะ K.191 ICVI, 305, B: 24 (1032)
Jayasindhu (คุรอบเมือง)	แม่น้ำแห่งชัยชนะ K.288 ICIV, 219, D: 26 (XII) K.597 ICIV, 233, D: S (XII) K.287 ICIV, 242: 27 (XII)
Jayataravga	คลื่นแห่งชัยชนะ

Jayavajrapura	K.760 ICV, 116: 27 (X) เมืองแห่งชัยชนะที่แข็งแกร่งเหมือนเพชร
Jayendranagarī	K.293 ICIII, 195: 2 (XII) เมืองเจ้าแห่งชัยชนะ
Kalyānāśrama	K.158 ICII, 99, A: 2 (925) อาศรมแห่งความดีงาม
Kalyānapada	K.32 ICII, 138: 12 (1038) ที่อยู่แห่งความดีงาม
Lambhapura (sruk)	K.32 ICII, 137: 6 (1038) เมืองแห่งการค้นพบ เมืองแห่งการได้ลาภ
Mavgala (visaya)	K.292 ICIII, 214: 23 (933) มณฑล
Mavgalāśrama	K.229ICVI, 273: 3 (X) อาศรมแห่งมณฑล, อาศรมที่เป็นมณฑล
Mavgalapura (sruk)	K.148 ICIV, 33: 3 (IX) เมืองที่มีมณฑล
Mitravana (bhūmi)	K.205 ICIII, 5: 18 (958) ป่าแห่งมิตร
Moksālaya	K.206 ICIII, 13: 37 (964) ที่อยู่แห่งความหลุดพ้น (โมกษะ)
Naravarānagara	K.258 ICIV, 189, C: 65 (1029) เมืองแห่งคนดี
Pavitra	K.49 ICVI, 7: 10 (586) บริสุทธิ์
Phalada (sre)	K.887 ICV, 154: 21 (905) การให้ผล
Prakāśapura	K.493 ICII, 150: 20 (579) เมืองที่มีแสงสว่าง

Praśāntagrāma (pramān)	K.420 ICIV, 162: 9 (XI) หมู่บ้านที่มีความสงบอย่างยิ่ง
Prasāda (sruk)	K.187 ICI, 49: 1 (852) ให้ด้วยความพึงพอใจ ประทาน
Ramāy (sruk)	K.292 ICIII, 214: 20 (933) นารีนรมย์, น่ายินดี
Ramyagrāma	K.183 ICI, 53, I (850) หมู่บ้านที่น่าอยู่
Ramyāgrāma	K.195 ICVI, 248: 7 (953) หมู่บ้านที่น่าอยู่
Ratipura	K.89 ICIII, 166: 29 (924) เมืองแห่งความยินดี
Śānti (bhūmi)	K.570 ICI, 145: 36 (891) ความสงบ
Śāntipada	K.219 ICVII, 46: 19 (972) ที่อยู่แห่งความสงบ
Śresthanivāsa (ca j nat)	K.188 ICI, 50: 6 (851) ที่อยู่(นิवास)ของผู้ประเสริฐที่สุด
Śresthapura	K.351 ICVI, 191: 5 (914) เมืองที่ประเสริฐที่สุด
Śresthapura (pramān)	K.350 ICVI, 188: 5 (X) เมืองที่ประเสริฐที่สุด
	K.467 ICIII, 219: 25 (933)
	K.958 ICVII, 142: 33 (869)
	K.958 ICVII, 143: 18 (869)
	K.158 ICII, 104, c: 12-13 (925)
	K.143 ICVI, 220, A: 17 (X)
	K.143 ICVI, 221,d: 18-19 (X)
	K.713 ICI, 23: 27 (815) (pramān)
	K.944 ICV, 211: 12 (925) (pramān)
Śresthapura (pramān)	เมืองที่ประเสริฐที่สุด

Sādhupalliya	K.455 ICVII, 80: 5 (ไม่ระบุ) (pramāṇ) หมู่บ้านของคนดี
Samrddhigrāma (ca j nat)	K.878 ICV, 89: 9 (820) หมู่บ้านที่อุดมสมบูรณ์ เจริญรุ่งเรือง
Samrddhipura (sruk)	K.420 ICIV, 162: 14 (XI) เมืองที่อุดมสมบูรณ์ เจริญรุ่งเรือง
Sandhanipura	K.292 ICIII, 213: 49 (933) (sruk) K.467 ICIII, 219: 25 (933) (sruk) เมืองที่มีความมั่นคง, เมืองที่ผูกมัดแน่นหนา
Santoma	K.956 ICVII, 131: 37 (IX) K.72 ICVI, 114: 3 (IX) ที่น่ายินดี
Santūpura	K.991 ICVII, 192: 11 (X) K.989 ICVII, 176, B: 26 (930) (sruk) เมืองที่มีความสงบสันติ
Sarvajaya (sre)	K.583 ICVII, 86, A: 12 (IX) ชัยชนะทั้งปวง
Sastur (travāv)	K.165 ICVI, 135: 30 (874) สคู่ดีพร้อมกัน
Siddhivara	K.153 ICV, 195: 6 (923 (?)) อำนาจอันประเสริฐ
Siddhiparvata	K.669 ICI, 168: 19 (894) K.669 ICI, 168: 30 (894) (sre) บรรพตแห่งความสำเร็จ ผู้ประเสริฐด้วยสิทธิ
Siddhipura (sruk)	K.420 ICIV, 162: 21-22 (XI) K.420 ICIV, 163: 41 (XI) เมืองแห่งความสำเร็จ ผู้ประเสริฐด้วยสิทธิ
Siddhivala (bhūmi)	K.702 ICV, 255, B: 4 (947) พลังแห่งความสำเร็จ ผู้ประเสริฐด้วยสิทธิ
	K.258 ICIV, 182, A: 84 (1029)

Siddhāya	ที่มาของพวกสิทธิ พวกมีอำนาจ K.605 ICIV, 77: 1 (845)
Subhāga (vrai)	ส่วนแบ่งที่ดี K.219 ICVII, 46: 18 (972)
Subhava	เกิดดี K.760 ICV, 116: 13, 16, 17, 18, 19 (X) K.56 ICVII, 11, C: 30 (IX) (pralāy)
Sukhagrāma (sruk)	หมู่บ้านแห่งความสุข K.105 ICVI, 184: 11 (908)
Sukhālaya	ที่อาศัย ที่อยู่ของความสุข K.393 ICVII, 65: 14 (977 (?))
Sukhāvāsa	ที่อยู่ของความสุข K.393 ICVII, 67: 10 (977 (?))
Supriyā (sre)	เป็นที่รักยิ่ง K.165 ICVI, 135: 25 (874)
Supurāya (sruk)	การได้มาของเมืองที่ดี K.669 ICI, 167: 4 (894) K.669 ICI, 168: 12, 30 (894)
Svasti (bhūmi)	สวัสดิ์ K.158 ICII, 103, B: 16 (925)
Taladharma (travav)	ธรรมะแห่งแผ่นดิน K.702 ICV, 225, B: 7 (947)
Tapogiri	ภูเขาเป็นที่บำเพ็ญตบะ K.957 ICVII, 138, A: 13 (863)
Tapovana	ป่าเป็นที่บำเพ็ญตบะ K.258 ICIV, 180, A: 41, 55, 56 (1029) K.258 ICIV, 181, A: 62, 66 (1029) K.809 ICI, 41: 24 (80x) (sruk)
Udayāspada (ca j nat)	ที่อยู่ของความเจริญรุ่งเรือง K.342 ICVI, 237: 4 (930)

Ulloka (travav)	แสงสว่าง K.702 ICV, 225, B: 9 (947)
Varadā (sruk)	ให้พร K.208 ICVI, 289-290: 52 (X)
Vikrānta	ก้าวข้ามไป, มีพลังอำนาจ, มีความกล้าหาญ K.219 VII, 46: 7 (972) K.177 ICVII, 38: 53 (XIII-XIV) K.697 ICVII, 96, B: 3 (IX) (bhūmi) K.697 ICVII, 96, B: 21 (IX) (sruk)
Vicaksa (ca j nat)	ฉลาด, รอบรู้, มองเห็นได้ไกล, วิจารณญาณ K.178 ICVI, 193: 6 (916)
Vidyā	วิทยา, ความรู้ K.913 ICV, 270: 7 (X)
Vijaya	ชัยชนะ K.485 ICII, 169, C: 26 (XII) K.485 ICII, 170, C: 36 (XII) K.485 ICII, 172, D: 23 (XII)
Vijayapura (sruk)	เมืองแห่งชัยชนะ K.669 ICI, 173: 39 (894)
Vinavagrāma	หมู่บ้านที่ใหม่พิเศษ K.292 ICIII, 215: 12 (933)
Vinavapura (sruk)	เมืองที่ใหม่พิเศษ K.105 ICVI, 184: 13 (908)
Vimāya	ไม่มีมายา K.485 ICII, 172, D: 19 (XII)
Vrddhanivāsa (sruk)	ที่อยู่อาศัยแห่งผู้เจริญด้วยอายุ คนแก่ K.175 ICVI, 176: 7 (IX)
Yaśodharāśrama	ที่อยู่ของผู้มียศ K.95 ISS2, 367: 36 (811) K.349 ICV, 109: 6 (876)

Yaśodharagiri	ภูเขาของผู้มียศ K.382 ICVI, 271: 2 (969)
Yaśodharaparvata	ภูเขาที่ทรงไว้ซึ่งยศ K.187 ICI, 49: 15-17 (852) K.444 ICII, 63, A: 10-11 (896)
Yaśodharapura	เมืองที่ทรงไว้ซึ่งยศ K.806 ICI, 79, A: 14 (883) K.806 ICI, 102, B: 57 (883) K.933 ICIV, 48, B: 2 (934) K.380 ICVI, 262: 2 (960) K.523 ICIII, 139, C: 22-23 (1040) K.70 ICII, 59, A: 15 (IX) K.872 ICV, 99: 27 (IX) K.56 ICVII, 10, C: 1 (IX) K.485 ICII, 173, D: 40 (XII) K.287 ICIV, 242, B: 27 (XII) K.144 ICVII, 34: 1-2 (XII-XIII)
Yaśodharapurī	เมืองที่ทรงไว้ซึ่งยศ K.933 ICIV, 48, B: 2 (934) K.872 ICV, 99: 27 (IX) K.287 ICIV, 242, B: 27 (XII)
Yaśodharatatāka	สระน้ำที่ทรงไว้ซึ่งยศ K.95 ISS2, 367: 35 (811) K.323 ISS2, 399: 54 (811) K.286 ICIV, 92: 16 (869) K.286 ICIV, 93: 46 (869) K.806 ICI, 101: 55 (883) K.258 ICIV, 182, A: 82 (1029) K.70 ICII, 59, A: 15-16 (IX) K.491 ICII, 184: 25 (IX)

K.872 ICV, 100: 29 (IX)

K.522 ICV, 121: 29 (IX)

K.279 ISS2, 423, C₁: 15 (IX)

K.279 ISS2, 425, D: 10, 13 (IX)

K.281 ISS2, 460, D: 22 (IX)

K.300 ICIV, 255, 16 (XII-XIII)

K.300 ISS2, 574, B: 66 (XII-XIII)

จะเห็นได้ว่าจากข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเป็นมงคลในสมัยพระนครจะพบอยู่เป็นจำนวนมากและมีความหลากหลายมากกว่าในสมัยก่อนพระนคร ซึ่งบางชื่อเป็นชื่อเก่าที่มีมาตั้งแต่สมัยก่อนพระนครแล้ว ลักษณะของคำที่เป็นมงคลนั้น จะมีความหมายเกี่ยวข้องกับ ความสุข ความอุดมสมบูรณ์ ความรุ่งเรือง การมีชัยชนะ การมีทรัพย์และเกียรติยศ สะท้อนให้เห็นว่าการตั้งชื่อสถานที่มีลักษณะดังกล่าว อาจเป็นเพราะต้องการให้สถานที่นั้นมีความเป็นมงคลเหมือนกับชื่อที่เรียก ซึ่งความเป็นมงคลนั้นยังอาจหมายรวมไปถึงบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นแล้วเช่นกัน

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล พบว่ามีทั้งหมด 80 ชื่อ คือ

Aśvavāra	คนเลี้ยงม้า ชื่อพืชชนิดหนึ่ง Saccharum Spontaneum
	K.262 ICIV, 113: 35 (904)
	K.265 ICIV, 103: 6-7 (881) (sruk)
Adrivyādhapura	เมืองของนายพรานบนภูเขา
	K.61 ISS2, 554, IV (834)
Avya ta Raja (sruk)	ราชา....
	K.183 ICI, 54, XXVIII: 20 (850)
Bhūvanadharapura	เมืองของพระเจ้าแผ่นดิน
	K.292 ICIII, 215: 14 (933)
Dhanvipura	เมืองแห่งผู้ถือธนู
	K.352 ICV, 128-129: 33 (IX)
Dhanman	ผู้มีทรัพย์

Gadhira (sruk)	K.834 ICV, 257, D: 59 (X) นักปราชญ์
Guru (sre)	K.292 ICIII, 214: 26 (933) ครู
Jayarājapura	K.872 ICV, 101: 19 (868) เมืองแห่งผู้มีชัยชนะ
Jayasuvīrapurī	K.293 ICIII, 194: 2 (XII) เมืองแห่งชัยชนะของผู้เก่งกล้า
Krtajñanagara	K.288 ICIV, 210, A: 30 (XII) เมืองแห่งคนกตัญญู
Krtajñapura	K.990 ICVII, 190, B: 9 (IX) เมืองแห่งคนกตัญญู
Ksitīndragrāma	K.450 ICIII, 111: 32 (X) หมู่บ้านของพระเจ้าแผ่นดิน
Kumāra (sruk)	K.384 ICV, 299: 5 (XI) กุมาร เจ้าชาย
Kumarambha	K.420 ICIV, 163: 46, 48 (XI) น้ำแห่งกุมาร
Kumārambha	K.848 ICI, 187: 4 (891) น้ำแห่งกุมาร
Malla	K.183 ICI, 53, V: 9 (850) (sruk) มัลละ (นักมวยปล้ำ)
Nrpatīndrālaya	K.111 ICVI, 199, B: 41 (IX) ที่อาศัยของจอมแห่งพระเจ้าแผ่นดิน
Nrpendrāsrama	K.991 ICVII, 192: 22 (IX) อาศรมแห่งผู้เป็นใหญ่แห่งพระเจ้าแผ่นดิน
Purusapura (sruk)	K.191 ICVI, 305, B: 39 (1032) เมืองแห่งบุรุษ
	K.105 ICVI, 184: 11-12 (908)

Rājapūra (sruk)	เมืองแห่งพระราชา K.292 ICIII, 216: 14 (933)
Rājasiddhāya	การได้มา(สิทธิ)ของพระราชา K.207 ICIII, 18: 44 (964)
Rājatīrtheśvara	อันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของพระราชา K.289 ISS1, 150, B: 25 (988)
Rājendrāśrama	อาศรมแห่งพระราชาผู้เป็นใหญ่ K.216 ICIII, 37: 7-8 (927) K.556 ICII, 20: 8, 13, 19, 21 (IX)
Rājendrapura	เมืองแห่งพระราชาผู้เป็นใหญ่ K.586 ICIII, 124: 16 (X) K.208 ICVI, 289: 25 (X) K.208 ICVI, 290: 61 (X)
Sajjanatatāka	สระน้ำแห่งคนดี K.342 ICVI, 237: 4 (930)
Sutālaya	ที่อยู่ของลูกสาว K.219 ICVII, 46: 14, 15, 17, 18 (972) (bhūmi)
Tarunī (sre)	เด็กสาว K.254 ICIII, 184, c: 38 (1051)
Valadhara	ผู้ทรงไว้ซึ่งกำลัง K.171 ICVI, 166: 8 (891)
Vikramapura	เมืองของผู้กล้าหาญ K.100 ICVI, 214-215: 9-10 (IX) K.262 ICIV, 112: 12-13 (904) (cajnat) K.263 ICIV, 123, B: 48 (906) (cajnat) K.467 ICIII, 219: 28 (933) (sruk)
Vīrāśrama	ที่อยู่ของผู้กล้า K.290 ICIII, 232, I: 1, 2 (927) K.342 ICVI, 237: 11 (930) K.353 ICV, 136: 5 (968)

- K.353 ICV, 137: 21 (968)
- K.290 ICIII, 232, II: 5 (X)
- K.381 ICVI, 256: 16 (X)
- Vīranadhanu
 ธนของวีรณะ (ชื่อคน)
- K.191 ICVI, 305, B: 33 (1032)
- Vīrapura
 เมืองแห่งผู้กล้าหาญ
- K.205 ICIII, 5: 8, 9, 9-10, 11 (958)
- K.206 ICIII, 12: 5 (964)
- K.206 ICIII, 13: 39 (964)
- K.181 ICVI, 140, A: 5-6 (884) (visaya)
- (Vrah) Kapila
 ชื่อฤๅษีผู้ให้กำเนิดปรัชญาสาขชยะ
- K.258 ICIV, 180, A: 51 (1029)
- K.258 ICIV, 182, B: 20 (1029)
- K.258 ICIV, 182, B: 4 (1029) (bhūmi)
- K.258 ICIV, 183, B: 26 (1029) (bhūmi)
- Vyādhapura
 เมืองแห่งนายพราน
- K.95 ISS2, 364: 3 (811)
- K.323 ISS2, 394: 4 (811)
- K.61 ICVII, 21, A: 9 (834)
- K.425 ICII, 143: 13 (890 (?))
- K.221 ICIII, 58: 11 (933)
- K.33 ICIII, 149: 13 (939)
- K.279 ISS2, 420, A₁: 4 (IX)
- K.280 ISS2, 423, A: 5 (IX)
- K.222 ICIII, 62: 18 (X)
- K.228 ICV, 240, B: 19 (X)
- K.221 ICIII, 58: 12 (933) (visaya)
- K.211 ICIII, 26: 1 (959) (visaya)
- K.222 ICIII, 62: 20-21 (X) (visaya)
- K.276 ICIV, 153: 3 (X) (visaya)

Yodhāpura (sruk) K.277 ICIV, 156: 5 (X) (visaya)
เมืองแห่งทหาร

K.344 ICVI, 162: 15-16 (907)

K.393 ICVII, 67: 9 (977 (?))(vnam)

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ปรากฏมีความหลากหลายอยู่มากและชื่อที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในภาษาสันสกฤตจะมีความหมายไปในทางที่ดี เช่น เป็นผู้มีทรัพย์ เป็นผู้มีชัยชนะ เป็นผู้กล้าหาญ เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ พบว่ามีทั้งหมด 44 ชื่อ คือ

Āmalakasthala

โคกมะขามป้อม

K.191 ICVI, 304, B: 17 (1032)

K.275 ISS1, 103, A: 2 (X)

Candanagiri

ภูเขาแห่งต้นจันทน์

K.344 ICVI, 162: 35 (907)

K.258 ICIV, 182, B: 12 (1029)

K.91 ICII, 129, B: 2 (XI)

K.143 ICVI, 220, A: 23 (X)

Cāndanā

ต้นจันทน์

K.31 ICII, 29: 7 (941)

Dhavapura

เมืองแห่งต้นไม้ชนิดหนึ่ง *Anogeissus latifolia*

K.382 ISS2, 535, B: 8 (969)

Gandhasāra

แก่นจันทร์

K.382 ISS2, 537, C: 11 (969)

Jambū

ต้นหว้า

K.175 ICVI, 176: 6 (IX)

Kadamva (stuk)

ต้นกะทุม

K.957 ICVII, 138, A: 22 (863)

	K.219 ICVII, 46: 15 (972)
	K.393 ICVII, 65: 22 (977 (?))
Kapittha	ต้นมะขวิด
	K.258 ICIV, 188, C: 61 (1029)
Kuśasthalī	พื้นดินแห่งห้วยตา, ห้วยกุสะ
	K.692 ICI, 238, D: 21, 30 (1117)
Mudga	ถั่วชนิดหนึ่ง Phaseolus Mungo
	K.834 ICV, 257, D: 60 (X)
Nipapura	เมืองแห่งต้น Nauclea cadamba ต้นกะทุมชนิดหนึ่ง
	K.228 ICV, 241, B: 25 (X)
Padmapura	เมืองแห่งดอกบัว
	K.454 ICIII, 121: 2 (1023)
	K.684 ICIV, 106: 14 (IX-X) (stuk)
Pamok Jambū	ไม้หว้าชนิดหนึ่ง
	K.157 ICVI, 125, B: 12 (875)
Phalapriya(sruk)	ความชอบในผลไม้ ชอบกินผลไม้
	K.207 ICIII, 17: 2 (964) (sruk)
	K.207 ICIII, 18: 30 (964)
	K.207 ICIII, 19: 64 (964)
	K.67 ICVII, 24, A: 7 (X-XI) (sruk)
Pusyalata	เถาวัลย์ที่มีดอก
	K.157 ICVI, 125, A: 8 (875)
Sahakāra (sruk)	ต้นมะม่วง
	K.165 ICVI, 135: 6 (874)
Saptaparna	สัตว์บรรณ ชื่อต้นไม้
	K.31 ICII, 29: 6-7 (941) (bhūmi)
	K.31 ICII, 29: 4 (941)
	K.843 ICVII, 111, A: 32 (947)
	K.843 ICVII, 111, b: 3 (947)
Sindūra	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง พงสีแดง

	K.265 ICIV, 103: 3, 13 (881) (bhūmi)
	K.270 ICIV, 70: 2 (893) (srūk)
	K.809 ICI, 41: 11 (80x) (srūk)
Surabhi	คันสุรกี ²⁰
	K.669 ICI, 171: 29 (894)
	K.262 ICIV, 113: 36 (904)
Tīdruma	คันไม้ชนิดหนึ่ง
	K.669 ICI, 171: 29 (894)
Vadarā (travav)	พุทรา
	K.705 ICV, 225, B: 7 (947)
	K.208 ICVI, 290: 56 (X)
Vakula (srūk)	พิบูล
	K.954 ICVII, 127 (IX)
Va j śārāma	สวนไม้ไผ่
	K.254 ICIII, 184, c: 7 (1051)
Yavadvīpa	เกาะแห่งข้าว ัญพิชชนิดหนึ่ง
	K.809 ICI, 39: 20 (80x)
Yavapura	เมืองแห่งข้าว ัญพิชชนิดหนึ่ง
	K.207 ICIII, 19: 58 (964)

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ โดยส่วนใหญ่จะเป็นไม้ยืนต้น เช่นต้นมะขาม ต้นจันทน์ ต้นกะทู้ ต้นมะม่วง ต้นพิบูล เป็นต้น การตั้งชื่อสถานที่โดยนำเอาชื่อพืชพรรณมาใช้เรียกนั้น ก็เป็นการนำเอาลักษณะของพืชที่สำคัญหรือมีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่นั้นๆ มาใช้ เพื่อเป็นการกำหนดและแสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ ด้วย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ หรือสิ่งที่เกิดจากสัตว์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ หรือสิ่งที่เกิดจากสัตว์ พบว่ามีทั้งหมด 39 ชื่อ คือ

²⁰ เป็นชื่อของวัว ในศาสนาพราหมณ์ด้วย

Bhadrasivha	สิงห์ที่ดี K.292 ICIII, 214: 27 (933)
Dantiniketana	ที่อยู่แห่งช้าง K.485 ICII, 173, D: 39 (XII)
Dviradapura	เมืองแห่งช้าง K.136 ICVI, 285: 31 (X) K.136 ISS1, 129, A: 13 (X)
Gajapura	เมืองแห่งช้าง K.221 ICIII, 58: 25 (933) K.56 ICVII, 11, D: 3 (IX) K.222 ICIII, 61:8 (X) K.215 ICIII, 35: 17-18 (871)
Goparasa	น้ำของคนเลี้ยงวัว K.885 ICV, 150: 2 (890)
Hemaśrvga	กวาง(ที่มี)เขาทอง ภูเขายอดที่มีหิมะ เขาพระสุเมรุ K.276 ICIV, 154:22 (X) K.277 ICIV, 158: 29 (X) K.834 ICV, 256, D: 8 (X)
Hemaśrvgagiri	ภูเขาแห่งกวางเขาทอง ภูเขาทอง เขาพระสุเมรุ K.257 ICIV, 143: 28 (916) K.143 ICVI, 220, A: 24 (X)
Jayavarāha (sre)	หมู(ป่า)แห่งชัยชนะ K.258 ICIV, 184, B: 53 (1029) K.258 ICIV, 184, B: 60 (1029) (bhūmi) K.258 ICIV, 185, B: 78 (1029) (bhūmi) K.258 ICIV, 188: 51 (1029) (bhūmi)
Kāmadhenu (sruk)	วัววิเศษ K.292 ICIII, 213: 16 (933) K.467 ICIII, 219: 28 (933)

Madhukānana	ปาฝั่ง K.669 ICI, 169, B: 40, 41, 43 (894) K.669 ICI, 170: 23 (894) K.669 ICI, 167, A: 48 (894) K.669 ICI, 171, C: 27, 31 (894)
Madhuvana	ปาฝั่ง K.263 ICIV, 125, C: 39, 44 (906) K.263 ISS1, 87, B: 22 (906) K.263 ISS1, 88, B: 26 (906)
Muṣikasthalā	พื้นดินแห่งหนู K.382 ISS2, 535, B: 5 (969)
Nāgapattana (sruk)	เมืองแห่งนาคหรือช้าง K.238 ICVI, 120, A: 10 (871)
Nāgapura	เมืองแห่งนาคหรือช้าง K.222 ICIII, 61: 2 (X)
Nāgapura Anantaśanti (sruk)	เมืองแห่งนาค ความสงบไม่มีที่สิ้นสุด K.292 ICIII, 214: 21 (933)
Nāgasthānapurī	เมืองที่เป็นพื้นที่แห่งนาคหรือช้าง K.436 ICIV, 22: 25 (IX)
Shadī	ช้าง, เมฆ K.382 ISS2, 536, C: 9 (969)
Turavga	ม้า K.157 ICVI, 125, B: 14 (875)
Varaha (sre)	หมู K.659 ICV, 144: 21 (890)

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์นั้น โดยส่วนใหญ่เป็นสัตว์ประเภท สัตว์สี่เท้า เช่น สิงห์ ม้า ช้าง วัว หมู หนู เป็นต้น ซึ่งเป็นสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ เช่น วัว เป็นพาหนะของพระศิวะ หมู เป็นอวตารปางหนึ่งของพระวิษณุ หนู เป็นพาหนะทรงของพระคเณศ จะเห็นได้ว่าสัตว์เหล่านี้เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ ดังนั้นอาจเป็น

สาเหตุที่ทำให้การกำหนดชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์เหล่านี้ ถูกเรียกโดย
ใช้ภาษาสันสกฤต

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่น่าสนใจ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ดี ความไม่มี
มงคล ความน่ากลัว พบว่ามีทั้งหมด 16 ชื่อ คือ

Āvilagrāma	เมืองที่ขุ่น ไม่สะอาด K.382 ISS2, 535, B: 2 (969)
Arinivāsa (sruk)	ที่อยู่แห่งศัตรู, นิवासแห่งอริ K.105 ICVI, 184: 12 (908)
Jarmala	มีความแก่เป็นมลทิน K.659 ICV, 144: 26 (890)
Kusthena (bhūmi)	โรคเรื้อน K.158 ICII, 103, B: 16 (925)
Nyastaśesa	เต็ม เศษที่ถูกทิ้งไปแล้ว K.156 ICV, 179: 33 (IX)
Parājita	พ่ายแพ้ K.420 ICIV, 163: 43 (XI)
Prahāra	ตี ทำลาย K.697 ICVII, 96, B: 3, 10 (IX)
Śa j kākṣmā	พื้นดินแห่งความกลัว K.382 ISS2, 536, C: 12 (969)
Sa j vega (sruk)	ความสลด K.105 ICVI, 184: 11 (908)
Savgrāma	สงคราม, การสู้รบ K.289 ISS1, 147, A: 20 (988)
Savgrāmapura	เมืองแห่งสงคราม K.221 ICIII, 57: 9 (933)
Ugravāsa (sre)	ผู้มีเครื่องปกปิดร่างกายที่น่ากลัว

Ugrapura	K.290 ICIII, 231, I: 1 (927)
	เมืองแห่งผู้มีเครื่องปกปิดร่างกายที่น่ากลัว
	K.184 ICI, 54, XIX: 10 (850)
	K.183 ICI, 53, X: 1 (850) (pramān)
	K.183 ICI, 54, XII: 28 (850) (pramān)

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่น่ากลัวนั้น มักจะสัมพันธ์กับการสู้รบ ศักสงคราม การพ่ายแพ้ สะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่นั้นๆ เคยเกิดเหตุการณ์ การสู้รบมาก่อน การกำหนดชื่อก็อาจเพื่อเป็นอนุสรณ์ หรือเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่ายถึง สถานที่เหล่านั้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ พบว่ามีทั้งหมด 24 ชื่อ คือ

Dvīpapura	เมืองแห่งเกาะ
	K.228 ICV, 241, B: 25 (X)
Giripada	ที่อยู่แห่งภูเขา
	K.224 ICVII, 49, A: 10 (ไม่ระบุ)
Giripura	เมืองแห่งภูเขา
	K.216 ICIII, 38: 15, 18, 19 (929)
	K.216 ICIII, 42: 44 (928) (sre)
Ksetralaya (sruk)	มีทุ่งเป็นที่อยู่อาศัย
	K.183 ICI, 53, VI: 30 (850)
Mahāranya	ป่าใหญ่
	K.258 ICIV, 189, C: 64 (1029)
Pura (sre)	เมือง
	K.239 ICIII, 81: 31 (888)
Prthuśaila	ภูเขาใหญ่
	K.254 ICIII, 184, c: 1 (1051)
Samabhūmi (sruk)	พื้นที่ราบ

Sthalā (ca j nat)	K.292 ICIII, 212: 37 (933)
	เนิน พื้นที่น้ำไม่ท่วม
	K.262 ICIV, 112: 13 (904)
Sthalā Pravaca (bhūmi)	K.263 ICIV, 123, B: 48 (906)
	เนิน.....
	K.257 ICIV, 142: 19 (916)
Sthalāvati	K.257 ICIV, 143: 43 (916)
	พื้นดินที่เป็นเนิน
	K.702 ICV, 224, A: 17 (947)
Sthalīgrāma	หมู่บ้านที่อยู่บนเนิน
	K.382 ISS2, 537, D: 4 (969)
Udayāna (sruk)	สวนป่า, อุทยาน
	K.292 ICIII, 212: 34 (933)
Udyāna (pramān)	สวน, อุทยาน
	K.183 ICI, 53, VI: 25 (850)
Upanadyālaya	ที่อยู่อาศัยที่อยู่ใกล้แม่น้ำ
	K.216 ICIII, 41: 2 (928)
Vana	ป่า
	K.382 ISS2, 535, B: 4 (969)
Vanapura (sruk)	เมืองแห่งป่า
	K.957 ICVII, 138, A: 7 (863)
	K.660 ICI, 196: 6 (963)
Vanaribhā (bhūmi)	ป่าและภูเขา
	K.258 ICIV, 181, A: 61 (1029)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ พบว่ามีการนำชื่อลักษณะทางภูมิศาสตร์นำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ เนิน ภูเขา ป่า เกาะ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ เครื่องใช้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ พบว่ามีทั้งหมด 21 ชื่อ คือ

Dhvājaya (sruk)	ธง K.183 ICI, 54, XXIII: 1 (850)
Hiranya	ทองคำ K.420 ICIV, 163: 31 (XI)
Jayarājacūdāmani	มงกุฎแห่งพระราชผู้ชนะ K.85 ICII, 171, D: 7 (903) K.485 ICII, 164, A: 8 (XII)
Kāñcanapura	เมืองแห่งทอง K.380 ICVI, 262: 5 (960) K.380 ICVI, 265: 58 (960)
Mahāloha (sruk)	มหาโลหะ, เหล็กใหญ่ K.183 ICI, 53, VIII: 30 (850)
Ratnabhūmi	ดินแดนที่มีรัตนะ K.391 ICVI, 298: 31 (1004)
Ratnaparvata (sruk)	ภูเขาแห่งรัตนะ K.257 ICIV, 143: 41 (916)
Ratnapura	เมืองแห่งรัตนะ K.391 ICVI, 298: 32 (1004)
Śilāśaras	สระหิน K.56 ICVII, 12, D: 12 (IX)
Suraghrta	เนยใสสำหรับเทพ K.382 ISS2, 537, C: 13 (969)
Suvarnapura (sruk)	เมืองแห่งทอง K.774 ICIV, 65: 7 (911)
Vāditrapura	เมืองแห่งเครื่องดนตรี K.554 ICII, 14: 5 (XI)

Vasudhātilaka	เครื่องประดับแห่งแผ่นดิน K.485 ICII, 172, D: 25 (XII)
(Vrah) Kudanda	ธนูศักดิ์สิทธิ์ K.67 ICVII, 24, A: 3 (X-XI) K.67 ICVII, 25, C: 2 (X-XI) K.219 ICVII, 46: 25 (972) (sruk)
(Vrah) Pāsa	บ่วงบาธอันศักดิ์สิทธิ์ K.956 ICVII, 131: 37 (IX)
(Vrah Stuk) Pinda	ก้อนข้าว, ของแข็งเป็นก้อน K.248 ICIII, 95: 17 (X)
Vudi (travāv)	หม้อดิน ²¹ K.353 ICV, 136: 16 (968)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของทั่วไปในสมัยก่อนพระนคร พบว่ามีการพบชื่อเฉพาะที่เป็นชื่อของสิ่งของที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่สิ่งของส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสิ่งของมีค่า หรือสิ่งของที่ใช้ในการประกอบพิธี เช่น ทองคำ รัตนะ เนยใส สำหรับเทพ ดังนั้นชื่อสถานที่เหล่านี้จึงถูกกำหนดเป็นภาษาสันสกฤตสะท้อนให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์และเกี่ยวข้องกับศาสนา

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทาง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทาง พบว่ามีทั้งหมด 13 ชื่อ คือ

Daksina Sthalā (bhūmi)	พื้นที่(ที่สูงน้ำไม่ท่วม)ด้านทิศใต้ K.258 ICIV, 181, A: 68 (1029)
Madhyādri	ภูเขาที่อยู่ตรงกลาง K.485 ICII, 172, D: 23 (XII)

²¹ คำๆ นี้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากภาษาทมิฬ ที่ให้ความหมายว่าหม้อดิน ดู George Cœdès et Pierre Dupont. “Les inscriptions du Prasat Kôk Pò,” *Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient* 37, 2 (1937) : 405.

Pūrvāśrama	อาศรมด้านทิศตะวันออก K.205 ICIII, 5: 21 (958) K.206 ICIII, 13: 40, 43 (964) K.207 ICIII, 19: 60 (964) (srūk) K.200 ICVI, 313, A:2-3 (1067) (srūk)
Pūrvadiśa	ทิศตะวันออก K.175 ICVI, 176: 6-7 (IX) K.878 ICV, 89: 5-6 (820) (pramāṇ)
Pūrvadvāra	ประตูด้านตะวันออก K.258 ICIV, 185, C: 14 (1029) K.258 ICIV, 188, C: 51 (1029)
Pūrva	ทิศตะวันออก K.276 ICIV, 154: 19 (X)
Uttaragrāma	หมู่บ้านในทิศเหนือ, หมู่บ้านทิศอุดร K.158 ICII, 100, A: 21 (925)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทางในสมัยพระนคร พบว่ามีความหลากหลายมากกว่าในสมัยก่อนพระนคร ชื่อที่มีความหมายว่าทิศตะวันออกมีจำนวนมากกว่าทิศอื่นๆ ซึ่งเป็นเพราะว่าทิศตะวันออกเป็นทิศที่ในแง่ของศาสนาจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ซึ่งจะหมายถึงทิศแห่งการเริ่มต้นของดวงอาทิตย์ การเริ่มรับแสงแห่งดวงอาทิตย์ เป็นความหมายในสิ่งดี

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำ หรือแหล่งน้ำ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำหรือแหล่งน้ำ พบว่ามีทั้งหมด 12 ชื่อ คือ

Jalapura	เมืองแห่งน้ำ K.292 ICIII, 212: 23 (933)
Jalavandha (srūk)	เขื่อนกั้นน้ำ K.292 ICIII, 212: 32 (933) K.292 ICIII, 213: 16 (933) (srūk)
Jalāvgeśvara	ผู้เป็นใหญ่เหนือ น้ำ มหาสมุทร

	K.91 ICII, 129, B: 2 (XI)
	K.91 ICII, 129-130, B: 20 (XI)
	K.91 ICII, 130, d: 4 (XI)
Mandākinī	แม่น้ำคงคา
	K.205 ICIII, 6: 33 (X)
Saridbhavgapāda	เชิงที่ทำนบกั้นน้ำ
	K.258 ICIV, 189, C: 64 (1029)
Sitānadī	แม่น้ำสะอาด
	K.806 ICI, 102: 56 (883)
Somālaya (sruk)	ที่อยู่อาศัยแห่งน้ำโสม
	K.91 ICII, 129, B: 8-9 (XI)
	K.91 ICII, 130, B: 22 (XI)
Yamunā	ชื่อแม่น้ำยมนา
	K.286 ICIV, 89: 10 (869)

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำหรือแหล่งน้ำนั้น บางแห่งจะเป็นชื่อที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำที่มีอยู่ในประเทศอินเดีย เช่น แม่น้ำคงคา แม่น้ำยมนา หรือเป็นน้ำที่เกี่ยวข้อกับศาสนาพราหมณ์ เช่น น้ำโสม สะทอนให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างภาษาสันสกฤตกับศาสนาพราหมณ์ที่แพร่มาจากอินเดีย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลข

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับจำนวนหรือตัวเลข พบว่ามีทั้งหมด 7 ชื่อ คือ

Catuśśāla (bhūmi)	ศาลาสี่หลัง หรือศาลาแบบจตุรมุข
	K.260 ICIV, 174: 8 (XI)
Catukarnna (sruk)	สี่หู
	K.185 ICI, 48: 14 (IX)
Daśagrāma (sruk)	หมู่บ้านทั้งสิบ
	K.258 ICIV, 182, B: 13 (1029)
Pañcagavya (sruk)	สิ่งทีมาจากโคห้าอย่าง

Pañcagrāma	K.100 ICVI, 214: 1 (IX) ห้าหมู่บ้าน
Śatagrāma (pramān)	K.221 ICIII, 55: 1 (933) หมู่บ้านจำนวนร้อย
Saptāha	K.989 ICVII, 175, B: 8 (930) เจ็ดวัน, สัปดาห์ K.774 ICIV, 65: 2 (911)

พบว่ามีการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลข ซึ่งนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงขนาดหรือปริมาณที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่แล้ว บางชื่อยังอาจมีความหมายเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ความเชื่อ เช่น สถานที่ที่มีความหมายว่า สิ่งที่มาจากโคห้อย่าง ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อของศาสนาพราหมณ์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง หรือที่อยู่อาศัย พบว่ามีทั้งหมด 7 ชื่อ คือ

Janālayapurī	เมืองที่เป็นที่อยู่อาศัยแห่งชน K.177 ICVII, 38: 51-52 (XIII-XIV)
Kuti	กุฏิ K.258 ICIV, 188, C: 63 (1029) K.292 ICIII, 213: 39 (933) (sruk) K.292 ICIII, 214: 22 (933) (sruk)
Kutīśvara (sruk)	ผู้เป็นใหญ่แห่งที่อยู่(กุฏิ) K.290 ICIII, 232, II: 2 (927)
Kutītataka	สระน้ำแห่งที่อยู่อาศัย(กุฏิ) K.382 ISS2, 536, C: 10 (969)
Vihāra (vrai)	วิหาร K.56 ICVII, 11, C: 36 (IX)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย แม้ข้อมูลจะพบไม่มากนัก แต่ชื่อบางชื่อกลับแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น คำว่า “วิหาร” ซึ่งเป็นสถานที่ทางพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ในบริเวณนั้นเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับบริเวณของศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายอื่นๆ และไม่ทราบความหมาย

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตเหล่านี้มีความหมายที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้จึงนำมาไว้ในความหมายอื่นๆ พบว่ามีทั้งหมด 91 ชื่อ คือ

Agrandhasāra	ไม่มีแก่นแท้ของตำรา K.659 ICV, 144: 25 (890)
Avga (ca j nat)	ร่างกาย, องค์ K.420 ICIV, 161: 4 (XI)
Asitā	ไม่ขาว, ดำ K.156 ICV, 179: 34 (IX)
Bhāga (travāv)	ภาค, ส่วน K.353 ICV, 137: 35 (968)
Bharanī (sruk)	ชื่อนักยัตร์ที่เจ็ด กลุ่มดาว K.221 ICIII, 55: 2, 6, 11 (933)
Campā	จัมปา K.286 ICIV, 91: 12 (869) K.289 ISS1, 150, B: 25 (988) K.339 ICV, 165: 20 (X) K.436 ICIV, 21: 22 (IX) K.470 ICII, 187: 12 (1249) (sruk) K.470 ICII, 188: 17, 21 (1249) (sruk) K.583 ICVII, 85, A: 8 (IX) K.832 ICV, 92, A: 12 (IX) K.872 ICV, 99: 13 (IX) K.702 ICV, 224, A: 16 (947) K.832 ICV, 92, A: 12 (IX)

	K.872 ICV, 99: 13 (IX)
	K.989 ICVII, 175, B: 1 (930)
Cāmpa (sre)	จามปะ
	K.216 ICIII, 42: 47 (928)
Cāmpapura	เมืองจามปา
	K.692 ICI, 235: 33 (1117)
Candrāyana	พิธีกรรม การอดอาหารอย่างหนึ่ง
	K.258 ICIV, 187, C: 44 (1029)
Cetanāpuraka	เต็มด้วยเจตนา, พร้อมด้วยเจตนา
	K.382 ISS2, 535, B: 5 (969)
Chanunagāma	การมาถึงของการเกิด
	K.177 ICVII, 38: 62-63 (XIII-XIV)
Cīna	ประเทศจีน
	K.989 ICVII, 175, B: 1 (930)
Dvāravatī	ทวารวดี
	K.89 ICIII, 166: 22, 24 (924)
	K.165 ICVI, 135 :7-8, 13 (874) (sruk)
Jārāvga	ร่างกาย (องค์) แห่งความรัก
	K.854 ICI, 261: 6, 7 (863)
Jatānada	เสียงกังวาลของมุนมวณม
	K.366 ICV, 290, A: 8 (1061)
Jambudvīpa	ชมพูทวีป
	K.177 ICVII, 38: 45 (XIII-XIV)
Javā	ชาว
	K.956 ICVII, 130: 16 (IX)
Jāgrāma	หมู่บ้านที่เกิด
	K.211 ICIII, 27: 3, 6, 7 (959)
Jyotigrāma (sruk)	หมู่บ้านแห่งดวงดาว, หมู่บ้านดาราศาสตร์
	K.219 ICVII, 46: 26 (972)
Ka j pāy (sruk)	เพื่อการกรูณา

Kāmaru	K.183 ICI, 54, XXX (850)
	ที่มีความอยาก, ความต้องการ
	K.183 ICI, 53, X: 1 (850)
Kambupurī	K.183 ICI, 53, XII: 1 (850)
	เมืองกัมพูช
	K.806 ICI, 100, B: 46 (883)
Kamvujaksetra (ca j nat)	K.283 ISS2, 505, A: 21 (IX)
	ดินแดนแห่งกัมพูช
	K.91 ICII, 130, d: 2 (XI)
Kapālakataka	สระน้ำแห่งกะโหลกศีรษะ
	K.278 ISS1, 108, B: 27 (929)
Khyāta (sruk)	กล่าวแล้ว
	K.292 ICIII, 214: 33 (933)
Kramasavkrama	ก้าวไปถึงโดยลำดับ
	K.56 ICVII, 12, D: 11 (IX)
Krīdāparvata	ภูเขาแห่งการเล่น
	K.570 ICI, 145: 40 (891)
Kuruksetra	ดินแดนแห่งชาวกรู
	K.380 ICVI, 261: 26 (959)
	K.380 ICVI, 261: 28 (X)
Kurumba	น้ำของชาวเมืองกรู
	K.958 ICVII, 142: 9 (869)
Lohakāraksmā	ที่ดินของช่างโลหะ
	K.382 ISS2, 537, C: 13 (969)
Lavodaya	การเกิดขึ้นแห่งลวะ
	K.485 ICII, 168, c: 9 (XII)
Madhura	หวาน
	K.913 ICV, 270: 7 (X)
Madhurapura (sruk)	เมืองแห่งความหวาน
	K.221 ICIII, 58: 18 (933)

Mūla (sruk)	K.292 ICIII, 213: 41 (933) มูล, รากเหง้า
Mūladeśa (sruk)	K.67 ICVII, 24, B: 2 (X-XI) ประเทศที่เป็นมูลราก
Mūlasthāna	K.187 ICI, 49: 19 (852) บริเวณที่เป็นมูลราก
Pānduravga (bhūmi)	K.693 ICV, 205, B:22 (925) สีเหลืองหม่น
Pānī (sruk)	K.938 ICVII, 121, A: 13 (X(?)) ฝ่ามือ
Rāgapura	K.809 ICI, 41: 8, 19 (80x) เมืองแห่งความรัก
Rāvgapura	K.760 ICV, 116: 34 (X) เมืองแห่งการละเล่น
Samarttha ²²	K.467 ICIII, 218: 17 (933) (sruk) ความสามารถ
Sandha (travāv)	K.521 ICIV, 168: 8 (X) ดอก
Smā (sruk)	K.669 ICI, 171: 28 (894) เสมอ
Svargadvārapura	K.182 ICI, 56, IV (IX) เมืองแห่งประตูสวรรค์
Svargapura (sruk)	K.806 ICI, 78: 8 (883) เมืองแห่งสวรรค์
	K.669 ICI, 163, A: 7 (894) K.292 ICIII, 212: 33 (933)

²² คำๆ นี้ในจารึกเป็น Saparta แต่ G. Coedès สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคำว่า Samarttha ซึ่งแปลแล้วเข้ากันได้กับบริบทมากกว่า

Svetabhagra	ส่วนที่เป็นสีขาว K.873 ICV, 105: 16 (843)
Syāmādrī	ภูเขาสีดำ K.524 ICIII, 135: 4 (1039)
Tāratatāka	สระน้ำแห่งดวงดาว K.323 ISS2, 393-394: 1 (811)
Udayaprasāda	เป็นที่พึงพอใจที่เพิ่มขึ้น K.205 ICIII, 6: 34 (X)
Vairāṭa	ที่เกี่ยวข้องกับวิราฎะ K.425 ICII, 143: 8 (890 (?))
Vasantapura (sruk)	เมืองแห่งฤดูใบไม้ผลิ K.221 ICIII, 57: 2 (933)
Vibheda	ทำลายแล้ว K.380 ICVI, 261: 27 (X) K.380 ICVI, 261: 23 (959) (sruk)
Vyoma	ท้องฟ้า K.192 ICVI, 129: 20 (878)
Sīvā (bhūmi)	 K.206 ICIII, 12: 3, 8, 9, 10 (964)
Matpriggrāma	 K.278 ISS1, 107, B: 20 (929)

จากข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยพระนครบางชื่อ พบว่ามีความหมายที่หลากหลายและแตกต่างออกไปจนไม่สามารถจัดเป็นกลุ่มได้อย่างชัดเจน รวมทั้งชื่อบางชื่อที่ไม่สามารถหาความหมายได้ ทางผู้วิจัยจึงนำมาจัดกลุ่มไว้ต่างหาก

จากการจัดกลุ่มความหมายของชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยพระนคร พบว่าสามารถจัดกลุ่มคำของชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตโดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า ความเป็นมงคล บุคคล พืชพรรณ สัตว์ หรือสิ่งที่เกิดจากสัตว์ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งของ เครื่องใช้ สิ่งที่น่ากลัว ทิศทาง น้ำ หรือแหล่งน้ำ ตัวเลข สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย และ ความหมายอื่นๆ โดยแสดงเป็นสัดส่วนจากจำนวนชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตสมัยพระนคร 924 ชื่อ ได้ดังนี้

สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า	พบทั้งหมด	364 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	39.39
ความเป็นมงคล	พบทั้งหมด	206 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	22.29
บุคคล	พบทั้งหมด	80 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	8.66
พืชพรรณ	พบทั้งหมด	44 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	4.76
สัตว์ หรือสิ่งที่เกิดจากสัตว์	พบทั้งหมด	39 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	4.22
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	พบทั้งหมด	24 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	2.60
สิ่งของเครื่องใช้	พบทั้งหมด	21 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	2.27
สิ่งที่น่ากลัว	พบทั้งหมด	16 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	1.73
ทิศทาง	พบทั้งหมด	13 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	1.41
น้ำ หรือแหล่งน้ำ	พบทั้งหมด	12 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	1.30
ตัวเลข	พบทั้งหมด	7 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	0.76
สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย	พบทั้งหมด	7 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	0.76
ความหมายอื่นๆ	พบทั้งหมด	91 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ	9.85

จากข้อมูลความหมายชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกเขมรโบราณพบว่า ทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครจะนิยมตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเทพเจ้า ความเป็นมงคล และบุคคล เหมือนๆ กันก็จะอยู่ในลำดับต้นๆ การที่ชื่อเฉพาะของ สถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยโบราณของอาณาจักรเขมร มีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้าเป็นจำนวนมากที่สุดนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องกับศาสนา ภาษา สันสกฤตก็เป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย และการพยายามใช้ภาษาสันสกฤตในการตั้งชื่อ นั้นก็แสดงให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ในศาสนานั้นๆ ด้วย แต่เนื่องจากจำนวนของชื่อสถานที่ใน สมัยก่อนพระนครมีข้อมูลที่น้อยกว่าในสมัยพระนครอยู่ค่อนข้างมาก ทำให้ชื่อสถานที่ภาษา สันสกฤตในศิลาจารึกเขมรโบราณสมัยก่อนพระนครมีความหลากหลายทางความหมายน้อยกว่าใน สมัยพระนครที่มีจำนวนข้อมูลที่มากกว่าอยู่ค่อนข้างมากเช่นกัน

ลักษณะโครงสร้างของชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤต

สำหรับในส่วนของโครงสร้างของชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตในอาณาจักรเขมรโบราณ นั้น พบว่าทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร จะมีลักษณะของโครงสร้างของชื่อสถานที่เหมือนกันคือ ชื่อเฉพาะและตามด้วยชื่อทั่วไปในลักษณะที่นำมาสนธิหรือสมาสกัน เช่น

Indrādri

ภูเขาแห่งพระอินทร์

ชื่อเฉพาะ คือ Indra

ชื่อทั่วไป คือ ādri

Yaśodharagiri

ภูเขาของผู้มียศ

ชื่อเฉพาะ คือ Yaśodhara

ชื่อทั่วไป คือ giri

Visnupura

เมืองแห่งพระวิษณุ

ชื่อเฉพาะ คือ Visnu

ชื่อทั่วไป คือ pura

นอกจากนี้จากข้อมูลยังพบอีกว่าในกรณีที่ชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตเหล่านี้ไปปรากฏอยู่ในศิลาจารึกที่เป็นภาษาเขมรโบราณ โครงสร้างของชื่อสถานที่ก็จะปรากฏชื่อทั่วไปที่เป็นภาษาเขมรประกอบด้วยแต่ชื่อทั่วไปภาษาเขมรที่ปรากฏจะอยู่ข้างหน้าของชื่อสถานที่ที่เป็นภาษาสันสกฤต เช่น ในจารึก K.669

(sruk) Vijayapura

เมืองแห่งชัยชนะ

Sruk คือ ชื่อทั่วไปภาษาเขมร

Vijaya คือ ชื่อเฉพาะภาษาสันสกฤต

Pura คือ ชื่อทั่วไปภาษาสันสกฤต

ลักษณะโครงสร้างเช่นนี้จะพบในศิลาจารึกภาษาเขมรโบราณที่มีการปรากฏของชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตเท่านั้น

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต

นอกจากนี้ข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกเขมรโบราณยังแสดงให้เห็นถึงข้อมูลในส่วนอื่นๆ ได้อีกดังนี้

ประวัติศาสตร์

มีข้อมูลชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตที่น่าสนใจอยู่จำนวนหนึ่ง แม้โดยความหมายจะเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล แต่ถ้าพิจารณาในอีกด้านชื่อสถานที่เหล่านั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับชื่อของบุคคลที่มีตัวตนอยู่ในประวัติศาสตร์ เช่น

Śresthāśrama Śresthapura และ Śresthānivāsa

ชื่อสถานที่เหล่านี้อาจจะเกี่ยวข้องกับพระเจ้าศรศฐวรมัน ซึ่งถูกอ้างว่าเป็นผู้ปกครองในอาณาจักรเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนคร และสืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าศรศฐวรมันซึ่งเป็นเจ้าชายที่เกี่ยวข้องกับเชื้อสายของฤๅษีกัมพูและนางเมรา²³ ลักษณะการตั้งชื่อแบบนี้อาจเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของดินแดนหรือ พื้นที่ของผู้ปกครองนั้นๆ

Yaśodharatātaka, Yaśodharagiri, Yaśodharaparvata, Yaśodharapura, °purī และ Yaśodharāśrama

ชื่อสถานที่เหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับพระเจ้ายโศวรมันที่ 1 (พ.ศ. 1432 – 1450) ผู้ก่อตั้งเมืองพระนครในนามของ ยโศธรปุระ เนื่องจากข้อมูลในศิลาจารึกกล่าวถึงราชธานีแห่งใหม่ที่พระองค์ย้ายมาประทับ และยังได้สร้างสถานที่อื่นๆ อีก เช่น ยโศธรตฎากะ ซึ่งปัจจุบันคือบารายตะวันตกเป็นต้น ชื่อดังกล่าวเป็นชื่อที่สอดคล้องกับพระนามของพระองค์ จึงสันนิษฐานได้ว่าชื่อสถานที่ข้างต้นคงจะตั้งขึ้นตามพระนามของพระเจ้ายโศวรมันที่ 1 เช่นกัน

Indratātaka, Indrapura

เป็นชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตที่น่าจะเกี่ยวข้องกับพระเจ้าอินทรวรมันที่ 1 (พ.ศ. 1420 – 1432) พระราชองค์นี้มีพระมเหสีที่ทรงสืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์อันเก่าแก่แห่งอาณาจักรฟูนัน และเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์พระองค์ทรงจัดสร้างระบบชลประทานด้วยการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่โดยใช้ชื่อว่า อินทรตฎากะ มีความกว้างราว 800 เมตร ยาวราว 3,800 เมตร เพื่อใช้เก็บกักน้ำในฤดูฝนซึ่งไหลมาตามแม่น้ำเล็กๆ หลายสายที่มีต้นน้ำอยู่บนที่ราบสูงพนมกุเลนทางตอนเหนือและแจกจ่ายน้ำไปยังทุ่งนารอบๆ ราชธานีตามต้องการ

จะเห็นได้ว่าชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตบางชื่อของอาณาจักรเขมรโบราณนั้นถ้าศึกษาควบคู่ไปกับการศึกษาทางประวัติศาสตร์จะพบว่าชื่อสถานที่บางชื่อเหล่านี้จะสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ซึ่งจะเป็นบุคคลในระดับของชนชั้นผู้ปกครอง ดังนั้นการค้นพบความถี่หรือจำนวนของชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในระดับชนชั้นผู้ปกครองยิ่งพบมากก็อาจแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางการเมืองของผู้ปกครองในช่วงเวลานั้นๆ ด้วยเช่นกัน

²³ จารึก K.273, 288, 547, 597, 908 และ 569

ศาสนา

จากข้อมูลชื่อสถานที่ที่ปรากฏข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศาสนามักจะสอดคล้องกับความหมายของชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า โดยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ศาสนาพราหมณ์ หรือฮินดู

1.1 ไศวนิกาย

ไศวนิกายเป็นศาสนาพราหมณ์หรือฮินดูที่ให้ความสำคัญกับพระศิวะหรือพระอิศวรเป็นพิเศษหรือกล่าวได้ว่าพระศิวะหรือพระอิศวรจะมีอำนาจหรือความศักดิ์สิทธิ์มากกว่าเทพเจ้าองค์อื่นๆ

จากข้อมูลพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้านั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็นพระนามของพระศิวะหรือพระอิศวร ซึ่งในสมัยก่อนพระนครมี 29 ชื่อจาก 40 ชื่อ และในสมัยพระนคร มี 215 ชื่อจาก 364 ชื่อ พระนามของพระศิวะที่มักจะนิยมนำมาใช้กับชื่อสถานที่ที่ได้จากการเก็บข้อมูลก็มีเช่นคำว่า พระศิวะ ศิวลึงค์ พระรุทร พระมเหศวร เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าศาสนาพราหมณ์ในอาณาจักรเขมรโบราณทั้งสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครนั้นน่าจะให้ความสำคัญกับ ศาสนาพราหมณ์แบบไศวนิกาย ก่อนข้างมาก

1.2 ไวยณพนิกาย

ไวยณพนิกายเป็นศาสนาพราหมณ์หรือฮินดูที่ให้ความสำคัญกับพระวิษณุ หรือพระนารายณ์เป็นพิเศษหรือกล่าวได้ว่าพระวิษณุหรือพระนารายณ์จะมีอำนาจหรือความศักดิ์สิทธิ์มากกว่าเทพเจ้าองค์อื่นๆ พบว่าจากข้อมูลชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตที่ปรากฏในศิลาจารึกเขมรโบราณ มีการปรากฏของชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระวิษณุเพียงเล็กน้อย เช่น Haripura, Visnupura, Rāmaksetra เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสนใจตรงที่ในข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตสมัยก่อนพระนคร พบว่ามีชื่อ Pañcarātra ซึ่งเป็นชื่อเรียกนิกายหรือลัทธิย่อยของศาสนาพราหมณ์แบบไวยณพนิกาย สันนิษฐานว่า ไวยณพนิกายที่เข้าในอาณาจักรเขมรโบราณ คงเป็นไวยณพนิกายในลัทธิย่อยแบบ Pañcarātra

นิกาย Pañcarātra มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาควตะหรือสาธุต²⁴ สันนิษฐานกันว่านิกายนี้น่าจะเข้ามาที่อาณาจักรเขมรโบราณในสมัยราชวงศ์คุปตะ²⁵ ร่องรอยของนิกายนี้มีปรากฏ

²⁴ “เอกานดิกา” ก็เป็นอีกชื่อหนึ่งของนิกายนี้ ดู Hemchandra Raychaudhuri, **Materials for the study of the Early History of the Vaishnava Sect** (New Delhi : Rajbandhu Industrial Company, 1975), 12-13.

ครั้งแรกในจารึกของเจ้าชายคุนธรมันซึ่งอยู่ในระหว่าง พ.ศ. 1000-1050 โดยกล่าวถึงนักบวชในนิกายภควตะ²⁶ นอกจากนี้จารึกที่ปราสาทบาแสด(K.447) ซึ่งเป็นจารึกในรัชกาลของพระเจ้าชัยวรมันที่ 1 ในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 13²⁷ ยังได้กล่าวถึงพิธีกรรมซึ่งเป็นพิธีประจำวัน 5 พิธีภายในหนึ่งวัน รวมไปถึงลักษณะ 5 ประการซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของนิกายนี้ ลักษณะของพิธีประจำวันในนิกายนี้ก็ยังคงกล่าวไว้ในจารึกที่มาจากกุสลาเกต(K.522)²⁸ ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีการจารึกหลักอื่นๆ อีกที่กล่าวถึงนิกายย่อยนี้ เช่น จารึกจากทวารกเคีย(K.165)²⁹ จารึกที่ปราสาทแปรรูป(K.806)³⁰ เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตที่พบชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนครที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ในแบบ ไวยณพนิกายเพียงชื่อเดียวในขณะที่หลักฐานทางโบราณคดีในสมัยก่อนพระนครนั้น ได้ค้นพบประติมากรรมรูปเคารพของพระวิษณุหรือพระนารายณ์อยู่เป็นจำนวนมาก³¹

1.3 พระพรหม

เนื่องจากพระพรหมเป็นเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู ที่เชื่อกันว่าเมื่อพระองค์เสร็จภารกิจจากการสร้างโลกแล้ว ก็ไม่มีอะไรที่จะหวังจากพระองค์ต่อไปและไม่มีอะไรที่จะพึงทำให้พระองค์เป็นที่เกรงกลัว³² ดังนั้นจึงไม่มีนิกายที่นับถือพระพรหมให้เป็นเทพที่สำคัญหรือยิ่งใหญ่

²⁵ Kamaleswar Bhattacharya, *Les Religions Brahmaniques dans L' ancien Cambodge* (Paris : École française d' Extrême-Orient, 1961), 97.

²⁶ George Cœdès, "Etudes Cambodgiennes : Deux inscriptions sanskrites du Fou-Non," *Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient* 31 (1931) : 6.

²⁷ George Cœdès, *Inscriptions du Cambodge Vol II* (Hanoi : École française d' Extrême-Orient, 1942), 193-195.

²⁸ George Cœdès, *Inscriptions du Cambodge Vol V* (Paris : École française d' Extrême-Orient, 1953), 121-123.

²⁹ George Cœdès, *Inscriptions du Cambodge Vol VI* (Paris : École française d' Extrême-Orient, 1954), 132.

³⁰ George Cœdès, *Inscriptions du Cambodge Vol I* (Hanoi : École française d' Extrême-Orient, 1937), 77.

³¹ Jean Boisselier, *Le Cambodge* (Paris : Manuel d' Archeologie de l' Asie du Sud-Est series, 1966), 283-284.

³² วิสุทธิ์ บุญยกุล, "เทวดาน," ใน *วิสุทธิอักษร* (กรุงเทพฯ : บ.อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2554), 261.

เหมือนกับ ไสวนิกายและไวษณพนิกาย จากข้อมูลจึงพบร่องรอยชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่เกี่ยวข้องกับพระพรหมไม่มากนัก เช่น *Brahmavīra*, *Brahmagarbha* เป็นต้น ในอาณาจักรเขมรโบราณ พระพรหมได้รับการเคารพนับถือร่วมกับพระศิวะและพระวิษณุ ในลักษณะของตรีมูรติ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการเคารพนับถือพระพรหมเป็นเอกเทศ การวางตำแหน่งรูปเคารพของพระพรหมเมื่ออยู่ร่วมกับพระศิวะ และพระวิษณุในลักษณะของตรีมูรติ พระพรหมจะอยู่ทางด้านขวาของพระศิวะเสมอ ซึ่งจะตรงกับความเชื่อในลัทธิไสวนิกายที่กล่าวว่า พระพรหมเสด็จออกมาจากเบื้องขวาและพระวิษณุออกมาจากเบื้องซ้ายของพระองค์³³

1.4 พระอินทร์

ร่องรอยหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับพระอินทร์ในอาณาจักรเขมรโบราณ โดยส่วนใหญ่จะเป็นประติมากรรมรูปเคารพเทวคาประจำทิศตะวันออก ซึ่งมักทำออกมาเป็นรูปบุคคลประทับเหนือสัตว์พาหนะรูปช้าง แม้จะพบชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระอินทร์เช่น *Śakrālaya*, *Purandarapura* เป็นต้น แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่าพระอินทร์จะเป็นเทพที่ได้รับการบูชาเหมือนเช่น พระวิษณุ พระศิวะ หรือพระพรหม

2. ศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธที่เข้ามาในอาณาจักรเขมรโบราณมีทั้งที่เป็นศาสนาพุทธแบบเถรวาท และแบบมหายาน สำหรับข้อมูลชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกเขมรโบราณนั้นให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธดังนี้

2.1 Vihāra

พบว่าในศิลาจารึกเขมรโบราณบางหลักมีการกล่าวถึงสถานที่ที่เรียกว่า “วิหาร” ซึ่งคำๆ นี้ในสมัยโบราณเป็นคำที่ใช้เรียกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา แต่มีข้อจำกัดที่คำว่า “วิหาร” นี้ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นสถานที่ทางศาสนาพุทธแบบเถรวาท หรือมหายาน

2.2 Saugatāsrama

ชื่อสถานที่นี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธโดยมีความหมายว่า อาศรมของพระสุคต ซึ่งก็คือพระพุทธเจ้า ชื่อสถานที่นี้ถูกพบในศิลาจารึกเทพประนม(K.290)ที่ระบุปีมหาศักราช 927 ตรงกันกับปีพุทธศักราช 1548 รัชกาลของพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 แม้จะทราบว่าชื่อนี้เป็นสถานที่ทางพุทธศาสนาแต่ก็ไม่สามารถระบุได้ว่าตรงกับสถานที่ใดในเมืองพระนคร ศาสนสถานที่มีอายุเก่าตั้งแต่ในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 1 ขึ้นไปที่สามารถระบุได้

³³ Kamaleswar Bhattacharya, *Les Religions Brahmaniques dans L' ancien Cambodge* (Paris : École française d' Extrême-Orient, 1961), 125-126.

ชัดเจนอย่างแน่นอนว่าเป็นพุทธสถานคือปราสาทหินที่ปัจจุบันมีชื่อว่าปราสาทบัตขุม แต่ก็ไม่มีข้อมูลอื่นใดมาสนับสนุนว่าชื่อสถานที่นี้(Saugatāśrama)จะตรงกันกับศาสนสถานที่มีชื่อปัจจุบันว่า ปราสาทบัตขุมได้เลย

2.3 Dharmmakīrti

ชื่อสถานที่แห่งนี้พบทั้งสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร “ธรรมกิริติ” เป็นชื่อที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา โดยชื่อนี้เป็นชื่อของอาจารย์ที่สำคัญของพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ในนิคายโยคจาระหรือนิกายวิชญานวาท³⁴ ซึ่งท่านธรรมกิริติมีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 14 เกิดในหมู่บ้านตรุมโล ในรัฐโจพะ เมื่อออกบวชในพระพุทธศาสนาแล้ว ท่านได้ศึกษาเล่าเรียนในสำนักของท่าน อิศวรเสนา ซึ่งเป็นศิษย์ของท่านทินนาละ ซึ่งต่อมามีท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยนาลันทา ภายใต้การดูแลของท่านธรรมปาละผู้เป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยนาลันทานั้น ชื่อเสียงของท่านเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักปราชญ์มาจนถึงปัจจุบันนี้³⁵ ผลงานที่สำคัญของท่านธรรมกิริติ ได้เขียนหนังสือทั้งปรัชญาและตรรกวิทยาทางพุทธศาสนาไว้หลายเล่ม ดังนี้

ประมาณวินิจฉัย

นยายะ-พินทุ

สัมพันธปริกษา

เหตุ-พินทุ

สมานันตระ-สิทธิ³⁶

ประมาณवादิกา

ทินยาย³⁷

นิกายโยคจาระนี้เริ่มมีขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 8 ในสมัยราชวงศ์คุปตะ ผู้ก่อตั้งของนิกายนี้คือ ท่านไมตรีนาถ³⁸ สำหรับนิกายโยคจาระนี้ในอาณาจักรเขมรโบราณก็มีหลักฐานในศิลาจารึกได้

³⁴P.V. Bapat, ed., **2500 Years of Buddhism** (New Delhi : Ministry of Information and Broadcasting, Government of India, 1997), 108.

³⁵อภิชาติ โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์, **พระพุทธศาสนามหายาน** (กรุงเทพฯ : สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย, 2527), 101-102.

³⁶บุญชัย นิลเกษ, **พุทธศาสนามหายาน** (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2526), 63.

³⁷อภิชาติ โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์, **พระพุทธศาสนามหายาน** (กรุงเทพฯ : สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย, 2527), 102.

³⁸บางแห่งใช้เป็น ไมเตรยนาถะ หรือ ไมเตรยะ ก็มี

แสดงว่ามีพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ในนิกายนี้ปรากฏอยู่ในอาณาจักรนี้ด้วยเช่นกัน คือจารึกที่มาจากปราสาทแปรรูป

จารึกแปรรูป K.806 เป็นจารึกขนาดใหญ่ที่ถูกค้นพบที่ปราสาทแปรรูป³⁹ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ก่อนไปทางทิศตะวันออกของบารายตะวันออก ปราสาทแห่งนี้เป็นปราสาทที่สร้างขึ้นบนฐานสูงในรัชกาลของพระเจ้าราเชนทรวรมัน⁴⁰ ในปี พ.ศ. 1504 โดยสร้างหลังจากการสร้างปราสาทแม่ญนุตะวันออกถึง 9 ปี⁴¹ ปราสาทแปรรูปสร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานราชศิวลึงค์นามว่า ราเชนทรวรมันที่ปราสาทหลังกลางและสำหรับปราสาทอีก 4 หลัง ที่มมุขฐานชั้นบนก็ประดิษฐานศิวลึงค์ นามว่า ราเชนทรวรมันศวร เทวรูปพระวิษณุ พระศิวะ และพระอุมา ตามลำดับ

คำจารึก

CCLXXV yācñā yaśovarmmanrpasya yogā-
cāroktavijñaptir ivārthasūnyā
dharmmyā svadharmmoddharanodhatena
yenārthavattām gamitā trayīva.⁴²

คำแปล

CCLXXV การอ้อนวอนขอของพระเจ้าโยศวรมันประดุจ
เป็นของเปล่าประโยชน์จากความหมายเหมือน
การรับรู้(ในประสาทสัมผัสทางโลก)ที่พวก
โยคจาระพุดไว้(คือเป็นมายา)แต่พระองค์(พระเจ้าราเชนทรวรมัน)
ผู้สูงเด่นขึ้นด้วยการยก(เชิดชู)(ศาสนาของพระองค์)
ขึ้นมาจึงดูเหมือนกับว่าได้ทำให้พระเวททั้งสามซึ่ง
เป็นคัมภีร์ทางศาสนาทำให้มีความหมาย(มีความสำคัญ)ขึ้น

³⁹ Etienne Aymonier, *Le Cambodge III : Le groupe d'Angkor et l'histoire* (Paris : Ernest Leroux, 1904), 5-9.

⁴⁰ Jeannine Auboyer, *L'art Khmer : Cambodge VIe – XIIIe siècle Vol. I* (Paris : Publ. Falmères d'art et d'histoire, 1965), 46-47.

⁴¹ ปราสาทแม่ญนุตะวันออกสร้างปี พ.ศ. 1495

⁴² Mahesh Kumar Sharan, *Select Cambodian Inscriptions (The Mebon and Pre Rup Inscriptions of Rajendravarman II)* (Delhi : S.N. Publications, 1981), 137.

จารึกแปรรูปเป็นจารึกของพระเจ้าราชนทรวรมันซึ่งพระองค์นับถือศาสนาพราหมณ์เป็นหลัก โดยพิจารณาจากพระนาม “ศิวโลก” ซึ่งเป็นพระนามภายหลังเสด็จสวรรคตของพระองค์ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าพระองค์คงจะเคารพนับถือและรับเอาศาสนาพราหมณ์แบบไศวนิกายเป็นศาสนาราชการหรือศาสนาหลัก สำหรับจารึกหลักนี้นอกจากจะกล่าวถึงการสร้างปราสาทแปรรูปแล้วยังมีการเล่าเหตุการณ์ย้อนหลังไปในอดีตอีกด้วย โดยข้อความบางส่วนได้กล่าวถึงกษัตริย์พระนามว่าพระเจ้ายโศวรมัน ซึ่งกษัตริย์พระนามนี้น่าจะตรงกับรัชกาลของพระเจ้าราชนทรวรมันปรากฏว่ามีเพียงพระองค์เดียวเท่านั้นคือ พระเจ้ายโศวรมันที่ 1 (พ.ศ. 1432-1443)⁴³ สำหรับจารึกหลักนี้พบว่าเป็นจารึกที่แสดงให้เห็นถึงร่องรอยหลักฐานของการมีอยู่ของศาสนาพุทธในรัชสมัยของพระเจ้ายโศวรมันที่ 1 เพราะมีการระบุอย่างชัดเจนถึงนิกายในศาสนาพุทธคือ นิกายโยคจาระ แต่ข้อความในจารึกได้กล่าวถึงนิกายนี้ในเชิงเปรียบเทียบว่าไม่สำคัญเท่ากับพระเวททั้งสามที่เป็นของศาสนาพราหมณ์ในรัชกาลของพระเจ้าราชนทรวรมัน แสดงให้เห็นว่าคงจะมีการเคารพนับถือพุทธศาสนานิกายโยคจาระในอาณาจักรเขมรโบราณในช่วงรัชกาลของพระเจ้ายโศวรมันที่ 1 แต่ไม่ทราบได้ว่ามีความสำคัญในระดับใดกับชนชั้นผู้ปกครองในอาณาจักร สำหรับกษัตริย์ของอาณาจักรคงจะให้ความสำคัญกับศาสนาพราหมณ์มากกว่า ประกอบกับพระนามภายหลังสวรรคตของพระองค์(พระเจ้ายโศวรมันที่ 1)คือ “บรมศิวโลก” ก็ยิ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงศาสนาหลักของพระองค์ว่าคงจะนับถือในศาสนาพราหมณ์แบบไศวนิกาย แต่สำหรับในรัชกาลของพระเจ้าราชนทรวรมันนั้นในอาณาจักรของพระองค์ก็น่าที่จะมีการนับถือพระพุทธศาสนาแบบโยคจาระอยู่ด้วยเช่นกันแต่จากข้อความในจารึก พระองค์(พระเจ้าราชนทรวรมัน)คงจะให้ความสำคัญกับศาสนาพราหมณ์มากกว่าศาสนาพุทธ และระดับของความสำคัญนั้นก็น่าที่จะอยู่ในระดับที่มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับในรัชกาลของพระเจ้ายโศวรมันที่ 1

สำหรับนิกายโยคจาระถือเป็นนิกายหนึ่งของพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน สาเหตุที่นิกายนี้ใช้ชื่อว่า “โยคจาระ” เพราะสอนให้บำเพ็ญโยคะและให้มีความประพฤติที่ดี ความประพฤติที่ดีคือการเข้าสู่ภูมิธรรมทั้งเจ็ด⁴⁴ของพระโพธิสัตว์ จนหยั่งถึงพุทธจิตในที่สุด นอกจากนี้ โยคจาระ

⁴³ กษัตริย์ที่มีพระนามว่า พระเจ้ายโศวรมัน ในประวัติศาสตร์ของอาณาจักรเขมรโบราณ ปรากฏว่ามีสองพระองค์ พระองค์แรกคือ พระเจ้ายโศวรมันที่ 1 (พ.ศ. 1432-1443) ผู้ที่สร้างปราสาทบาแล็ง ศาสนาที่ศิวาจารึกในสมัยของพระองค์กล่าวว่าอยู่ที่พนมกันดาล หรือภูเขากลางเมืองยโสธรปุระ ส่วนอีกพระองค์หนึ่งคือ พระเจ้ายโศวรมันที่ 2 (ประมาณราวพ.ศ. 1703)

⁴⁴ บางสำนัก เป็นสิบหรือสิบสอง ขึ้นอยู่กับว่าใช้คัมภีร์ของพุทธศาสนาสำนักใด ดูเรื่องโพธิสัตว์ภูมิทั้งสิบได้ที่ Nalinaksha Dutt, **Mahayana Buddhism** (Delhi : Motilal Banarsidass, 1978), 83-135; Har Dayal, **The Bodhisattva Doctrine in Buddhist Sanskrit Literature** (Delhi : Motilal Banarsidass, 1975), 283-291. และดู

โดยรากศัพท์มาจากคำว่า “โยคะ” ที่แปลว่า ทำจิตใจให้แน่วแน่เป็นสมาธิ กับคำว่า “อาจารย์” ที่แปลว่า มีความประพฤติที่ดีงาม ความหมายโดยรวมก็คือ ความประพฤติที่จะฝึกฝนจิตใจให้แน่วแน่เป็นสมาธิ นอกจากข้อนี้แล้ว โยคอาจารย์ยังเป็นที่รู้จักในชื่อของ วิชฌยานวาท(ภาษาบาลีคือวิญญานวาท) เพราะเน้นในเรื่องจิตหรือวิญญาน ที่เป็นความจริงแท้เพียงอย่างเดียว บางทีก็กล่าวว่าชื่อ “วิชฌยานวาท” นั้นน่าจะมาจากการสอนในเรื่องของจิตภายในที่สร้างโลกภายนอก แต่ไม่ว่าชื่อนี้จะถูกตั้งโดยท่านผู้ใดโยคอาจารย์ก็ยังคงมีหลักการสำคัญอยู่ที่การยอมรับจิตว่าเป็นความจริงเดียวที่มีอยู่ ไม่มีความจริงอื่นนอกจากจิต ดังนั้นหากจะกล่าวถึงระบบทั้งหมดของสำนักนี้ นักประวัติศาสตร์และนักวิชาการบางคนจึงนิยมเรียกสองคำนี้รวมกันไปว่า “โยคอาจารย์-วิชฌยานวาท”

2.4 พุทธศาสนาแบบตันตระ

พบว่ามียุทธสถานที่ที่มีคำว่า “สิทธิ” ประกอบอยู่ เช่น Siddhivara, Siddhiparvata, Siddhipura, Siddhivala และ Siddhāya การกล่าวถึง “สิทธิ” นั้นถือเป็นคุณลักษณะหนึ่งของพุทธศาสนาแบบตันตระ⁴⁵ แสดงให้เห็นว่าสถานที่ดังกล่าวน่าจะมี ความเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธแบบมหายาน ในนิยายแบบตันตระ สำหรับศาสนาพุทธมหายานในอาณาจักรเขมรโบราณนั้นมีทั้งที่เป็นตันตระ และวัชรยาน ศาสนาพุทธมหายานแบบตันตระนั้น ปรากฏอย่างชัดเจนในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (พ.ศ. 1724 – ราว 1763)⁴⁶ แต่การที่ชื่อสถานที่เหล่านี้มีอายุอยู่ในสมัยพระนครก่อนหน้าของสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แสดงให้เห็นว่าพุทธศาสนาแบบตันตระคงจะเข้ามาอย่างช้าในช่วงพุทธศตวรรษที่ 15 และได้กลายมาเป็นศาสนาที่เห็นได้อย่างชัดเจนต่อมาในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 สำหรับศาสนาพุทธมหายานแบบวัชรยานนั้นมีการเคารพนับถือในอาณาจักรเขมรโบราณเช่นกัน โดยปรากฏร่องรอยหลักฐานในศิลาจารึกชัยบาศ (K.1158) ช่วงรัชสมัยของพระเจ้าอุทัยทิตยวรมันที่ 2 (พ.ศ. 1593 – 1609)⁴⁷

เรื่องโพธิสัตว์ภูมิทั้งสิบสองได้ที่ Marie-Therese de Mallmann, **Introduction a L'iconographie du Tantrisme Bouddhique** (Paris : Librairie Adrien-Maisonneuve, 1975), 120-121 ; Benoytosh Bhattacharyya, **The Indian Buddhist Iconography : Mainly Based on the Sadhanamala and Other Cognate Tantric Texts or Rituals**, 333-337.

⁴⁵ F.D. Lessing and A.Wayman, **Introduction to the Buddhist Tantric Systems** (Delhi : Motilal Banarsidass, 1983), 211-221.

⁴⁶ Hiram W. Jr Woodward, “Tantric Buddhism at Angkor Thom,” **Ars Orientalis** 12 (1981) : 57-67.

⁴⁷ Chirapat Prapandvidya, “The Sab Bak Inscription : Evidence of an Early Vajrayana Buddhist Presence in Thailand,” **The Journal of the Siam Society** 78, 2 (1990) : 10-14.

สัตว์

สำหรับข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์หรือสิ่งที่เกิดจากสัตว์ พบว่ามีข้อมูลแต่ในสมัยพระนครเท่านั้น โดยข้อมูลที่พบจะมีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ที่เป็นมงคล เช่น ช้าง สิงห์ ม้า นาค เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาจเกี่ยวข้องกับความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ได้อีกด้วย โดยสัตว์ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในชื่อสถานที่สันสกฤตเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นพาหนะทรง หรืออวตารของเทพต่างๆ ในศาสนาพราหมณ์ เช่น ช้าง เป็นพาหนะทรงของพระอินทร์ วัว เป็นพาหนะทรงของพระศิวะหรือพระอิศวร ม้า เป็นพาหนะทรงของพระอัศวิน นาคเป็นพาหนะทรงของพระวรุณ สิงห์ เป็นพาหนะทรงของพระอุมาเทวี หนู เป็นอวตารหนึ่งของพระวิษณุหรือพระนารายณ์ในปางวราหาวตาร แสดงให้เห็นว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกเขมร โบราณ มีลักษณะที่จะไปสัมพันธ์กับความเชื่อในศาสนาของอาณาจักรเขมร โบราณในขณะนั้นด้วย

พืชพรรณ

ในการนำเอาชื่อของพืชพรรณมาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตนั้น จากข้อมูลพบว่ามีแต่ในสมัยพระนครเท่านั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นพืชที่มีลักษณะเป็นไม้ยืนต้น คือ ต้นจันทน์ ต้นหว้า ต้นกะทุม ต้นมะขวิด ต้นมะม่วง ต้นสัตตบรรณ ต้นพุทราและต้นพิทูล นอกนั้นก็จะเป็นไม้ล้มลุก เช่น บัว ต้นถั่ว เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ในอาณาจักรเขมร โบราณมีลักษณะเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์และเหมาะแก่การเจริญขึ้นของพืชพรรณเหล่านั้น

บทที่ 3

ชื่อสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกเขมรโบราณ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกของอาณาจักรเขมรโบราณ โดยจะทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นภาษาเขมรและทำการจัดหมวดหมู่ตามความหมาย เรียงตามตัวอักษร และเพื่อให้การศึกษาเรื่องชื่อสถานที่ที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อทั่วไปของสถานที่ภาษาเขมรในอาณาจักรเขมรโบราณด้วย

ชื่อทั่วไปของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกเขมรโบราณ

ชื่อเรียกสถานที่นั้นเกือบทุกแห่ง พบว่าจะประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ชื่อทั่วไป และชื่อเฉพาะ¹ ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่ปรากฏในศิลาจารึก พบว่าโดยส่วนมากจะปรากฏร่วมกันกับคำเรียกชื่อทั่วไป มักจะปรากฏอยู่หน้าชื่อเฉพาะของสถานที่ จากการเก็บข้อมูลในจารึกภาษาเขมรโบราณ สามารถจัดกลุ่มคำของคำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ได้ดังนี้

1. คำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ของแหล่งน้ำ ได้แก่

1.1 *Aj vāj* ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ពាម มีความหมายว่า แคว ปากคลอง ปากน้ำ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “แคว”

Aj vāj lec

K.451 ICV, 50: 14 (602)

1.2 *Canhvar* ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ចំរូរ มีความหมายว่า ลำธารหรือทางน้ำเล็กๆ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ลำธาร”

Canhvar vak srasar

K.933 ICIV, 49, B: 20 (934)

¹ Jordan Terry G. and Lester Rowntree, **The Human Mosaic : A Thematic Introduction to Cultural Geography**, (Harper & Row : New York, 1976), 216.

1.3 Cdiv หรือ Chdiv ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ជ្រុង มีความหมายว่า แม่น้ำ ลำน้ำ ลำธาร ที่มีต้นน้ำมาจากภูเขา ทางน้ำที่มาจากบึงหรือ คลอง ไปรวมกับแม่น้ำใหญ่ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “แม่น้ำ”

Chdiv ka j vav khtār K.421 ICV, 272: 1 (VII)

Cdiv kryel K.134 ICII, 93: 24 (703)

1.4 Da j nap ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ទំនប់ มีความหมายว่า สิ่งกั้นน้ำ ทำนบ คำนี้แผลงมาจากรากศัพท์ dap ที่มีความหมายว่า ทบ กั้น รั้ง ขวาง² โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ทำนบ”

Da j nap me pit K.705 ICV, 199: 8 (934)

Da j nap ruv K.158 ICII, 103, B: 16 (925)

1.5 Jaroy ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ជ្រោយ มีความหมายว่า แหล่มที่ยื่นออกไป โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “แหลม”

Jaroy cār K.218 ICIII, 49: 11 (X)

1.6 Ka j vav ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า កំពង់ มีความหมายว่า ท่าเรือ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ท่า”

Ka j vav tadiv K.105 ICVI, 185: 28-29 (909)

1.7 Lavlav ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า អង្គង់ มีความหมายว่า ห้วยน้ำ วังน้ำ ภูน้ำ หลุมน้ำ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “วังน้ำ”

Lavlav krvac K.374 ICVI, 252: 22 (964)

1.8 Piv ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า បឹង มีความหมายว่า บึง แหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีน้ำ ชักตลอดปี โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “บึง”

² อุไรศรี วรสระริน, ร่องรอยภาษาเขมรในภาษาไทย, แปลโดย อรพรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ (กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี, 2553), 270.

Piv thmo

K.56 ICVII, 9, B: 34 (IX)

1.9 *Pralāy* ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า *ប្រឡាយ* มีความหมายว่า ร่องน้ำ คลองที่เชื่อมต่อกับสระน้ำ ทางน้ำเล็กๆ ร่องน้ำที่ขุดหรือน้ำเซาะเอง ทำให้เป็นทางระบายน้ำเล็กๆ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ร่องน้ำ”

Pralāy slā

K.207 ICIII, 18: 16, 23 (964)

K.207 ICIII, 19: 59 (964)

1.10 *Stuk* ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า *ស្តុក* มีความหมายว่า เป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น หนองน้ำ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “หนอง”

Stuk svāy

K.388 ICVI, 76, d: 10 (VI)

Stuk jvik le

K.292 ICIII, 212: 22 (933)

1.11 *Travav* หรือ *travāv* ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า *ត្រពាំង* มีความหมายว่า แอ่ง หนอง สระ ซึ่งตรงกับภาษาไทยในคำว่า ตระพัง โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ตระพัง”

Travav damī

K.726 ICV, 77, B: 13 (VII)

Travāv grañvav

K.933 ICIV, 49, B: 35 (934)

2. คำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีการเพาะปลูก หรือพื้นที่ที่มีพรรณพืชหรือพรรณไม้ขึ้นอยู่ ได้แก่

2.1 *Ca j kār* ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า *ចំការ* มีความหมายว่า สวน ไร่ สำหรับปลูกพืช โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ไร่”

Ca j kār li

K.664 ICV, 69: 3 (VI-VII)

2.2 *Cok/Chok* ในภาษาเขมรปัจจุบันไม่มีการใช้คำนี้แล้ว ในศิลาจารึกเขมรโบราณคำนี้มีความหมายว่า ป่า กลุ่มป่า ป่าที่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาแน่น เช่น 진은เป็นดง โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ดง”

Cok svay

K.134 ICII, 93: 29 (703)

2.3 Cpār ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ច្បារ มีความหมายว่า สวน ไร่ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “สวน”

Cpār pares

K.9 ICV, 36: 10 (561)

2.4 Sre ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ទ្រៃ มีความหมายว่า นา ที่นา โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “นา”

Sre jlyak

K.352 ICV, 128: 20 (IX)

2.5 Tarañ ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ត្រាញ มีความหมายว่า พุ่มหญ้าเล็กๆ หรือที่ราบโล่ง โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “พุ่ม”

Tarañ tavnot

K.341 ICVI, 24: 3 (596)

2.6 Tpal หรือ Thpal คำนี้ในภาษาเขมรปัจจุบันพบคำว่า តំបន់ แปลว่าสิ่งที่อยู่รวมกัน สันนิษฐานว่ามาจากภาษาเขมรโบราณในคำว่า *tampal แปลว่า หมู่บ้าน ย่าน ซึ่งแผลงมาจากรากศัพท์ thpal/ tpal มีความหมายว่า ฝูงสัตว์ พุ่มไม้ ป่าละเมาะ ป่าไม้เล็กๆ ภาค ขอบเขต³ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ป่า”

Tpal jray ka j put

K.9 ICV, 37: 27 (561)

Thpal sa j lañ

K.380 ICVI, 263: 24 (960)

2.7 Vrai ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ព្រៃ มีความหมายว่า ป่า โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ป่า”

Vrai ta j pov

K.44 ICII, 11, A: 11 (596)

3. คำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ของผืนแผ่นดิน หรือ ธรณีวิทยา ได้แก่

3.1 Gok ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ភោគ มีความหมายว่า โลก ที่ดินที่นูนสูงขึ้น ที่แห้ง โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “โลก”

³ เรื่องเดียวกัน, 180.

Gok krave

K.31 ICII, 29: 5 (941)

3.2 Jev ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ជើង มีความหมายว่า เท้า ขา เขิง ชาย ชายเขา ดิน ซึ่งเป็นฐานที่ตั้งของบางสิ่งบางอย่าง ชายหรือปลายของบางสิ่งบางอย่างที่ยื่นออกมา คำนี้พบทั้งที่เป็นภาษามอญโบราณและภาษาขวาโบราณ ซึ่งมีความหมายเหมือนกันกับภาษาเขมรโบราณ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “เขิง” และ “ชาย”

Jev vāk tovtiv

K.844 ICV, 173: 16 (IX-X)

3.3 Knar ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ខ្នារ มีความหมายว่า ดินที่สูงล้อมรอบสระน้ำ หรือ แอ่งน้ำตามธรรมชาติ คั่นดิน โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “คั่นดิน”

Knar vāhv

K.149 ICIV, 29: 26 (VI)

3.4 Thalā หรือ Sthalā เป็นคำยืมมาจากภาษาอื่นโดย Thalā เป็นภาษาบาลีแปลว่าที่แห่งหรือที่สูง ส่วน Sthalā เป็นคำสันสกฤตแปลว่า สถานที่ ที่ ดิน กระจิม โลก เนิน ที่อยู่สูงน้ำท่วมไม่ถึง⁴ ในศิลาจารึกเขมรโบราณคำนี้สันนิษฐานว่ามีความหมายว่า เนิน โลก บก โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “เนิน”

Thalā can cara

K.44 ICII, 11, A: 11-12 (596)

Sthalā ji

K.222 ICIII, 62: 21 (X)

3.5 Thkval หรือ Tkol ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ថ្កោល มีความหมายว่า เนิน เนิน ดิน โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “เนิน”

Thkval dham

K.105 ICVI, 184: 6 (834 (?))

Tkol vasen

K.648 ICVI, 16: 18 (VI)

3.6 Vna j ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ភ្នំ มีความหมายว่า ภูเขา จอมเขา โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ภูเขา”

Vna j tāv kloñ

K.9 ICV, 37: 25 (561)

⁴ แม้คำนี้จะเป็นคำบาลี สันสกฤต แต่ผู้วิจัยนำมาใส่ตรงนี้เพื่อต้องการอธิบายชื่อเฉพาะที่จะปรากฏร่วมกับคำนี้ ซึ่งส่วนมากเป็นภาษาเขมรโบราณ

3.7 Vnur ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ญูร มีความหมายว่า หลุมศพ เนินฝังศพ เนินเตี้ยๆ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “เนิน”

Vnur vrai

K.219 ICVII, 46: 17 (972)

4. คำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ส่วนแบ่งในการปกครองได้แก่

4.1 Avve ในภาษาเขมรปัจจุบันไม่มีการใช้คำนี้แล้ว ในศิลาจารึกเขมรโบราณคำนี้ G. Coedès แปลไว้ว่า “ข้างโน้น” ซึ่ง อุไรศรี วรสระวิน พิจารณาว่ามีความหมายที่สื่อถึงส่วนแบ่งการปกครองของประเทศในทำนองเดียวกับคำว่า sruk⁵ ซึ่งในปัจจุบันภาษาไทยรับคำนี้มาใช้ในคำว่า “อำเภอ” โดยให้ความหมายว่า “เขตซึ่งแบ่งการปกครองท้องที่ตามลักษณะปกครองท้องที่ส่วนการปกครองที่รวมหลายตำบลเข้าด้วยกัน” โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “อำเภอ”

Avve danle

K.257 ICIV, 143: 31 (916)

4.2 Anrāy ในภาษาเขมรปัจจุบันไม่มีคำนี้ใช้แล้ว ในสมัยโบราณสันนิษฐานว่าเป็นลักษณะของการแบ่งพื้นที่ในการปกครองเป็นส่วนๆ คำๆ นี้ส่วนใหญ่จะพบร่วมกับคำว่า vrah “พระ” ดังนั้นจึงมีสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการจัดแบ่งพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนสถาน⁶ โดยในงานวิจัยนี้จะใช้ทับศัพท์คำนี้ว่า “อันราย”

Anrāy jnav jov

K.570 ICI, 145: 45 (891)

4.3 Bhūmi ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ภูมิจิ เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต มีความหมายว่า ดิน ที่ดิน ที่ตั้ง ภูมิ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ที่ดิน”

Bhūmi te j jrai

K.91 ICII, 130, c: 3 (XI)

4.4 Ca j nat ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ฌณนถั มีความหมายว่า หมู่บ้านที่สร้างขึ้นใหม่ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “หมู่บ้าน(ใหม่)”

⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁶ George Coedès, *Inscriptions du Cambodge Vol. I* (Paris : École française d' Extrême-Orient, 1937), 144-147.

Ca j nat rlā tvav

K.420 ICIV, 162: 26-27 (XI)

4.5 **Pramān** ในภาษาเขมรปัจจุบันไม่มีการใช้คำนี้แล้ว เป็นคำมาจากภาษาสันสกฤตโดยมีความหมายว่า พื้นที่ ขนาดของพื้นที่ ที่ดินที่กษัตริย์พระราชทานให้กับผู้ใดผู้หนึ่ง⁷ โดยในงานวิจัยนี้จะใช้ทับศัพท์คำนี้ว่า “ปรมาณ”

Pramān thās

K.669 ICI, 173, D: 39 (894)

4.6 **Sruk** มีความหมายว่า เมือง หมู่บ้าน ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ស្រុក มีความหมายว่า อำเภอ ประเทศ โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “หมู่บ้าน”

Sruk phcik chvāv

K.292 ICIII, 214: 18 (933)

4.7 **Visaya** มีความหมายว่า พื้นที่ ดินแดน เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองหรือพื้นที่ที่ถูกแบ่งเพื่อจัดการทางด้านการปกครอง ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า វិសាយ มีความหมายเปลี่ยนไป หมายถึง ด้าน, กลุ่ม โดยในงานวิจัยนี้จะทับศัพท์คำนี้ว่า “วิชัย”

Visaya savkhah

K.215 ICIII, 35: 18 (871)

5. คำเรียกชื่อทั่วไปของสถานที่ที่มีความหมายอื่นๆ ได้แก่

5.1 **Plu/ Phlu/ Plū/ Phlū** ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ផ្លូវ มีความหมายว่า ทาง ถนน เส้นทาง โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ทาง”

Plu tmuran

K.22 ICIII, 144: 29 (VI)

5.2 **Thnal หรือ tnal** ในภาษาเขมรปัจจุบันคือคำว่า ផ្លូវ มีความหมายว่า ถนน หนทาง เส้นทาง โดยในงานวิจัยนี้จะแปลคำนี้ว่า “ถนน”

Thnal vnah

K.789 ICV, 60: 1 (VI-VII)

Tnal sruk

K.726 ICV, 76, B: 11 (VII)

⁷ แม้คำนี้จะป็นคำบาลี สันสกฤต แต่ผู้วิจัยนำมาใส่ตรงนี้เพื่อต้องการอธิบายชื่อเฉพาะที่จะปรากฏร่วมกับคำนี้ ซึ่งส่วนมากเป็นภาษาเขมรโบราณ

ศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณนั้นถูกจารึกทั้งที่เป็นภาษาสันสกฤตและภาษาเขมรโบราณ ชื่อสถานที่ในศิลาจารึกเขมรโบราณนั้นพบว่า มีปรากฏอยู่ค่อนข้างหลากหลาย สำหรับในการจัดกลุ่มคำชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในบทนี้ จะแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ คือ ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นภาษาเขมรสมัยก่อนพระนคร(Pre-Angkorian Period)และ ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นภาษาเขมรสมัยพระนคร(Angkorian Period)⁸

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าชื่อเรียกสถานที่นั้นเกือบทุกแห่ง พบว่าจะประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ชื่อทั่วไปและชื่อเฉพาะ ในงานวิจัยนี้ก็เช่นกัน ชื่อสถานที่ที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยส่วนมากจะมีชื่อทั่วไปอยู่ข้างหน้าและจะตามด้วยชื่อเฉพาะ เช่น

	Travāv trapek	ตระพังต้นตะแบก
จากตัวอย่าง	ชื่อทั่วไปคือ Travāv	ตระพัง
	ชื่อเฉพาะคือ trapek	ต้นตะแบก

แต่ก็มีชื่อสถานที่บางแห่งที่ได้จากการเก็บข้อมูล ที่จะมีชื่อทั่วไปเป็นชื่อเฉพาะด้วย ยกตัวอย่างเช่น

	bhūmi vna j ti	หมู่บ้านภูเขาดิน
จากตัวอย่าง	ชื่อทั่วไปคือ bhūmi	หมู่บ้าน
	ชื่อเฉพาะคือ vna j ti	ภูเขาดิน

แม้คำว่า vna j ภูเขา สามารถเป็นชื่อทั่วไปได้ แต่เมื่อปรากฏหลังคำว่า bhūmi หมู่บ้าน ซึ่งเป็นชื่อทั่วไปอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงจัดให้คำว่า vna j ภูเขา เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่

สำหรับความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกในอาณาจักรเขมรโบราณในงานวิจัยครั้งนี้ จะใช้ความหมายจากเอกสารดังต่อไปนี้เป็นสำคัญ

1. Saveros Pou, **Dictionnaire vieux Khmer – Français-Anglais**. Paris : Cedoreck, 1999.

⁸ การศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี มีการแบ่งยุคสมัยของอาณาจักรเขมรโบราณออกเป็น 3 สมัยใหญ่ๆ คือ

1. สมัยก่อนพระนคร (The Pre-Angkorian Period) ประมาณพุทธศตวรรษที่ 11-14
2. สมัยพระนคร (The Angkorian Period) ประมาณพุทธศตวรรษที่ 14-20
3. สมัยหลังพระนคร (The Post-Angkorian Period) ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นต้นไป

ดูรายละเอียดได้ที่ อุไรศรี วรสระริน, “พระคณศในจารึกสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร,” ใน พระคณศ : เทพเจ้าแห่งศิลปวิทยา (กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2545), 56.

2. Long Seam, **Dictionnaire du Khmer ancien : D' après les inscriptions du Cambodge du Vie.-VIIIe. Siècles.** Phnom Penh : Phnom Penh Printing House, 2000.
3. Philip N. Jenner, **A Dictionary of Pre-Angkorian Khmer.** Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009.
4. Philip N. Jenner, **A Dictionary of Angkorian Khmer.** Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009.

หลังจากได้ความหมายของชื่อเฉพาะของสถานที่ทั้งหมดแล้ว ก็จะนำความหมายเหล่านั้นมาจัดกลุ่มตามหมวดต่างๆ ซึ่งสามารถจัดแบ่งได้ดังนี้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกสมัยก่อนพระนคร

จากการเก็บข้อมูลของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกสมัยก่อนพระนคร และนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และหาความหมาย สามารถจัดหมวดหมู่ตามความหมายได้ดังนี้

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ
2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ
3. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อของบุคคล
4. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์
5. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ เครื่องใช้
6. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย
7. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะของทิศทาง
8. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์
9. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะของร่างกาย
10. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายอื่นๆ
11. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ไม่สามารถหาความหมายได้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมร โบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ ค้นไม่พบว่ามีทั้งหมด 37 ชื่อ คือ

A j vil (tpal)

ต้นมะขาม Tamarindus indica

K.341 ICVI, 24: 7 (622 (?))

Can Cara (thalā)	ต้นจันชนิดหนึ่ง K.44 ICII, 11, A: 11-12 (596)
Damī (travav)	(ต้น)ป่านรามี boehmeria nivea K.726 ICV, 77, B: 13 (VII)
Jray ka j put (tpal)	ต้นไทรด้วน K.9 ICV, 37: 27 (561)
Lamlyat (thkval)	ขมิ้น K.421 ICV, 273: 10 (VII)
Lvāv Savke Pak (sre)	กลุ่มต้นสะแกนาหัก combretum quadrangulare K.493 ICII, 150: 29 (579)
Po A j pak	ต้นโพหัก K.44 ICII, 11, B: 1-2 (596)
Ransi (stuk)	ต้นไผ่ K.192 ICVI, 129: 20 (878) (stuk) K.693 ICV, 205, B: 14 (925) (bhūmi) K.219 ICVII, 46: 6, 11 (972) (sruk)
Sno Sa j lok (stuk)	ต้นโสนชนิดหนึ่ง sesbania javanica K.22 ICIII, 144: 27-28 (VI)
Srau Brā / Sro Brā	ข้าวเปลือกชนิดหนึ่ง K.389 ICVI, 78, b: 9-10 (VI) K.388 ICVI, 76, d: 17-18 (VI)
Svāy (stuk)	มะม่วง Mangifera indica K.388 ICVI, 76, d: 10 (VI)
Svay (cok)	มะม่วง Mangifera indica K.134 ICII, 93: 29 (703)
Tavnot (Tarañ)	ตาล borassus flabellifer K.341 ICVI, 24: 3 (596)
Tallauhv (piv)	ต้นตะแบก lagerstroemia calyculata K.107 ICVI, 38: 3 (VI)
Te j A j vil (sre)	ต้นมะขาม Tamarindus indica

	K.493 ICII, 150: 26 (579)
Te j Canlov	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง
	K.910 ICV, 40: 11-12 (573)
Te j Hvar Parev (sruk)	ต้นไม้ชนิดหนึ่งที่มียางไหล <i>Dipterocarpus alatus</i>
	K.726 ICV, 76, A: 6 (VII)
Te j Kroc (sre)	ต้นส้ม
	K.757 ICVII, 101: 18 (VI-VII)
Te j Lvā (sre)	ต้นมะเดื่อ
	K.134 ICII, 93: 29 (703)
Te j Mahānavamī	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง
	K.726 ICV, 76, A: 6 (VII)
Te j Savke (sre)	ต้นสะแกนา <i>combretum quadrangulare</i>
	K.790 ICV, 71: 17 (VI)
Te j Ske	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับทำเสื่อ
	K.49 ICVI, 7: 12 (586)
Te j Slāv	ต้นแสลง <i>Aleurites moluccana</i> Willd.(Euphorbiaceae)
	K.41 ICVI, 32: 12 (VI)
Te j Suvnāy (tpal)	ต้นข่อย <i>streblus asper</i>
	K.9 ICV, 36-37: 16 (561)
Te j Vinau (sre)	ต้นมะตูม <i>aegle marmelos</i>
	K.790 ICV, 71: 8 (VI)
Te j Vrev (sre)	ต้นหว่า <i>syzygium</i> spp.
	K.790 ICV, 71: 16 (VI)
Tpev (sre)	ต้นยางเหียง <i>dipterocarpus obtusifolius</i>
	K.18 ICII, 146: 4 (648)
Tralāc (sre)	ต้นแฟง <i>benincasa hispida</i>
	K.51 ICV, 15: 14 (VI)
Tlov Dik	พืชประเภทมันชนิดหนึ่ง
	K.30 ICII, 27: 14 (VI)

Trās	ต้นไม้มงคลหนึ่งชอบขึ้นในที่รกและ Combretum trifoliatum K.9 ICV, 37: 24 (561)
Vav Cak	วงจอก(พืช) K.9 ICV, 36: 12 (561)
Vo (travav)	ต้นโพ Ficus religiosa K.30 ICII, 27: 16 (VI)
Vyek (pramān)	ต้นหวายชนิดหนึ่ง Calamus salicifolius K.165 ICVI, 134: 16 (879)
Yov Kmau (tpal)	ต้นไม้มงคลหนึ่ง K.9 ICV, 37: 20 (561)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพรรณพืชในสมัยก่อนพระนครพบทั้งที่เป็นไม้อืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก ปาล์ม และไม้เลื้อย โดยไม้อืนต้นได้แก่ ต้นมะขาม ต้นไทร ต้นสะแกนา ต้นมะม่วง ต้นตะแบก ต้นแสลง ต้นข่อย ต้นมะตูม ต้นหว้า ต้นโพ เป็นต้น ไม้พุ่ม ได้แก่ ต้นป่าน ต้นไผ่ ต้นส้ม ต้นโสน ไม้ล้มลุก ได้แก่ ต้นขมิ้น ปาล์ม ได้แก่ ต้นตาล ต้นหวาย และไม้เลื้อย ได้แก่ ต้นแฟง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ เช่น บึง หนอง ตระพัง เป็นต้น พบว่ามีทั้งหมด 18 ชื่อ คือ

A j vā j Lec	แควตะวันตก K.451 ICV, 50: 14 (602)
Cdiv Ramav (sre)	แม่น้ำละมั่ง Cervus eldi K.129 ICII, 84: 21-22 (VI-VII)
Ka j vav Khtār (chdiv)	ท่ากระดาน K.421 ICV, 272: 1 (VII) K.421 ICV, 273: 15 (VII) (vrai)
Ka j vav ^A cās (sre)	ท่าเก่า K.726 ICV, 77, B: 14 (VII)

Ka j vav (Jev)	ท่า K.9 ICV, 36: 13-14 (561)
Ka j vav Isānaśarma (sre)	ท่าแห่งอีสานอาศรม K.726 ICV, 77, c: 4 (VII)
Piv Tvav (sre)	บึงมะพร้าว K.600 ICII, 22: 2 (533)
Stuk Cik (piv)	หนองกล้วย K.107 ICVI, 38: 5 (VI)
Stuk Anrok (sre)	หนองวัว K.416 ICII, 47: 5-6 (VI)
Stuk Kanlāv (sre)	หนอง มั่นคง แข็งแรง K.38 ICII, 45: 3 (VI)
Stuk Loc (sre)	หนองขโมย K.790 ICV, 71: 9-10 (VI)
Stuk Tlos (sre)	หนองสมบุรณ์ K.79 ICII, 70: 16-17 (561)
Stuk Trāc (sre)	หนองยางกราด(ยางสะแบง) dipterocarpus intricatus K.726 ICV, 76, A: 15 (VII)
Stuk Sgah (sre)	หนอง..... K.790 ICV, 71: 10 (VI)
Stuk Trass-nhora-i (chdiv)	หนอง..... K.44 ICII, 11, A: 12 (596)
Travav Bhā Teja (sre)	ตระพัง ภาเดช(ชื่อตำแหน่ง) K.493 ICII, 150: 23 (579)
Travav Rhvav (sre)	ตระพัง(ต้น)ละหู่ ricinus communis K.115 ICVI, 11: 17 (587)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำในสมัยก่อน
พระนคร พบว่า มีการนำลักษณะของแหล่งน้ำนำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ ท่า บึง หนอง ตระพัง
แม่น้ำ และแคว แสดงให้เห็นว่าลักษณะการตั้งชื่อลักษณะนี้คงตั้งชื่อโดยดูจากสภาพลักษณะของ

พื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำของสถานที่นั้นๆ นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะของแหล่งน้ำยังมีลักษณะที่มีคำอื่นมาประกอบอีก คือ

1. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยชื่อพรรณพืช

Stuk Trāc (sre) หนองยางกราด(ยางสะแบง) dipterocarpus intricatus

Travav Rhvav (sre) ตระพัง(ต้น)ละหุ่ง ricinus communis

Stuk Cik (piv) หนองกล้วย

2. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยชื่อสัตว์

Cdiv Ramav (sre) แม่น้ำละมั่ง Cervus eldi

Stuk Anrok (sre) หนองวัว

3. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยอื่นๆ

Ka j vav ^Acās (sre) ท่าเก่า

Ka j vav Khtār (chdiv) ท่ากระดาน

Stuk Tlos (sre) หนองสมบุรณ์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือชื่อบุคคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อของบุคคลรวมไปถึงชื่อตำแหน่งต่างๆ พบว่ามีทั้งหมด 15 ชื่อ คือ

Ji Ckey (travav) ตา จเกษ

K.30 ICII, 27: 14 (VI)

Kañjir ชื่อบุคคล

K.728 ICV, 83: 2 (VII)

Kañjrap ชื่อบุคคล

K.451 ICV, 50: 8 (602)

Kurāk Danle Krau/Krohv (travav) คุรากล(ชื่อตำแหน่ง)แม่น้ำนอก

K.22 ICIII, 145: 36 (VI)

K.561 ICII, 40: 17 (603)

Malev	กลุ่มคน กลุ่มชาติพันธุ์ อยู่ทางตะวันตกของทะเลสาบใหญ่(โตนเลสาบ) K.451 ICV, 50: 2 (602)
Mā (sre)	มา (ชื่อบุคคล?) K.926 ICV, 21: 10 (VII)
Me Hev Añ (sre)	แม่เหง อญ K.790 ICV, 71: 15-16 (VI)
Muni (tpal)	พระ นักบวช มุนี K.9 ICV, 37: 22 (561)
Punev(piv)	ชื่อตำแหน่งของพระสงฆ์ชั้นสังฆราช K.107 ICVI, 38: 2 (VI)
Pu Yāv Tanse	ค่าน้ำหน้าพระภิกษุ K.22 ICIII, 144: 28, 29 (VI)
Tāv Kloñ (vna j)	ดาว โกลญ (ชื่อตำแหน่ง) K.9 ICV, 37: 25 (561)
Vrah Hiñ Dā j	พระหิญ ทำ K.134 ICII, 93: 23 (703)
Vrah Kantai (sre)	พระผู้หญิง K.9 ICV, 37: 31 (561)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือชื่อของบุคคลในสมัยก่อนพระนครนั้น พบว่ามีการนำเอาชื่อบุคคลหรือชื่อตำแหน่งมาใช้เป็นชื่อสถานที่ โดยชื่อบุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคลหรือตำแหน่งที่มีความสำคัญในพื้นที่หรืออาจเป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่นั้นและได้รับการยกย่องจนนำเอาชื่อหรือตำแหน่งของบุคคลนั้นไปใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมรโบราณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ พบว่ามีทั้งหมด 14 ชื่อ คือ

Cok A j vil (sre)	ดงมะขาม Tamarindus indica
-------------------	---------------------------

Cok Ransi (sre)	K.129 ICII, 84: 21 (VI-VII) คงไฝ่
Cpār Pares	K.134 ICII, 93: 29 (703) สวนกวาง cervus aristotelis
Jev Cdiv (sre)	K.9 ICV, 36: 10 (561) ชายแม่น้ำ
Jev Sruk (sre)	K.18 ICII, 146: 5 (648) ชายหมู่บ้าน
Jev Sruk Tmī (sre)	K.79 ICII, 70: 7 (561) ชายหมู่บ้านใหม่
Kon Tarañ	K.493 ICII, 150: 31 (579) ทุ่งเล็ก ๆ
Tarañ	K.9 ICV, 37: 18 (561) ทุ่ง
Tkol Vasen (sre)	K.757 ICVII, 101: 20 (VI-VII) เนินดิน.....
Vnur A j vol (sre)	K.648 ICVI, 16: 18 (VI) เนินก้างวล
Vrai Da j rok (sre)	K.560 ICII, 37: 11 (VI-VII) ป่า(ต้น)Clausena excavate(Rutac.)
Vrai Kalpau (sre)	K.18 ICII, 146: 4 (648) ป่ากระเบาใหญ่ hydnocarpus anthelminthica
Vrai Vek (pramān)	K.18 ICII, 146: 3 (648) ป่าแหวก
Vrai Vyak (pramān)	K.107 ICVI, 38: 2 (VI) ป่าต้นไม้ชนิดหนึ่ง calamus salicifolius
	K.107 ICVI, 38: 2 (VI)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์
ในสมัยก่อนพระนครนั้น พบว่ามีการนำชื่อลักษณะทางภูมิศาสตร์นำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ คง

ทุ่ง เนิน ป่า เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ในอาณาจักรเขมรโบราณสมัยก่อนเมืองพระนคร

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ เครื่องใช้ พบว่ามีทั้งหมด 8 ชื่อ คือ

Alāv (travav)	หินแดง K.561 ICII, 40: 17 (603)
Crol	ห้วง, โข K.904 ICIV, 60, B: 18 (635)
Kandin (travav)	หม้อดินเผาเล็กๆ K.38 ICII, 45: 6 (VI)
Mās (piv)	ทอง K.757 ICVII, 101: 19 (VI-VII)
Rdeh Pak (sre)	เกวียนหัก K.18 ICII, 146: 5 (648)
Ta j pov (vrai)	ตะบอง K.44 ICII, 11, A: 11 (596)
Tmo Yol	ก้อนหินแกว่ง K.134 ICII, 93: 18 (703)
Thmo Vrk	หินชนิดหนึ่ง K.341 ICVI, 24: 3 (596 (?))

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของในสมัยก่อนพระนคร จากการเก็บข้อมูลพบไม่มากนัก ได้แก่ ห่วง หม้อดินเผา ทอง เกวียนหัก ตะบอง และหิน

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย หรือพื้นที่ที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง พบว่ามีทั้งหมด 7 ชื่อ คือ

Jlav Kaol (sruk)	ฉางข้าว ที่สำหรับเก็บข้าว
------------------	---------------------------

Knar Te j (sre)	K.79 ICII, 70: 9, 12-13 (561) คันดินเดิม
Sruk(Tnal)	K.600 ICII, 22: 2 (533) หมู่บ้าน
Tnal Srū (sre)	K.726 ICV, 76, B: 11 (VII) ถนนข้าวเปลือก
Tnal Vihār (sre)	K.726 ICV, 76, B: 12 (VII) ถนนวิหาร
Vihār Ruv	K.790 ICV, 71: 9 (VI) วิหารใหญ่
	K.505 ICV, 24: 31 (561)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างในสมัยก่อนพระนคร จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีไม่มากนัก เช่น ฉางข้าว คันดิน หมู่บ้าน ถนน และวิหาร

สำหรับชื่อเฉพาะของสถานที่ในคำว่า Vihār Ruv วิหารใหญ่ แสดงให้เห็นว่าสถานที่แห่งนี้ น่าจะเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ เพราะคำว่าวิหารเป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องในพระพุทธศาสนา

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่งทิศทาง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะของทิศทางจุดหรือตำแหน่ง พบว่ามีทั้งหมด 6 ชื่อ คือ

Ka j luv Tnal (sre)	ภายในถนน K.493 ICII, 150: 26 (579) K.560 ICII, 37: 11 (VI-VII)
Karohv Grāv (piv)	นอก..... K.107 ICVI, 38: 3 (VI)
Karo j Tamre (tpal)	(ด้าน)ล่าง ซ้าง K.9 ICV, 37: 21 (561)
Krau Dnal (sre)	นอกขอบเขต

K.18 ICII, 146: 4 (648)

Krau (sruk)

นอก

K.648 ICVI, 16: 2 (VI)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่ง ทิศทางในสมัยก่อนพระนคร พบว่าแสดงความหมายของตำแหน่ง ภายใน นอก และด้านล่าง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ พบว่ามีทั้งหมด 5 ชื่อ คือ

Kryel (cdiv)

นกกกระเรียน

K.134 ICII, 93: 24 (703)

Kta j Ktoc

ปูชนิดหนึ่ง

K.726 ICV, 76, A: 5 (VII)

Ramav (cdiv)

ละมั่ง

K.129 ICII, 84: 16-17 (VI-VII)

Tlan (vrai)

งูขนาดใหญ่ งูเหลือม

K.561 ICII, 41: 20 (603)

Tmuran (plu)

โค

K.22 ICIII, 144: 29 (VI)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ในสมัยก่อนพระนคร พบว่ามีความหมายทั้งที่เป็นสัตว์สี่เท้าเลี้ยงลูกด้วยนม คือ ละมั่ง โค สัตว์ปีก คือ นกกกระเรียน สัตว์เลื้อยคลาน คือ งูเหลือม และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ คือ ปู จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า สัตว์ส่วนมากเป็นสัตว์ป่า สะท้อนให้เห็นว่าบ้านเมืองยังเป็นป่าอยู่มาก สัตว์ป่าจึงชุกชุม

ประเด็นที่น่าสนใจอยู่ที่คำว่า Tmuran ซึ่งแปลว่า โค โดยทั่วไปแล้วจะใช้เป็น Tmur แต่การใช้ -an ลงท้ายนั้นเป็นลักษณะพิเศษของภาษาทมิฬ ที่แสดงถึงการยกย่องหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาทมิฬที่ส่งผลเข้ามาในอาณาจักรเขมรโบราณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พบว่ามีทั้งหมด 3 ชื่อ คือ

Cuv Muh	ปลายจมูก
	K.426 ICII, 121: 2 (VI)
Suk Ga j (tpal)	เส้นผม
	K.9 ICV, 37: 28 (561)
Vāhv(Knar)	ผิงผิด
	K.149 ICIV, 29: 26 (VI)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายในสมัยก่อนพระนคร พบความหมายของชื่อเฉพาะแต่เพียง ปลายจมูก เส้นผม และ ผิงผิด เท่านั้น เป็นข้อน่าสังเกตว่า คำเหล่านี้แต่เดิมอาจมีความหมายเป็นอย่างอื่น แต่เมื่อแปลตามรูปคำซึ่งเปลี่ยนแปลงมาจากภาษาเขมรโบราณมาเป็นภาษาเขมรปัจจุบัน ก็จะมีความหมายดังที่แสดง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายอื่นๆ

พบว่าชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณเหล่านี้มีความหมายที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ จึงนำมาไว้ในความหมายอื่นๆ มีทั้งหมด 29 ชื่อ คือ

Ca j rai (sre)	เป็นอันตราย จัญไร
	K.600 ICII, 22: 2 (533)
Cmov	ผู้สร้าง
	K.1 ICVI, 29: 10 (VI-VII)
Cnar	การสลัก
	K.44 ICII, 11, B: 3 (596)
	K.44 ICII, 11, A: 8 (596)
Crev (tpal)	ร้องเพลง
	K.9 ICV, 37: 19 (561)

Drado (sre)	เอน K.155 ICV, 67: 29 (VI-VII)
Hvac (travav)	น้อย เล็กน้อย K.561 ICII, 40: 16 (603)
Jāv	ข้าง K.41 ICVI, 32: 8-9 (VI)
Jnav (sre)	ล้อมรอบ K.38 ICII, 45: 3, 6 (VI)
Jvor (sre)	แถว แนว K.134 ICII, 93: 21 (703)
Ka j vrs (sre)	กระด้าง K.726 ICV, 76, B: 11 (VII)
Kandvār Tok (tpal)	ถอนช่องประตู K.9 ICV, 37: 22-23 (561)
Kanlah Tnal (sre)	ครึ่งถนน K.41 ICVI, 32: 13 (VI)
Kanlah Vrai	ครึ่งป่า K.18 ICII, 146: 6 (648) (sre) K.910 ICV, 40: 10 (573)
Kmau Ka j nat	สีกาแบ่งส่วน K.726 ICV, 76, A: 11 (VII)
Lāv Gus	ล้างจนหมด(สะอาด) บริสุทธิ์ K.9 ICV, 36: 9 (561)
Lok Le (chdiv)	โลก(ข้าง)บน K.421 ICV, 272: 8 (VII)
Bak (vrai)	สั้น กระตุก K.421 ICV, 273: 13 (VII)
Pak Jek	หัก..... K.41 ICVI, 32: 7 (VI)
Prav Kantal (sre)	(นา)ป้างกลาง

Ruv (travav)	K.79 ICII, 70: 24 (561) ใหญ่
Ta j rav (bhūmi)	K.30 ICII, 27: 13-14, 26 (VI) ทำให้ตรง
Tnāñ	K.388 ICVI, 75, b: 15 (VI) การทอ
Ver (travav)	K.9 ICV, 37: 30 (561) สอง
Vāv (sre)	K.22 ICIII, 144: 22 (VI) ล้อมหรือวาง
Vnāk Sruk (sre)	K.493 ICII, 150: 28 (579) ป้องกันหมู่บ้าน
Vnāk Srahvan (sre)	K.560 ICII, 37: 9 (VI-VII) ป้องกัน.....
Vah Jān (sre)	K.79 ICII, 70: 13 (561) ผ่า.....
	K.41 ICVI, 32: 3 (VI)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนครที่มีความหมายอื่นๆ นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว โดยพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล คือ Ca j rai “เป็นอันตราย จัญไร” ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์ เช่น Ruv “ใหญ่” Hvac “น้อย เล็กน้อย” ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลข เช่น ver “สอง” เป็นต้น และบางคำไม่ทราบความหมายแต่เอามารวมกลุ่มไว้ในหมวดนี้เพราะ มีบางส่วนของคำที่สามารถแปลได้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่ไม่ทราบความหมาย

พบว่าชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณเหล่านี้ไม่สามารถหาความหมายที่แท้จริงได้ มีทั้งหมด 23 ชื่อ คือ

Kandoñ (sre)	
	K.560 ICII, 37: 11 (VI-VII)
Tmav (travav)	

	K.726 ICV, 76, A: 17 (VII)
Gau (thkval)	
	K.421 ICV, 273: 12 (VII)
Yer Avgāl (vrai)	
	K.421 ICV, 273: 17 (VII)
Li (Ca j kār)	
	K.664 ICV, 69: 3 (VI-VII)
Vnah(Thnal)	
	K.789 ICV, 60: 1 (VI-VII)
Dañ Livga (sre)	
	K.451 ICV, 50: 12 (602)
Ov Drau (sre)	
	K.451 ICV, 50: 14 (602)
Tel A j vol	
	K.910 ICV, 40: 11 (573)
Vañ Harev	
	K.341 ICVI, 24: 2 (596 (?))
Ampov (sre)	
	K.600 ICII, 21: 2 (533)
Añja j (sre)	
	K.134 ICII, 93: 25 (703)
Car Ku	
	K.505 ICV, 24: 23 (561)
Kantok (sre)	
	K.600 ICII, 22: 2 (533)
Kañjrap Amac	
	K.493 ICII, 150: 22 (579)
Ku Kañcan (travav)	
	K.561 ICII, 40-41: 19 (603)
Lantau	

	K.341 ICVI, 24: 2 (596 (?))
Pasevga	
	K.21 ISS1, 25: 8 (VI)
Sa j lāy	
	K.439 ICIV, 31: 8 (VI)
Pradul (sre)	
	K.600 ICII, 22: 2 (533)
Tav Kut	
	K.129 ICII, 84: 15 (VI-VII)
Tnon	
	K.505 ICV, 24: 12 (561)
Vrīdāv (cdiv)	
	K.927 ICV, 22: 2 (6xx)

ในการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนครผู้วิจัยพบว่าชื่อเฉพาะจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถทราบความหมายที่แท้จริงได้ จึงจัดไว้เป็นกลุ่มต่างหากขึ้นมาอีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้มีความเป็นไปได้มากที่ชื่อเฉพาะบางคำอาจมีการเปลี่ยนแปลงจนไม่สามารถสืบกลับไปหาความหมายเดิม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระยะเวลา และจำนวนของหลักฐานที่มีอยู่จำกัดทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่สมบูรณ์ และบางคำอาจเป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาเขมร เพราะในจารึกมีการกล่าวถึงชาติพันธุ์อื่นนอกจากกลุ่มคนเขมร เช่น rmañ ขวามอญ mlev ขวามเลง เป็นต้น

จากการจัดกลุ่มความหมายชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนครทั้งหมดพบว่าสามารถจัดกลุ่มคำของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณโดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ แหล่งน้ำ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ บุคคล สิ่งก่อสร้าง สิ่งของเครื่องใช้ ทิศทาง สัตว์ อวัยวะ กลุ่มชาติพันธุ์ ความไม่มีมงคล สี ความหมายอื่นๆ และ ไม่ทราบความหมาย โดยแสดงเป็นสัดส่วนจากจำนวนชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนคร 165 ชื่อ ได้ดังนี้

พืชพรรณ	พบทั้งหมด	37 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	22.42
แหล่งน้ำ	พบทั้งหมด	18 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	10.91
บุคคล	พบทั้งหมด	15 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	9.09
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	พบทั้งหมด	14 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	8.48
สิ่งของเครื่องใช้	พบทั้งหมด	8 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	4.85

สิ่งก่อสร้าง	พบทั้งหมด	7 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	4.24
ทิศทาง	พบทั้งหมด	6 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	3.64
สัตว์	พบทั้งหมด	5 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	3.03
อวัยวะ	พบทั้งหมด	3 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	1.82
ความหมายอื่นๆ	พบทั้งหมด	29 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	17.58
ไม่ทราบความหมาย	พบทั้งหมด	23 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	13.94

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยพระนคร

จากการเก็บข้อมูลของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรในศิลาจารึกสมัยพระนครและนำข้อมูลเหล่านั้นมาหาความหมาย สามารถจัดหมวดหมู่ตามความหมายได้ดังนี้

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ
2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ
3. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์
4. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
5. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์
6. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้
7. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย
8. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์
9. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่ง หรือทิศทาง
10. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือชื่อบุคคล
11. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชนชาติหรือ กลุ่มชาติพันธุ์
12. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความหมายอื่นๆ
13. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ไม่สามารถหาความหมายได้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ ค้นไม่พบผลไม้ต่างๆ รวมไปถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช พบว่ามีทั้งหมด 252 ชื่อ คือ

^A vāy	ชื่อพืชชนิดหนึ่ง เวลาสุกจะมีสีแดง K.257 ICIV, 142: 5 (916)
A j vil (Thpal)	มะขาม <i>Tamarindus indica</i> K.228 ICV, 240, B: 24 (X) K.229 ICVI, 273: 4 (X) K.353 ICV, 137: 37-38 (968) (travāv)
Avgol (sruk)	ต้นปฐู <i>alangium salviifolium</i> K.292 ICIII, 212: 29 (933)
Bnau (chok)	มะตูม <i>aegle marmelos</i> K.393 ICVII, 67: 12 (977 (?))
Can Pil Phaek (sruk)	ต้นจันชนิดหนึ่ง K.580 ICVI, 154: 22 (X (?))
Canlattai (bhūmi)	สัดัดไคป่า <i>euphorbia antiquorum</i> K.257 ICIV, 143: 33 (916)
Ca j pak / Ca j pok	ต้นกระบก <i>irvingia malayana</i> K.393 ICVII, 67: 12 (977 (?)) K.352 ICV, 128: 19 (IX) (sre) K.344 ICVI, 162: 16 (907) (sruk)
Ca j pok Drāy	ต้นกระบก ชนิดหนึ่ง K.157 ICVI, 125, B: 13 (875)
Cak Svāy	จอกเห่นชนิดหนึ่ง K.352 ICV, 128: 16-17 (IX) K.353 ICV, 135: 8, 9, 17, 19 (IX) K.353 ICV, 136: 32 (IX)
Cek (sruk)	ต้นกล้วย K.292 ICIII, 213: 40 (933)
Cik (thpal)	ต้นกล้วย K.165 ICVI, 134: 19 (879)
Chpū (travāv)	หญ้าคา <i>imperata cylindrica</i> K.260 ICIV, 173: 3 (843)

Chnvan	ต้นฉนวน <i>dalbergia nigrescens</i> K.177 ICVII, 38: 54 (XIII-XIV)
Crs	ต้นพฤษภ <i>Albizzia lebbek</i> K.248 ICIII, 95: 10, 11 (X) (thpal) K.292 ICIII, 210: 14 (933) (sruk)
Dnav Tu j	ต้นประดู่ <i>pterocarpus spp.</i> ฝัก K.219 ICVII, 46: 16 (972)
Dramev/ Dramvav	ต้นชะมวง <i>garcinia sp.</i> K.262 ICIV, 112: 15 (904) K.91 ICII, 129, B: 4 (XI)(vrai)
Drok	ต้นสันไศก <i>clausena excavata</i> K.258 ICIV, 181, A: 77 (1029) K.258 ICIV, 188, C: 61 (1029)
Gargyar (chok)	ต้นตะเคียนทอง <i>hopea odorata</i> K.682 ICI, 50: 6 (923) K.31 ICII, 29: 2-3 (941) K.72 ICVI, 114: 5 (IX) K.293 ICIII, 195: 5 (XII) K.257 ICIV, 142: 20 (916) K.257 ICIV, 143: 45 (916) K.31 ICII, 29: 8 (941) (vnur)
Gavgrov (chok)	ต้นตะครอง <i>zizyphus cambodiana</i> K.158 ICII, 103, B: 28 (925)
Gaāv Drakas	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง <i>connarus</i> K.292 ICIII, 212: 21 (933)
Gaāv Jrov	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง <i>connarus</i> K.228 ICV, 240, B: 24 (X) K.229 ICVI, 273: 7 (X) (bhūmi)
Gaāv Kandin (sruk)	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง <i>connarus</i> K.467 ICIII, 218: 19 (933)

Gaāv Khvit	ต้นไม้อชนิดหนึ่ง connarus K.393 ICVII, 65: 22 (977 (?))
Gaāv La j poh	ต้นไม้อชนิดหนึ่ง connarus K.212 ICIII, 31: 2-3 (949) K.587 ICIII, 124: 7 (X) K.208 ICVI, 289: 47 (X) K.208 ICVI, 290: 63 (X) K.292 ICIII, 214: 21 (933) (sruck) K.206 ICIII, 12: 2 (964) (sruck) K.207 ICIII, 19: 49 (964) (sruck)
Gaāv Marāk (sruck)	ต้นไม้อชนิดหนึ่ง connarus K.292 ICIII, 212: 43 (933)
Gaāv Marākata	ต้นไม้อชนิดหนึ่ง connarus K.393 ICVII, 67: 13 (977 (?))
Grañvav (travāv)	ต้นพะยุง dalbergia cochinchinensis K.933 ICIV, 49, B: 35 (934)
Jhe (travav)	ต้นไม้อ K.393 ICVII, 67: 8 (977 (?))
Jhe Rla j	ต้นไม้อล้ม K.228 ICV, 240, B: 23 (X) K.229 ICVI, 273: 5 (X)
Jiracc (bhūmi)	ต้นขาเขียว monochoria vaginalis K.843 ICVII, 112, C: 12 (947)
Jlyak (sre)	ต้นรอกฟ้า terminalia alata K.352 ICV, 128: 20 (IX) K.221 ICIII, 55: 10 (933) (sruck)
Jlyak Cok (sruck)	ต้นรอกฟ้า terminalia alata ป่า K.353 ICV, 137: 37 (968)
Jrai	ไทร K.206 ICIII, 12: 13 (964) (Canpār)

Jrai Garyak (sruck)	ไทรชนิดหนึ่ง K.221 ICIII, 55: 4-5 (933)
Jrai Kari	ไทรชนิดหนึ่ง K.705 ICV, 199: 7 (934)
Jrai Vāk Snev (sruck)	ไทรชนิดหนึ่ง K.879 ICV, 236: 5 (963)
Jrai Vall	ไทรกลมหรือไทรที่เป็นวง K.221 ICIII, 55: 2, 4, 9 (933) K.222 ICIII, 61: 6 (X) K.221 ICIII, 55: 9 (933) (sruck)
Jrai Vān (sruck)	ไทรชนิดหนึ่ง K.178 ICVI, 192: 4 (916)
Jrai Vlvak (sruck)	ไทรชนิดหนึ่ง K.653 ICV, 114: 8-9 (878)
Jvik (travāv)	ดอกบัว nelumbo nucifera K.263 ICIV, 128, D: 41 (906)
Jvik Le (stuck)	บัวบาน K.292 ICIII, 212: 22 (933)
kak (stuck)	ต้นกก K.275 ISS1, 104, A: 6 (X)
Kavke (sruck)	มะพร้าวชนิดหนึ่ง cocos nucifera K.89 ICIII, 166: 19-20 (924)
Ka j vyiv Tvav(chdiv)	จาวมะพร้าว K.31 ICII, 29: 5 (941)
Ka j dvat Dik	มะยม phyllanthus acidus ชนิดหนึ่ง K.293 ICIII, 195: 2, 3 (XII) K.276 ICIV, 154: 16 (X) K.277 ICIV, 157: 12 (X)
Kantol	ต้นกระโดน careya sphaerica K.178 ICVI, 193: 8, 13 (916)

Khvit	ต้นมะขวิด elephant-apple (<i>feroniella elephantum</i>) K.258 ICIV, 181, A: 73 (1029)
Khvit Traeh	ต้นมะขวิดชนิดหนึ่ง K.956 ICVII, 131: 31 (IX)
Krakuh (sthalā)	ต้นมะค่าแต้ K.262 ICIV, 113: 36, 44 (904)
Krapās (vrai)	ฝ้าย <i>gossypium</i> spp. K.222 ICIII, 62: 18 (X)
Krapās Kañcah (vrai)	ฝ้ายแก่ <i>gossypium</i> spp. K.956 ICVII, 131: 32 (IX)
Krasāv (travāv)	ต้นมะสัง <i>feroniella lucida</i> K.158 ICII, 103, B: 19, 32-33 (925)
Krvac (lavlav)	ต้นส้ม ⁹ K.374 ICVI, 252: 22 (964) K.352 ICV, 127: 24 (IX) (sre) K.352 ICV, 128: 17-18 (IX) (sre)
Lañjāy	ต้นหัวแมงวัน <i>buchanania</i> spp. K.56 ICVII, 9, B: 26 (IX)
Lhav (vrai)	ละหุ่ง <i>ricinus communis</i> K.944 ICV, 211: 9 (925)
Lvev Tvav (bhūmi)	กลุ่มมะพร้าว K.88 ICVII, 31: 1-2 (925 (ou 1025 ?))
Mat Run	ช่อดอกต้นคัลล่า <i>schumannianthus dichotomus</i> K.366 ICV, 290, A: 9 (1061)
Patau (vrai)	หวาย <i>calamus</i> spp. K.349 ICV, 109: 24 (876) K.192 ICVI, 129: 19 (878) K.212 ICIII, 30: 10 (949)

⁹ คำนี้ยังพบว่ามีอีกหนึ่งความหมายคือ นกคุ้ม

Pās Khmau	คำลึงชนิดหนึ่ง K.380 ICVI, 265: 64-65 (960) K.192 ICVI, 129: 18 (878) (sruck)
Pās Khyal (sre)	คำลึงชนิดหนึ่ง K.192 ICVI, 129: 19 (878)
Pev	มะค่าโมง <i>afzelia xylocarpa</i> K.878 ICV, 89: 8 (820)
Phcik Chvāv (sruck)	เต็ง <i>shorea obtusa</i> K.292 ICIII, 214: 18 (933)
Phlāv (chok)	หญ้าคา <i>imperata cylindrica</i> K.353 ICV, 136: 18 (968)
Prī/ Pr (stuck)	ต้นปรีหรือ <i>scleria poaeformis</i> K.158 ICII, 103, B: 16 (925) K.158 ICII, 103, B: 31, 32 (925) (sruck) K.158 ICII, 104, d: 8 (925) K.178 ICVI, 193: 9 (916) K.175 ICVI, 176: 3 (IX)
Ra j cyek (travāv)	ต้นลำเจียก <i>pandanus</i> spp. K.850 ICI, 269: 4 (XI)
Ransi	ไผ่ K.158 ICII, 104, c: 1 (925) (Chpār) K.249 ICIII, 98: 17 (1031) (Chpār) K.254 ICIII, 186, d: 29 (1051) (Chpār) K.276 ICIV, 157: 19 (X) (Chpār) K.276 ICIV, 154: 21 (X) (Chpār)
Ransi Gvāl (sruck)	ไผ่ควายช้าง K.56 ICVII, 9, B: 25 (IX)
Ransī Jor	ไผ่เถา K.56 ICVII, 10-11, C: 27 (IX)
Rāv	ต้นร้าง

	K.34 ICIII, 155, B: 16 (XI)
	K.353 ICV, 136: 34 (IX) (vnur)
Rāv Kras	ต้นรังชนิดหนึ่ง
	K.228 ICV, 240, B: 23 (X)
	K.229 ICVI, 273: 7 (X)
Rhvit (chok)	มะม่วงชนิดหนึ่ง
	K.158 ICII, 103, B: 19-20, 32 (925)
Rkā	ต้นจ้าว <i>bombax ceiba</i>
	K.34 ICIII, 154, B: 16 (XI)
	K.206 ICIII, 12: 2 (964) (vrai)
Rlā Tvav (ca j nat)	กะลามะพร้าว
	K.420 ICIV, 162: 26-27 (XI)
Rlāp Danlā	ต้นกุ่มน้ำชนิดหนึ่ง <i>crataeva nurvala</i>
	K.34 ICIII, 154, B: 13 (XI)
Rmyat (vrai)	ต้นขมิ้น <i>coscinium usitatum</i>
	K.380 ICVI, 262: 5 (960)
	K.380 ICVI, 265: 58 (960)
Rvev (sre)	ต้นแต้ว <i>cratoxylon cochinchinensis</i>
	K.957 ICVII, 138, A: 11 (863)
Rvau (travāv)	ฟักทอง
	K.690 ICVII, 92: 30 (IX-X)
Rvyāv (vnur)	ต้นไม้มชนิดหนึ่ง <i>randia tomentosa</i>
	K.257 ICIV, 143: 28 (916)
	K.289 ISS1, 146, A: 9 (988)
Sa j lāñ (vrai)	ป่าต้นลาน <i>corypha lecomtei</i>
	K.344 ICVI, 162 :16 (907) (vrai)
	K.380 ICVI, 262: 17 (960) (vrai)
	K.380 ICVI, 263: 24 (960) (thpal)
Sa j rov	ต้นสำโรง <i>sterculia foetida</i>
	K.262 ICIV, 111: 2 (904)

	K.263 ICIV, 122, B: 38 (906)
	K.258 ICIV, 185, B: 75 (1029) (sre)
	K.713 ICI, 22, B: 4 (815) (sruk)
	K.713 ICI, 23, B: 15 (815) (sruk)
	K.292 ICIII, 213: 17, 40 (933) (sruk)
	K.292 ICIII, 214: 21 (933)
	K.382 ISS2, 537, C: 13 (969)
Sanduk (pramān)	ต้น โคลงเคลง <i>melastoma</i> spp.
	K.956 ICVII, 131: 47 (IX)
	K.150 ICV, 192: 9 (IX-X) (visaya)
	K.177 ICVII, 38: 61 (XIII-XIV) (visaya)
Savke (sruk)	สะแกนา <i>combretum quadrangulare</i>
	K.669 ICI, 173, D: 26 (894)
Savke pūrva (sruk)	สะแกนา <i>combretum quadrangulare</i> ทิศตะวันออก
	K.67 ICVII, 25, C: 3 (X-XI)
Slā (vrai)	ต้นหมาก <i>areca catechu</i>
	K.92 ICV, 231: 22 (950)
	K.521 ICIV, 168: 2 (X)
	K.289 ISS1, 146, A: 4 (988) (stuk)
	K.207 ICIII, 18: 16, 23 (964) (pralāy)
	K.207 ICIII, 19: 59 (964) (pralāy)
	K.207 ICIII, 18: 25 (964) (sruk)
Slā Dyau	ต้นหมากชนิดหนึ่ง <i>areca catechu</i>
	K.393 ICVII, 65: 23 (977 (?))
Slā Krav	ต้นหมากชนิดหนึ่ง <i>areca catechu</i>
	K.157 ICVI, 125, B: 13 (875)
Slā Krov	ต้นหมากชนิดหนึ่ง <i>areca catechu</i>
	K.165 ICVI, 136: 35 (874)
Slut (sruk)	พืชชนิดหนึ่ง
	K.344 ICVI, 162: 16 (907)

Sno Dyov	ต้นโสนชนิดหนึ่ง <i>sesbania javanica</i> K.56 ICVII, 12, D: 11 (IX)
Snval	ฉนวน <i>dalbergia nigrescens</i> K.844 ICV, 173: 8 (IX-X)
Sramo (vnur)	ต้นสมอ <i>terminalia chebula</i> K.33 ICIII, 149: 17 (939) K.843 ICVII, 112, C: 22-23 (947) K.843 ICVII, 112-113, C : 30 (947) K.843 ICVII, 113, d: 2, 21 (947) K.844 ICV, 173: 7 (IX-X) K.258 ICIV, 181, A: 68 (1029) (stuk)
Srū (chdiv)	ข้าวเปลือก K.31 ICII, 29: 6 (941)
Suvnāy Dol (sre)	ต้นข่อยชนิดหนึ่ง <i>streblus asper</i> K.56 ICVII, 11, C: 35 (IX)
Svāy	มะม่วง <i>Mangifera indica</i> K.56 ICVII, 11, C: 33 (IX) K.249 ICIII, 98: 14 (1031) (camnat) K.989 ICVII, 175, B: 8 (930)(vrai) K.31 ICII, 29: 6 (941) (chdiv)
Svāy Cakra	มะม่วงชนิดหนึ่ง <i>Mangifera indica</i> K.760 ICV, 116: 34 (X)
Svāy Chat (travāv)	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.844 ICV, 173: 9-10 (IX-X)
Svāy Glok	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.158 ICII, 103, B: 24 (925)
Svāy Kraliv	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.956 ICVII, 131: 31 (IX)
Svāy Pañcaka (sruk)	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.254 ICIII, 185, B: 14 (1051)

Svāy Ryāp	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.957 ICVII, 138, A: 10-11 (863) (travāv) K.349 ICV, 109: 10 (876)
Svāy Thvun	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.56 ICVII, 10, C: 25 (IX)
Svāy Vradev	มะม่วงชนิดหนึ่ง K.420 ICIV, 163: 36 (XI)
Ta j vūv (vrai)	ต้นไม้ป่าชนิดหนึ่ง Croton joufra Roxb. (Euphorbiaceae) K.207 ICIII, 19: 56 (964) K.215 ICIII, 35: 3, 6 (871) K.212 ICIII, 30, A: 6 (949)
Te j Jrai (bhūmi)	ต้นไทร K.91 ICII, 130, c: 3 (XI)
Te j Phñauv	ต้นมะไฟ K.760 ICV, 116: 22 (X)
Te j Ransi (sruk)	ต้นไผ่ K.420 ICIV, 162: 29 (XI)
Te j Slā (bhūmi)	ต้นหมาก areca catechu K.257 ICIV, 143: 31 (916)
Te j Svāy (sruk)	ต้นมะม่วง Mangifera indica K.467 ICIII, 219: 29 (933)
Te j Svī (sruk)	ต้นมะเฟือง averrhoa carambola K.150 ICV, 192: 5 (IX-X)
Te j Tannot (sruk)	ต้นตาล borassus flabellifer K.257 ICIV, 143: 23 (916)
Te j Thvān (sruk)	ต้นผักกุ่มบก crataeva religiosa K.292 ICIII, 214: 19 (933)
Te j Crs (sre)	ต้นพฤษภ albizzia lebbek K.165 ICVI, 135: 24 (874)

Te j Sannāya (cok)	ต้นข่อย K.353 ICV, 137: 37 (968)
Thpev Khvas (sre)	ต้นยางเหียง <i>dipterocarpus obtusifolius</i> ชูง K.352 ICV, 128: 19-20 (IX)
Thku (da j nap)	ต้นกะทุม <i>anthocephalus cadamba</i> K.705 ICV, 199: 7 (934)
Thkū (stuk)	ต้นกะทุม <i>anthocephalus cadamba</i> K.293 ICIII, 196: 5, 6 (XII)
Trāc (travāv)	ยางกราด(ยางสะแบง) <i>dipterocarpus intricatus</i> K.158 ICII, 103, B: 34 (925)
Trapek (travāv)	ต้นตะแบก <i>lagerstroemia</i> spp. K.56 ICVII, 8, A: 35 (IX)
Tannot (travāv)	ต้นตาล <i>borassus flabellifer</i> K.991 ICVII, 192: 20 (X)
Trakvān (chok)	ผักนึ่ง K.661 ICI, 206, D: 55 (X)
Trapek (stuk)	ต้นป่าตะแบก <i>lagerstroemia</i> spp. K.206 ICIII, 12: 2-3, 11-12 (964) K.249 ICIII, 98: 5 (1031)
Tralau (sruk)	ต้นตะแบกแดง <i>lagerstroemia calyculata</i> K.105 ICVI, 184: 11 (908)
Trau Vo j	ต้นบอนเหง้า <i>colocasia antiquorum</i> K.705 ICV, 199: 6 (934)
Vakov	ต้นพลับพลึง <i>crinum asiaticum</i> K.844 ICV, 173: 6 (IX-X) K.843 ICVII, 111, b: 3 (947) (bhūmi) K.809 ICI, 41: 22 (80x) (sruk)
Vār Paryyav (sre)	ไม้เลื้อยชนิดหนึ่ง ไม้เถาน้ำมัน K.741 ICV, 161: 15 (916)
Var Rmyat (sre)	ไม้เถาชนิดหนึ่ง <i>coscinium usitatum</i>

Vevvov	K.352 ICV, 128-129: 33 (IX) ต้นไผ่ชนิดหนึ่ง
Vivvnev (travāv)	K.178 ICVI, 193: 10 (916) ต้นแพปน้า hymenocardia wallichii K.56 ICVII, 11, C: 29 (IX) K.570 ICI, 145: 35 (891)(stuk)
Vinau (vnur)	มะตูม aegle marmelos K.192 ICVI, 129: 4 (878) K.263 ICIV, 122, B: 27 (906) K.263 ICIV, 127, D: 20 (906) K.263 ICIV, 128, D: 38 (906) K.829 ICIV, 44 : 20 (X) K.369 ICVI, 282: 3-4 (X) K.292 ICIII, 212: 27 (933) (sruck) K.158 ICII, 103, B: 31 (925) (travāv)
Vlāv (travāv)	ต้นเหว้ทรงกระเทียม eleocharis dulcis K.844 ICV, 173: 15 (IX-X)
Vlov (sruck)	ต้นเหว้ทรงกระเทียม(eleocharis dulcis) K.292 ICIII, 212: 31 (933)
Vo Cramul (sruck)	ต้นโพชนิดหนึ่ง (Ficus religiosa) K.200 ICVI, 314, B: 11 (1067)
Vrac/ Vrāc	ไผ่เพ็ก arundinaria spp. K.224 ICVII, 49, B: 7, 15 (ไผ่ระนุ) (vrai) K.292 ICIII, 210: 12 (933) (sruck) K.989 ICVII, 176, B: 14 (930) K.843 ICVII, 112, C: 27 (947) K.380 ICVI, 261: 18 (959) K.420 ICIV, 161: 6 (XI) K.420 ICIV, 162: 7, 10, 13, 17, 20, 21, 25, 27 (XI) K.420 ICIV, 163: 42 (XI)

	K.192 ICVI, 129: 22 (878)(Canhvar)
	K.344 ICVI, 162: 37 (907)(chdiv)
Vrāl (Canhvar)	ปอพราน colona auriculata
	K.175 ICVI, 175: 8 (IX)
Vryav	ต้นหว้า syzygium spp.
	K.56 ICVII, 11, C: 34 (IX)
Vyak(vrai)	ต้นไม้ชนิดหนึ่ง calamus salicifolius
	K.105 ICVI, 184: 4 (834 (?))
	K.92 ICV, 231: 36 (950)
Yalyāp	ต้นไทรชนิดหนึ่ง
	K.175 ICVI, 176: 6 (IX)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมร โบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพรรณพืชในสมัยพระนครพบทั้งที่เป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก ปาล์ม และไม้เลื้อย

ประเภทไม้ยืนต้น ได้แก่ ต้นมะขาม ต้นปฐ ต้นมะตูม ต้นกระบก สลัดไดป่า ต้นจนวน ต้นพฤษ ต้นประคู้ ต้นชะมวง ต้นตะเคียนทอง ต้นตะครอง ต้นพะยุง ต้นขาเจียด ต้นรูกฟ้า ต้นไทร ต้นมะยม ต้นกระโดน ต้นมะขวิดต้นมะค่าแต้ ต้นมะสัง ฝ้าย มะค่าโมง เต็ง ต้นปรีอ ต้นลำเจียก ต้นรัง ต้นจิว ต้นแต้ว ต้นลาน ต้นตำโรง ต้นกุ่มน้ำ ต้นโคลงเคลง สะแกนา ต้นสมอ ต้นข่อย ต้นพฤษ ต้นไทร ต้นมะไฟ ต้นมะม่วง ต้นมะเฟือง ต้นผักกุ่มบก ต้นกะทุม ต้นยางเหียง ต้นยางกราด(ยางสะแบง) ต้นตะแบกแดง ต้นป่าตะแบก ต้นแพบน้ำ ต้นโพ ไข่เพ็ก ปอพราน ต้นหว้า

ประเภทไม้พุ่ม ได้แก่ ต้นไผ่ ต้นส้ม ต้นโสน

ประเภทไม้ล้มลุก ได้แก่ จอกแห่น ต้นกล้วย ดอกบัว ต้นกก ต้นขมิ้น ต้นแห้ว
ทรงกระเทียม ต้นพลับพลึง ต้นบอนเหง้า

ประเภทหญ้า ได้แก่ หญ้าคา

ประเภทปาล์ม ได้แก่ มะพร้าว หวาย ต้นหมาก ต้นตาล

ประเภทไม้เลื้อย ได้แก่ ตำลึง ฟักทอง ผักบุ้ง

เนื่องจากจำนวนของศิลาจารึกที่มีมากทำให้พรรณพืชที่ปรากฏในข้อมูลชื่อสถานที่สมัยพระนครมีจำนวนที่หลากหลายมากกว่าสมัยก่อนพระนคร และจากข้อมูลเหล่านี้พบว่าประเภทของไม้ยืนต้นมีเป็นจำนวนมากที่สุด และ ไม้ยืนต้นเหล่านี้เป็น ไม้ยืนต้นที่ขึ้นในป่าเต็งรัง แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ของอาณาจักรเขมรโบราณในสมัยพระนครนี้น่าจะมีลักษณะพื้นที่เป็นป่าเต็งรัง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์
พบว่า^๙มีทั้งหมด 121 ชื่อ คือ

Ca j kā (sre)	ไร่ K.958 ICVII, 143: 21 (869) K.353 ICV, 135: 27 (IX) K.262 ICIV, 112: 15 (904) (sruk)
Ca j kā Purusa (sruk)	ไร่บุรุษ K.183 ICI, 53, VI: 7 (850)
Ca j kā Sdāv (sruk)	ไร่เหี่ยว K.467 ICIII, 218: 22 (933)
Chok Davdrāv (sruk)	ดงต้นสร้อยทับทิม <i>polygonum barbatum</i> K.292 ICIII, 216: 13 (933) K.467 ICIII, 218: 13, 16 (933)
Chok Savke (sruk)	ดงสะแกนา <i>combretum quadrangulare</i> K.344 ICVI, 161: 6 (907)
Chok Trapek (sruk)	ดงตะแบก <i>lagerstroemia</i> spp. K.165 ICVI, 135: 9 (874)
Chok Valval (ca j nat)	ดงต้นตีนนก <i>vitex pubescens</i> K.697 ICVII, 96: 20 (IX) K.697 ICVII, 96: 2 (IX) (sruk)
Chok Vev (vna j)	ดงยาว K.720 ICV, 213, b: 24 (928) K.720 ICV, 213, c: 17 (928) (sruk)
Gok Krave (chdiv)	โคกกระแซ K.31 ICII, 29: 5 (941)
Guhe (bhūmi)	ถ้ำ K.257 ICIV, 142: 13 (916)
Jaroy	แหลม(ที่ขึ้นออกมา)

	K.221 ICIII, 58: 15 (933)
	K.222 ICIII, 62: 17 (X)
Jaroy Cār (sruk)	แหลมทองกวาว <i>butea frondosa</i>
	K.218 ICIII, 49: 9 (X)
Jaroy Savke (bhūmi)	แหลมสะแกนา <i>combretum quadrangulare</i>
	K.693 ICV, 204, A: 17 (925)
Jev (ca j nat)	ชาย (หมู่บ้าน(ใหม่))
	K.420 ICIV, 162: 6 (XI)
Jev Chok (sruk)	ชายคดง
	K.292 ICIII, 213: 40 (933)
Jev Dhalā (sruk)	เชิงเนิน
	K.292 ICIII, 215: 31 (933)
Jev Gnav (sruk)	ชาย ^๗ ร้าว
	K.183 ICI, 53, V: 6 (850)
Jev Kryal (bhūmi)	เชิงนกกระเรียน <i>Grus antigone</i>
	K.873 ICV, 105: 12 (843)
Jev Tarāñ	ชายทุ่ง
	K.713 ICI, 22, B: 7 (815) (pramān)
	K.878 ICV, 89: 2 (820) (pramān)
	K.183 ICI, 53, VI: 25 (850) (pramān)
	K.238 ICVI, 120, A: 8 (871) (visaya)
Jev Vna j	เชิงเขา
	K.292 ICIII, 212: 37 (933) (bhūmi)
	K.713 ICI, 23, B: 22 (815) (pramān)
	K.878 ICV, 89: 13 (820) (pramān)
Kvan Tarāñ (sre)	ทุ่งเล็ก ๆ
	K.214 ICII, 204, B: 11 (903)
Phdai (sruk)	แผ่นดิน
	K.105 ICVI, 184: 3 (834 (?))
Phdai Vrk	แผ่นดิน ตอนเช้า

Rhā (sruk)	K.31 ICII, 29: 8 (941) ช่องเขา
Ruv Vrai (travāv)	K.760 ICV, 116: 24 (X) ป่าใหญ่
Sthalā Kracap (sre)	K.72 ICVI, 114: 6 (IX) เนินกระจับ trapa bicornis
Sthāla Vāp Pañ (sruk)	K.158 ICII, 103, B: 19 (925) เนินวาลปญ(ชื้อคน)
Tarāñ	K.183 ICI, 53, III: 1, 3 (850) K.183 ICI, 54, XXIV (850) ทุ่ง
Tarāñ Svāy (sre)	K.187 ICI, 49: 28 (854) (Jev) K.175 ICVI, 176: 7 (IX) (Jev) K.566 ICV, 182, A:3 (X)(sre) K.566 ICV, 183, B: 15 (X) (sre)
Tarāñ Syāv (sruk)	ทุ่งมะม่วง Mangifera indica K.843 ICVII, 113, d: 5-6 (947)
Thkval Śrī Kapāla (vna j)	ทุ่งถั่วเหลือง K.467 ICIII, 218: 15 (933) เนินดินพระศิวะ
Thkval Dham (sruk)	K.143 ICVI, 220, A: 22-23 (X) เนินดินใหญ่
Thkval It (bhūmi)	K.105 ICVI, 184: 6 (834 (?)) เนินดินอิฐ
Thkvāl Jov	K.89 ICIII, 166: 11 (924) เนินดินชาติพันธุ์ chong
	K.425 ICII, 142: 2 (890 (?))(sruk)
	K.425 ICII, 143: 10 (890 (?))(bhūmi)
	K.425 ICII, 143: 15-16 (890 (?))(sruk)
	K.425 ICII, 143: 20, 22 (890 (?))(bhūmi)

	K.221 ICIII, 55: 7-8 (933) (srūk)
	K.221 ICIII, 55: 10 (933) (sre)
Thpal	ป่า
	K.353 ICV, 136: 8 (968)
	K.353 ICV, 137: 21 (968) (bhūmi)
Thpal A j vil (srūk)	ป่ามะขาม <i>Tamarindus indica</i>
	K.292 ICIII, 214: 32 (933)
Thpal Cār(srūk)	ป่าทองกวาว <i>butea frondosa</i>
	K.292 ICIII, 214: 28 (933)
	K.829 ICIV, 43, 8 (X)
Thpal Jmas (srūk)	ป่าต้นไม้
	K.467 ICIII, 219: 24 (933)
Thpal Krapās (sre)	ป่าฝ้าย <i>gossypium</i> spp.
	K.258 ICIV, 183, B: 46 (1029)
Thpal Krasāv (srūk)	ป่ามะตัง <i>feroniella lucida</i>
	K.292 ICIII, 213: 48 (933)
Thpal Svāh (srūk)	ป่าต้นไม้นิโครต <i>Grewia astropetala</i> (Tiliaceæ)
	K.467 ICIII, 219: 26 (933)
Thpal Tavko ^A gāra (srūk)	ป่าตะโกชนิดหนึ่ง
	K.292 ICIII, 213: 14 (933)
Thpal Vinauv (srūk)	ป่ามะตูม
	K.292 ICIII, 213: 49 (933)
Vna j Kantāl (bhūmi)	ภูเขากลาง
	K.690 ICVII, 92: 26-27 (IX-X)
	K.265 ICIV, 103: 4-5, 18 (881)
	K.684 ICIV, 106: 9, 11 (IX-X)
	K.91 ICII, 129, B: 8 (XI)
Vna j Pra-ap (bhūmi)	ภูเขาผอบ
	K.219 ICVII, 46: 23 (972)
Vna j Pvan (bhūmi)	ภูเขาสี่(ลูก)

	K.843 ICVII, 113, d: 10 (947)
Vna j Ti (bhūmi)	ภูเขาหิน
	K.720 ICV, 213, c: 26, 28 (928)
Vna j Vvak (bhūmi)	ภูเขาพวก
	K.249 ICIII, 98: 12 (1031)
Vnur (sruk)	เนิน
	K.105 ICVI, 184: 7 (908)
	K.91 ICII, 129, B: 17 (XI)
Vnur A j pyal (sre)	เนินเกลือ
	K.845 ICV, 186: 10 (IX-X)
Vnur ca j pok (sruk)	เนิน(ต้น)กระบอง irvingia malayana
	K.184 ICI, 48: 16 (843)
Vnur Ka j dvāt (sruk)	เนินมะยม
	K.292 ICIII, 210: 12 (933)
	K.211 ICIII, 26: 1 (959)
	K.276 ICIV, 153: 2 (X)
	K.277 ICIV, 156: 5 (X)
Vnur Khliv (bhūmi)	เนินอินเดีย
	K.684 ICIV, 106: 12 (IX-X)
Vnur tavko (sruk)	เนินตะโก diospyros spp.
	K.184 ICI, 48: 6-7 (843)
Vnur Vinauv (sruk)	เนินมะตูม
	K.467 ICIII, 218: 14 (933)
Vrai (vnur)	ป่า
	K.219 ICVII, 46: 17 (972)
Vrai Anlam (sruk)	ป่าต้นไม้ชนิดหนึ่ง
	K.56 ICVII, 8, A: 34 (IX)
Vrai Cās (sruk)	ป่าเก่า
	K.292 ICIII, 213: 17 (933)
Vrai Ca j kā Pa j nvas (bhūmi)	ป่าไร่่นักบวช

	K.566 ICV, 182, A: 2-3 (X)
	K.566 ICV, 183, B: 8 (X)
Vrai Div (sruk)	ป่ากว้าง
	K.183 ICI, 53, VIII: 12 (850)
Vrai Kak (sruk)	ป่าต้นกก
	K.56 ICVII, 8, A: 27 (IX)
Vrai Kapāla (sre)	ป่ากะโหลกศีรษะ
	K.352 ICV, 127: 25 (IX)
	K.352 ICV, 128: 18 (IX)
Vrai Ra j tyav (bhūmi)	ป่าป่า alpinia galanga
	K.143 ICVI, 219, A: 6, 8 (X)
	K.143 ICVI, 220, B: 18 (X)
	K.154 ICVI, 221, d: 10-11 (X)
Vrai Ranlvas (sruk)	ป่าต้นทองบ้าน erythrina orientalis
	K.344 ICVI, 161: 7 (907)
Vrai Smac (bhūmi)	ป่าต้นหว่าลิ้ง syzygium zeylanicum
	K.175 ICVI, 175: 9 (IX)
Vrai Te j Thniv (sruk)	ป่าต้นส้มลม aganonerion polymorphum
	K.105 ICVI, 184: 14 (908)
Vrai Tpev (sruk)	ป่ายางเหียง dipterocarpus obtusifolius
	K.292 ICIII, 212: 36 (933)
Vrai Trapek (bhūmi)	ป่าตะแบก lagerstroemia spp.
	K.720 ICV, 214, d: 8 (928)
	K.720 ICV, 213, b: 16 (928) (sruk)
Vrai (sre)	ป่า
	K.158 ICII, 99, A: 3 (925)
	K.158 ICII, 100, A: 19 (925)
	K.158 ICII, 103, B: 29 (925)
Thkval Kandan	เนินดิน.....
	K.956 ICVII, 131: 36-37 (IX)

Jev Lo (sruk)	เจิง..... K.292 ICIII, 214: 30 (933)
Jev Ov	เจิง..... K.99 ICVI, 108: 5 (844) K.99 ICVI, 110: 3 (844)
Jev Stal (sre)	เจิง..... K.353 ICV, 135: 6 (IX)
Jev Sthalā Phāv	เจิงเนิน..... K.352 ICV, 128: 17 (IX)
Jev Vāk Tovtiv	เจิง..... K.844 ICV, 173: 16 (IX-X)
Chok Divdrav	คง..... K.175 ICVI, 175: 8 (IX)
Chok Kandā j (sruk)	คง..... K.188 ICI, 50: 6 (851)
Chok Phlvas (sre)	คง..... K.359 ICVI, 189: 15 (X)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ในสมัยพระนครนั้นมีข้อมูลที่มากกว่าในสมัยก่อนพระนคร โดยพบว่าการนำชื่อลักษณะทางภูมิศาสตร์นำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ คง แหลม เจิง เนิน ภูเขา ป่า โลก สวน ทุ่ง เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ในอาณาจักรเขมรโบราณสมัยเมืองพระนคร และชื่อเฉพาะเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่จะสามารถไปขยายให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปของชื่อเฉพาะว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เช่น ถ้าชื่อสถานที่ที่มีชื่อทั่วไปเป็นชื่อหมู่บ้านเมื่อชื่อเฉพาะที่ปรากฏเป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์เช่นภูเขา แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านนั้นจะอยู่ใกล้ๆ กับภูเขา เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ยังมีลักษณะที่มีคำอื่นมาประกอบอีก คือ

1. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยชื่อพรรณพืช ซึ่งเป็นลักษณะที่พบมากที่สุดในกลุ่มนี้

เช่น

Vrai Ra j tyav (bhūmi)

ป่าป่า alpinia galanga

Vnur tavko (sruk)	เนินตะโก diospyros spp.
Thpal Svāh (sruk)	ป่าคันไม้ในตระกูล Grewia astropetala(Tiliaceae)
Jaroy Cār (sruk)	แหลมทองกวาว butea frondosa
Tarāñ Svāy (sre)	ทุ้งมะม่วง Mangifera indica
Chok Trapek (sruk)	คงตะแบก lagerstroemia spp. เป็นต้น

2. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยชื่อสัตว์ เช่น

Gok Krave (chdiv)	โคกกระแซ
Ca j kā Sdāv (sruk)	ไร่เหยี่ยว

3. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยคำคุณศัพท์ เช่น

Vrai Cās (sruk)	ป่าเก่า
Thkval Dham (sruk)	เนินดินใหญ่
Chok Vev (vna j)	คงยาว

4. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยกลุ่มบุคคล ชื่อบุคคล ชื่อตำแหน่ง กลุ่มชาติพันธุ์ เช่น

Thkvāl Jov (sruk)	เนินดินชาติพันธุ์ chong
Sthāla Vāp Pañ (sruk)	เนินวาปปญ(ชื่อคน)

5. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยจำนวนตัวเลข เช่น

Vna j Pvan (bhūmi)	ภูเขาสี่(ลูก)
--------------------	---------------

จะเห็นได้ว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์นั้น นอกจากจะไปขยายให้เห็นลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปแล้ว ในกรณีที่ชื่อนั้นไม่ได้เกิดขึ้นใดๆ กล่าวคือจะมีส่วนที่มาประกอบกับชื่อเฉพาะเหล่านั้น จะทำให้เห็นลักษณะทางกายภาพของชื่อสถานที่ได้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น เช่น

Thkvāl Jov (sruk)	เนินดินชาติพันธุ์ chong
-------------------	-------------------------

แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้าน (sruk) นี้จะมีลักษณะทางกายภาพเป็นเนินดิน (Thkvāl) และน่าจะเป็นที่ที่คนเชื้อชาติ chong เข้ามาอาศัยอยู่

Vna j Pvan (bhūmi)	ภูเขาสี่(ลูก)
--------------------	---------------

ตัวอย่างนี้อาจจะหมายความว่า เป็นที่ดิน (bhūmi) ที่มีลักษณะทางกายภาพอยู่ใกล้ภูเขา (Vna j) และภูเขาที่อยู่ในบริเวณที่ดินแห่งนี้น่าจะมีถึงสี่ลูก

Vrai Ra j tyav (bhūmi) ป่าช้า alpinia galanga

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า ที่ดิน (bhūmi) แห่งนี้มีลักษณะทางกายภาพเป็นป่า (Vrai) และในป่านี้อาจมีต้นช้า (Ra j tyav) ขึ้นอยู่ค่อนข้างหนาแน่น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ เช่น บึง หนอง ตระพัง เป็นต้น พบว่ามีทั้งหมด 135 ชื่อ คือ

Añcan	คูน้ำ K.277 ICIV, 156: 10 (X)
Canhvar ^A lev (chdiv)	ลำธารศิลาแลง K.343 ICVI, 157: 21-22 (896)
Canhvar Jrau (Jrov) (sruk)	ลำธารลึก K.292 ICIII, 213: 15 (933) K.467 ICIII, 219: 25-26 (933)
Canhvar Ransi (bhūmi)	ลำธารไผ่ K.257 ICIV, 145: 27 (916)
Crās (chdiv)	ทวนน้ำ K.158 ICII, 100, A: 21 (925)
Chdiv Gargyar (sruk)	แม่น้ำคันตะเคียน hopea odorata K.292 ICIII, 212: 35 (933)
Chdiv Stok (sruk)	แม่น้ำคันไม้ชนิดหนึ่ง K.31 ICII, 29: 4 (941)
Danle	แม่น้ำ K.258 ICIV, 185, B: 73 (1029) K.258 ICIV, 188, C: 50 (1029) K.420 ICIV, 162: 24 (XI) (cajnat) K.258 ICIV, 184, B: 63 (1029) (sre)

Danle Jrai (sruk)	แม่น้ำไพร K.933 ICIV, 48, B: 9 (934)
Ka j vvav	ท่า K.100 ICVI, 215: 10 (IX)(Thkval)
Kamvav Tamrya (sruk)	ท่าช้าง K.183 ICI, 53, IX: 21-22 (850)
Jev Canhvār (sre)	เชิง ลำธารเล็กๆ K.239 ICIII, 81: 32-33 (888)
Jev Canhvar (sruk)	ชายลำธาร K.353 ICV, 137: 25, 26 (968) K.353 ICV, 136: 5 (968) (thpal)
Jev Chdiv	ชายแม่น้ำ K.207 ICIII, 19: 58 (964) K.292 ICIII, 212: 29 (933) (sruk) K.467 ICIII, 218: 17 (933) (sruk)
Jev Vrah Travāv	ชายพระตระพัง K.258 ICIV, 184, B: 59 (1029) K.258 ICIV, 188, C: 50 (1029) K.258 ICIV, 184, B: 49 (1029) (sre)
Lāc Gavgrov	ลุ่มน้ำตะครอง zizyphus cambodiana K.158 ICII, 103,B: 17 (925)
Lāc Krapī (sre)	ลุ่มน้ำควาย K.216 ICIII, 42: 48 (928)
Lāc Patau	ลุ่มน้ำหวาย calamus spp. K.178 ICVI, 193: 6 (916)
Lāc Rmāv	ลุ่มน้ำละมั่ง Cervus eldi K.158 ICII, 99, A: 3 (925) K.158 ICII, 100, A: 19 (925)
Lavlov Vev (chok)	วังน้ำยาว K.720 ICV, 213, c: 28 (928)

Livlov Ka j tyav	วังน้ำตื้นปอผี <i>hydrolea zeylanica</i> K.178 ICVI, 193: 7 (916)
Piv	บึง K.353 ICV, 135: 22 (IX) K.352 ICV, 128: 21 (IX) (sre) K.353 ICV, 135: 7 (IX) (sre)
Piv Khlā (bhūmi)	บึงเสือ K.234 ICVI, 235: 21 (929)
Pralāy	ร่องน้ำ K.205 ICIII, 5: 17 (958) K.207 ICIII, 18: 18, 19, 20, 22 (964) K.207 ICIII, 19: 57-58 (964) K.221 ICIII, 55: 9 (933) K.221 ICIII, 57: 9 (933) K.221 ICIII, 55: 3 (933) (sruck) K.222 ICIII, 61: 7 (X)
Pvār	ที่ชุ่มน้ำ K.56 ICVII, 11, C: 32 (IX) K.208 ICVI, 289: 4 (X) K.208 ICVI, 290: 56 (X)
Pvār Khlun	ที่ชุ่มน้ำ..... K.228 ICV, 240, B: 23 (X)
Pvar Khluv	ที่ชุ่มน้ำอย่างพลวง <i>dipterocarpus tuberculatus</i> K.229 ICVI, 273: 9 (X)
Rla j	ที่ลุ่ม K.158 ICII, 103, B: 17 (925) K.467 ICIII, 218: 22 (933) (sruck)
Rla j Dyan (bhūmi)	ที่ลุ่มเทียน K.258 ICIV, 178, A: 3 (1029) K.258 ICIV, 179, A: 18-19 (1029)

	K.257 ICIV, 144: 6 (916) (rlaj)
	K.258 ICIV, 178, A: 4, 5 (1029) (rlaj)
	K.258 ICIV, 179, A: 18 (1029) (rlaj)
	K.258 ICIV, 179, A: 24 (1029) (rlaj)
	K.258 ICIV, 180, A: 48 (1029) (rlaj)
Sarah (sre)	สระน้ำ
	K.350 ICVI, 189: 15 (X)
Sarah Chmār (sre)	สระน้ำเล็กๆ
	K.350 ICVI, 189: 2 (X)
Stuk A j vil (sruk)	หนองมะขาม <i>Tamarindus indica</i>
	K.374 ICVI, 251: 3 (964)
Stuk Antev Uttara (sruk)	หนองปลาชุกหนือ
	K.292 ICIII, 214: 28 (933)
Stuk Cok (stuk)	หนองต้นจอก
	K.214 ICII, 204, B: 16 (903)
Stuk Danle Dūk (bhūmi)	หนองแม่น้ำเรือ
	K.857 ICVII, 120: 3 (ไม่ระบุ)
Stuk Jlev (sre)	หนองปลิง
	K.760 ICV, 116: 20, 30 (X)
Stuk Ka j vval	หนองยอด
	K.702 ICV, 224, A: 17 (947)
	K.216 ICIII, 42: 45-46 (928) (stuk)
Stuk Kandel (sruk)	หนองเสื่อ
	K.713 ICI, 23, B: 27 (815)
Stuk Kok (sruk)	หนองต้นกก <i>cyperus</i>
	K.292 ICIII, 216: 14 (933)
	K.467 ICIII, 218: 14 (933)
	K.681 ICI, 55: 38 (IX)
	K.684 ICIV, 106: 13-14 (IX-X)
Stuk Phlyāv (sruk)	หนองฝน

	K.183 ICI, 53, VIII: 8-9 (850)
Stuk Ra j tyav (bhūmi)	หนองป่า <i>alpinia galanga</i>
	K.91 ICII, 130, c: 3 (XI)
Stuk Rmāv (sruk)	หนองละมั่ง <i>Cervus eldi</i>
	K.219 ICVII, 45-46: 4 (972)
	K.219 ICVII, 46: 8, 10 (972)
Stuk Ruv (sre)	หนองใหญ่
	K.845 ICV, 186: 9 (IX-X)
Stuk Sno (sre)	หนองโสน <i>sesbania javanica</i>
	K.158 ICII, 103, B: 19, 32 (925)
Stuk Srek (sruk)	หนองตะโกน
	K.183 ICI, 54, XVIII: 20 (850)
Stuk Svād	หนองแห้ง
	K.158 ICII, 100, A: 20 (925)
Stuk Valvval (sruk)	หนองต้นตีนนก <i>vitex pubescens</i>
	K.206 ICIII, 12: 4 (964)
Stuk Vev (sre)	หนองยาว
	K.56 ICVII, 11, C: 35-36 (IX)
	K.56 ICVII, 9, B: 34 (IX) (stuk)
Stuk Vryav (ca j nat)	หนองต้นหว่า <i>syzygium spp.</i>
	K.249 ICIII, 98: 12, 15 (1031)
Te j Piv	ต้นน้ำ(บึง)
	K.221 ICIII, 57: 7 (933)
Travāv A j vil (bhūmi)	ตระพังมะขาม <i>Tamarindus indica</i>
	K.843 ICVII, 111, A: 33 (947)
	K.248 ICIII, 95: 14 (X) (trāvav)
Travāv ^A lev (bhūmi)	ตระพังคิลาลง
	K.843 ICVII, 110, A: 15 (947)
	K.843 ICVII, 111, A: 34 (947) (travāv)
	K.843 ICVII, 112, C: 29 (947) (travāv)

Travāv Dvāc (sre)	ตระพังเล็ก ๆ K.669 ICI, 168, B: 39 (894)
Travāv Dya j (sruk)	ตระพังเทียม (เกวียน) K.292 ICIII, 214: 29 (933)
Travāv Ísvara (bhūmi)	ตระพังผู้เป็นเจ้า (พระศิวะ) K.91 ICII, 130, d: 4 (XI)
Travāv Ji (sre)	ตระพังบรรพบุรุษ K.254 ICIII, 184: 37 (1051)
Travāv Jrai (ca j nat)	ตระพังไทร K.420 ICIV, 162: 22 (XI)
Travav Jvik (sruk)	ตระพังดอกบัว nelumbo nucifera K.32 ICII, 138: 19 (1038)
Travāv Ka j dvāt (sruk)	ตระพังมะยม K.843 ICVII, 110, A: 11 (947)
Travāv Khdann (bhūmi)	ตระพังสมัน เนื้อทราย K.100 ICVI, 214-215: 9 (IX)
Travāv Khluv (sruk)	ตระพังต้นพลวง dipterocarpus tuberculatus K.467 ICIII, 218: 13, 23 (933)
Travāv Krvac (sre)	ตระพังส้ม K.165 ICVI, 134: 19 (879) K.171 ICVI, 166: 9 (891) K.852 ICI, 267: 8 (1029) (travāv)
Travāv Krvas (sruk)	ตระพังกรวด K.292 ICIII, 213: 13 (933)
Travāv Kumuda (bhūmi)	ตระพังบัวแดง nymphaea rubra K.175 ICVI, 175: 9-10 (IX)
Travāv Kurek Mātarit (sruk)	ตระพังชื่อตำแหน่ง มาตริต K.175 ICVI, 176: 7 (IX)
Travāv Pacpac (sruk)	ตระพังละ K.175 ICVI, 176: 7 (IX)

Travāv Pa j nvās (sre)	ตระพังน้กบวช K.669 ICI, 168, B: 39 (894)
Travāv Pāk (bhūmi)	ตระพังหัก K.690 ICVII, 92: y (IX-X)
Travāv Ruv (sre)	ตระพังใหญ่ K.872 ICV, 101: 22-23 (868)
Travāv Rvāt (sre)	ตระพังชั้น K.845 ICV, 186: 11-12 (IX-X)
Travāv Savko (sruk)	ตระพังคันไม้ชนิดหนึ่ง K.205 ICIII, 5: 16 (958)
Travāv Slvāt (sruk)	ตระพังตรง K.175 ICVI, 176: 8 (IX)
Travāv Soh (sre)	ตระพังว่างเปล่า K.872 ICV, 100: 22 (IX)
Travāv Svāy (daṃnap)	ตระพังมะม่วง <i>Mangifera indica</i> K.192 ICVI, 129: 17 (878) K.843 ICVII, 110, A: 26 (947) (travāv) K.211 ICIII, 27: 9 (959) (travāv)
Travāv Vlov (bhūmi)	ตระพังเหี่ยวทรงกระเทียม <i>eleocharis dulcis</i> K.257 ICIV, 142: 12 (916)
Travav Vo (sruk)	ตระพังคันโพ (<i>Ficus religiosa</i>) K.393 ICVII, 67: 8 (977 (?))
Stuk Yu (bhūmi)	หนอง..... K.91 ICII, 130, c: 3 (XI)
Stuk Rvvah (sruk)	หนอง..... K.292 ICIII, 212: 32 (933)
Stuk Slut (sruk)	หนอง..... K.92 ICV, 236: 4 (950) K.206 ICIII, 12: 7 (964) K.206 ICIII, 13: 44 (964)

Stuk Mū... (sre)	หนอง..... K.88 ICVII, 31: 5 (925 (ou 1025 ?))
Stuk ^A vāy (stuk)	หนอง..... K.206 ICIII, 12: 2 (964)
Stuk Cravo (bhūmi)	หนอง..... K.258 ICIV, 180, A: 46 (1029)
Stuk Andyār (sruk)	หนอง..... K.420 ICIV, 163: 42 (XI)
Ka j vav Vlā (stuk)	ท่า..... K.165 ICVI, 135: 23 (874)
Travāv Vānik (ca j nat)	ตระพัง..... K.263 ICIV, 122, B: 29 (906)
Travāv Thmas (sre)	ตระพัง..... K.178 ICVI, 193: 8 (916)
Thnval Bhvās (sruk)	ตลิ่ง..... K.291 ICIII, 202: 32 (832)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำในสมัยพระนครนั้น พบว่ามีการนำชื่อลักษณะของแหล่งน้ำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ ลำธาร คูน้ำ แม่น้ำ ลุ่มน้ำ วังน้ำ ที่ชุ่มน้ำ ตระพัง ท่า สระ หนอง เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ในอาณาจักรเขมรโบราณสมัยเมืองพระนคร และชื่อเฉพาะเหล่านี้ยังอาจเป็นสิ่งที่สามารถไปขยายให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปของชื่อเฉพาะว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เช่น ถ้าชื่อสถานที่ที่มีชื่อทั่วไปเป็นชื่อหมู่บ้านเมื่อชื่อเฉพาะที่ปรากฏเป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ เช่น หนอง อาจแสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านนั้นน่าจะอยู่ใกล้ๆ กับหนองน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำยังมีลักษณะที่มีคำอื่นมาประกอบอีก คือ

1. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยชื่อพรรณพืช เช่น

Travāv Khluv (sruk)	ตระพังต้นพลวง dipterocarpus tuberculatus
Travav Jvik (sruk)	ตระพังดอกบัว nelumbo nucifera
Stuk Valvval (sruk)	หนองต้นตีนนก vitex pubescens
Stuk Sno (sre)	หนองโสน sesbania javanica

Livlov Ka j tyav

วังน้ำดันปอผี hydrolea zeylanica

2. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยชื่อสัตว์ เช่น

Travāv Khdann (bhūmi) ตระพังสมัน เนื้อทราย

Stuk Jlev (sre) หนองปลิง

Piv Khlā (bhūmi) บึงเสือ

Lāc Krapī (sre) ลุ่มน้ำควาย

3. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยคำคุณศัพท์ เช่น

Travāv Ruv (sre) ตระพังใหญ่

Travāv Pāk (bhūmi) ตระพังหัก

Stuk Vev (sre) หนองยาว

Stuk Ruv (sre) หนองใหญ่

Sarah Chmār (sre) สระน้ำเล็กๆ

4. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยชื่อบุคคล หรือชื่อตำแหน่ง เช่น

Travāv Pa j nvās (sre) ตระพังนักบวช

Travāv Kurek Mātarit (sruk) ตระพังชื่อตำแหน่ง มาตริต

จะเห็นได้ว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำนั้น นอกจากจะไปขยายให้เห็นลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปแล้ว ในกรณีที่ชื่อเฉพาะนั้นไม่ได้เกิดขึ้นโดดๆ กล่าวคือจะมีส่วนที่มาประกอบกับชื่อเฉพาะเหล่านั้น จะทำให้เห็นลักษณะทางกายภาพของชื่อสถานที่ได้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น เช่น

Travav Jvik (sruk) ตระพังดอกบัว nelumbo nucifera

ตัวอย่างนี้อาจหมายความว่า เป็นหมู่บ้าน (sruk) ที่มีแหล่งน้ำประเภทตระพัง (travav) อยู่ในบริเวณของหมู่บ้าน และในตระพังนั้นน่าจะมีดอกบัว (jvik) ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น

Stuk Ruv (sre) หนองใหญ่

ตัวอย่างนี้อาจหมายถึง ที่นา (sre) ที่มีหนองน้ำ (stuk) อยู่ใกล้ๆ และหนองน้ำนั้นคงมีขนาดใหญ่ (ruv)

Piv Khlā (bhūmi)

บึงเสื่อ

ตัวอย่างนี้อาจหมายถึง ที่ดิน (bhūmi) ที่มีบึง (piv) อยู่ในบริเวณใกล้ๆ กัน และบึงนั้น อาจจะเคยเป็นแหล่งน้ำที่มีเสื่อ (khlā) มาดื่มกิน เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบว่ามี ทั้งหมด 60 ชื่อ คือ

Vrah A j vil (bhūmi)

พระมะขาม *Tamarindus indica*

K.736 ICV, 310, D: 4 (XI)

Vrah Andyar (sre)

พระ.....

K.216 ICIII, 42: 44 (928)

Vrah Avkoñ

พระต้นสบ้า

K.89 ICIII, 166: 13 (924)

Vrah Ca j nat (bhūmi)

พระหมู่บ้าน(ใหม่)

K.258 ICIV, 179, A: 13, 19 (1029)

K.258 ICIV, 181, A: 78 (1029)

K.938 ICVII, 121, A: 10 (X (?))

Vrah Campak Te j

พระกระบก *irvingia malayana* เดิม

K.956 ICVII, 130: 8 (IX)

Vrah Da j nap

พระท่านบ

K.782 ICI, 223: 26 (993)

K.393 ICVII, 67: 10 (977 (?))(cajnat)

K.782 ICI, 224: 16 (993) (sruk)

Vrah Gaāv (sruk)

พระต้นไม้ชนิดหนึ่ง (สกุล ถอบแถบ *connarus*)

K.292 ICIII, 212: 22 (933)

Vrah Ganlov

พระผู้ล้วงลับ

K.175 ICVI, 175: 2 (IX)

Vrah Jev Go

พระต้นขงโค

K.830 ICV, 278: 3 (1028)

Vrah Jrai	พระไทร K.258 ICIV, 181, A: 80-81 (1029) K.258 ICIV, 182, A: 83 (1029) (cajnat)
Vrah Jraiṃ	พระไทร ficus K.956 ICVII, 131: 38 (IX)
Vrah Kadamba (bhūmi)	พระกระทุ่มนา mitragyna spp. K.153 ICV, 195: 6 (923 (?))
Vrah Krasāv (sre)	พระมะสัง feroniella lucida K.845 ICV, 186: 7 (IX-X)
Vrah Paryav	พระน้ำมัน K.171 ICVI, 166: 9 (891) K.207 ICIII, 18-19: 47-48 (964) (sruk) K.420 ICIV, 163: 44-45 (XI) (sruk)
Vrah Phcik (sruk)	พระคันทรง shorea obtusa K.292 ICIII, 212: 39 (933)
Vrah Phtyāk	พระกระบก anisoptera spp. K.158 ICII, 104, c: 11-12 (925)
Vrah Pi	พระสาม K.956 ICVII, 131: 31 (IX)
Vrah Pra j vyal	พระเจ็ด K.175 ICVI, 176, 8 (IX)
Vrah Rāv	พระต้นรัง pentacme siamensis K.566 ICV, 183, B: 9 (X)
Vrah Spa j (sruk)	พระรวม K.570 ICI, 145: 40 (891)
Vrah Sruk	พระหมูป่าน K.344 ICVI, 162: 34 (907) (vnaj) K.380 ICVI, 261: 18 (959) K.380 ICVI, 261: 29 (960) K.276 ICIV, 154: 23 (X)

	K.276 ICIV, 157: 11 (X)
Vrah Tannot	พระต้นตาล borassus flabellifer
	K.344 ICVI, 161: 6 (907)
	K.344 ICVI, 162: 30 (907)
Vrah Te j Cyak (bhūmi)	พระต้นกล้วย
	K.956 ICVII, 131: 31 (IX)
Vrah Thkval	พระเนินดิน
	K.366 ICV, 290, A: 13 (1061)
	K.300 ISS2, 569: 15 (XII-XIII)
Vrah Thkvāl	พระเนินดิน
	K.265 ICIV, 103: 6, 12 (881)
	K.684 ICIV, 106: 4, 10 (IX-X)
	K.300 ICIV, 255: 15 (XII-XIII)
Vrah Thkval Cas	พระเนินดินเก่า
	K.293 ICIII, 193: 4 (XII)
Vrah Thnal	พระถนน
	K.258 ICIV, 184, B: 66 (1029)
Vrah Thpal	พระป่า
	K.348 ICV, 110: 3, 30-31 (876)
Vrah Travāv	พระตระพัง
	K.570 ICI, 145: 39 (891)
	K.257 ICIV, 143: 22 (916)
Vrah Travāv Gol	พระตระพังหลัก
	K.258 ICIV, 182, B: 12 (1029)
Vrah Vlev	พระเพลิง(ไฟ)
	K.258 ICIV, 180, A: 55-56 (1029)
	K.258 ICIV, 185, C: 16 (1029) (bhūmi)
Vrah Vña	พระ.....
	K.208 ICVI, 289: 40 (X)
Vrah Vna j	พระภูเขา

	K.263 ICIV, 129, D: 57 (906)
Vrah Vna j Kampruv	พระภูเข.....
	K.33 ICIII, 149: 6 (939)
Vrah Vnur Kañjuh ¹⁰ Tarov (ca j nat)	พระเนิน(มูล)ดิน
	K.420 ICIV, 162: 20-21 (XI)
Vrah Svāy (travāv)	พระมะม่วง <i>Mangifera indica</i>
	K.105 ICVI, 184: 7 (908)
Vrah (vrai)	พระ
	K.420 ICIV, 162: 19 (XI)
Vrah (vna j)	พระ
	K.393 ICVII, 65: 22 (977 (?))

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสมัยพระนคร จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดพบว่า มีการนำเอาคำว่า พระ Vrah มาใช้ประกอบโดยเติมลงไปยังหน้าโดยจะทำให้สิ่งๆ นั้นกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น พรณพีช ลักษณะทางภูมิศาสตร์ แหล่งน้ำ จำนวนและตัวเลข เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ ไม่สอย พบว่ามีทั้งหมด 40 ชื่อ คือ

A j rek Dik (sruk)	ที่หาบน้ำ
	K.265 ICIV, 103: 6 (881)
Dnāl	ทะนาน เครื่องตวง หม้อชนิดหนึ่งสำหรับใช้ตวง
	K.222 ICIII, 61: 4 (X)
Dūk Chlo (ca j nat)	เรือชนิดหนึ่ง
	K.521 ICIV, 168: 15 (X)
Jnāv	ขนาง สำหรับช้อนหรือตักปลา

¹⁰ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ บอกว่าคำว่า Kañjuh นี้ ไม่พบในภาษาเขมรปัจจุบันแล้ว แต่ในภาษาเขมรถิ่นสุรินทร์ คำๆ นี้จะหมายถึงโลงศพ

	K.56 ICVII, 9, B: 26 (IX)
	K.165 ICVI, 135: 23 (874) (sre)
	K.165 ICVI, 134: 17 (879) (sre)
	K.262 ICIV, 113: 37, 39 (904) (sre)
It (travāv)	อิฐ
	K.105 ICVI, 184: 9 (908)
Kandin	หม้อดินเผาเล็ก ๆ
	K.669 ICI, 168, B: 12, 19 (894) (sruk)
	K.468 ICIII, 227: 5 (X) (sruk)
	K.105 ICVI, 184: 26 (909) (vrai)
Khsac/ Ksac (sre)	ทราย
	K.32 ICII, 138: 20 (1038)
	K.293 ICIII, 196: 2 (XII)
Kañjuh (sre)	ปួយ มูลสัตว์
	K.208 ICVI, 289: 34 (X)
Kantev (travāv)	นิล อัญมณีชนิดหนึ่ง
	K.760 ICV, 116: 17 (X)
Khlov (sruk)	กรอบประตู
	K.467 ICIII, 218: 24 (933)
Lkā j (sruk)	วัสดุชนิดหนึ่ง
	K.183 ICI, 53, VI: 17 (850)
Pāy Khtau (sre)	ข้าวร้อน
	K.760 ICV, 116: 29 (X)
Po j (bhūmi)	อิฐ เครื่องดักปลาไหลชนิดหนึ่งสานด้วยไม้ไผ่ รูปคล้าย หม้อคอสูงมีขาแขงอยู่ริมกัน ห้อยเหยื่อไว้ในกะพล้อ กระจู้หรือ จู้ ก็เรียก
	K.158 ICII, 103, B: 23, (925)
	K.158 ICII, 103, B: 25, 28 (925) (sre)
	K.158 ICII, 103, B: 32 (925)
Sa j par Cyak	เชือกกล้วย

	K.56 ICVII, 11, C: 32 (IX)
	K.760 ICV, 116: 34 (X) (bhūmi)
Sa j var Bhūmi (sre)	สร้อยสังวาลย์แผ่นดิน
	K.760 ICV, 116: 34 (X)
Thās (pramān)	ถาด
	K.669 ICI, 173, D: 39 (894)
Thmo	หิน
	K.262 ICIV, 113, 41 (904) (travāv)
	K.292 ICIII, 210: 13 (933) (travāv)
	K.393 ICVII, 67: 12 (977 (?)) (travāv)
	K.56 ICVII, 9, B: 34 (IX) (piv)
	K.258 ICIV, 181, A: 81 (1029) (vna j)
Thmo Pāy (sruk)	หินชนิดหนึ่ง
	K.175 ICVI, 176: 2-3 (IX)
Thmo Vvak	หินชนิดหนึ่ง
	K.570 ICI, 145: 42 (891)
	K.292 ICIII, 214: 25 (933) (sruk)
Thmo Yol	หินชนิดหนึ่ง
	K.974 ICVII, 155 (1123)
	K.183 ICI, 53: 7,10 (850) (sruk)
Thpvav Kandin	หัว(ของ)หม้อ
	K.674 ICVII, 90: 10 (888 (?))

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของทั่วไปในสมัยพระนคร พบว่ามีการพบชื่อเฉพาะที่เป็นชื่อของสิ่งของที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่สิ่งของส่วนใหญ่ที่พบจะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของผู้คน เช่น ที่หาบน้ำ utschen เครื่องตวง เรือ ขนางสำหรับซ้อนหรือดักปลา หม้อดินเผา อีฐเครื่องดักปลาไหลชนิดหนึ่ง เชือกกล้วย เป็นต้น มีข้อน่าสังเกตในกรณีชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีชื่อเรียกเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ชื่อเฉพาะที่มีความหมายว่า ขนางสำหรับซ้อนหรือดักปลา หม้อดินเผา อีฐเครื่องดักปลาไหลชนิดหนึ่ง เป็นต้น สันนิษฐานว่าสถานที่เหล่านั้นเป็นที่ที่มีการผลิตสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ดังกล่าว เมื่อผลิตจนเป็นที่นิยมจึงทำให้การเรียกชื่อสถานที่นำเอาลักษณะเด่นในสถานที่เหล่านั้นมาตั้งเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ หมู่บ้าน

บางแห่งผลิตนางที่ตัดปลา หมูบ้านนั้นก็จะถูกเรียกว่า หมูบ้านนาง หมูบ้านบางแห่งมีชื่อเสียงเรื่องการทำหม้อดินเผา ก็อาจถูกเรียกชื่อโดยนำเอาลักษณะเด่นคือหม้อดินเผา มาเป็นชื่อของหมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ในบางที่ก็อาจเป็นการนำเอา ลักษณะเด่นในการผลิตเครื่องใช้ อุปกรณ์ที่มีใช้อยู่ในชีวิตประจำวันในสถานที่เหล่านั้นมาใช้เรียกเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ พบว่ามีทั้งหมด 45 ชื่อ คือ

Bhe	นก K.343 ICVI, 157: 4 (896)
Gmu j (vrai)	ผึ้ง K.669 ICI, 168, B: 8-9, 13-14 (894) K.669 ICI, 169, C: 2 (894) K.669 ICI, 171, C: 32 (894) K.262 ICIV, 113: 47 (904) K.913 ICV, 270: 7 (X) (chdiv) K.143 ICVI, 221, d: 5 (X) (sre)
Jās (vnur)	(สัตว์)แย้ K.89 ICIII, 166: 25 (924)
Jrvak (chdiv)	หมู K.31 ICII, 29: 7 (941)
Jraleu	วัวลูกผสม K.369 ICVI, 282: 4-5, 9 (X)
Ka j vis (stuk)	กุ้ง K.67 ICVII, 24, B: 3 (X-XI)
Kaprā (sruk)	ปลาชนิดหนึ่ง pangasius K.292 ICIII, 212: 34 (933)
Khcau (sruk)	หอยขม K.420 ICIV, 163: 37 (XI)
Khñāy Krā (sruk)	เขี้ยวหมูป่า.....

Khvek (vnur)	K.467 ICIII, 218: 18 (933) นกแมวถ้ำ <i>nycticorax griseus</i>
Khyov (stuk)	K.720 ICV, 213, b: 16 (928) หอย
Khyav (vna j)	K.207 ICIII, 19: 57 (964) หอย
Krapi (travāv)	K.257 ICIV, 145: 25 (916) ควาย
Kryauv/ Kryev (chdiv)	K.843 ICVII, 110, A: 10 (947) K.192 ICVI, 129: 18 (878) (stuk) ดอนสัตว์
Kryāl/ Karel (stuk)	K.933 ICIV, 49, B: 19, 20, 22, 26 (934) นกกระเรียน <i>Grus antigone</i>
Kuvar (travāv)	K.187 ICI, 48: 1 (852) K.186 ICI, 49: 4 (852) นกกลาขาว <i>melanocephala</i>
Kulrav (sruk)	K.353 ICV, 136: 16 (968) K.353 ICV, 137: 25 (968) ปลากระโห้ <i>catlocarpio siamensis</i>
Pruk (vnur)	K.467 ICIII, 219: 24 (933) กระรอก
Rmmāv Thaok (sruk)	K.206 ICIII, 12: 3 (964) ละมั่งชนิดหนึ่ง
Sramoc (vnur)	K.185 ICI, 48: 9 (IX) มด
Sratāc	K.292 ICIII, 215: 12 (933) ช้างที่หลุดออกไป
	K.956 ICVII, 131: 33 (IX)
	K.956 ICVII, 132: 51-52 (IX)
	K.956 ICVII, 130: 19 (IX) (bhūmi)

Thlān Slāp (sre)	งูเห่ล้อมตาย K.56 ICVII, 10, C: 26 (IX)
Thlān Prago	งูเห่ล้อมชนิดหนึ่ง K.669 ICI, 171: 29 (894)
Thpvav Rmāv	หัวละมั่ง Cervus eldi K.221 ICIII, 55: 1 (933) K.221 ICIII, 58: 21 (933) K.989 ICVII, 175, B: 8 (930) K.989 ICVII, 176, B: 14 (930)
Trī (sruk)	ปลา K.467 ICIII, 218: 17 (933)
Tuvau (sre)	นกคุเหว่า K.843 ICVII, 112, b: 34 (947) K.843 ICVII, 112, C: 21 (947)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ทั่วไปในสมัยพระนคร จากข้อมูลพบว่ามีชื่อเฉพาะที่เป็นสัตว์บกและสัตว์น้ำ สำหรับสัตว์บกได้แก่ วัว ช้าง ควาย หมู ละมั่ง กระรอก นกกระเรียน นกเขวก นกกุลาว นกคุเหว่า งูเห่ล้อม ตัวเข้ มด ผึ้ง ส่วนสัตว์น้ำได้แก่ ปลากระโทง กุ้ง หอย จากการปรากฏชื่อของสัตว์เหล่านี้ พบว่าเป็นสัตว์ป่ามากกว่าสัตว์น้ำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของสถานที่ ว่าน่าจะตั้งอยู่บนที่ดอน ดังนั้นชื่อเฉพาะของสถานที่จึงเกี่ยวข้องกับสัตว์ป่ามากกว่าสัตว์ประเภทอื่นๆ และสัตว์ดังกล่าวเป็นลักษณะเด่นของท้องถิ่น เช่น การพบหรือมีสัตว์ประเภทนั้นมากเป็นพิเศษ จึงนำเอาชื่อสัตว์เหล่านั้นมากำหนดเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย หรือพื้นที่ที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง พบว่ามีทั้งหมด 31 ชื่อ คือ

Ca j nat	หมู่บ้าน(ใหม่) K.353 ICV, 136: 15 (968) K.353 ICV, 137: 25 (968)
Ca j nat Kantāl (sruk)	หมู่บ้าน(ใหม่)กลาง

	K.292 ICIII, 213: 46 (933)
Da j nap (sruk)	ทำนบ
	K.184 ICI, 48: 12 (843)
Da j nap Svāy (ca j nat)	ทำนบมะม่วง <i>Mangifera indica</i>
	K.258 ICIV, 185, B: 73 (1029)
Da j nap Vrah Hvac (sre)	ทำนบพระน้อย
	K.845 ICV, 186: 9 (IX-X)
Gol (travāv)	เสาหลัก
	K.843 ICVII, 111, A: 29 (947)
	K.258 ICIV, 182, B: 12 (1029)
	K.56 ICVII, 11, C: 30, 32 (IX)
	K.212 ICIII, 30, A: 8-9 (949) (vna j)
Grāv(Khnar)	ที่กั้น
	K.570 ICI, 145: 40 (891)
Ja j nyak (sre)	หลุม ที่ขุด
	K.872 ICV, 100: 18 (IX)
Ja j nyak Ti (sruk)	หลุมดิน
	K.292 ICIII, 212: 30 (933)
Ka j vev (vna j)	กำแพง
	K.660 ICI, 196: 6-7 (963)
	K.165 ICVI, 135: 32 (874) (sre)
Ka j vev Ta j mrav (sruk)	กำแพงตรง
	K.292 ICIII, 215: 12 (933)
Kandan Kralā	ห้องที่นุ่มนวล
	K.956 ICVII, 131: 37 (IX)
Karol (bhūmi)	คอกสัตว์
	K.171 ICI, 171: 28 (894)
	K.681 ICI, 55: 26 (IX) (sruk)
Khnap ^A seh	ที่ฝังผ้า
	K.366 ICV, 290,A: 6 (1061)

Khnap Itt	K.366 ICV, 291, A: 30 (1061) ที่ฝังอิฐ
Khnar	K.56 ICVII, 11, C: 28-29 (IX) คันดิน
Kralā Duk (chdiv)	K.420 ICIV, 162: 19 (XI) ห้องเรือ
Kuti Ruv (sruk)	K.774 ICIV, 65: 2 (911) กุฎีใหญ่
Ra j no j (bhūmi)	K.380 ICVI, 261: 32 (960) แนวคัน
Snā j Thguh (bhūmi)	K.258 ICIV, 184, B: 59 (1029) รอย.....
Snav (sre)	K.257 ICIV, 143: 36 (916) สิ่งปลูกสร้าง
sruk (vna j)	K.720 ICV, 213, c: 29 (928) หมู่บ้าน
Thnal Pāk (bhūmi)	K.184 ICI, 48: 21 (843) ถนนหัก
	K.263 ICIV, 122, B: 28 (906)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัยในสมัยพระนคร พบว่ามีชื่อเฉพาะที่มีความหมายที่หลากหลาย เช่น ทำนบ กำแพง คอกสัตว์ ที่ฝังสิ่งต่างๆ คันดิน ที่กั้น แนวคัน กุฎี ห้อง สิ่งปลูกสร้าง นอกจากนี้ยังพบว่ามี การนำชื่อทั่วไปที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัยมาใช้ในการกำหนดเป็นชื่อเฉพาะด้วย คือ หมู่บ้าน และถนน แสดงให้เห็นว่าการนำเอาชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย มากำหนดเป็นชื่อเฉพาะนั้น นำมาจากลักษณะเด่นของพื้นที่ซึ่งเมื่อนำมาใช้แล้วจะทำให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์ พบว่ามีทั้งหมด 27 ชื่อ คือ

Chmār (travāv)	เล็ก
	K.844 ICV, 173: 14 (IX-X)
Crapic (travāv)	เล็ก
	K.873 ICV, 105: 15 (843)
Dadiv (sruk)	ขวาง
	K.175 ICVI, 176: 3 (IX)
Ja j rau (sruk)	ความลึก
	K.183 ICI, 53, V: 13-14 (850)
Jrau	ลึก
	K.222 ICIII, 62: 13 (X) (chdiv)
	K.56 ICVII, 8, A: 34 (IX) (travāv)
Khbas (travāv)	สูง
	K.262 ICIV, 113: 37 (904)
	K.257 ICIV, 142: 15 (916)
Ruv	ใหญ่
	K.254 ICIII, 186, d: 14 (1039) (vna j)
	K.136 ICVI, 285: 40 (X) (vna j)
	K.158 ICII, 103, B: 31 (925) (chdiv)
	K.158 ICII, 103, B: 16 (925) (da j nap)
Ryyap	เรียบ
	K.88 ICVII, 31: 2 (925 (ou 1025 ?)) (ka j vav)
Tadiv	ขวาง
	K.105 ICVI, 185: 28-29 (909) (ka j vav)
	K.343 ICVI, 157: 20 (896) (vnur)
	K.206 ICIII, 12: 2 (964) (vrai)
Thlā (travāv)	ใต
	K.56 ICVII, 8, A: 28 (IX)
	K.56 ICVII, 13, D: 36 (IX)
Thmī	ใหม่

K.56 ICVII, 9, B: 36 (IX) (travāv)

K.705 ICV, 199: 6 (934) (da j nap)

K.843 ICVII, 110, A: 14 (947) (sruk)

K.843 ICVII, 111, A: 28 (947) (sruk)

K.843 ICVII, 111, b: 5 (947) (sruk)

Vek (vrai)

แหวก

K.105 ICVI, 184: 4 (834 (?))

Vev (travāv)

ยาว

K.105 ICVI, 184: 8 (908)

K.257 ICIV, 142: 16 (916)

K.843 ICVII, 110, A: 26 (947)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์ในสมัย
พระนคร พบว่าเกือบทั้งหมดของชื่อเฉพาะจะเป็นคำคุณศัพท์ที่ไปขยายชื่อทั่วไปของสถานที่เพื่อให้
เห็นลักษณะของชื่อทั่วไปได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่ามีลักษณะเป็นแบบใด เช่น

Travāv chmār ตระพังเล็ก คำว่า Travāv เป็นชื่อทั่วไปแปลว่า ตระพัง และ
chmār เป็นชื่อเฉพาะแปลว่า เล็ก แสดงให้เห็นว่าตระพังหรือแหล่งน้ำนั้นมีขนาดเล็ก

Sruk Thmī หมู่บ้านใหม่ คำว่า Sruk เป็นชื่อทั่วไปแปลว่า หมู่บ้าน และ Thmī เป็น
ชื่อเฉพาะแปลว่า ใหม่ ในที่นี้แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านหลังนี้อาจเป็นหมู่บ้านที่เกิดขึ้นใหม่

Vna j ruv ภูเขาใหญ่ คำว่า Vna j เป็นชื่อทั่วไปแปลว่า ภูเขา และ ruv เป็นชื่อ
เฉพาะแปลว่า ใหญ่ แสดงให้เห็นว่าภูเขาแห่งนี้มีลักษณะทางกายภาพที่มีขนาดใหญ่

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่งหรือทิศทาง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่ง จุดของ
ตำแหน่ง หรือทิศทาง พบว่ามีทั้งหมด 20 ชื่อ คือ

A^Amu j Cas

มุมเก่า

K.253 ICIII, 104: 1 (834)

Cuv Chdiv (bhūmi)

ปลายแม่น้ำ

K.208 ICVI, 290: 60 (X)

Cuv Chok (sruk)

ปลายดง

K.467 ICIII, 219: 27 (933)

Cuv Sruk	ท้ายบ้าน K.221 ICIII, 55: 9 (933)
Cuv Vis (sre)	ปลาย..... K.239 ICIII, 81: 29-30 (888) K.238 ICVI, 119, A: 3 (871) (sruk)
Ka j luv Sruk (sruk)	ในหมู่บ้าน K.249 ICIII, 98: 16 (1031)
Ka j nuv Sruk (sruk)	ข้างในหมู่บ้าน K.958 ICVII, 143: 29 (869)
Kansev	เฉ K.760 ICV, 116: 21 (X) K.56 ICVII, 10, C: 26 (IX) (sre)
Kantāl Sre (sruk)	กลางทุ่งนา K.425 ICII, 143: 19 (890 (?))
Kantāl Sruk	กลางหมู่บ้าน K.292 ICIII, 210: 13 (933)
Kantāl vala (sruk)	กลางกองทัพ K.292 ICIII, 213: 45 (933)
Karo j (vna j)	ใต้ K.262 ICIV, 112: 16 (904)
Karo j Thnal (sruk)	ใต้ถนน K.292 ICIII, 213: 44 (933)
Karo j Vrah Jhe (ca j nat)	ใต้พระไม้ K.200 ICVI, 313, A: 8 (1067)
Rla j Slut (bhūmi)	หักเอียง K.257 ICIV, 143: 35 (916)
Slvat	เอียง ลาด K.843 ICVII, 110-111, A: 27 (947) K.157 ICVI, 125, A: 9 (875) (travāv)
Vāk Le (sruk)	เกี่ยวข้างบน

K.292 ICIII, 214: 22 (933)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่ง จุดของตำแหน่ง หรือทิศทางในสมัยพระนคร ปรากฏมีความหมายเช่น ปลาย ท้าย ข้างใน กลาง ได้ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่ง จุดของตำแหน่ง หรือทิศทางนี้ เป็นการตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของพื้นที่ ว่ามีตำแหน่ง ที่ตั้งหรือทิศทางเป็นอย่างไร บ่งบอกให้เห็นถึงลักษณะอันเป็นจุดเด่นของชุมชนและง่ายต่อความเข้าใจในสภาพเบื้องต้นของพื้นที่นั้นๆ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อบุคคล หรือชื่อตำแหน่ง พบว่ามีทั้งหมด 17 ชื่อ คือ

^A nak Samajā (travāv)	นักสมชา(ชื่อกลุ่มคนหรือชื่อบุคคล) K.843 ICVII, 111, A: 30 (947)
Chloñ (travāv)	ชื่อตำแหน่งขุนนางชั้นสูงในสมัยพระนคร K.91 ICII, 129, B: 12 (XI)
Dalmāk Rpel (sre)	นายพราน..... K.178 ICVI, 192: 5 (916)
Ji (sthalā)	บรรพบุรุษ K.222 ICIII, 62: 21 (X)
Kal Tāv (sruk)	ขกย่อง(บุคคลที่มีคำนำหน้าชื่อ) ดาว K.292 ICIII, 213: 39 (933)
Kanhyav Sdāv	ชื่อตำแหน่งของเชื้อพระวงศ์ฝ่ายสตรี K.705 ICV, 199: 6 (934)
Kurek (travāv)	ชื่อตำแหน่ง K.991 ICVII, 192: 15 (X)
Ka j stev (travāv)	กัสดง(ชื่อตำแหน่ง) K.262 ICIV, 113: 35 (904)
Kurek Sa j rev	ชื่อตำแหน่งหน้าที่ ประเภทหนึ่ง K.262 ICIV, 113: 38,39 (904)
Kuruv Tanmer	หัวหน้าในการสวนสนาม

K.380 ICVI, 262: 5 (960)

K.380 ICVI, 265: 58 (960)

Me Pit (da j nap)

แม่ปัด

K.705 ICV, 199: 8 (934)

Sa j tāt Vrāy

สมเด็จพระพราย

K.450 ICIII, 111: 16 (X)

Tanmar (bhūmi)

ชาวป่า

K.570 ICI, 145: 38 (891)

(Mratāñ Kuruv) Vagvāl (da j nap) วฤวาล(ชื่อบุคคล)

K.570 ICI, 145: 39 (891)

Vāp Sa (travāv)

วาปสอ (ชื่อคน)

K.175 ICVI, 176: 2 (IX)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อบุคคล หรือชื่อตำแหน่งในสมัยพระนครนั้น พบว่ามีการนำเอาชื่อบุคคลหรือชื่อตำแหน่งมาใช้เป็นชื่อสถานที่โดยชื่อบุคคลเหล่านี้ สันนิษฐานว่าเป็นชื่อของบุคคลหรือตำแหน่งที่มีความสำคัญในพื้นที่หรือเป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่นั้นและได้รับการยกย่องจนนำเอาชื่อหรือตำแหน่งของบุคคลนั้นไปใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ในอาณาจักรเขมรโบราณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชนชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชนชาติหรือ กลุ่มชาติพันธุ์ พบว่ามีทั้งหมด 14 ชื่อ คือ

Lvo

ละโว้

K.817 ICV, 201: 9 (924)

K.292 ICIII, 210: 16 (933) (pramān)

Malev

กลุ่มคน กลุ่มชาติพันธุ์ อยู่ทางตะวันตกของทะเลสาบใหญ่(โตนเลสาบ)

K.105 ICVI, 184: 27 (909)

K.200 ICVI, 313, A: 3 (1067)

Malyāv

ชื่อของชาติพันธุ์หรือกลุ่มชน

K.536 ICIV, 160 (พุทธศตวรรษที่ 16)

	K.713 ICI, 23, B: 18 (815) (pramān)
	K.257 ICIV, 143: 39 (916) (pramān)
	K.693 ICV, 205, B: 26 (925) (pramān)
	K.200 ICVI, 313, A: 3 (1067) (visaya)
Māv Gyāv (srūk)	กลุ่มคนที่มิเชื่อชาติมอญ
	K.292 ICIII, 214: 22, 32 (933)
Ta j von	พวกกลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมร
	K.878 ICV, 89: 5 (820)
	K.175 ICVI, 175: 11 (IX)
Vnav (vrai)	ชาติพันธุ์ ฟโนง
	K.206 ICIII, 12: 3 (964)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชนชาติหรือ กลุ่มชาติพันธุ์ ในสมัยพระนครนั้นพบว่า มี กลุ่มคนหรือ กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ มากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสมัยก่อนพระนคร ลักษณะการนำเอาชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์มาเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ เนื่องมาจากพื้นที่นั้นเป็นที่อยู่อาศัยหรือมีความหนาแน่นของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว จนสามารถนำเอาชื่อของชนชาติหรือ กลุ่มชาติพันธุ์มาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจได้ทันทีในลักษณะของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เหล่านั้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่มีความหมายอื่นๆ

พบว่าชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณเหล่านี้มีความหมายที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้จึงนำมาไว้ในความหมายอื่นๆ มีทั้งหมด 91 ชื่อ คือ

A j pev (vnur)	แบ่ง
	K.352 ICV, 129: 34 (IX)
A j pena	นวดข้าวด้วยเท้า
	K.276 ICIV, 154: 12 (X)
A j vev	ยาวนาน
	K.393 ICVII, 66: 44 (977 (?))
Caāl Tr (srūk)	ย่างปลา
	K.292 ICIII, 212: 34 (933)

Canlov	ข้ามผ่าน K.157 ICVI, 125, B: 12 (875)
Crvāl	ตรวน K.262 ICIV, 112: 15 (904) K.262 ICIV, 113: 35 (904)
Cvar It (sruk)	เรียงอิฐ K.467 ICIII, 218: 19 (933)
Dyāv (sruk)	ความจริง เทียง K.292 ICIII, 212: 33 (933)
Galgul (sruk)	ขุ่ม K.292 ICIII, 216: 12 (933)
Ganlov	หนทาง K.175 ICVI, 176: 8 (IX)
Garyāk (sruk)	ผูกมัดติดกับที่ K.229 ICVI, 273: 1 (X)
Kac Kvan	หักลูก K.702 ICV, 224, A: 16 (947)
Kac Syāv	หักถั่วเหลือง K.570 ICI, 145: 37 (891)
Ka j vyāl (sruk)	เวียน K.292 ICIII, 214: 24 (933)
Kañchyāl (sre)	ทื่อ K.760 ICV, 116: 28 (X)
Kanlah Thnal	ครึ่งถนน K.956 ICVII, 131: 32 (IX)
Kanlov (vrai)	ตาย เสื่อมโทรม K.782 ICI, 223: 21 (993) K.782 ICI, 224: 3, 14-15 (993) K.380 ICVI, 261: 21 (959) K.380 ICVI, 263: 27 (960)

Kanlov Thmi	ตายใหม่ K.872 ICV, 101: 15 (868) K.873 ICV, 104: 4 (843) (sruk)
Kansop (sruk)	ล้อมรอบ K.420 ICIV, 163: 45 (XI)
Kandev Krs Kvān (sruk)	ความปรารถนาของเด็กกระ K.292 ICIII, 214: 27 (933)
Kandoh (sruk)	พ่น K.292 ICIII, 215: 13 (933) K.467 ICIII, 218: 12 (933)
Kat (stuk)	ตัด K.991 ICVII, 192: 11 (X)
Kat Crās (bhūmi)	ตัดขวางทางน้ำ K.258 ICIV, 180, A: 46 (1029)
Khol	โจน(การละเล่นชนิดหนึ่ง) K.705 ICV, 199: 6 (934) K.566 ICV, 183, B: 13 (X) (sre)
Khmoc (travāv)	ผี K.262 ICIV, 113: 35-36 (904) K.56 ICVII, 11, C: 33 (IX)
Khyal Vak (ca j nat)	ลมเข้า K.393 ICVII, 67: 11 (977 (?))
Laok	ปูน K.257 ICIV, 143: 27 (916)
Lāv (sruk)	ล้าง K.292 ICIII, 210: 16 (933)
Ldau (sruk)	การเดินทาง K.956 ICVII, 131: 46 (IX)
Lvāc Ruv (sre)	ตอนเย็นใหญ่ K.760 ICV, 116: 32 (X)

Ve	มีด K.230 ICVI, 243, c: 12 (948)
Pak (travāv)	หัก K.171 ICVI, 166: 8 (891)
Pāk (da j nap)	หัก K.467 ICIII, 218: 22 (933) K.467 ICIII, 219: 28 (933) (sruk)
Pak Rvāt (stuk)	หักเป็นระยะ K.158 ICII, 103, B: 19, 32 (925)
Pandan (sruk)	ทำให้อ่อน นุ่ม K.187 ICI, 49: 2 (852)
Panhey (bhūmi)	สุดท้าย K.150 ICV, 192: 5 (IX-X)
Phlev (chok)	ฝน K.353 ICV, 138: 56 (968)
Rā j Khlā	รำเสื่อ K.158 ICII, 103, B: 31 (925)
Ralam Vakula	หักพิกุล mimusop elengi K.352 ICV, 129: 34 (IX)
Ravgap	กับดัก K.158 ICII, 99, A: 3 (925) K.158 ICII, 100, A: 19 (925)
Rdvāl	เป็นรอย ไม่เรียบ K.956 ICVII, 130: 21 (IX) K.956 ICVII, 132: 61 (IX)
Rlāp Pak (sre)	รอยบางๆ ที่หัก K.158 ICII, 103, B: 18 (925)
Rvvāv (sruk)	ระวัง K.467 ICIII, 218: 14 (933)
Savkāt (vrai)	สังกัด

Smiv (sre)	K.157 ICVI, 124, A:6 (875) ผู้อยู่
Sa j sa j (sruk)	K.873 ICV, 105: 17 (843) รวม
Samañ (bhūmi)	K.105 ICVI, 184: 13 (908) ถึก ทอ สาน
Sit Paryav (ca j nat)	K.253 ICIII, 104: 1 (834) กลั่นน้ำมัน
Tā j Svāy (sruk)	K.420 ICIV, 163: 32 (XI) ปลุกมะม่วง
Ta j pal (ca j nat)	K.467 ICIII, 219: 29 (933) บริเวณ
Ta j pol (bhūmi)	K.843 ICVII, 111, b: 10 (947) K.713 ICI, 23, B: 18 (815) (sruk) บริเวณ K.262 ICIV, 111: 2 (904) K.262 ICIV, 111: 6 (904) K.263 ICIV, 122, B: 38 (906) K.262 ICIV, 111: 4 (904) (sre) K.262 ICIV, 112: 23, 27 (904) (sre) K.262 ICIV, 112: 12 (904) (sruk) K.263 ICIV, 123, B: 48 (906) (sruk)
Tanloh (sruk)	ไม่ทำ เอาออก K.292 ICIII, 212: 38 (933) K.56 ICVII, 8, A: 29 (IX)
Thaov หรือ Thpvav (sruk)	หัว K.678 ICI, 54: 52 (IX)
Thvās (vrai)	หน้าผาก K.659 ICV, 144: 7 (890)
Thve (vna j)	มัดครึ่ง

	K.524 ICIII, 135: 6 (1039)
	K.523 ICIII, 139, D: 24, 27 (1040)
Thnāñ Kupen (sre)	การทอผ้าชนิดหนึ่ง
	K.164 ICVI, 97, C: 1-2 (844)
Trakāl (ca j nat)	งดงาม
	K.292 ICIII, 212: 38 (933)
Trasai Suk	เส้นผม
	K.165 ICVI, 135: 24 (874)
	K.165 ICVI, 134: 20 (879)
Trāy	ถางทางเดินในป่า
	K.352 ICV, 128: 16 (IX)
Tūrya (bhūmi)	วงดนตรี
	K.991 ICVII, 192: 18 (X)
Val Gāp (sruk)	พลโอบล้อม
	K.183 ICI, 54, XIV: 11 (850)
Vak Srasar (Canhvar)	คล้องเสา
	K.933 ICIV, 49, B: 20 (934)
Vak Dnyā j (sre)	เทียมเกวียน ใส่แอก
	K.192 ICVI, 129: 19 (878)
Vav (sruk)	วง
	K.184 ICI, 48: 10 (843)
Vāv Luv (bhūmi)	วง.....
	K.206 ICIII, 12: 9 (964)
	K.206 ICIII, 13: 44 (964)

จากการเก็บข้อมูล พบว่ายังมีชื่อเฉพาะของสถานที่อีกจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถจัดกลุ่มทางความหมายได้ หรือถ้าจัดได้ก็มีเพียงชื่อหรือสองชื่อเท่านั้น ผู้วิจัยจึงนำชื่อเฉพาะของสถานที่เหล่านั้นมาจัดรวมไว้ในกลุ่มของความหมายอื่นๆ เช่น ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะของร่างกายที่พบเพียงสองชื่อ คือ **Thaov** หมายถึง ห้ว และ **Thvās** หมายถึง หน้าผาก เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณที่ไม่สามารถทราบความหมายได้

พบว่าชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณเหล่านี้ไม่สามารถหาความหมายที่แท้จริงได้ มีทั้งหมด 197 ชื่อ คือ

A j lau (sre)	 K.56 ICVII, 13, D: 36 (IX)
Bharov Phtir (sruk)	 K.467 ICIII, 219: 24 (933)
Cadov (sruk)	 K.221 ICIII, 57: 2 (933)
Ca j hop (bhūmi)	 K.257 ICIV, 144: 16 (916)
Camprir	 K.289 ISS1, 146, A: 10 (988)
Canlo (travāv)	 K.56 ICVII, 8, A: 28 (IX)
Cānloñ	 K.258 ICIV, 188, C: 63 (1029)
Cavciv (sruk)	 K.183 ICI, 54, XXIX: 10 (850)
Chauk Valkvad	 K.191 ICVI, 305, B: 38 (1032)
Chdyār (sruk)	 K.467 ICIII, 218: 22 (933)
Chnal	 K.136 ICVI, 285: 21 (X)
Chnas	 K.293 ICIII, 195: 5 (XII)
Cho Antās (travāv)	 K.258 ICIV, 180, A: 46 (1029)
Cralah (sruk)	

Curmnov le vna j (sruk)	K.183 ICI, 54, XVIII: 1 (850) ^{ᠬᠤᠨᠠᠭ}
Cvār Mo (sruk)	K.292 ICIII, 212: 27 (933)
Cvar Sa j ñā (bhūmi)	K.234 ICVI, 235: 18 (929)
Cyat Krāv (bhūmi)	K.542 ICIII, 222: 15 (X)
Dallev	K.257 ICIV, 143: 39 (916)
	K.158 ICII, 100, A: 20 (925) K.158 ICII, 103, B: 28-29 (925)
Dan Ar (vrai)	 K.214 ICII, 204, B: 11 (903)
Dhalā (ca j nat)	 K.292 ICIII, 214: 34 (933)
Dhalā Kansiv (sruk)	 K.292 ICIII, 212: 28 (933)
Dilok	 K.157 ICVI, 125, B: 13 (875)
Divdov (sruk)	 K.450 ICIII, 111: 23 (X)
Dovlov	 K.353 ICV, 136: 7 (968) K.352 ICV, 128: 20 (IX) K.353 ICV, 137: 24 (968) (sruk)
Drale j (sruk)	 K.292 ICIII, 214: 20 (933)
Dralov (sruk)	 K.292 ICIII, 213: 42 (933)

Drarda j (sruk)	K.467 ICIII, 219: 28 (933)
Gadul (sruk)	 K.467 ICIII, 218: 13 (933)
Ga j ryav	 K.257 ICIV, 144-145: 24 (916) K.257 ICIV, 143: 29-30 (916) (bhūmi) K.257 ICIV, 144: 9 (916) (bhūmi) K.257 ICIV, 144: 17 (916) (bhūmi) K.271 ICIV, 75: 2 (843) (sruk) K.257 ICIV, 144: 4, 7, 8, (916) (sruk) K.257 ICIV, 144: 11 (916) (sruk) K.277 ICIV, 156: 10 (X) (sruk)
Ga j ryāv (travāv)	 K.56 ICVII, 10-11, C: 27-28 (IX) K.178 ICVI, 192: 3 (916) (sre) K.878 ICV, 89: 1 (820) (sre)
Gamryāv (travāv)	 K.760 ICV, 116: 14-15 (X)
Ga j mryāv (sruk)	 K.292 ICIII, 213: 18 (933)
Gos (travāv)	 K.760 ICV, 116: 27 (X)
Graiveya	 K.228 ICV, 240, B: 17 (X)
Jāday (bhūmi)	 K.219 ICVII, 46: 21 (972)
Jah Jnak (bhūmi)	 K.693 ICV, 204, A: 14 (925)
Jāley (sruk)	

	K.292 ICIII, 213: 14 (933)
Jarjor (sruk)	
	K.175 ICVI, 176: 9 (IX)
Jatāk (sruk)	
	K.292 ICIII, 214: 24 (933)
Jāvar	
	K.157 ICVI, 125, B: 11-12 (875)
Jlo (sruk)	
	K.207 ICIII, 18: 47 (964)
Jnav Jov (anrāy)	
	K.570 ICI, 145: 45 (891)
Jnav Prāv (bhūmi)	
	K.521 ICIV, 168: 4, 9 (X)
Jnov (sruk)	
	K.292 ICIII, 214: 25 (933)
Jrainan	
	K.289 ISS1, 151, C: 13 (988)
Jrainan (pramān)	
	K.393 ICVII, 67: 11 (977 (?))
Jraluh	
	K.957 ICVII, 138, A: 11 (863)
Jralyāv	
	K.991 ICVII, 192: 32 (X)
Juv Kryav	
	K.843 ICVII, 110, A: 19 (947)
Kamrañiv (sruk)	
	K.705 ICV, 198: 2 (934)
Kandav (sruk)	
	K.183 ICI, 53, V: 17 (850)
	K.183 ICI, 54, XXXIII: 1 (850)

Kanrāc	 K.228 ICV, 241, B: 25 (X)
Kanrov	 K.760 ICV, 116: 34 (X)
Kansiv (vna j)	 K.105 ICVI, 184: 23 (909)
Kantvar (stuk)	 K.991 ICVII, 192: 11 (X)
Kaṇyav (sre)	 K.239 ICIII, 81: 34 (888)
Kapvas (sre)	 K.212 ICIII, 30, A: 5 (949)
Karyal (sruk)	 K.248 ICIII, 95: 17 (X)
Kaukvān (sruk)	 K.292 ICIII, 212: 32 (933)
Kautra	 K.165 ICVI, 135: 24 (874)
Keh Kvān (sruk)	 K.467 ICIII, 218: 21 (933)
Kh ^a val	 K.158 ICII, 104, c: 27 (925)
Kh ^a val Pek	 K.158 ICII, 99, A: 3 (925) (bhūmi) K.158 ICII, 100, A: 19 (925) K.158 ICII, 103, B: 29 (925)
Khdiṭ (travāv)	 K.187 ICI, 49: 34 (854)
Khdev	 K.292 ICIII, 210: 13 (933)

Khlañ Cravā (da j nap)	 K.158 ICII, 103, B: 16-17 (925)
Khsup	 K.158 ICII, 104, d: 28 (925)
Kovgro	 K.834 ICV, 257, D: 59 (X)
Kradun (sruk)	 K.467 ICIII, 219: 27 (933)
Kranvau (sruk)	 K.292 ICIII, 214: 28 (933)
Krauv Krāy (sruk)	 K.292 ICIII, 214: 34 (933)
Krav Khmāy (vna j)	 K.206 ICIII, 12: 12 (964)
Kravol (sruk)	 K.292 ICIII, 213: 15 (933)
Krov Chlav (sruk)	 K.292 ICIII, 212: 21 (933)
Kso j Auk (sre)	 K.32 ICII, 138: 20 (1038)
Kuldey (bhūmi)	 K.219 ICVII, 46: 17 (972)
Kurev (sruk)	 K.292 ICIII, 213: 43 (933)
La j ^A va (sruk)	 K.189 ICI, 50: 3 (850)
Lā j pav	 K.382 ISS2, 535, B: 5 (969)
Lac lau Ta j na j (bhūmi)	 K.206 ICIII, 12: 2 (964)

Lekha	 K.485 ICII, 171, D: 16 (XII)
Lev Sthāpanā Sre	 K.353 ICV, 135-136: 31 (IX)
Lo (vna j)	 K.292 ICIII, 210: 14 (933)
Lun Dise (sre)	 K.239 ICIII, 81: 25-26 (888)
Lun Lav Lav (sre)	 K.239 ICIII, 81: 28 (888)
Lvay Dyam (sruk)	 K.913 ICV, 271: 17 (X)
Lvuk (sruk)	 K.182 ICI, 55: 4 (IX)
Merena (chdiv)	 K.175 ICVI, 175: 7 (IX)
Mnakrvas	 K.289 ISS1, 147, A: 19 (988)
Pal Aval (stuk)	 K.809 ICI, 41: 25 (80x)
Pa j hok (sre)	 K.153 ICV, 195: 22 (923 (?))
Pa j ruh (sruk)	 K.467 ICIII, 218: 18 (933)
Panlac Dāy (ca j nat)	 K.32 ICII, 138: 20 (1038)
Panliv	 K.56 ICVII, 9, B: 26 (IX)
Panruk (sruk)	 K.292 ICIII, 213: 12 (933)

Parel (sruk)	 K.221 ICIII, 57: 10 (933)
Paroy Panahoma (bhūmi)	 K.956 ICVII, 131: 36 (IX)
Pattāvtai	 K.208 ICVI, 289: 34 (X)
Phso	 K.228 ICV, 240, B: 24 (X) K.229 ICVI, 273: 9 (X)
Pranov (sruk)	 K.292 ICIII, 214: 33 (933)
Ptac (sruk)	 K.292 ICIII, 212: 31 (933)
Pulāv (sruk)	 K.183 ICI, 53, V: 10 (850)
Puvac	 K.91 ICII, 130, d: 4 (XI)
Ravgau Cramuh (sre)	 K.760 ICV, 116: 30 (X)
Ravgol (bhūmi)	 K.380 ICVI, 261: 30 (960)
Ravrov	 K.56 ICVII, 12, D: 10 (IX)
Ramani (sruk)	 K.89 ICIII, 165: 2 (924)
Ramani	 K.292 ICIII, 214: 29 (933)
Rlam Hmah Dik (rlam)	 K.343 ICVI, 157: 20-21 (896)
Rlo (bhūmi)	

	K.257 ICIV, 143: 37 (916)
Rmanyval	
	K.258 ICIV, 188, C: 63 (1029)
Rpā (sruk)	
	K.183 ICI, 53, VII: 28 (850)
Rpes (sre)	
	K.566 ICV, 183, B: 9 (X)
Rpvav (bhūmi)	
	K.693 ICV, 205, B: 19 (925)
Śāvkhañ (ca j nat)	
	K.216 ICIII, 38: 16 (929)
Sajjar	
	K.450 ICIII, 111: 32 (X)
Sa j rut Pradur	
	K.165 ICVI, 135: 27 (874)
Sa j vey	
	K.349 ICV, 109 : 15 (876)
Sa j vok	
	K.72 ICVI, 114: 8 (IX)
Samarānibartta (sre)	
	K.239 ICIII, 81: 23 (888)
Samralo j	
	K.270 ICIV, 71: 20 (893)
Sarā j (sruk)	
	K.292 ICIII, 216: 13 (933)
Savkhah (visaya)	
	K.215 ICIII, 35: 18 (871)
Sāvte (sruk)	
	K.292 ICIII, 214: 27 (933)
Sralāy	

	K.258 ICIV, 181, A: 69 (1029)
Sranā (sruk)	
	K.467 ICIII, 218: 21 (933)
Svav	
	K.382 ISS2, 534, A: 14 (969)
Tai Khnor	
	K.873 ICV, 105: 16 (843)
Ta j doñ (sruk)	
	K.183 ICI, 54, XXXIV: 24 (850)
Ta j lvān (sruk)	
	K.292 ICIII, 215: 24 (933)
Ta j veh Vrau (sre)	
	K.760 ICV, 116: 29 (X)
Ta j vvav Chdiv (sruk)	
	K.215 ICIII, 35: 17 (871)
Taliñ Oñ	
	K.956 ICVII, 131: 37-38 (IX)
Te j Kh ^a yal	
	K.944 ICV, 211: 11 (925)
Te j Laclvac Jev Jañ (sre)	
	K.352 ICV, 128: 22 (IX)
Te j Thlai (sre)	
	K.164 ICVI, 97, B: 13 (844)
Thkyal Vev	
	K.366 ICV, 290, A: 8 (1061)
Thkyān (sruk)	
	K.292 ICIII, 214: 26 (933)
Thler	
	K.262 ICIV, 113: 36, 42 (904)
	K.263 ICIV, 128, D: 50 (906) (sre)

Thve Vrah Thmoy	 K.187 ICI, 49: 7 (854)
Thyev (vrai)	 K.380 ICVI, 262: 5 (960) K.380 ICVI, 265: 58 (960)
Tīt Tut	 K.705 ICV, 199: 8 (934)
Toh Tāh (sruk)	 K.183 ICI, 54, XXXIV: 1 (850)
Traho... (sruk)	 K.292 ICIII, 214: 23 (933)
Tralyav	 K.293 ICIII, 196: 3 (XII)
Travey	 K.956 ICVII, 131: 37 (IX)
Va (sre)	 K.175 ICVI, 175: 11 (IX)
Va ^a var So	 K.165 ICVI, 135: 23 (874)
Vagev	 K.191 ICVI, 305, B: 27 (1032)
Vāk Tovtiv	 K.205 ICIII, 4: 4 (958)
Vak Ek	 K.425 ICII, 143: 12, 13, 17 (890 (?)) K.175 ICVI, 176: 5-6 (IX) K.956 ICVII, 132: 56 (IX) K.276 ICIV, 154: 6-7 (X) K.276 ICIV, 157: 8 (X) K.425 ICII, 142: 3 (890 (?))(vna j)

	K.425 ICII, 143: 6 (890 (?))(vna j)
Van As (travāv)	
	K.353 ICV, 137: 38 (968)
Vanhā j Tā j Vralev (sruk)	
	K.292 ICIII, 214: 23 (933)
Varvo (bhūmi)	
	K.219 ICVII, 46: 14 (972)
Vavov	
	K.157 ICVI, 125, B: 14 (875) (Ka j vav)
Velā Khtā j (sruk)	
	K.467 ICIII, 218: 18 (933)
Vendi (sruk)	
	K.270 ICIV, 71: 14 (893)
Vlok Jev Surev (sruk)	
	K.153 ICV, 195: 1-2 (923 (?))
Voh Man	
	K.157 ICVI, 125, B: 14 (875)
Vralyav (bhūmi)	
	K.843 ICVII, 113, d: 9 (947)
Vrav	
	K.208 ICVI, 289: 34 (X)
Vyau (sruk)	
	K.183 ICI, 54, XX: 1 (850)
Vyau Karo j	
	K.183 ICI, 54, XXVI: 1 (850)
	K.183 ICI, 54, XXI: 18-19 (850) (sruk)
Vyau Le (sruk)	
	K.183 ICI, 54, XXVI: 4-5 (850)
Yā j pah	
	K.221 ICIII, 55: 9 (933)

Yamav (sruk)

.....

K.958 ICVII, 143: 18 (869)

Yanap (sruk)

.....

K.221 ICIII, 55: 8 (933)

ในการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยพระนครผู้วิจัยพบว่า มีชื่อเฉพาะจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถทราบความหมายที่แท้จริงได้ จึงจัดไว้เป็นกลุ่มต่างหากขึ้นมาอีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้มีความเป็นไปได้มากที่ชื่อเฉพาะบางคำอาจมีการเปลี่ยนแปลงจนไม่สามารถสืบกลับไปหาความหมายเดิม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระยะเวลา และจำนวนของหลักฐานที่มีอยู่อย่างจำกัด และนอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการปรากฏชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์มากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าชื่อบางชื่อที่ไม่ทราบความหมายนั้น อาจไม่ใช่ภาษาเขมรแต่อาจเป็นชื่อสถานที่ที่มาจากภาษาอื่น

จากการจัดกลุ่มความหมายของชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยพระนคร พบว่าสามารถจัดกลุ่มคำของชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณโดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ แหล่งน้ำ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สัตว์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย คำคุณศัพท์ ทิศทาง บุคคล ชนชาติหรือชาติพันธุ์ ความหมายอื่นๆ และ ไม่ทราบความหมาย โดยแสดงเป็นสัดส่วนจากจำนวนชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยพระนคร 1050 ชื่อ ได้ดังนี้

พืชพรรณ	พบทั้งหมด	252 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	24.00
แหล่งน้ำ	พบทั้งหมด	135 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	12.86
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	พบทั้งหมด	121 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	11.52
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	พบทั้งหมด	60 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	5.71
สัตว์	พบทั้งหมด	45 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	4.29
สิ่งของเครื่องใช้	พบทั้งหมด	40 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	3.81
สิ่งก่อสร้าง	พบทั้งหมด	31 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	2.95
คำคุณศัพท์	พบทั้งหมด	27 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	2.57
ทิศทาง	พบทั้งหมด	20 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	1.90
บุคคล	พบทั้งหมด	17 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	1.62
ชนชาติหรือชาติพันธุ์	พบทั้งหมด	14 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	1.33

ชื่อเฉพาะ คือ Tralāc ดันแฟง

สมัยพระนคร

Sruk Savke

หมู่บ้านสะแกนา

ชื่อทั่วไป คือ Sruk หมู่บ้าน

ชื่อเฉพาะ คือ Savke สะแกนา

Vna j Khyav

ภูเขาหอย

ชื่อทั่วไป คือ Vna j ภูเขา

ชื่อเฉพาะ คือ Khyav หอย

Travāv Krapī

ตระพังควาย

ชื่อทั่วไป คือ Travāv ตระพัง

ชื่อเฉพาะ คือ Krapī ควาย

Bhūmi Te j Slā

ที่ดินต้นหมาก

ชื่อทั่วไป คือ Bhūmi ที่ดิน

ชื่อเฉพาะ คือ Te j Slā ต้นหมาก

นอกจากนี้แล้วจากข้อมูลยังพบลักษณะพิเศษประการหนึ่งของโครงสร้างชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณ กล่าวคือชื่อเฉพาะบางชื่ออาจมีชื่อทั่วไปประกอบอยู่ด้วย เช่น

Sruk Travāv Khluv

หมู่บ้านตระพังต้นพลวง

จากตัวอย่าง

ชื่อทั่วไป คือ Sruk หมู่บ้าน

ชื่อเฉพาะ คือ Travāv Khluv ตระพังต้นพลวง

จะเห็นได้ว่าแม้ชื่อสถานที่ที่พบจะปรากฏชื่อทั่วไปถึงสองคำ แต่ผู้วิจัยมองว่าชื่อทั่วไปในคำที่สองจะกลายมาเป็นชื่อเฉพาะร่วมกับชื่อเฉพาะเดิมที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น โครงสร้างของชื่อสถานที่ในลักษณะนี้จึงยังคงเป็นแบบ ชื่อทั่วไปตามด้วยชื่อเฉพาะ

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณ

จากข้อมูลชื่อสถานที่ภาษาเขมรโบราณทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครพบว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณมีจำนวนมากที่สุด เป็นการแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ในสมัยเขมรโบราณคงจะมีสภาพทางกายภาพที่เป็นป่าหรือเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างมากเหมาะสำหรับการมีขึ้นของพืชพรรณต่างๆ และพืชพรรณแต่ละประเภทย่อมจะมีขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและเป็นลักษณะเด่นหรือลักษณะเฉพาะในพื้นที่นั้นๆ ทำให้คนในสมัยเขมรโบราณนำเอาชื่อพืชพรรณที่มีลักษณะเด่นดังกล่าวมาตั้งเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่

สำหรับในอาณาจักรเขมรโบราณพืชพรรณที่นำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่จะเป็นพืชพรรณที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

ประเภทไม้ยืนต้น

ไม้ใหญ่หรือไม้ยืนต้น ไม้ประเภทนี้มีลำต้นเป็นไม้เนื้อแข็งขนาดใหญ่ มีลำต้นหลัก ตั้งตรง ต้นเดี่ยวแล้วจึงแตกกิ่งก้านบริเวณยอด มีอายุยืนยาวหลายปี

สมัยก่อนพระนคร เช่น

A j vil	ต้นมะขาม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ អម្ពិល	Ambil
Jray	ต้นไทร	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ជ្រៃ	Jrai
Lvā	ต้นมะเดื่อ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ល្វា	Lvā
Savke	ต้นสะแกนา	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ សង្កែ	Savke
Suvnāy	ต้นข่อย	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្នាយ	Snāy
Svay/ Svāy	ต้นมะม่วง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្វាយ	Svāy
Tallauhv	ต้นตะแบก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្រលៅ	Sralau
Tavnot	ต้นตาล	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ត្នោត	Tnot
Tpev	ต้นยางเหียง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ត្បែង	Tpaev
Vinau	ต้นมะตูม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ព្នៅ	Bnau
Vo	ต้นโพ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ពោធិ៍	Bo(dhi)
Vrev	ต้นหว้า	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ព្រីង	Brīv
Vyek	ต้นหวาย	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ រតាក់	Rabāk'

สมัยพระนคร เช่น

A j vil	มะขาม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ អម្ពិល	Ambil
---------	-------	-----------------------------	-------

Avgol	ต้นปฐ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ អង្កោល	Avgol
Bnau/ Vinau	มะตูม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ព្នៅ	Bnau
Canlattai	สลัดไคป่า	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ជន្លាត់	Janlāt'tai
Crs	ต้นพฤษ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ច្រូស	Cres
Danlā	ต้นกุ่มน้ำ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ទន្លា	Danlā
Dnav	ต้นประคู้	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ធ្នង់	Dhnav'
Dramev/ Dramvav	ต้นชะมวง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ទ្រមូង	Dramūv
Drok	ต้นสันโศก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ កន្រ្ទោក	Kandrok
Gargyar	ต้นตะเคียน	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ គីរី	Gagīr
Gavgrov	ต้นตะครอง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ អង្ក្រង	Avgrav
Jiracc	ต้นขาเขียด	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ច្រាច់	Crāc'
Jlyak	ต้นรกรฟ้า	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ឈ្លឹក	Jhlīk
Jrai	ไทรชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ជ្រៃ	Jrai
Ka j dvat	มะยม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ កន្ទុត	Kanduət
Kantol	ต้นกระโดน	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ កណ្តោល	Kantol
Kavke	มะพร้าวชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ កូរ៉ៃ	Kūvkae
Khvit	ต้นมะขวิด	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ខ្ទឹត	Khvit
Kraku	ต้นมะค่าแต้	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ កកោះ	Kakoh
Krapās	ฝ้าย	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ក្របាស	Krapās
Krasāv	ต้นมะสัง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ក្រសាំង	Krasā j v
Patau	หวายชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ផ្តៅ	Phtau
Pev	มะค่าโมง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ បេង	Pev
Phcik	เต็ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ផ្អឹក	Phcik
Phñauv	ต้นมะไฟ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ផ្លែវី	Phñīev
Prī/ Pr	ต้นปรีอ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ប្រី	Prī
Ra j cyek	ต้นตำเจียก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ រំចេក	Ra j cek

Rāv	คันรัง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ រាំង	Rā j v
Rhvit	มะม่วงชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ របៀត	Rahuət
Rkā	คันจั่ว	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ រកា	Rakā
Rvev	คันเต้า	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ល្បើង	Lvīev
Sa j rov	คันตำโรง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ សំរោង	Sa j rov
Sanduk	คันโคลงเคลง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ សន្ទុក	Sanduk
Savke	สะแกนา	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ សង្កែ	Savkae
Slā	คันหมาก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្លា	Slā
Snval	ฉนวน	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្ទួល	Snuəl
Sramo	คันสมอ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្រម៉	Srama''
Suvnāy/ Sannāya	คันข่อยชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្នាយ	Snāy
Svāy	มะม่วง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្នាយ	Svāy
Svī	คันมะเฟือง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្ពី	Sbī
Tajvūv	คันไม้ป่า	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ទំពូង	Dajbūv
Tannot	คันตาล	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ត្នោត	Tnot
Thku/ Thkū	คันกะทุม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ថ្មី	Thkūv
Thpev	คันยางเหียง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ត្បែង	Tpaev
Thvān	คันผักกุ่มบก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ថ្មាន់	Thvān'
Trāc	ยางกราด(ยางสะแบง)	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ត្រាច	Trāc
Tralau	คันตะแบกแดง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ស្រលៅ	Sralau
Trapek	คันตะแบก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ត្របែក	Trapaek
Tvav	มะพร้าว	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ដូង	Tūv
Vivvnev	คันแปบน้ำ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ភ្នំភ្លើង	Bhna j bhnaev
Vo	คันโพ	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ពោធិ៍	Bo(dhi)
Vrac/ Vrāc	ไผ่เพ็ก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ព្រៃច	Brec
Vrāl	ปอพราน	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ព្រាជ	Brāl

Vryav	ต้นหว้า	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	တြ៉ិង	Brīv
Vyak	ต้นหวาย	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	รตัก	Rabāk'
Yalyāp	ต้นไทรชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	ญะบุ	Līep

ประเภทไม้พุ่ม

ไม้พุ่ม ลำต้นมีเนื้อไม้แข็งแต่ขนาดเล็กกว่าไม้ยืนต้น และมีลำต้นหลักหลายต้น มีกิ่งก้านสาขาแยกไปมากบริเวณใกล้โคนต้น

สมัยก่อนพระนคร เช่น

Kroc	ต้นส้ม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	ครุช	Krūc
Ransi	ต้นไผ่	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	บุสญี่	Rssī
Sno	ต้นโสน	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	สเญา	Sno

สมัยพระนคร เช่น

Chpū	หญ้านิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	สปูว์	Spūv
Krvac	ต้นส้ม ¹¹	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	ครุช	Krūc
Phlāv	หญ้าคา	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	ภฺลั้ง	Bhlām̐v
Ransi	ต้นไผ่	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	บุสญี่	Rssī
Sno	ต้นโสน	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	สเญา	Sno
Vevvov	ต้นไผ่ชนิดหนึ่ง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	ตึงต่ง	Bīvbav

ประเภทไม้เลื้อย

ไม้เถาหรือไม้เลื้อย เป็นพืชที่ลำต้นมีเนื้อไม้หรือไม่มีเนื้อไม้ อายุปีเดียวหรือหลายปี ลำต้นเลื้อยไปตามดินหรือพันสิ่งที่อยู่ใกล้เคียง โดยอาจมีอวัยวะพิเศษช่วยในการเกาะยึด

สมัยก่อนพระนคร เช่น

Tralāc	ต้นแพง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ	ตรุฏา	Tralāc
--------	--------	----------------------	-------	--------

¹¹ คำนี้ยังพบว่ามีอีกหนึ่งความหมายคือ นกคุ้ม

สมัยพระนคร เช่น

Pās	คำลึง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ฑาล	Pās
Rvau	ฟักทอง	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ รเฝ้า	Rabau

ประเภทไม้ล้มลุก

ไม้ล้มลุก มีลำต้นเป็นไม้เนื้ออ่อนไม่มีเนื้อไม้ หรือมีเนื้อไม้เล็กน้อยบริเวณโคนต้น

สมัยพระนคร เช่น

Cek/Cik	ต้นกล้วย	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ เช็ก	Cek
Jvik	ดอกบัว	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ญุก	Jhūk
kak	ต้นกก	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ กัก	Kak'
Rmyat	ต้นขมิ้น	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ รเมียด	Ramīet
Vlāv/Vlov	ต้นเหหัวทรงกระเทียม	ภาษาเขมรปัจจุบัน คือ ฐ่ง	Bhlav

จะเห็นว่าชื่อเฉพาะของพืชพรรณในสมัยเขมรโบราณทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครนั้น พบว่าจำนวนของชื่อเฉพาะของพืชพรรณที่เป็นประเภทไม้ยืนต้นมีจำนวนมากกว่าชื่อเฉพาะของพืชพรรณประเภทอื่นๆ สำหรับพืชพรรณประเภทไม้ยืนต้นนี้จะพบมากในป่าไม้ประเภทป่าผลัดใบ (Deciduous Forest) ชนิดป่าเต็งรัง¹² แสดงให้เห็นว่าสภาพพื้นที่ของอาณาจักรเขมรโบราณทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครมีสภาพพื้นที่ที่เป็นป่า และเป็นป่าผลัดใบ (Deciduous Forest) ชนิดป่าเต็งรัง

จากการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพืชพรรณในด้านภาษาศาสตร์พบว่าการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะและสระ จากภาษาเขมรโบราณมาเป็นภาษาเขมรปัจจุบัน เช่น

¹² กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, ประเภทของป่าไม้ [Online], accessed 1 July 2011.

การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะ

	สมัยก่อนพระนคร	สมัยพระนคร	สมัยปัจจุบัน	
v > b	A j vil	A j vil	Ambil	หฺมฺถึ
			ด้นมะขาม	
	Vinau	Vinau	Bnau	เต๋า
			ด้นมะตูม	
		Svī	Sbī	สฺถึ
			ด้นมะเฟือง	
	Vo	Vo	Bo(dhi)	เทถึ
			ด้นโพ	
	Vrev	Vryav	Brīv	ทฺรึ
			ด้นหว่า	
c > j		Vrac/ Vrāc	Brec	เทฺร
			ไผ่เพ็ก	
		Vrāl	Brāl	ทฺร
			ปอพราน	
		Vevvov	Bīvbav	ทฺบ
			ด้นไผ่ชนิดหนึ่ง	
		Rvau	Rabau	รเต
			ฟักทอง	
		Canlattai	Janlāt'tai	จฺล
			สลัดไคป่า	
d > dh		Dnav	Dhnav'	ดฺ
			ด้นประดู่	
j > jh		Jlyak	Jhlīk	จฺ

		Jvik	ជ័រកផ្កា ឈូក កកប្ប	
n > ɳ		Kantol	Kan̥tol កណ្តោល ជ័រករ៉េ គ្រែ	
v > n	Tavnot	Tannot	Tnot ត្នោត ជ័រកតា	
p > ph		Patau	Phtau ផ្អៅ អ្នកបរិច្ចាគ	
r > l		Rvev	Lvīev ល្បើង ជ័រកក្តៅ	
t > d		Ta j vūv	Da j būv ទំព័រ ជ័រកប្រាសាទ	
t > ʈ		Tvav	Tūv ដូង ម្រាស់	
th > t		Thpev	Tpaev ត្បែង ជ័រកយ៉ាង	
t > s	Tallauhv	Tralau	Sralau ស្រោច ជ័រកប្រាកដ	

ch > s	Chpū	Spūv	ស្បូវ ឆ្នាំង
ph > bh	Phlāv	Bhlām̐v	ភ្លាំង ឆ្នាំង
l > l	Tralāc	Tralāc	ត្រាឡាច ដំណែង
ការប្តូរស្លេង សម័យក្រោយបុរាណ សម័យបុរាណ សម័យបច្ចុប្បន្ន			
a > ā > ā	Svay/ Svāy	Svāy	ស្វាយ ដំណែង
a > ā	Canlattai	Janlāt'tai	ជន្លាត់ ឆ្នាំង
	Jiracc	Crāc'	ត្រាច ដំណែង
a/ ā > e	Vrac/ Vrāc	Brec	ប្រេច ដំណែង
ā > ām	Phlāv	Bhlām̐v	ភ្លាំង ឆ្នាំង
	Rāv	Rā j v	រាំង ដំណែង

		Krasāv	Krasā j v	ក្រសាំង ជ័នមេត្តា
i > i		Phcik	Phcik	ផឹក ត្រីង
i > ū		Jvik	Jhūk	ឈូក ក្បាល
i > uə		Rhvit	Rahuət	រហូត មេរៀនមួយនាក់
ī > ī		Svī	Sbī	ស្តី ជ័នមេត្តា
u > o		Krakuḥ	Kakoh	កកោះ ជ័នមេត្តា
e > ae	Tpev	Thpev	Tpaev	ត្រែង ជ័នមេត្តា
		Savke	Savkae	ស៊ីក្ត ស្រែក
		Trapek	Trapaek	ត្រៃប៉េក ជ័នមេត្តា
e > ī	Vrev		Brīv	ត្រីង ជ័នមេត្តា
		Vevvov	Bīvbav	ពឹងពង ជ័នមេត្តា

e > ĩe		Rvev	Lvĭev คั่นแต้ว	ญู่
e/va > ū		Dramev/ Dramvav	Dramŭv คั่นชะมวง	ญู่
ay > ai	Jray	Jrai	Jrai คั่นไทร	ญู่
au > ĩe		Phñauv	Phñĭev คั่นมะไฟ	ญู่
o > a		Gavgrov	Avgrav คั่นตะครอง	ญู่
		Sramo	Srama'' คั่นสมอ	ญู่
		Vevvov	Bĭvbav คั่นไผ่ชนิดหนึ่ง	ญู่
ā/o > a		Vlāv/Vlov	Bhlav คั่นแห้วทรงกระเทียม	ญู่
o > va > ū	Kroc	Krvac	Krŭc คั่นส้ม	ญู่
ye > ya > ā	Vyek	Vyak	Rabāk' คั่นหวาย	ญู่

yā > īe	Yalyāp	Līep	เฉยบัว ต้นไทรชนิดหนึ่ง
ya > īe	Rmyat	Ramīet	รเย๊ต ต้นขมิ้น
ya > ī	Gargyar	Gagīr	กักร ต้นตะเคียน
	Jlyak	Jhlīk	ญี๊ก ต้นรกฟ้า
	Vryav	Brīv	ไกร้ง ต้นหว้า
ye > e	Ra j cyek	Ra j cek	โรจก ต้นลำเจียก
va > uə	Ka j dvat	Kanduət	กัณฺฑ มะขม
	Snval	Snuəl	สฺน ต้นฉนวน
va > ū	Tvav	Tūv	ตฺว มะพร้าว

นอกจากนี้ยังพบการเปลี่ยนแปลงทางภาษาศาสตร์อีกในระดับของคำ คือเกิด การตัดพยางค์ กร่อนพยางค์ และเพิ่มพยางค์ เช่น

การตัดพยางค์

สมัยก่อนพระนคร	สมัยพระนคร	สมัยปัจจุบัน	
Suvnāy	Suvnāy/ Sannāya	Snāy ต้นข่อย	สนาย
Tavnot	Tannot	Tnot ต้นตาล	เต้าต
Vinau	Vinau	Bnau ต้นมะตูม	เต้า
	Jiracc	Crāc' ต้นขาเขียว	ไคร้
	Patau	Phtau หว่ายชนิดหนึ่ง	เฒ่า
Ransi	Ransi	Rssī ต้นไผ่	บุสสี
	Yalyāp	Līep ต้นไทรชนิดหนึ่ง	เบญจ

การกร่อนพยางค์

สมัยก่อนพระนคร	สมัยพระนคร	สมัยปัจจุบัน	
	Gavgrov	Avgrav ต้นตะครอง	หฺกฺร่ง
	Krakuḥ	Kakoh ต้นมะค่าแต้	กเกาะ

การเพิ่มพยางค์

สมัยก่อนพระนคร

สมัยพระนคร

สมัยปัจจุบัน

Drok

Kandrok กะเฐาก
คันตันโสก

Rhvit

Rahuət รบูต
มะม่วงชนิดหนึ่ง

Rkā

Rakā รกา
คันจัว

Rmyat

Ramīet รเย้ต
คันขมื่น

Rvau

Rabau รเต่า
ฟักทอง

Vyek

Vyak

Rabāk' รตัก
คันหวาย

บทที่ 4

ชื่อเฉพาะของสถานที่ปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบ

จังหวัดเสียมเรียบเป็นจังหวัดหนึ่งใน 24 จังหวัดของประเทศกัมพูชา ตั้งอยู่ตรงบริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ แม้ในปัจจุบันจังหวัดนี้จะไม่ใช่เมืองหลวงของประเทศกัมพูชา แต่ก็ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญอย่างมากต่างจากจังหวัดอื่นๆ โดยในจังหวัดแห่งนี้มีการพบร่องรอยหลักฐานทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต จากข้อมูลในศิลาจารึกยังแสดงให้เห็นอีกว่าพื้นที่ส่วนหนึ่งในจังหวัดเสียมเรียบปัจจุบันเคยเป็นราชธานีหรือเมืองหลวงของอาณาจักรเขมรโบราณชื่อว่า ยโสธรปุระ² ซึ่งแปลว่าเมืองที่มีศหรือเกียรติอันดั่งาม หรือที่รู้จักกันในภายหลังว่า เมืองพระนคร(Angkor) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนี้ก็ยังคงมีการสืบทอดวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม ต่อเนื่องมาจนถึงในปัจจุบัน

สำหรับในบทนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ โดยการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่จากชื่อของจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ศาสนสถาน ภูเขา และแหล่งน้ำต่างๆ จากเอกสารดังต่อไปนี้

1. បញ្ជីទីតាំងការិយាល័យបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រអាណត្តិទី៤ ឆ្នាំ ២០០៨
ខេត្តសៀមរាប របស់ គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ប៉ូលីនី)
ដែលបានដាក់ចេញដោយអង្គការសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ និងសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍
នៅថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ ។ ផែនទីទីតាំងការិយាល័យបោះឆ្នោត ខេត្តសៀមរាប
(ផែនទីទីតាំងការិយាល័យបោះឆ្នោត ខេត្តសៀមរាប) Geographical and road network Siem Reab Province.
មាត្រា ១ : ២៤០,០០០ គីឡូម៉ែត្រ

¹ เขียนตามเสียงอ่านของภาษาเขมร

² George Cœdès, **Inscriptions du Cambodge Vol. VIII** (Paris : École française d' Extrême-Orient, 1966), 51.

3. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកក្រលាញ់ ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอกรอัญ จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Kralanh District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 50,000 กิโลเมตร
4. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកជីក្រែង ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอชีเกรง จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Chi Kraeng District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 100,000 กิโลเมตร
5. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอบันทายศรี จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Banteay Srei District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 60,000 กิโลเมตร
6. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកប្រាសាទបាគង ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอปราสาท บากอง จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Prasat Bakong District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 50,000 กิโลเมตร
7. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកពួក ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอพวก จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Puok District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 80,000 กิโลเมตร
8. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកវ៉ារិន ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอวาริน จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Varin District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 70,000 กิโลเมตร
9. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកសូត្រនិកម ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอสุทรนิคม จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Soutr Nikom District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 70,000 กิโลเมตร
10. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកសៀមរាប ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอเสียมเรียบ จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Siem Reab District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 50,000 กิโลเมตร
11. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកស្រីស្នំ ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอศรีสนม จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Srei Snam District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตราส่วน 1 : 60,000 กิโลเมตร

12. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកស្វាយលើ ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Svay Leu District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตรฐาน 1 : 80,000 กิโลเมตร

13. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកអង្គរជុំ ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภออังกอร์จุม จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Angkor Chum District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตรฐาน 1 : 60,000 กิโลเมตร

14. ផែនទីរដ្ឋបាល ស្រុកអង្គរធំ ខេត្តសៀមរាប (แผนที่รัฐบาล อำเภออังกอร์ธัม จังหวัดเสียมเรียบ) Administrative map of Angkor Thum District, Siem Reab Province 2008-2010. มาตรฐาน 1 : 50,000 กิโลเมตร

15. ផែនទីបុរាណវិទ្យាប្រទេសកម្ពុជា ខេត្តសៀមរាប Oct, 2007.(แผนที่โบราณคดี ประเทศกัมพูชา ตุลาคม ๒๐๐๗) โดย สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพาทิศ (BEFEO)

16. រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ពីឆ្នាំ ១៩៤៥ ដល់ ឆ្នាំ ២០១០ ដោយ ពុយ តា (รัฐบาลกัมพูชา จากปี ๑๙๔๕ ถึง ปี ๒๐๑๐)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ

สำหรับข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบผู้วิจัยจะใส่ชื่อทั่วไปไว้ในวงเล็บหลังชื่อเฉพาะเพื่อให้ทราบว่าชื่อเฉพาะเหล่านั้นมีที่มาจากชื่อทั่วไปประเภทใด และจากการเก็บข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ สามารถนำความหมายมาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ
2. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์
3. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อบุคคล
4. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ
5. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง
6. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์
7. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ
8. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์
9. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
10. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความมีมงคล

11. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม

12. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายอื่นๆ

13. ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ไม่ทราบความหมาย

ในการเก็บข้อมูลนี้ จะปรากฏชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ซ้ำกัน โดยชื่อเฉพาะที่ซ้ำกันเหล่านี้ บางชื่อ อาจมีลักษณะของชื่อทั่วไปที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำวงเล็บบอกชื่อทั่วไปไว้ด้านหลังชื่อเฉพาะที่ซ้ำกันเหล่านั้น ในกรณีที่ชื่อสถานที่เหล่านั้นมีชื่อที่ซ้ำกันทั้งชื่อเฉพาะและชื่อทั่วไป ผู้วิจัยจะใส่จำนวนความถี่ในวงเล็บด้านหลังความหมายของคำนั้นๆ ด้วย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ ต้นไม้ พบว่ามีทั้งหมด 411

ชื่อ คือ

กก	(ทุตตะ)	ต้นกก
กตฤท	(ทุติ)	ผักตบ Monochoria hastata
กเคาะ	(ทุติ)	ต้นมะค่าแต้ > ทุตตะ กอกก่อ ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง Sindora siamensis (Leguminosae) ³ (2)
กเกา	(ทุตตะ)	ต้นกัญชง Cannabis sativa subsp. indica
กเกลา	(ทุติ)	ต้นกระโดน
กเกลา	(ทุติ)	ต้นกระโดน
กเกลา	(ทุตตะ)	ต้นกระโดน
กเกตุ	(ทุติ)	มะยม
กเกตุ	(ทุติ)	มะยม
กเกตุ	(ทุตตะ)	มะยม
กเกตุ	(ทุติ)	ต้นไม้ชนิดหนึ่งใช้ทำไม้กวาด
กเกตุ	(ทุติ)	ต้นไม้ชนิดหนึ่งใช้ทำไม้กวาด
กเกตุ	(ทุติ)	หัวกลอย

³ อุไรศรี วรสารสิน, ร่องรอยภาษาเขมรในภาษาไทย, แปลโดย อรพรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ (กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี, 2553), 287.

កន្សែង	(ត្រពាំង)	ដំបូងស្រោច
កន្សែង	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច
កន្សែង	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រោច
កន្សែងលើ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច បណ្ត
កន្សែងក្រោម	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច តាំង
កំបោរ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច ដំបូងស្រោច Tinospora sinensis(3)
កំបោរអរ	(អូរ)	ដំបូងស្រោច ដំបូងស្រោច
ក្តិន	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច
ក្តិន	(ឃុំ)	ដំបូងស្រោច
ក្រចាប់	(ត្រពាំង)	ដំបូងស្រោច
ក្រចៅ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច
ក្រពូង	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រោច Dalbergia cochinchinensis
ក្រឡាញ់	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រោច ដំបូងស្រោច Dialium cochinchinense
ក្រឡាញ់	(ស្រុក)	ដំបូងស្រោច ដំបូងស្រោច Dialium cochinchinense
ក្រឡាញ់	(ឃុំ)	ដំបូងស្រោច ដំបូងស្រោច Dialium cochinchinense
ក្រណាញ់	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច ដំបូងស្រោច
ក្រសាំង	(ស្ទឹង)	ដំបូងស្រោច
ក្រសាំង	(បឹង)	ដំបូងស្រោច
ក្រសាំង	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច(2)
ក្រសាំងរលើង	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច
ក្រូច	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច
ក្រូចចារ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច
ក្រូចគរ	(ឃុំ)	ដំបូងស្រោច
ក្រវ៉ាន់	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រោច Amomum krervanh
ក្រវ៉ាន់	(ភូមិ)	ដំបូងស្រោច Amomum krervanh

ខ្លាប	(ភូមិ)	กระชาย
ខ្លាស់	(ភូមិ)	ต้นไม้ชนิดหนึ่งลูกคล้าย มะเกลือ ลูกเล็กเป็นกินได้มีรสฝาดใช้ กินแทนหมากได้
ខ្លាស់	(ឃុំ)	ต้นไม้ชนิดหนึ่งลูกคล้าย มะเกลือ ลูกเล็กเป็นกินได้มีรสฝาดใช้ กินแทนหมากได้
ខ្នុរ	(ភ្នំ)	ขนุน
ខ្នុរ	(ភូមិ)	ต้นคลุ้ม น้ำมันยางของพืชชนิดนี้นำมาผสมกับมหาหิงค์ และ น้ำมันมะพร้าวใช้รักษาแผลเปื่อยDipterocarpus Roxb. (Dipterocarpaceae) ⁴
ខ្នង	(ភ្នំ)	ต้นกระพิง
ខ្វាវ	(ត្រពាំង)	ต้นขี้วาว
ខ្វាវ	(ឃុំ)	ต้นขี้วาว
ខ្វាវ	(ភូមិ)	ต้นขี้วาว(3)
គរ	(ភូមិ)	ต้นนุ่น
គរ	(ត្រពាំង)	ต้นนุ่น
គូលេន	(ភ្នំ)	ลิ้นจี่
គូលេនថ្មី	(ភូមិ)	ลิ้นจี่ใหม่
គោល	(ភូមិ)	ต้นก้างหลวง Albizia chinensis(2)
គោល	(ឃុំ)	ต้นก้างหลวง
គោលថ្មី	(ភូមិ)	ต้นก้างหลวง ใหม่
ចក	(ភូមិ)	จอก(แห่น)
ចាន់ស	(ឃុំ)	ต้นจันทขาว
ចាន់សជើង	(ភូមិ)	ต้นจันทขาวเหนือ

⁴ อุไรศรี วรสระริน, ร่องรอยภาษาเขมรในภาษาไทย, แปลโดย อรวรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ (กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี, 2553), 288.

ចាន់សត្វដូង	(ភូមិ)	ដំណាំខ្នងដៃ
ចាន់តាសាយ	(ភូមិ)	ដំណាំតាសាយ
ចារ	(ភូមិ)	ត្រពាំង(2)
ចារ	(អូរ)	ដំណាំត្រពាំង
ចារ	(ប្រាសាទ)	ដំណាំត្រពាំងButea monosperma
ចារឈូក	(ឃុំ)	ដំណាំត្រពាំងមួយ
ចារកា	(ភូមិ)	ដំណាំត្រពាំង ដំណាំ
ចែង	(អូរ)	ដំណាំ
ចេក	(ភូមិ)	ក្រូច
ចេកកូរ	(ភូមិ)	ក្រូចមួយ
ចេកកូន	(អូរ)	ក្រូចប្រភេទមួយ
ចំបក់	(ភូមិ)	ដំណាំក្របក
ចំបក់	(ត្រពាំង)	ដំណាំក្របក
ចំបក់ហែរ	(ភូមិ)	ដំណាំក្របកមួយ(2)
ចំបក់ធំ	(ភូមិ)	ដំណាំក្របកធំ
ចំបក់ស	(ភូមិ)	ដំណាំក្របកស
ចំបក់ខ្ពស់	(ភូមិ)	ដំណាំក្របកខ្ពស់
ចំប៉ិ	(ភូមិ)	ដំណាំត្រពាំង
ច្រាបទា	(អូរ)	ដំណាំមួយ
ច្រឡើង	(ភូមិ)	ដំណាំមួយ(3)
ច្រឡើង	(ប្រាសាទ)	ដំណាំDolichandrone columnaris
ជប់សោម	(ភូមិ)	ដំណាំស្រូវ ដំណាំមួយ ដំណាំស្រូវធំ ដំណាំស្រូវតាមដំណាំ ដំណាំស្រូវតាមដំណាំ ដំណាំស្រូវតាមដំណាំ
ជន្លង់	(ភូមិ)	ដំណាំមួយ ដំណាំមួយ ដំណាំមួយ ដំណាំមួយ
ជ្រៃ	(ភូមិ)	ដំណាំ(4)

ជ្រៃ	(ប្រាសាទ)	ជ្រៃត្រៃ <i>Ficus rumphii</i>
ជ្រៃខ្មៅ	(ប្រាសាទ)	ជ្រៃត្រៃត្រៃ
ជ្រៃស	(ភូមិ)	ជ្រៃត្រៃត្រៃ ប្រើប្រាស់បាន <i>Albizia lebbeck</i> (2)
ជ្រៃខាងជើង	(ភូមិ)	ជ្រៃត្រៃត្រៃ
ជ្រៃខាងត្បូង	(ភូមិ)	ជ្រៃត្រៃត្រៃ
ឈូក	(ត្រពាំង)	ឈូក(5)
ឈូក	(ភូមិ)	ឈូក(3)
ឈូក	(ប្រាសាទ)	ឈូក ឈូក <i>Nelumbo nucifera</i>
ឈូកធំ	(ត្រពាំង)	ឈូក
ឈូកវត្ត	(ភូមិ)	ឈូកត្រៃ
ឈូកត្រៃ	(អូរ)	ឈូកត្រៃ
ឈូកត្រៃ	(ប្រាសាទ)	ឈូកត្រៃ
ឈូកស	(ត្រពាំង)	ឈូក
ឈូកតូច	(ត្រពាំង)	ឈូក
ដកពោធិ៍	(ភូមិ)	ដកពោធិ៍
ដងផ្កា	(ភូមិ)	ដងផ្កា
ដង្កោ	(ភូមិ)	ដង្កោ
ដង្កោ	(ប្រាសាទ)	ដង្កោ <i>Diospyros malabarica</i>
ដុបត្នោត	(ភូមិ)	ដុបត្នោត
ដូងខ្មៅ	(ត្រពាំង)	ដូងខ្មៅត្រៃ
ត្នោត	(អូរ)	ត្នោត
ត្នោត	(ភូមិ)	ត្នោត
ត្នោតកំបុត	(ភូមិ)	ត្នោត
ត្នោតជ្រៃ	(ភូមិ)	ត្នោតត្រៃ
ត្នោត	(ឃុំ)	ត្នោត

ត្បែងកើត	(ភូមិ)	ត្នំតះបេងតះវ៉ាន់អ៊ុក
ត្បែងលិច	(ភូមិ)	ត្នំតះបេងតះវ៉ាន់ក
ត្រាច	(ភូមិ)	ត្នំក្រាត
ត្រាចពក	(ភូមិ)	ត្នំក្រាតប៉ុប្រម
ត្រាចថ្មី	(ភូមិ)	ត្នំក្រាតឆៃអ៊ុំ
ត្រាចជ្រៃ	(ភូមិ)	ត្នំក្រាតឆនិកអ៊ុំ
ត្រាង	(ភូមិ)	ត្នំក្រាង បើងត្នំក្រាតឆនិកអ៊ុំ
ត្រាំកង់	(ភូមិ)	ត្នំត្រៃន Albizia procera / Frythrophleum fordii (2)
ត្រាវ	(ប្រាសាទ)	ផ្លែក Colocasia esculenta var. esculenta
ត្រាវបាក់	(ភូមិ)	ផ្លែកឆនិកអ៊ុំ
ត្រាវក្បែត	(ភូមិ)	ផ្លែកឆនិកអ៊ុំ
ត្រាវផ្អែម	(ប្រាសាទ)	ផ្លែកអ៊ុំ
ត្របែក	(ភូមិ)	ត្នំតះបេក
ត្រក្បែត	(ភូមិ)	ផ្កាតប
ត្រៀក	(ភូមិ)	ត្នំឆៃឆនិកអ៊ុំអ៊ុំតាមបាកាវ ឬបាកា
ត្រៀ	(ប្រាសាទ)	ត្នំក្រាត Indigofera tinctoria
ត្រៀងជើង	(ភូមិ)	ត្នំក្រាតអ៊ុំ
ត្រៀងត្បូង	(ភូមិ)	ត្នំក្រាតត្នំ
ត្រួស	(ភូមិ)	ត្នំត្រាង
ត្រុង	(ប្រាសាទ)	មាតា ត្រុង ត្នំត្នំឆៃឆនិកអ៊ុំ Tetrameles nudiflora
ត្រុកស្នាច់	(ភូមិ)	ប្លាត់ស៊ីត
ទន្លាប់	(ភូមិ)	ត្នំត្រាង (Ficus indica)
ទំពូង	(ភូមិ)	ត្នំត្រាងត្នំ(2)
ទំលាប់	(ភូមិ)	ត្នំត្រាង
ទ្រាស	(ភូមិ)	ត្នំត្រាង

ទ្រាំង	(ភូមិ)	ត្រីណា
ឆ្នង់	(ភូមិ)	ត្រីប្រគុំ
ឆ្នក	(ភូមិ)	ត្រីអង្គ(2)
ឆ្នកកំបុត	(ភូមិ)	ត្រីអង្គត្នោត
បត់ដង្កោ	(ភូមិ)	ប្រគុំត្រី
បុទុម	(ប្រាសាទ)	ចក្ខុវិស័យ
បេង	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡា(5)
ប្លែក	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡាត្រីមេកាឡា
បាតង	(ប្រាសាទ)	ត្រីមេកាឡា <i>Crinum asiaticum</i>
បាតង	(ឃុំ)	ត្រីមេកាឡា <i>Crinum asiaticum</i> ⁵
បាយដូស	(ភ្នំ)	ត្រីមេកាឡា
បាយពុទ្ធ	(ភ្នំ)	ត្រីមេកាឡា
ប្រដាក់	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡាត្រីមេកាឡា
ប្រើថ្មី	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡា
ប្រើ	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡា(3)
ប្រើ	(ឃុំ)	ត្រីមេកាឡា
ប្រើចាស់	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡា
ប្រាំដំឡើង	(ភូមិ)	ត្រីមេកាឡា <i>Terminalia corticosa</i>
ផ្កាវ	(ប្រាសាទ)	ត្រីមេកាឡា ត្រីមេកាឡាត្រីមេកាឡាត្រីមេកាឡា <i>Licuala spinosa</i>
ផ្កាវចេក	(ភូមិ)	ចក្ខុវិស័យ
ផ្កាង	(ប្រាសាទ)	ត្រីមេកាឡា <i>Mallotus paniculatus</i>
ផ្កាង	(ត្រពាំង)	ត្រីមេកាឡា
ផ្កាង	(ស្ទឹង)	ត្រីមេកាឡា(3)

⁵ Saveros Pou, *Dictionnaire vieux Khmer – Français – Anglais*, (Cedoreck : Paris, 1992), 427.

ផុង	(ភូមិ)	ແຫ້
ផុងស្រី	(ត្រពាំង)	ແຫ້ឆណ្ឌា
ផុង	(ប្រាសាទ)	ផ្កាឈូក Amaranthus
ពង្រ	(ភូមិ)	ដំណាក់(6)
ពង្រ	(អូរ)	ដំណាក់
ពង្រ	(ប្រាសាទ)	ដំណាក់ Schleicheria oleosa
ពង្របត់ចាន់	(ភូមិ)	ដំណាក់ឆណ្ឌា
ពង្រចាស់	(ភូមិ)	ដំណាក់កៅ
ពង្រលើ	(ឃុំ)	ដំណាក់បណ្ណ
ពង្រក្រោម	(ឃុំ)	ដំណាក់ក្រោម
ពង្រថ្មី	(ភូមិ)	ដំណាក់ថ្មី
ពពេលខែ	(ត្រពាំង)	ដំណាក់ឆណ្ឌា ដំណាក់ឆណ្ឌា
ពពេល	(ភូមិ)	ដំណាក់ (3)
ពពេល	(ប្រាសាទ)	ដំណាក់ Hopea recopei
ពពេល	(ឃុំ)	ដំណាក់ Hopea recopei
ពពេលកណ្តាល	(ភូមិ)	ដំណាក់កណ្តាល
ពពេលលិច	(ភូមិ)	ដំណាក់លិច
ពឹងពុង	(ប្រាសាទ)	ដំណាក់ Arundinaria pusilla
ពោធិ៍	(ភូមិ)	ដំណាក់
ពោធិ៍បន្ទាយដង	(ភូមិ)	ដំណាក់បន្ទាយដង
ពោធិ៍បុស្ស	(ភូមិ)	ដំណាក់ ដំណាក់បុស្ស
ពោធិ៍សេរី	(ភូមិ)	ដំណាក់សេរី
ពោធិ៍ទ្រាយ	(ភូមិ)	ដំណាក់ឆណ្ឌា
ពោធិ៍ទ្រាយ	(ឃុំ)	ដំណាក់ឆណ្ឌា
ពោធិ៍រឹង	(ភូមិ)	ដំណាក់រឹង(2)

ពោតតាបុត	(ត្រពាំង)	ខ្នាតបោតតាបុត
ព្នៅ	(ភូមិ)	ដំណាំម្នាត(2)
ត្រឹង	(ត្រពាំង)	ដំណាំ
ត្រឹង	(ភូមិ)	ដំណាំ
ព្រលិត	(ភូមិ)	ប្រសា, សាប្រ
ព្រហូត	(ភូមិ)	ដំណាំម្នាត ក៏ដូចជាដំណាំដទៃទៀតដែលដាំដុះ
ព្រេច	(ភ្នំ)	ដំណាំ
ព្រេច	(ភូមិ)	ដំណាំ
ភ្នៅ	(ភូមិ)	ម្នាត
ភ្នង	(ភូមិ)	ដំណាំ
មមាញ	(ភូមិ)	ដំណាំ
ម្នាក់	(ភូមិ)	ម្នាត(2)
ម្រេច	(ភ្នំ)	ម្រិត(2)
យាង	(ភូមិ)	ដំណាំ(3)
យាង	(ឃុំ)	ដំណាំ
យាងទេស	(ភូមិ)	ដំណាំ
រម្បិត	(ភូមិ)	ដំណាំ
រឿង	(ភូមិ)	ដំណាំដើម <i>Randia tomentosa</i> (2)
រឿងថ្មី	(ភូមិ)	ដំណាំដើម ម្នាត
រឿងតាទុំ	(ភូមិ)	ដំណាំដើម ម្នាត
រកា	(ភូមិ)	ដំណាំ
រកា	(ភូមិ)	ដំណាំ(4)
រកាធំ	(ភូមិ)	ដំណាំដើម
រកាកំបុត	(ភូមិ)	ដំណាំដើម
រកាយា	(ភូមិ)	ដំណាំដើម

រកាយា	(ប្រឡាយ)	ត្រីវិជ្ជា
រោង	(ភូមិ)	ឃុំរោង
រលំស្វាយ	(ភូមិ)	គោនមេរៀង
រលួស	(ព្រៃក)	ត្រីវិជ្ជា
រលួស	(អូរ)	ត្រីវិជ្ជា
រលួស	(អូរ)	ត្រីវិជ្ជា
រលួស	(ស្ទឹង)	ត្រីវិជ្ជា
រលួស	(ឃុំ)	ត្រីវិជ្ជា
រលួសខាងកើត	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា
រលួសខាងលិច	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា
រាងស្នូរ	(ត្រពាំង)	រាងស្នូរ
រុន	(ត្រពាំង)	ត្រីវិជ្ជា
រុន	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា(2)
រុន	(ប្រាសាទ)	ត្រីវិជ្ជា Schumannianthus dichotomus
រុនដាស	(ត្រពាំង)	ត្រីវិជ្ជា(2)
រុនទា	(ត្រពាំង)	ត្រីវិជ្ជា
រុនតាងក	(ឃុំ)	ត្រីវិជ្ជា
រុនខាងជើង	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា
រុនខាងត្បូង	(ត្រពាំង)	ត្រីវិជ្ជា
រុនខាងត្បូង	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា
រំដួល	(អូរ)	ត្រីវិជ្ជា
រំដួល	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា(2)
រំដួលថ្មី	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា
រំចេក	(ភូមិ)	ត្រីវិជ្ជា (2)
រំចេក	(ឃុំ)	ត្រីវិជ្ជា

[illegible]

សង្កែក្បាលក្របី	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រូវ
សង្កែឡាក់	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សង្កែមានជ័យ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សង្កែសិង	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រូវ
សន្ទៃ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ
សណ្តាន់	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ(3)
សណ្តាន់	(ត្រពាំង)	ដំបូងស្រូវ
សូភី	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ Ochrocarpus siamensis
សំរោង	(អូរ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោង	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ(6)
សំរោង	(ឃុំ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោងជើង	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោងកោង	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រូវ កោង
សំរោងធំ	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោងកញ្ចោច	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោងត្បូង	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោងយា	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ
សំរោងយា	(ឃុំ)	ដំបូងស្រូវ
ស្ពាន់	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ
ស្នាយល្អ	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រូវ Streblus asper
ស្នួល	(ភូមិ)	ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ
ស្នួល	(ប្រាសាទ)	ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ ដំបូងស្រូវ

ស្លែង	(ឃុំ)	ដំណេង ដំណើរណ៍មួយប្រភេទ ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងការកែច្នៃ
		<i>Dalbergia nigrescens</i>
ស្លែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្លែង	(អូរ)	អូរ
ស្លែងតាវេត	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍ តាវេត
ស្លែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្លែងពក	(ភូមិ)	ស្លែងពក
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍ <i>Oryza rufipogon</i>
ស្រែង	(សង្កាត់)	ដំណើរណ៍ <i>Oryza rufipogon</i>
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(ប្រាសាទ)	ដំណើរណ៍ <i>Lagerstroemia calyculata</i>
ស្រែងស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែងស្រែង	(ប្រាសាទ)	ដំណើរណ៍
ស្រិត	(ស្ទឹង)	ស្ទឹង
ស្រែង	(ភូមិ)	ស្រែង
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(ភូមិ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(ឃុំ)	ដំណើរណ៍
ស្រែង	(អូរ)	អូរ
ស្រែង	(អូរ)	អូរ
ស្រែង	(ភូមិ)	អូរ

[illegible]

អង្កោល	(ភូមិ)	ต้นไม่มีแก่นชนิดหนึ่งเนื้ออ่อนมีสีเหลือง แก่นสีแดงเข้ม มีรสขม ลูกสุกสีแดงเข้ม มีกลิ่นฉุน แต่ถ้าบีบเอาเปลือกออกผสมกับเครื่องแกงมีกลิ่นหอมอย่างตะไคร้ กินได้
អង្កាញ់	(ភូមិ)	ต้นขี้เหล็ก
អង្កុញ	(ភូមិ)	ต้นสะบ้า Entada phaseoloides
អង្កាញ់	(ត្រពាំង)	ต้นขี้เหล็ก
អំពិល	(ភូមិ)	ต้นมะขาม(2)
អំពិល	(ប្រាសាទ)	ต้นมะขาม Tamarindus Indica
អំពិល	(សង្កាត់)	ต้นมะขาม
អំពិលពាម	(ភូមិ)	มะขามชนิดหนึ่ง
អំពិលធ្មង់	(ភូមិ)	มะขามประคู้
អំពិលទ្វារព្រៃ	(ប្រាសាទ)	ต้นมะขามประคูป่า
អំពៅដ្បែប	(ភូមិ)	อ้อยชนิดหนึ่ง

จะเห็นว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณในจังหวัดเสียมเรียบจะเป็นชื่อของพืชพรรณที่ค่อนข้างหลากหลาย พบทั้งที่เป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก และปาล์ม

ประเภทไม้ยืนต้น เช่น ต้นมะค่าแต่ ต้นกระโดน ต้นมะยม ต้นมะสัง ต้นขนุน ต้นกล้วย ต้นพุง ต้นนุ่น ต้นกระบก ต้นทองกวาว ต้นจัน ต้นไทร ต้นตะโก ต้นตะแบง ต้นกราด ต้นกร่าง ต้นตะแบก ต้นคราม ต้นประคู้ ต้นหมัน ต้นมะค่าโมง ต้นจั่ว ต้นปรีอ ต้นตะคร้อ ต้นชันภู ต้นโพธิ์ ต้นหว้า ไม้เพ็ก ต้นมะพูด ต้นพลวง ต้นมะกอก ต้นยาง ต้นทองหลาง ต้นคล้า ต้นข่อย ต้นลำดวน ต้นลำเจียก ต้นเลียบ ต้นสะแก ต้นสำโรง ต้นจนวน ต้นสารภี ต้นเสลา ต้นสมอ ต้นแสลง ต้นมะม่วง ต้นตระครอง ต้นมะขาม เป็นต้น

ประเภทไม้พุ่ม เช่น ต้นไผ่ ต้นส้ม ต้นโสน ถิ่นจี่ ต้นแสม ต้นกะพ้อ มะตูม ต้นหนามเก็ด ไม้โกกงาง ต้นมะเดื่อ ต้นสะเดา ต้นเสม็ด ต้นขี้เหล็ก เป็นต้น

ประเภทไม้ล้มลุก เช่น ต้นกก จอก กระจाय บัว ฝือก ผักตบ ต้นพลับพลึง ต้นขมิ้น ต้นแห้ว ต้นกล้วย ผักขม ข้าวโพด ผักเสี้ยน พริกไทย ต้นข่า มะละกอ อ้อย เป็นต้น

ประเภทหญ้า ได้แก่ ต้นหญ้าเพ็ก หญ้าคา ต้นหญ้าข้าวผี

ประเภทปาล์ม ได้แก่ ชับ โสม ต้นตาล

จะเห็นได้ว่าพืชพรรณประเภทไม้ยืนต้นมีเป็นจำนวนมากที่สุด และไม้ยืนต้นเหล่านี้เป็นไม้ยืนต้นที่ขึ้นในป่าเต็งรัง ซึ่งเป็นลักษณะของป่าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นการนำชื่อของพืชพรรณเหล่านี้มาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ ก็นำมาจากพืชพรรณในสภาพแวดล้อมที่พบเห็นของท้องถิ่นนั้นๆ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ พบว่ามีทั้งหมด 267 ชื่อ คือ

เกาะเตา	(ប្រាសាទ)	เกาะโค
เกาะกุฎี	(ភូមិ)	เกาะต้นกระเบา
ក្រាំង	(ភូមិ)	เนินดินโล่ง
ក្រាំងខ្នាយ	(ភូមិ)	เนินดินโล่งกระชาย
ខ្នងភ្នំ	(ឃុំ)	เทือกเขา
ខ្នារ	(ភូមិ)	คันดิน(3)
ខ្នារ	(ប្រាសាទ)	คันดิน
ខ្នារ	(ឋាន)	คันดิน
ខ្នារ	(អូរ)	คันดิน
ខ្នារ	(ត្រពាំង)	คันดิน(5)
ខ្នារត្បូង	(ភូមិ)	คันดิน ใต้
ខ្នារជើង	(ភូមិ)	คันดิน เหนือ
ខ្នារផ្ទាល	(ប្រាសាទ)	คันดิน(ซึ่งมี) ต้นไม้ชนิดหนึ่งใช้ทำฟัน
ខ្នារខ្ញុំ	(ត្រពាំង)	คันดิน ไร่รับใช้
ខ្នារពោធិ์	(ឃុំ)	คันดินต้นโพธิ์
ខ្នារសណ្តាយ	(ឃុំ)	คันดินต้นไม้ชนิดหนึ่ง
ខ្នារត្បូង	(ប្រាសាទ)	คันดินใต้

ខ្នារក្រៅ	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
ខ្នារធំ	(ត្រពាំង)	កំណើនក្រៅ(2)
ខ្នារអុក	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅ (អើយវង្សអង្គរ)
ខ្នារជ័រ	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
ខ្នារ	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅ
គោកកក់	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកកណ្តាល	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ(2)
គោកក្រី	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកក្រី	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅ
គោកកូនសត្វ	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅ
គោកកំណប់	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅសំបុត្រដែលបាន
គោកក្នុង	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកក្នុង	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ..... (2)
គោកក្នុង	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ.....
គោកក្រាំង	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកក្រុង	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកក្រោល	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកខ្នារ	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅ Boesenbergia rotunda
គោកគក់	(ត្រពាំង)	កំណើនក្រៅ
គោកគ្រឹះ	(ប្រាសាទ)	កំណើនក្រៅ/ គោក
គោកចក	(សង្កាត់)	កំណើនក្រៅ(អង្គរ)
គោកចាន់	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ(4)
គោកចាស់	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ(4)
គោកចិន	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ
គោកចំបក់	(ភូមិ)	កំណើនក្រៅ

គោកជូន	(ភូមិ)	គោកអែ
គោកជ្រៃ	(ភូមិ)	គោកព្រៃ
គោកដង្ហិត	(ប្រាសាទ)	គោក(ដំណាំ)ម្លូមើតេស Cassia alata
គោកដី	(ភូមិ)	គោកដីជ័ត
គោកដូង	(ភូមិ)	គោកដូងរ្វ៉ាវ(5)
គោកដូង	(ឃុំ)	គោកដូងរ្វ៉ាវ
គោកដូងចាស់	(ភូមិ)	គោកដូងរ្វ៉ាវក្រៅ
គោកដូងថ្មី	(ភូមិ)	គោកដូងរ្វ៉ាវថ្មី
គោកតាចាន់	(ភូមិ)	គោកតាចាន់
គោកតឹង	(ភូមិ)	គោកកើតវត្ត
គោកត្នោត	(ភូមិ)	គោកដំណាច់(5)
គោកត្របែក	(ភូមិ)	គោកដំណាក់ក្របែកឬក្របែក
គោកត្រពាំងខ្ញុំ	(ប្រាសាទ)	គោកត្រពាំងខ្ញុំ
គោកត្រពាំងខ្នារ	(ប្រាសាទ)	គោកត្រពាំងកំណា
គោកត្រាច	(ភូមិ)	គោកដំណាក់ (3)
គោកត្រាំ	(អូរ)	គោកដំណាក់
គោកត្រាំ	(ភូមិ)	គោកដំណាក់
គោកថ្នល់	(ភូមិ)	គោកដំណាក់
គោកថ្នល់	(ភូមិ)	គោកដំណាក់
គោកថ្មី	(ភូមិ)	គោកថ្មី(6)
គោកថ្នង់	(ភូមិ)	គោកប្រជុំ
គោកធ្លក	(ភូមិ)	គោកដំណាក់(2)
គោកធ្លក	(ប្រាសាទ)	គោកដំណាក់
គោកធ្លកលើ	(ឃុំ)	គោកដំណាក់បណ្តា
គោកធ្លកក្រោម	(ឃុំ)	គោកដំណាក់ក្រោម

គោកបេង	(ភូមិ)	គោកមេតាវ៉ា
គោកប្រាសាទ	(ប្រាសាទ)	គោកប្រាសាទ
គោកពន្លឺ	(ប្រាសាទ)	គោក(ពន្លឺ)ស្រែ
គោកពង្រ	(ប្រាសាទ)	គោកពង្រ(2)
គោកពោធិ	(ភូមិ)	គោកពោធិ(3)
គោកពោធិ៍	(ប្រាសាទ)	គោកពង្រពោធិ៍ Ficus religiosa
គោកព្រៃគូ	(ប្រាសាទ)	សំណើមនេះនឹងមកពី គោកព្រៃគូ គោកប៉ាគី
គោកព្នៅ	(ភូមិ)	គោកពង្រ(2)
គោកភ្នាស	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកភ្នំ	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកមន	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកមន	(ប្រាសាទ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកយាង	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោករកា	(ប្រាសាទ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោករមាស	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោករលួស	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោករឿង	(អូរ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោករុន	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោករាំង	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកបូស្សី	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកបូស្សីជើង	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកបូស្សីត្បូង	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកលោង	(ត្រពាំង)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកល្វា	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)
គោកវត្ត	(ភូមិ)	គោកពង្រពង្រ(2)

គោកវត្ត	(ប្រាសាទ)	គោកវត្ត
គោកវាល	(ភូមិ)	គោកព្រៃ
គោកសង្កែ	(ភូមិ)	គោកសង្កែ
គោកសឹង	(ប្រាសាទ)	គោកសឹង
គោកសំរោង	(ប្រាសាទ)	គោកសំរោង Sterculia parviflora
គោកស្នួល	(ភូមិ)	គោកស្នួល(2)
គោកស្រុក	(ភូមិ)	គោកស្រុក(3)
គោកស្រម៉	(ភូមិ)	គោកស្រម៉
គោកអំពិល	(ភូមិ)	គោកអំពិល
គោកអូរជ្រុង	(ប្រាសាទ)	គោកអូរជ្រុង
គោកឯត្បូង	(ប្រាសាទ)	គោកឯត្បូង/ ភាគត្បូង
ចំការ	(ភ្នំ)	ចំការ
ចំការចេក	(ភូមិ)	ចំការចេក
ចំការយួន	(ភូមិ)	ចំការយួន
ច្បារលើ	(ភូមិ)	ច្បារលើ
ជ្រោយ	(ភូមិ)	ជ្រោយ
ជ្រោយនាងងួន	(ឃុំ)	ជ្រោយនាងងួន
ដានរុន	(ឃុំ)	ដានរុន
ទួលកំបុត	(ស្ទឹង)	ទួលកំបុត
ទួលត្រើក	(ត្រពាំង)	ទួលត្រើក Merremia hederacea
ទួលរវៀង	(ភូមិ)	ទួលរវៀង Randia tomentosa
ទំនាបស្វាយ	(ភូមិ)	ទំនាបស្វាយ
បាក់រូង	(ប្រាសាទ)	បាក់រូង

ព្រៃច្បារ	(ភ្នំ)	ប៉ាវៃ
ព្រៃឆ្មារ	(ភូមិ)	ប៉ាឆាង
ព្រៃឆ្មក	(ភូមិ)	ប៉ាច័រ
ព្រៃជ្រូក	(ភូមិ)	ប៉ាអូ
ព្រៃជ្រូក	(ឃុំ)	ប៉ាអូ
ព្រៃដង្ហើម	(ភូមិ)	ប៉ាឈាយ
ព្រៃដង្ហើម	(ប្រាសាទ)	ប៉ា(ពីរ)ឈាយ
ព្រៃតាទាន់	(ប្រាសាទ)	ប៉ាតាទាន់
ព្រៃតូច	(អូរ)	ប៉ាតូច
ព្រៃតូច	(ប្រាសាទ)	ប៉ាតូច/តូច
ព្រៃថ្ម	(ភូមិ)	ប៉ាថ្ម
ព្រៃទីង	(ភូមិ)	ប៉ាខាង(2)
ព្រៃធំ	(ភូមិ)	ប៉ាខាង(2)
ព្រៃផ្កា	(ប្រាសាទ)	ប៉ាខាង
ព្រៃប្រស់	(ភូមិ)	ប៉ាសងគ្រាង
ព្រៃប្រាសាទ	(ប្រាសាទ)	ប៉ាប្រាសាទ
ព្រៃពោធិ៍	(ភូមិ)	ប៉ាពោធិ៍
ព្រៃភ្នំ	(ប្រាសាទ)	ប៉ាភូមា
ព្រៃមន្ទីរ	(ប្រាសាទ)	ប៉ា មន្ទីរ
ព្រៃយាង	(ភូមិ)	ប៉ាយាង
ព្រៃលត់	(ត្រពាំង)	ប៉ាឈា
ព្រៃលាន	(ភូមិ)	ប៉ាលាន(លាន)
ព្រៃល្បែង	(ភូមិ)	ប៉ាល្បែង
ព្រៃល្វែ	(ភូមិ)	ប៉ាល្វែ
ព្រៃវិហារ	(ប្រាសាទ)	ប៉ាវិហារ

ត្រៃវែង	(ភូមិ)	ប៉ាមាវ
ត្រៃអារ	(ភូមិ)	ប៉ាស្តើយ
ត្រៃឯត្បូង	(ប្រាសាទ)	ប៉ាឆាំងតៃ បាងពីឆើយប្រើប្រាស់ ប្រើឯត្បូង
ភ្នំកំបុត	(ប្រាសាទ)	ភូមាជ័យ
ភ្នំក្រោម	(ភូមិ)	ភូមាជ័យ
ភ្នំក្រោម	(ប្រាសាទ)	ភូមាជ័យ
ភ្នំហប់	(ប្រាសាទ)	ភូមាជ័យ
ភ្នំជី	(ភូមិ)	ភូមាជី
ភ្នំជី	(ភូមិ)	ភូមាជី
ភ្នំតូច	(ភូមិ)	ភូមាជី
ភ្នំទំពូង	(ប្រាសាទ)	ភូមាជី(ឆ្នាំជំនឿនៃប្រាសាទនេះ) Croton joufra
ភ្នំទ្រង់បាត	(ភូមិ)	ភូមាជី
ភ្នំបាខែង	(ប្រាសាទ)	ភូមាជី
ភ្នំបូក	(ប្រាសាទ)	ភូមាជី
ភ្នំផ្សិត	(ប្រាសាទ)	ភូមាជី
ភ្នំវ៉ាក	(ប្រាសាទ)	ភូមាជី
ភ្នំស្រួច	(ប្រាសាទ)	ភូមាជី
រូងថ្មី	(ភូមិ)	តាំងអែ
រំលោង	(ភូមិ)	តាំងអែ
លើក	(ភូមិ)	តាំងអែ
លើក	(ប្រាសាទ)	តាំងអែ
លើក	(ត្រពាំង)	តាំងអែ
លើករុន	(ប្រាសាទ)	តាំងអែ
លើកប្រើ	(ភូមិ)	តាំងអែ
លើកសង្កែ	(ត្រពាំង)	តាំងអែ

ลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปของชื่อเฉพาะว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เช่น ถ้าชื่อสถานที่ที่มีชื่อทั่วไปเป็นชื่อหมู่บ้าน (ភូមិ) เมื่อชื่อเฉพาะที่ปรากฏเป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์เช่นภูเขา อาจแสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านนั้นจะอยู่ใกล้ๆ กับภูเขา เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์นั้นยังมีลักษณะที่มีคำอื่นมาประกอบอีก คือ

1. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยชื่อพรรณพืช เช่น

ខ្នារពោធិ៍	(ឃុំ)	คันดินต้นโพธิ์
ប៉ោយស្មាច់	(ភូមិ)	ชะงอนต้นเสม็ด
គោកដូង	(ភូមិ)	โคกมะพร้าว
គោកកក់	(ភូមិ)	โคกคั่นกก
គោករកា	(ប្រាសាទ)	โคกคั่นจั่ว Bombax ceiba
គោកខ្លាយ	(ប្រាសាទ)	โคกกระชาย Boesenbergia rotunda
ត្រែផ្តៅ	(ប្រាសាទ)	ป่าหวาย
ត្រែយាង	(ភូមិ)	ป่าต้นยาง
ស្រែរលួស	(អូរ)	นาต้นทองหลาง
ភ្នំជ្រិត	(ប្រាសាទ)	ภูเขาเห็ด
ទួលរវៀង	(ភូមិ)	เนินต้นหนามเค็ด Randia tomentosa

2. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยชื่อสัตว์ เช่น

ត្រែជ្រូក	(ឃុំ)	ป่าหมู
គោកសិង្ហ	(ប្រាសាទ)	โคกสิงห์
គោករមាស	(ភូមិ)	โคกแรด
ខ្នារអុក	(ប្រាសាទ)	คันดินอุก (เหี่ยวร้างหงอน)

3. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยคำคุณศัพท์ เช่น

ภูมิก	(ปรณณ)	ภูเขาก
ภูมิกบุด	(ปรณณ)	ภูเขาด
ไทรณ	(ภูม)	ป่าใหญ่
ไทรณ	(ภูม)	ป่าเล็ก
ไทรณ	(ภูม)	ป่าขาว
เณกณ	(ภูม)	เณก

4. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยกลุ่มบุคคล ชื่อนบุคคล เช่น

เณณณณ (ภูม)	เณณณณณ
เณณณณณ (ปรณณ)	เณณณณณ
ไทรณณ (ปรณณ)	ป่าเณณ
เณกณณ (ภูม)	เณกณณ

5. ชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ตามด้วยชื่อทั่วไปของสถานที่ เช่น

ไทรณ (ปรณณ)	ป่าภู </td
เณกณณ (ปรณณ)	เณกณณ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อนบุคคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชื่อนบุคคล⁸ พบว่ามีทั้งหมด 195 ชื่อ คือ

ภู	(ภู)	ภู
----	--------	----

⁸ ในกรณีที่เป็นชื่อนบุคคลที่มีคำเรียกเครือญาตินำหน้า ผู้วิจัยจะแปลความหมายเฉพาะคำเรียกเครือญาติ ส่วนชื่อนบุคคลผู้วิจัยจะถอดถอดอักษรเขมรเป็นอักษรไทยตรงตัว เช่น

ณณ	ยย
ณณ	ณณ

ដូនចាន់	(ប្រាសាទ)	មាឃទ័ន
ដូនពេង	(ឃុំ)	មាឃពេង
ដូនពេង	(ភូមិ)	មាឃពេង
ដូនដៀវ	(ភូមិ)	មាឃភ្លើង
ដូនដៀវ	(ប្រាសាទ)	មាឃភ្លើង
ដូនអែម	(ភូមិ)	មាឃអែម
ដូនកែវ	(ឃុំ)	មាឃកែវ
ដូនកែវ	(ភូមិ)	មាឃកែវ
ដូនម៉ែ	(ប្រាសាទ)	មាឃម៉ែ
ដូនមៀវ	(ភូមិ)	មាឃមៀវ
ដូនអុន	(ភូមិ)	មាឃអុន
ដូនហុង	(ភូមិ)	មាឃហុង
ដូនឡាញ់	(ភ្នំ)	មាឃឡាញ់
ដូនឡី	(ភូមិ)	មាឃឡី
ដូនល្វា	(ភូមិ)	មាឃល្វា
ដូនមាស	(ប្រាសាទ)	មាឃមាស
ដូននំ	(ភូមិ)	មាឃនំ
ដូនរាជ	(ប្រាសាទ)	មាឃរាជ
ដូនរាជ្យ	(ភូមិ)	មាឃរាជ្យ
ដូនស្រី	(ត្រពាំង)	មាឃស្រី
ដូនទ្រ	(ភូមិ)	មាឃទ្រ
ដូនសុខ	(ភូមិ)	មាឃសុខ
ដូនស្វា	(ភូមិ)	មាឃស្វា
ដូនទាវ	(ភូមិ)	មាឃទាវ
ដូនតុក	(ភូមិ)	មាឃតុក

ដួនអុក	(ប្រាសាទ)	យាយុក
តាប៉ង	(ភូមិ)	គាបាង
តាប៉ង	(ភូមិ)	គាបាង
តាប៉ង	(ត្រពាំង)	គាបាង
តាបាន	(ត្រពាំង)	គាបាង
តាឥន្ទ	(ប្រាសាទ)	គាឥន
តាឥរ	(ភូមិ)	គាឥរ(2)
តាបូ	(អូរ)	គាបូ
តាប៊ីក	(ត្រពាំង)	គាប៊ីក
តាពូង	(ប្រាសាទ)	គាពូង
តាជ័យ	(ប្រាសាទ)	គាជ័យ
តាជីករ	(ត្រពាំង)	គាជីករ
តាចិត្ត	(ត្រពាំង)	គាចិត្ត
តាចក	(ភូមិ)	គាចក
តាដូល	(ត្រពាំង)	គាដូល
តាពៅ	(បឹង)	គាពៅ
តាពេជ	(ភូមិ)	គាពេជ
តាពេញ	(ភូមិ)	គាពេញ
តាពេញ	(អូរ)	គាពេញ
តាព្រៃម	(ភូមិ)	គាព្រៃម
តាចេក	(ភូមិ)	គាចេក
តាជេត	(ភូមិ)	គាជេត
តាអៀម	(ប្រាសាទ)	គាអៀម
តាអេរ	(អូរ)	គាអេរ
តាឯក	(ភូមិ)	គាឯក

តាឯក	(អូរ)	តាឯក
តាកែវ	(ប្រាសាទ)	តាកែវ(2)
តាឡៃ	(អូរ)	តាឡៃ
តាលៀន	(ភូមិ)	តាលៀន
តាម៉ៅ	(ភ្នំ)	តាម៉ៅ
តាម៉ង	(ប្រាសាទ)	តាម៉ង
តាម៉ៅ	(ប្រាសាទ)	តាម៉ៅ
តាមោក	(ភូមិ)	តាមោក
តាម៉ម	(ស្ទឹង)	តាម៉ម
តាមេត	(ប្រាសាទ)	តាមេត
តានៃ	(ប្រាសាទ)	តានៃ(2)
តាភោគ	(ភូមិ)	តាភោគ
តាច្រែង	(ភូមិ)	តាច្រែង
តារឿម	(ប្រាសាទ)	តារឿម
តារឿន	(ប្រាសាទ)	តារឿន
តាត្រៃ	(ភូមិ)	តាត្រៃ
តាសោម	(ភូមិ)	តាសោម
តាសោម	(ប្រាសាទ)	តាសោម(2)
តាសោម	(ឃុំ)	តាសោម
តាសែង	(ភូមិ)	តាសែង
តាស្មៅ	(ភូមិ)	តាស្មៅ
តាសៀម	(ភូមិ)	តាសៀម
តាសៀម	(ឃុំ)	តាសៀម
តាសៀម	(អូរ)	តាសៀម
តាសៀវ	(អូរ)	តាសៀវ

តាតោកកើត	(ភូមិ)	តាតៃក ចេញវិញ
តាតោកកណ្តាល	(ភូមិ)	តាតៃក កណ្តាល
តាតោកលិច	(ភូមិ)	តាតៃក ចេញវិញ
តាវៀន	(ភូមិ)	តាវៀន
តាខេ	(អូរ)	តាខេ
តាខែង	(អូរ)	តាខេង
តាខ្មែរ	(ភូមិ)	តាខ្មែរ
តាខ្មែរ	(ឃុំ)	តាខ្មែរ
តាឆ្នក	(អូរ)	តាឆ្នក
តាអាន	(ភូមិ)	តាអាន
តាអាន	(ឃុំ)	តាអាន
តាអាន	(ប្រាសាទ)	តាអាន
តាអី	(ភូមិ)	តាអី
តាអី	(អូរ)	តាអី
តាអុង	(ភូមិ)	តាអុង
តាអុង	(ប្រាសាទ)	តាអុង
តាអុង	(ភូមិ)	តាអុង
តាហាស	(ស្ទឹង)	តាហាស
តាហ៊ុត	(ត្រពាំង)	តាអ៊ុត
តាហុក	(ភូមិ)	តាហុក
តាហួត	(ប្រាសាទ)	តាហួត
តាកាំ	(ភូមិ)	តាកាំ
តាគង	(ភ្នំ)	តាគង
តាគង	(ភូមិ)	តាគង
តាកំបុត	(ប្រាសាទ)	តា(មី)គ្នា

តាកុះ	(ភូមិ)	តាកុះ
តាកុត	(អូរ)	តាកុត
តាគឹមលើ	(ភូមិ)	តាគឹម ហើន
តាគឹមក្រោម	(ភូមិ)	តាគឹម តៃ
តាគួយ	(ភូមិ)	តាកួយ
តាឡី	(ប្រាសាទ)	តាបី
តាឡឹង	(ភូមិ)	តាបឹង(2)
តាមា	(ប្រាសាទ)	តាមើម
តាមាត	(អូរ)	តាមាត
តាមាយ	(ភូមិ)	តាមាម
តាមុជ	(ប្រាសាទ)	តាមុខ
តាមុនី	(ប្រាសាទ)	តាមុនី
តាណាត	(ស្ទឹង)	តាណាត
តាណាត	(ស្ទឹង)	តាណាត
តាណាត់	(ស្ទឹង)	តាណាត
តានី	(ភូមិ)	តានី(2)
តានី	(ប្រាសាទ)	តានី
តាភា	(ភូមិ)	តាភាណ
តាផូ	(ប្រាសាទ)	តាផូ
តាភូល	(ភូមិ)	តាភូល
តាប្រាក់	(ភូមិ)	តាប្រាក់
តាភាម	(ភូមិ)	តាភាម
តាព្រហ្ម	(ប្រាសាទ)	តាព្រហ្ម
តាព្រហ្មកិល	(ប្រាសាទ)	តាព្រហ្មកិល
តាព្រំ	(ភូមិ)	តាព្រំ

តាប្រុក	(ភូមិ)	តាប្រុក
តាព្រួច	(ប្រាសាទ)	តាព្រួច
តាច្រនែង	(ភូមិ)	តាច្រនែង
តាស្រំ	(ភូមិ)	តាស្រំ
តាស្រាយ	(អូរ)	តាស្រាយ
តាស្រី	(ប្រាសាទ)	តាស្រី
តាស្រី	(ភូមិ)	តាស្រី
តាត្រាវ	(ភូមិ)	តាត្រាវ(3)
តាតុន	(ប្រាសាទ)	តាតុន
តាស្នំ	(អូរ)	តាស្នំ
តាស្និត	(អូរ)	តាស្និត
តាស្និវ	(អូរ)	តាស្និវ(2)
តាសុខ	(ភូមិ)	តាសុខ
តាទា	(អូរ)	តាទា
តាទា	(ភ្នំ)	តាទា
តាទាត់	(ប្រាសាទ)	តាទាត់
តាទក	(ភូមិ)	តាទក
តាទរ	(ភូមិ)	តាទរ
តាតុត	(ប្រាសាទ)	តាតុត
តាទយ	(ភូមិ)	តាទយ
តាទួត	(ត្រពាំង)	តាទួត
តាវ៉ា	(ភ្នំ)	តាវ៉ា
តាវ៉ា	(ប្រាសាទ)	តាវ៉ា
តាវង់	(ប្រាសាទ)	តាវង់
តាយុត	(ប្រាសាទ)	តាយុត

តាឃិន	(ភូមិ)	តាឃិន
នាងស្រែង	(ភូមិ)	នាងស្រែង
នាងកង្រី	(ប្រាសាទ)	នាង កង្រី
នាងទាវ	(ប្រាសាទ)	នាងទាវ
មេប៉ង	(ព្រែក)	មេប៉ង
មេបុណ្យខាងកើត	(ប្រាសាទ)	មេបុណ្យខាងកើត
រៀមចាន់	(ប្រាសាទ)	រៀមចាន់
អានុក	(ភូមិ)	អានុក
អន្តតសុខ	(ភូមិ)	អន្តតសុខ
រាម	(ភ្នំ)	រាម
ស្រីណា	(ត្រពាំង)	ស្រីណា
ស្រីស្នំ	(ប្រាសាទ)	ស្រីស្នំ គ្រីស្នំ
ស្រីស្នំ	(ស្រុក)	ស្រីស្នំ គ្រីស្នំ
សប្បុរស	(ត្រពាំង)	សប្បុរស
យាយគី	(ប្រាសាទ)	យាយគី
យាយម៉ី	(ភូមិ)	យាយម៉ី
ឧញាមាម	(ភ្នំ)	ឧញាមាម

ខ្លឹមសារនៃបុគ្គលដែលបានបញ្ជាក់ឱ្យដឹងពីការប្រើប្រាស់ឈ្មោះនៃទីតាំងនៅក្នុងតំបន់
ស្រុកបាត់ដំបង ប្រើប្រាស់ឈ្មោះនៃទីតាំងនេះដើម្បីកំណត់ទីតាំងនៃទីតាំងនេះ
ឈ្មោះនៃទីតាំងនេះស្របច្បាប់នៃការប្រើប្រាស់ឈ្មោះនៃទីតាំងនេះ ដោយយោងទៅលើ
ឈ្មោះនៃទីតាំងនេះ

1. ការប្រើប្រាស់ឈ្មោះនៃទីតាំង

កូន មានន័យថា កូន កូន កូន

កូន កូន កូន

[illegible]

ដូនបាយ មាឃបាយ

ដួនអែម យាយແອມ

๓ มีความหมายว่า ตา ยกตัวอย่าง เช่น

[illegible]

តាចិត្ត	តាចិត្ត
---------	---------

ยาย มีความหมายว่า ยาย ยกตัวอย่าง เช่น

យាយកី យាយកី

เรามีความหมายว่า แม่ ยกตัวอย่าง เช่น

មេប៉ង ឆ្នាំ ១៩៩៩

เรย์ช มีความหมายว่า ฟี่ ยกตัวอย่าง เช่น

រៀបចំ វិទ្យា

2. คำนำน้าที่เป็นชื่อตำแหน่ง ได้แก่

บุตร มีความหมายว่า ชุน ยกตัวอย่าง เช่น

យុទ្ធសាស្ត្រ ទុក្ខបំបាត់

យុនរាម ឡូនរាម

๕๓๓ มีความหมายว่า ออกญา ยกตัวอย่าง เช่น

ឧត្តារាម **អាក្សារាម**

3. คำนำหน้าที่มีความหมายอื่นๆ

ชัธ เป็นคำที่มีหมายถึงเชื้อชาติ หรือชนชาติ คนจีน พบเพียงสถานที่เดียว คือ

ចិនសាញ ទិនសាញ

แต่ มีความหมายว่า เจ้าหรือ จ้าว เป็นคำใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย สำหรับผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย อย่างสุภาพหรือเอ็นดู เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 หรือคำใช้แทนผู้ที่เราพูดถึง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 ยกตัวอย่าง เช่น

ចៅក្រម

นี้ สำหรับคำนี้ในภาษาเขมรพบว่ามีหลายความหมาย

1. เจ้า(เธอ)เป็นคำผู้ใหญ่เรียกเด็ก หรือผู้เยาว์วัยกว่าด้วยความเคารพ เป็นคำเรียกเด็กผู้ชายที่สืกมาจากสามเณร
2. นักบวช เช่น ชีปะขาว คำเรียกหญิงที่นุ่งขาวห่มขาว โจนี๊ว โจนมถือสีล แม่ชี ก็เรียก นอกจากนี้คำว่า ชี ยังใช้พูดด้นนาม เป็นเครื่องหมายแห่งความยกย่อง

ยกตัวอย่าง เช่น

ชีไกร่ง ชีเกรง

สำหรับในปัจจุบันเมื่อผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสอบถามถึงความหมายของคำนี้กับชาวบ้านในจังหวัดเสียมเรียบ พบว่าทุกคนบอกว่าคำนี้เป็นชื่อของยายชี ซึ่งชาวบ้านเข้าใจว่าคงจะมียายชีชื่อเกรงอยู่ในหมู่บ้านนี้มาในอดีต แต่ในภายหลังผู้วิจัยกลับพบว่า มีเอกสารของนักวิชาการฝรั่งเศส ได้อธิบายว่า ชื่อนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์แบบไวษณพนิกาย คือพระวิษณุ ผู้มีหอยสังข์เป็นสิ่งที่ถือในพระหัตถ์¹⁰ โดยสอดคล้องกับหลักฐานทางโบราณคดีที่มีการพบประติมากรรมพระวิษณุที่ปราสาทชีเกรง และคำว่า ชี เป็นด้นนามที่เป็นเครื่องหมายแห่งความยกย่อง แต่เมื่อเวลาผ่านไปชาวบ้านนำเอาความหมายเดิมไปปนกับความหมายของหญิงที่นุ่งขาวห่มขาว โจนี๊ว โจนมถือสีล ที่เรียกว่า แม่ชี หรือ ยายชี จึงทำให้ความหมายของคำๆ นี้ในภายหลังคลาดเคลื่อนจากความหมายเดิมไปด้วย

หากำนี้มีความหมายว่า อ้าย ใช้กับผู้ชายที่สนิทสนมกันหรือที่ต่ำกว่า ได้แก่

หาญก อ้ายนวก

หฐิต เป็นคำตรงกับความหมายว่า ทิด ใช้เรียกผู้ชายที่เพิ่งสึกจากพระนี้ ได้แก่

หฐิตสุฮ ทิดสุฮ

สฺริ คำนี้มีความหมายว่า สตรี หรือ ผู้หญิง ได้แก่

สฺริณมา สตรีณา

จะเห็นได้ว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือชื่อบุคคลนั้นมีอยู่ค่อนข้างมาก โดยชื่อบุคคลเหล่านี้สันนิษฐานว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในพื้นที่หรือเป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่และได้รับการยกย่องจนนำเอาชื่อของบุคคลนั้นไปใช้

¹⁰ François Martini, “De la signification de BA et ME affixés aux noms de monuments Khmers,”

เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ และถูกเรียกต่อๆ กันมาจนถึงในสมัยปัจจุบัน ชื่อบางชื่ออาจมีต้นกำเนิดจากสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ชื่อบุคคล เช่นคำว่า ជីក្រែង ឌីក្រែង ซึ่งแต่เดิมเกี่ยวข้องกับประติมากรรมรูปเคารพในศาสนาพราหมณ์ แต่ในปัจจุบันชื่อนี้ไปสอดคล้องกับชื่อบุคคลจึงทำให้การเข้าใจในความหมายเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ พบว่ามีทั้งหมด 187 ชื่อ คือ

កញ្ជ័រុន	(ភូមិ)	สระต้นคล้า
កញ្ជ័រជ្រៅ	(ភូមិ)	สระน้ำลึก
កញ្ជ័រគុយ	(ភូមិ)	สระต้นคุดทอง
កំពង់	(ភូមិ)	ท่าน้ำ
កំពង់ស្មោរកើត	(ភូមិ)	ท่าโสม ตะวันออก
កំពង់ស្មោរលិច	(ភូមិ)	ท่าโสม ตะวันตก
កំពង់ថ្ងៃ	(ភូមិ)	ท่าตะกั่ว (3)
កំពង់ថ្ងៃ	(ឃុំ)	ท่าตะกั่ว
កំពង់ត	(ភូមិ)	ท่าต้นนุ่น (2)
កំពង់ក្តី	(ភូមិ)	ท่าน้ำคืด (2)
កំពង់ក្តី	(ឃុំ)	ท่าน้ำคืด
កំពង់ម្កាក់	(ភូមិ)	ท่ามะกอก
កំពង់ភ្នក	(ឃុំ)	ท่างาช้าง
កំពង់តាយ៉ង	(ភូមិ)	ท่าตายง
កំពង់ឃ្លាំង	(ឃុំ)	ท่าคลัง
ច្រាំង	(ត្រពាំង)	ตลิ่ง
ច្រាំងខ្ពស់	(ភូមិ)	ตลิ่งสูง
ជប់	(ភូមិ)	ที่น้ำจับ

ជប់	(ភូមិ)	ត្រីប្រាសាទ
ជប់	(ប្រាសាទ)	ជប់, ជប់ ត្រីប្រាសាទ ត្រីប្រាសាទ ត្រីប្រាសាទ
ជប់លើ	(ភូមិ)	ជប់លើ
ជប់ក្រោម	(ភូមិ)	ជប់ក្រោម
ជប់តាត្រាវ	(ឃុំ)	ជប់តាត្រាវ
ត្រពាំងបូស្សី	(ភូមិ)	ត្រពាំងបូស្សី (2)
ត្រពាំងពពេល	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងពពេល Hopea recopei
ត្រពាំងបឹង	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងបឹង
ត្រពាំងចំបក់	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងចំបក់ / ត្រពាំងចំបក់ (ឃុំ) Irvingia malayana
ត្រពាំងបេង	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងបេង Afzelia xylocarpa (Afzelia xylocarpa)
ត្រពាំងភ្លោះ	(ភូមិ)	ត្រពាំងភ្លោះ (2)
ត្រពាំងព្រៃ	(ភូមិ)	ត្រពាំងព្រៃ
ត្រពាំងជ្រៃ	(ភូមិ)	ត្រពាំងជ្រៃ
ត្រពាំងត្រែង	(ភូមិ)	ត្រពាំងត្រែង
ត្រពាំងសេះ	(ភូមិ)	ត្រពាំងសេះ
ត្រពាំងស្នោ	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងស្នោ Sesbania javanica
ត្រពាំងវែង	(ភូមិ)	ត្រពាំងវែង (4)
ត្រពាំងវែង	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងវែង
ត្រពាំងធំ	(ភូមិ)	ត្រពាំងធំ (3)
ត្រពាំងធំ	(ឃុំ)	ត្រពាំងធំ
ត្រពាំងថ្មល់	(ភូមិ)	ត្រពាំងថ្មល់
ត្រពាំងកក់	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងកក់ Cyperus cyperoides
ត្រពាំងផ្លុង	(ភូមិ)	ត្រពាំងផ្លុង
ត្រពាំងឈូក	(ភូមិ)	ត្រពាំងឈូក
ត្រពាំងឈូក	(ប្រាសាទ)	ត្រពាំងឈូក

ត្រពាំងប្រាសាទ (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងប្រាសាទ
ត្រពាំងព្រីង (ភូមិ)	ត្រពាំងព្រីង
ត្រពាំងព្រីង (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងព្រីង (ប្រាសាទ)
ត្រពាំងប្រីយ៍ (ភូមិ)	ត្រពាំងប្រីយ៍
ត្រពាំងច្រាំង (ភូមិ)	ត្រពាំងច្រាំង
ត្រពាំងក្រសាំង (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងក្រសាំង
ត្រពាំងគ្រួស (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងគ្រួស
ត្រពាំងត្រាវ (ភូមិ)	ត្រពាំងត្រាវ
ត្រពាំងត្រស់ (ភូមិ)	ត្រពាំងត្រស់
ត្រពាំងត្រុំ (ភូមិ)	ត្រពាំងត្រុំ
ត្រពាំងរុន (ភូមិ)	ត្រពាំងរុន
ត្រពាំងសង្កែ (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងសង្កែ
ត្រពាំងស្វាយ (ភូមិ)	ត្រពាំងស្វាយ
ត្រពាំងស៊ីង (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងស៊ីង
ត្រពាំងតាសិត (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងតាសិត
ត្រពាំងទទឹងថ្ងៃ (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងទទឹងថ្ងៃ
ត្រពាំងទូក (ភូមិ)	ត្រពាំងទូក
ត្រពាំងទូត (ភូមិ)	ត្រពាំងទូត
ត្រពាំងទឹក (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងទឹក
ត្រពាំងទឹម (ភូមិ)	ត្រពាំងទឹម
ត្រពាំងខ្នា (ភូមិ)	ត្រពាំងខ្នា
ត្រពាំងខ្នារ (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងខ្នារ
ត្រពាំងខ្យង (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងខ្យង
ត្រពាំងយាង (ប្រាសាទ)	ត្រពាំងយាង
ទ (ប្រាសាទ)	ទ

ទន្លេដប់	(ត្រពាំង)	ម៉ែនាំសិប
ទន្លេស្ងួត	(ប្រាសាទ)	ម៉ែនាំអ្នក
ទន្លេសរ	(ភូមិ)	ម៉ែនាំគរ
ទឹកជុំ	(ភូមិ)	នាំអុំ
ទឹកថ្លា	(ត្រពាំង)	នាំសៃ
ទឹកថ្លា	(ភូមិ)	នាំសៃ (3)
ទឹកធ្លាក់	(ប្រាសាទ)	នាំតក
ទឹកលិច	(អូរ)	នាំព័រ
ទឹកលិច	(ភូមិ)	នាំព័រ
ទឹកវិល	(ភូមិ)	នាំវល
ទឹកវិល	(សង្កាត់)	នាំវល
បារាយណ៍	(បឹង)	បារាយ
បឹង	(ភូមិ)	បឹង (3)
បឹង	(ត្រពាំង)	បឹង (3)
បឹងជុំ	(ភូមិ)	បឹងអុំ
បឹងដូនប៉ា	(ភូមិ)	បឹងយាបា
បឹងរៀន	(ភូមិ)	បឹងរៀន
បឹងធំ	(ភូមិ)	បឹងអែម
បឹងង៉ត	(ភូមិ)	បឹង.....
បឹងកក់	(ត្រពាំង)	បឹងក្នុងក
បឹងល្អន់	(ប្រាសាទ)	បឹងលើខេត
បឹងមាណា	(ភូមិ)	បឹងមាណា
បឹងមាណា	(ឃុំ)	បឹងមាណា
បឹងសសររៀន	(ប្រាសាទ)	បឹងសៅរៀន
បឹងខ្នា	(ភូមិ)	បឹងក្នុង

ប្រឡាយ	(ភូមិ)	ทางน้ำเล็กๆ ร่องน้ำที่ขุดหรือน้ำเซาะเอง ทำให้เป็นทางระบายน้ำเล็กๆ(2)
ប្រឡាយតាអន	(អូរ)	คูน้ำตลอน
ពាម	(ភូមិ)	แคว
ពាមត្រៃ	(ប្រាសាទ)	ปากน้ำแคว (ตม ปากน้ำหรือปากคลอง ไตรแคว)
ពាមតាអូរ	(ភូមិ)	แควตาอูร
ពងទឹក	(ភូមិ)	ฟองน้ำ
ពងទឹក	(ប្រាសាទ)	ฟองน้ำ
ព្រែកអង្គឌី	(ភូមិ)	แควองค์ใหม่
ព្រែកស្រមោច	(ភូមិ)	แควมด
ព្រែកស្រមោច	(បឹង)	แควมด
ព្រះត្រពាំង	(ភូមិ)	พระตระพัง
របាល	(ភូមិ)	ห้วงน้ำที่เป็นบึงโล่งเป็นน้ำเว้งว้าง (3)
របាល់	(អូរ)	ห้วงน้ำที่เป็นบึงโล่งเป็นน้ำเว้งว้าง
របាលប្រា	(ត្រពាំង)	ห้วงน้ำปลาชวาย
វ៉ារិន	(បឹង)	วาริน
វ៉ារិន	(ស្រុក)	วาริน
វ៉ារិន	(ស្ទឹង)	วาริน
វ៉ារិន	(ឃុំ)	วาริน
វ៉ារិន	(ភូមិ)	น้ำ
ស្ទឹង	(ភូមិ)	แม่น้ำ (2)
ស្ទឹងជ្រៅ	(ភូមិ)	แม่น้ำลึก
ស្ទឹងថ្មី	(ភូមិ)	แม่น้ำใหม่
ស្ទឹងព្រះស្រុក	(ភូមិ)	แม่น้ำพระอำเภอ
ស្ទឹងស៊ីនុំ	(ត្រពាំង)	แม่น้ำกินขนม

ស្រះ	(ភូមិ)	ឆរង្វារ ក្នុងបុគ្គលិក
ស្រះស្រង់	(ត្រពាំង)	ឆរង្វារ
ស្រះស្រង់ខាងជើង	(ភូមិ)	ឆរង្វារពិភពលោក
ស្រះស្រង់ខាងត្បូង	(ភូមិ)	ឆរង្វារពិភពលោក
ស្រះខ្នារ	(ភូមិ)	ឆរង្វារខ្នារ
អន្លង់	(ភូមិ)	អង្គរ, វង្ស (2)
អន្លង់បូស្សី	(ភូមិ)	វង្សាដៃ
អន្លង់ពិរ	(ភូមិ)	វង្សាសង
អន្លង់ចំបក់	(ភូមិ)	វង្សាដំបក់ក្របក
អន្លង់ពេ	(អូរ)	វង្សា.....
អន្លង់ព្រៃ	(អូរ)	វង្សាឆរ
អន្លង់ត្នោត	(ភូមិ)	វង្សាដំបក់
អន្លង់ថ្ម	(អូរ)	វង្សាអ៊ុំ
អន្លង់ធំ	(ភូមិ)	វង្សាអ៊ុំ
អន្លង់ធំ	(ប្រាសាទ)	វង្សាអ៊ុំ
អន្លង់ព្រៃលើ	(ភូមិ)	វង្សាដំបក់ បន
អន្លង់ព្រៃក្រោម	(ភូមិ)	វង្សាដំបក់ តាង
អន្លង់សារ	(ភូមិ)	វង្សាឆរ
អន្លង់សំណរ	(ភូមិ)	វង្សាតាង
អន្លង់សំណរ	(ឃុំ)	វង្សាតាង
អន្លង់សរ	(អូរ)	វង្សាឆរ
អន្លង់វិល	(ភូមិ)	វង្សាអ៊ុំ
អូរ	(ភូមិ)	តាង (5)
អូរដំបង	(ប្រាសាទ)	តាងក្របក
អូរក្អែក	(ប្រាសាទ)	តាងអ៊ុំ

អូរលើ	(ភូមិ)	ลำธารบน
អូរក្រោម	(ភូមិ)	ลำธารล่าง
អូរថ្មី	(ភូមិ)	ลำธารตะกั่ว
អូរលុះ	(ភូមិ)	ลำธารรองอาจ
អូរផ្កា	(ប្រាសាទ)	ลำธารทองกลาง Callophylum
អូរក្រណាញ់	(ភូមិ)	ลำธารต้นเขลง
អូរត្រាច	(ភូមិ)	ลำธารต้นกราด
អូររុង	(ភូមិ)	ลำธารถ้ำ
អូរតាពុត	(ភូមិ)	ลำธารตาพูด
អូរតាប្រាក់	(ភូមិ)	ลำธารตาปราก
អូរទទឹង	(ភូមិ)	คลองขวาง
អូរខ្លុង	(ភូមិ)	ลำธารต้นคลุ้ง
អូរយាង	(ប្រាសាទ)	ลำธารไม้ยาง (คำไทย)

ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำนั้น พบว่ามีการนำชื่อของแหล่งน้ำใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ สระ ธารน้ำ ชับ ตระพัง แม่น้ำ บึง แคว ห้วยน้ำ วัง น้ำ ลำธาร คลอง เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ในจังหวัดเสียมเรียบ โดยชื่อเฉพาะเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่จะสามารถไปขยายให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปของชื่อเฉพาะว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เช่น ถ้าชื่อสถานที่ที่มีชื่อทั่วไปเป็นชื่อหมู่บ้าน (ភូមិ) เมื่อชื่อเฉพาะที่ปรากฏเป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ เช่น คลอง หรือลำธาร อาจแสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านนั้นน่าจะมีคลองหรือลำธารอยู่ในบริเวณของหมู่บ้านนั้นด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำนั้นยังมีลักษณะที่มีคำอื่นมาประกอบอีก คือ

1. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำตามด้วยชื่อพรรณพืช เช่น

កញ្ច័រុន	(ភូមិ)	สระต้นคล้า
ត្រពាំងឫស្សី	(ភូមិ)	ตระพังไผ่
បឹងកក់	(ត្រពាំង)	บึงต้นกก

ตัวอย่างนี้อาจหมายความว่า เป็นหมู่บ้าน (ភូមិ) ที่ตรงบริเวณหมู่บ้านมีแหล่งน้ำที่เป็น
 ตระพัง(ត្រពាំង) และมีต้นไผ่(ឫស្សី) ขึ้นปกคลุมอยู่ตรงบริเวณของตระพังนั้น

ត្រពាំងសឹង (ប្រាសាទ) ត្រពាំងសឹង

ตัวอย่างนี้อาจหมายความว่า เป็นปราสาท(ប្រាសាទ) โดยบริเวณของปราสาทมีแหล่งน้ำที่เป็น
 ตระพัง(ត្រពាំង) และบริเวณใกล้เคียงกับตระพังนั้นมีประติมากรรมสิงห์(សិង្ហ)ตั้งอยู่ เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง พบว่ามีทั้งหมด 112 ชื่อ คือ

กำเริง	(ត្រពាំង)	กำแพง
กุฎาตย	(ប្រាសាទ)	กุฎิตากม
กุฎาตยធំ	(ប្រាសាទ)	กุฎิตากมใหญ่
กุฎาตย	(ភ្នំ)	หัวสะพาน
กุฎาตย	(ប្រាសាទ)	คอกวัว
กุฎาตย	(ប្រាសាទ)	คอกแรด
อุษาคต	(ប្រាសាទ)	ศาลเนื้ะดา
ตุกบ្រពាំង	(ប្រាសាទ)	ตุกตระพังฟักทอง
บู้	(ប្រាសាទ)	คลัง
บู้	(ប្រាសាទ)	คลังทิศเหนือ
บู้	(ប្រាសាទ)	คลังทิศใต้
ដំណាក់ដំរី	(ភូមិ)	ตำหนักช้าง
ដំណាក់ស្នាញ	(ភូមិ)	ตำหนักอันเป็นที่รัก
ដំណាក់រាំង	(អូរ)	ตำหนักวัง
ដំណាក់ខ្នាស់	(ភូមិ)	ตำหนักขุจาส์(ชื่อดันไม้) Diospyros sylvatica
ថ្ម	(ភូមិ)	ถนน (7)
ថ្ម	(ភូមិ)	ถนนหัก

ផ្ទះបណ្តោយ	(ភូមិ)	ถนนแนวยาว
ផ្ទះដាច់	(ព្រែក)	ถนนขาด
ផ្ទះដាច់	(ភូមិ)	ถนนขาด(2)
ផ្ទះដាច់	(ប្រាសាទ)	ถนนขาด
ផ្ទះដាច់ខាងកើត	(ភូមិ)	ถนนขาดทิศตะวันออก
ផ្ទះចែក	(ភូមិ)	ถนนแยก(2)
ផ្ទះកែង	(អូរ)	ถนนหักฉาก
ផ្ទះកែង	(ភូមិ)	ถนนฉาก
ផ្ទះលោក	(ភូមិ)	ถนนท่าน
ផ្ទះកន្សែង	(ប្រាសាទ)	ถนนคั่นชุมแสง
ផ្ទះត្រង់	(ភូមិ)	ถนนตรง(2)
ផ្ទះតាសិត	(ភូមិ)	ถนนตาสิต
ផ្ទះទទឹង	(ភូមិ)	ถนนขวาง
នគរប្រៅ	(ភូមិ)	นครนอก
នគរធំ	(សង្កាត់)	นครหลวง นครใหญ่
នគរភាស	(ឃុំ)	นครอันรุ่งเรือง
នគរភាស	(ភូមិ)	นครอันรุ่งเรือง(2)
នគរភាស	(ត្រពាំង)	นครอันรุ่งเรือง
បន្ទាយបូស្សី	(ភូមិ)	ป้อมปราการไผ่
បន្ទាយចាស់	(ភូមិ)	ป้อมปราการเก่า
បន្ទាយឈើ	(ភូមិ)	ป้อมปราการไม้
បន្ទាយធំ	(ប្រាសាទ)	ป้อมปราการใหญ่/หลวง
បន្ទាយអំពិល	(ប្រាសាទ)	ป้อมปราการมะขาม
បន្ទាយតំ	(ព្រែក)	ป้อมปราการชุม
បន្ទាយក្តី	(ប្រាសាទ)	ป้อมปราการกฐี

បន្ទាយស្រី	(ប្រាសាទ)	ប៉ោមប្រាករសត្រី/ផ្លូវអ្នក(2)
បន្ទាយស្រី	(ភូមិ)	ប៉ោមប្រាករសត្រី/ផ្លូវអ្នក(2)
បន្ទាយស្រី	(ស្រុក)	ប៉ោមប្រាករសត្រី/ផ្លូវអ្នក
បន្ទាយសំរែ	(ប្រាសាទ)	ប៉ោមប្រាករសំរែ (ខាតិប័ន)
ប្រាសាទ	(បឹង)	ប្រាសាទ
ប្រាសាទ	(ភូមិ)	ប្រាសាទ(6)
ប្រាសាទ	(ឃុំ)	ប្រាសាទ
ប្រាសាទបាគង	(ស្រុក)	ប្រាសាទបាគង
ប្រាសាទចារ	(ភូមិ)	ប្រាសាទបាគងរឺច័ន្ទបាគង
ប្រាសាទត្រាវ	(ភូមិ)	ប្រាសាទត្រាវ
ផ្សារឃ្លាំង	(ភូមិ)	ផ្សារឃ្លាំង
ភូមិទី ១	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 1
ភូមិទី ២	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 2
ភូមិទី ៣	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 3
ភូមិទី ៤	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 4
ភូមិទី ៥	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 5
ភូមិទី ៦	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 6
ភូមិទី ៧	(ភូមិ)	អូរឃ្លាំង 7
រោងចិន	(ប្រាសាទ)	រោងចិន
រោងដំរី	(ប្រាសាទ)	រោងដំរី
រោងគោ	(ភូមិ)	រោងគោ
រោងគោ	(ឃុំ)	រោងគោ
រោងរម្មង	(ប្រាសាទ)	រោងរម្មង(?)
ល្វែងបូស្សី	(ឃុំ)	ល្វែងបូស្សី
វត្ត	(ភូមិ)	វត្ត(2)

វត្តប្រាសាទ	(ប្រាសាទ)	វត្តប្រាសាទ
វត្តបូព៌	(ភូមិ)	វត្តបុរា
វត្តដំណាក់	(ភូមិ)	វត្តតាំង
វត្តស្វាយ	(ភូមិ)	វត្តមេរៀន
វត្តយាវ	(ភ្នំ)	វត្តដំណាក់(បាយ័ន)
វិហារទីន	(ភូមិ)	វិហារទីន
សាលា	(ភូមិ)	សាលា(3)
សាលាកោះ	(ភូមិ)	សាលាមេត្តា
សាលាកន្លែង	(ភូមិ)	សាលាដំណាក់
សាលាកំរើក	(ភូមិ)	សាលាស្រែ
សាលាកំរើក	(សង្កាត់)	សាលាស្រែ
ស្ពានដែក	(អូរ)	ស្ពានអូរ
ស្ពានក្អែក	(ភូមិ)	ស្ពានកា
ស្ពានត្នោត	(ភូមិ)	ស្ពានដំណាក់(2)
ស្ពានត្នោត	(ឃុំ)	ស្ពានដំណាក់
ស្ពានវែង	(ភូមិ)	ស្ពានយា
ស្ពានថ្មី	(ភូមិ)	ស្ពានថ្មី
ស្ពានផ្កាប៉	(អូរ)	ស្ពានតាំង
ស្ពានជ្រៅ	(ភូមិ)	ស្ពានកា
ស្ពានទ្រង	(ប្រាសាទ)	ស្ពានកា
ស្ពានតូច	(ភូមិ)	ស្ពានតូច
អង្គរជុំ	(ស្រុក)	អង្គរជុំ
អង្គរធំ	(ស្រុក)	អង្គរធំ អង្គរតូច
អង្គរធំ	(ត្រពាំង)	អង្គរ
អង្គរវត្ត	(ប្រាសាទ)	អង្គរវត្ត អង្គរតូច

ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างนั้น พบว่ามีการนำชื่อของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้เป็นชื่อเฉพาะ ได้แก่ กำแพง ภูมิ คอก ศาล คุก คลัง ตำหนัก ถนน ป้อมปราการ ปราสาท วัด ศาลา สะพาน เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ในจังหวัดเสียมเรียบ โดยชื่อเฉพาะเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่จะสามารถไปขยายให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของชื่อทั่วไปของชื่อเฉพาะว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น ถ้าชื่อสถานที่ที่มีชื่อทั่วไปเป็นชื่อหมู่บ้าน (ភូមិ) เมื่อชื่อเฉพาะที่ปรากฏเป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง เช่น สะพาน อาจแสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านนั้นน่าจะมีสะพานอยู่ในบริเวณของหมู่บ้านนั้นด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างนั้นยังมีลักษณะของการสร้างคำอื่นๆ อีก คือ

1. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างตามด้วยชื่อพรรณพืช เช่น

ដំណាក់ខ្ពស់	(ភូមិ)	ตำหนักขาส(ชื่อดั้นไม้) <i>Diospyros sylvatica</i>
ផ្ទះកន្ទែង	(ប្រាសាទ)	ถนนคันขุมแสง
ប្រាសាទចារ	(ភូមិ)	ปราสาทคันจารหรือคันทองกวาว
សាលាកោះ	(ភូមិ)	ศาลาแม่คำदै
ស្ពានផ្តោត	(ឃុំ)	สะพานคันตาล

2. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างตามด้วยชื่อสัตว์ เช่น

ក្រោលរមាស	(ប្រាសាទ)	คอกแรด
ដំណាក់ដំរី	(ភូមិ)	ตำหนักช้าง
រោងគោ	(ភូមិ)	โรงวัว
ស្ពានក្អែក	(ភូមិ)	สะพานกา

3. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างตามด้วยคำคุณศัพท์ เช่น

ផ្ទះដាច់	(ព្រែក)	ถนนขาด
ផ្ទះត្រង់	(ភូមិ)	ถนนตรง
បន្ទាយធំ	(ប្រាសាទ)	ป้อมปราการใหญ่/หลวง
ស្ពានថ្មី	(ភូមិ)	สะพานใหม่

สุณารโหิง (ฤๅษี) สะพานขาว

4. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างตามด้วยชื่อบุคคลหรือเกี่ยวกับบุคคล เช่น

กัฏฐาตม	(๒ุ๒า๒า๒)	กัฏฐาตม
๒ุ๒๑๒๒๒๒	(ฤๅษี)	๒น๒๒๒๒๒
๒๒๒๒๒๒	(๒ุ๒า๒า๒)	๒๒๒๒๒๒๒๒๒๒๒๒

5. ชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นเดี่ยวๆ เช่น

๒า๒๒	(ฤๅษี)	๒า๒๒
ว๒๒	(ฤๅษี)	ว๒๒
๒ุ๒๒๒๒	(๒๒๒)	๒๒๒๒๒
๒ุ๒๒	(ฤๅษี)	๒น๒ ๒๒๒๒

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ พบว่ามีทั้งหมด 86 ชื่อ คือ

ก๒๒๒๒	(ฤๅษี)	๒๒๒๒๒๒
ก๒๒๒	(ฤๅษี)	๒๒๒
ก๒๒๒๒	(๒ุ๒)	๒๒๒๒
๒๒๒๒๒	(๒ุ๒)	๒๒๒๒
๒ุ๒	(ฤๅษี)	๒๒๒๒
๒ุ๒๒๒	(๒ุ๒)	๒๒๒๒๒๒
๒ุ๒๒๒	(๒ุ๒๒๒)	๒ุ๒๒
๒ุ๒๒๒	(๒ุ๒)	๒ุ๒๒
๒ุ๒๒๒	(ฤๅษี)	๒ุ๒๒๒
๒๒๒๒	(๒๒๒)	๒๒๒๒
๒๒๒๒	(ฤๅษี)	๒๒๒๒

ក្ដានពង	(ភូមិ)	អាន់ដៃ
ក្ដាន់ឆាក	(ប្រាសាទ)	នើរត្រាយ
ក្បាលដីរ	(ភូមិ)	អ័រង្គ
ក្បាលក្របី	(ប្រាសាទ)	អ័រគ្រាយ
ក្បាលក្រពើ	(ភូមិ)	អ័រគ្រេង
ក្បាលរមាស	(ប្រាសាទ)	អ័រគ្រេង
ក្បាលខ្លា	(ប្រាសាទ)	អ័រគ្រេង
ក្របីដេក	(អូរ)	គ្រាយនន
ក្របីរៀល	(ភូមិ)	គ្រាយននគត្ថ
ក្របីរៀល	(សង្កាត់)	គ្រាយននគត្ថ
ក្រពើ	(ភូមិ)	គ្រេង
ក្រសាន់	(ភូមិ)	នកក្រសាន់
ក្ដាំងហាយ	(ភូមិ)	ប្រាសាទប្រាសាទ Belodontichthys Truncatus
ក្ដាំងហាយ	(ប្រាសាទ)	ប្រាសាទប្រាសាទ Belodontichthys Truncatus
ក្ដាំងហាយ	(ឃុំ)	ប្រាសាទប្រាសាទ Belodontichthys Truncatus
ក្ដែកទំ	(ភូមិ)	ក្ដែកទំ
ក្ដែកទំ	(ប្រាសាទ)	ក្ដែកទំ/ ក្ដែកទំ
ខ្លាំង	(ភូមិ)	ខ្លាំង
ខ្លាំងស្លាប់	(ប្រាសាទ)	ក្រសាន់
ខ្លាន	(ប្រាសាទ)	គ្រេងគ្រេងគ្រេង(ស្រែ)
ខ្លាគ្រហឹម	(ប្រាសាទ)	គ្រេង(គ្រេងគ្រេង)គ្រាម
ខ្លាទ្រាំ	(ត្រពាំង)	គ្រេង
ខ្លាឃ្មុំ	(ភូមិ)	អ័រ
ខ្លាឃ្មុំ	(ភូមិ)	អ័រ
ខ្លែងកន្សែង	(បឹង)	គ្រេងគ្រេងគ្រេង

ខ្នែក	(ភូមិ)	នករោក
គ្រឿងពង	(ភូមិ)	នករោករើសងៃ
ឆ្នាំង	(ស្ទឹង)	ប្រាក
ដំបូកខ្ពស់	(ភូមិ)	ជូនប្រាកស្ទឹង
ដំបូកខ្ពស់	(ប្រាសាទ)	ជូនប្រាកស្ទឹង
ដី	(បឹង)	ផ្ទាំង
ដីបែក	(ត្រពាំង)	ផ្ទាំងបែក
ដីកូន	(អូរ)	ផ្ទាំងកូន
ដីកូន	(ភូមិ)	ផ្ទាំងកូន
ដីឆ្នង	(ភូមិ)	ផ្ទាំងឆ្នង
ដីឆ្នង	(ភូមិ)	ផ្ទាំងឆ្នង
ដីឆ្នង	(ប្រាសាទ)	ផ្ទាំងឆ្នង
ដីក្រាប	(ប្រាសាទ)	ផ្ទាំងអូរ/ ក្រាប
ដីស្លាប់	(ភូមិ)	ផ្ទាំងស្លាប់
ដីស្លាប់	(ត្រពាំង)	ផ្ទាំងស្លាប់
ដីស្លាប់	(ភូមិ)	ផ្ទាំងស្លាប់
ដីស្លាប់	(ប្រាសាទ)	ផ្ទាំងស្លាប់
ត្នាតពង	(ភូមិ)	រោង
តោ	(អូរ)	ត្រី
ត្រីព័រ	(ភូមិ)	ត្រីព័រ
ត្រីព័រ	(ឃុំ)	ត្រីព័រ
ទា	(ភូមិ)	នករោក(2)
ទម្រោប	(ប្រាសាទ)	ការក្នុងរោង
ទ្រាយ	(ព្រែក)	រោង ត្រីព័រ
ទ្រាយ	(ភូមិ)	រោង ត្រីព័រ

នាគព័ន្ធ	(ប្រាសាទ)	នាគប័ណ្ណ
បង្អួច	(ប្រាសាទ)	ក្បែរ
បក្សីចាំក្រុង	(ប្រាសាទ)	ប្រឹក្សាជំរុញ
ប្រជេវ្រ	(ភ្នំ)	ក្បែរ
ប្រម៉ា	(ភូមិ)	ខ្ទេចប្រាសាទ
ព្រាបបុក	(ស្ទឹង)	ព្រាបប្រាសាទ
ព្រះគោធិ	(ភូមិ)	ព្រះគោធិ
មាត់ខ្លា	(ភូមិ)	មាត់ខ្លា
រមាស	(អូរ)	រមាស
រមាស	(ត្រពាំង)	រមាស
សណ្តាយ	(ត្រពាំង)	សណ្តាយ
សណ្តាយ	(ភូមិ)	សណ្តាយ
ស្ទឹង	(ប្រាសាទ)	ស្ទឹង
សេក	(ត្រពាំង)	សេក
សេះស្លាប់	(អូរ)	សេះស្លាប់
ស្មៅព្យ	(ប្រាសាទ)	ស្មៅព្យ
ស្មាត	(ភូមិ)	ស្មាត
ស្វាហូល	(ភូមិ)	ស្វាហូល
អន្ស៊ីពង	(ភូមិ)	អន្ស៊ីពង
អន្ស៊ីពង	(អូរ)	អន្ស៊ីពង
អណ្តែង	(អូរ)	អណ្តែង
អណ្តែង	(ភ្នំ)	អណ្តែង
អណ្តែងធំ	(អូរ)	អណ្តែងធំ

¹¹ ជារូបភាព ព្រះភ័ក្ត្រ និងគោរព, ភ្នំពេញ អនុបណ្ឌិត លេខកូដ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, (ក្រុងភ្នំពេញ : ក្រសួងបរិស្ថាន និងការពារព្រៃភ្នំ, 2550), 216.

ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ พบว่ามีการนำชื่อของสัตว์มาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ โดยประเภทของสัตว์ที่นำมาเป็นลักษณะของชื่อเฉพาะมีดังนี้

1. สัตว์บก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น

1.1 สัตว์ที่มนุษย์ไว้ใช้งาน ได้แก่ ช้าง โค ควาย ม้า

1.2 สัตว์ป่า ได้แก่ เนื้อทราย วัวกระทิง หมี เสือ สิงโต แรด วัวป่า

2. สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ได้แก่ จระเข้

3. สัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาหมอ ปลาคางเบือน ปลากด ปลาเค้า ปลาสาละ ปลาตุ๊ก

4. สัตว์ปีก ได้แก่ นกยาง ห่าน นกกระสา อีกาเหยี่ยว นกแขวก นกกระเรียน นกกระทา แร้ง นกฟิราบ นกจิ้ง นกแก้ว

5. สัตว์จำพวกแมลง ได้แก่ ตั๊กแตน แมลงทับ

การนำเอาชื่อของสัตว์มาใช้เป็นเฉพาะของชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบนั้น แสดงให้เห็นว่าสัตว์เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับชื่อหมู่บ้านหรือสถานที่ต่างๆ เช่น การตั้งชื่อหมู่บ้านว่า จระเข้ แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ของหมู่บ้านนั้นอาจมีจระเข้ อาศัยอยู่จนเป็นลักษณะเด่นหรือมีเหตุการณ์บางอย่างที่เกี่ยวข้องกับจระเข้เกิดขึ้นที่หมู่บ้านนั้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ พบว่ามีทั้งหมด 72 ชื่อ คือ

กี	(ប្រាសាទ)	กีทอผ้า
กณฺธิង	(ត្រពាំង)	กระดิ่ง
កន្ទុក	(ភូមិ)	ตะกร้าขนาดเล็ก ข้องใส่ปลา
កូន	(ភូមិ)	แพ
ក្បឿង	(ប្រាសាទ)	ครกกระเดื่อง
ខាន់ស	(ភូមិ)	พระขรรค์ขาว
ខ្សាច់	(ភូមិ)	ทราย
ខ្សាច់	(ភ្នំ)	ทราย
គងបូង	(ប្រាសាទ)	ฆ้องชนิดหนึ่ง

គងក្ក	(ប្រាសាទ)	ផ្នែកធំ
គិឡាតាឈើម	(ភូមិ)	អតីតភិក្ខុ
គ្រួស	(ប្រាសាទ)	ក្រុម
គ្រួស	(ភូមិ)	ក្រុម
គ្រែ	(ប្រាសាទ)	គ្រែ
ឈើពុក	(ត្រពាំង)	ឈើ
ចន្ទាសដៃ	(ភូមិ)	ដៃ
ច្រែង	(អូរ)	ច្រែង
ឆ្នួន	(ត្រពាំង)	ឆ្នួន
ជន្លោង	(ភូមិ)	ជន្លោង
ដា	(អូរ)	ដា
ដី	(ភ្នំ)	ដី
ដីដុស	(ភ្នំ)	ដី
ដីក្រហម	(ភូមិ)	ដី
ដូរដង្ហើ	(ភូមិ)	ដូរ
តាំងយូ	(ភូមិ)	តាំង
ត្បូង	(ប្រាសាទ)	ត្បូង
ថ្ម	(ត្រពាំង)	ថ្ម
ថ្មបាយក្រៀម	(ប្រាសាទ)	ថ្ម
ថ្មដា	(អូរ)	ថ្ម
ថ្មដាប	(ប្រាសាទ)	ថ្ម
ថ្មជ្រូក	(អូរ)	ថ្ម
ថ្មជ្រូក	(ភូមិ)	ថ្ម
ថ្មជ្រូក	(ភូមិ)	ថ្ម
ទូក	(ត្រពាំង)	ទូក

ឆ្នូ	(ប្រាសាទ)	ឆ្នូ
បាក់អង្កេត	(ភូមិ)	ស្តុំរង
បាក់រនាស់	(បឹង)	គ្រាជក់
បាឡាំង	(ប្រាសាទ)	ប៉ាតាំង ឆ្នាំ រោង
បាឡាំង	(ភូមិ)	ប៉ាតាំង
បែកបាត	(ត្រពាំង)	បាតបាត
បែកក្អម	(អូរ)	ក្របាច់បាត
បែកកាំភ្លើង	(ភូមិ)	ប្រាំងបាត
ប្រដាប់	(អូរ)	ឧបករណ៍ គ្រឿងរោង
ផ្ទុរ	(ប្រាសាទ)	ប្រាសាទ រោង ឆ្នាំ រោង
ពន្លា	(ប្រាសាទ)	ស្រែចំការ
ពួរ	(ភ្នំ)	ខ្នងបាត
ព្រាង	(អូរ)	ប្រាំងបាត
ព្រំក្នុង	(ភូមិ)	រោង ឆ្នាំ រោង
មុខប៉ែន	(ភូមិ)	ប្រាំង (គ្រឿងរោង)
មោង	(ឃុំ)	ប្រាំងបាត រោង
មោង	(ប្រាសាទ)	ប្រាំងបាត រោង
មោងខាងជើង	(ភូមិ)	ប្រាំងបាត រោង
មោងខាងត្បូង	(ភូមិ)	ប្រាំងបាត រោង
រតនវិញ	(ត្រពាំង)	ប្រាំងបាត រោង
រនាស់	(ត្រពាំង)	ប្រាំងបាត រោង
រនាស់	(ត្រពាំង)	ប្រាំងបាត រោង
រនាស់	(ត្រពាំង)	ប្រាំងបាត រោង
រលំទូក	(ភូមិ)	រោង ឆ្នាំ រោង
រលំទូក	(ស្ទឹង)	រោង ឆ្នាំ រោង

រាជជន្មតំ	(ភូមិ)	ไม้ค้ำของพระราช
ហាប	(ភ្នំ)	หาบ
ឡាក់	(អូរ)	หลัก
ទ្រុងខ្នាញ់	(ប្រាសាទ)	กรงหมี
សំពៅ	(ប្រាសាទ)	(เรือ)ลำเก่า
សំពៅលូន	(ភូមិ)	ลำเก่าประเภทหนึ่ง
ស្នាសង្គ្រាម	(អូរ)	หน้าไม้สงคราม
ស្នាសង្គ្រាម	(ភូមិ)	หน้าไม้สงคราม
សសរស្តម្ភ	(ប្រាសាទ)	เสาดั้งแขวน (มีเฉพาะ โบสถ์ หรือวิหาร ศาลาใหญ่ๆ)
សសរស្តម្ភ	(ភូមិ)	เสาดั้งแขวน
សសរស្តម្ភ	(ឃុំ)	เสาดั้งแขวน
ស្រាមុត	(អូរ)	เหล้าชนิดหนึ่ง

ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งของ พบว่า
สามารถจำแนกออกได้เป็นดังนี้

1. สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือในการดำรงชีพ ซึ่งจะหมายถึง เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน รวมทั้งเครื่องมือในการหาอาหารเลี้ยงชีพ เช่น

កី	(ប្រាសាទ)	กีทอผ้า
កន្ទុក	(ភូមិ)	ตะกร้าขนาดเล็ก ข้องใส่ปลา
កូន	(ភូមិ)	แพ
ក្បឿង	(ប្រាសាទ)	ครกกระเดื่อง
គ្រែ	(ព្រៃក)	เตียง
គ្រែង	(អូរ)	ตะแกรง
ឆ្នូ	(ប្រាសាទ)	ธนู
ព្រាធំ	(អូរ)	พัวใหญ่
រនាស់	(ត្រពាំង)	คราด

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์ พบว่ามีทั้งหมด 62 ชื่อ คือ

កណ្តាល	(ភូមិ)	กลาง
កណ្តាល	(ត្រពាំង)	กลาง
កំពស់	(អូរ)	สูง
កំបុត	(ស្ទឹង)	ค้วน
ក្នុង	(ភូមិ)	ใน
ក្នុង	(ត្រពាំង)	ใน
ក្រោម	(ប្រាសាទ)	สีแดง
ក្រោម	(អូរ)	ล่าง
ក្រោម	(ភ្នំ)	ล่าง
ខ្សែ	(ភូមិ)	ขด(อย่างหมานอนขด)
ចង្កូយ	(ភ្នំ)	ปลาย
ចម្រុះ	(ប្រាសាទ)	สีกร่อน, เซาะ, รอยร่อ
ចុងកៅស៊ូ	(ភូមិ)	ปลายยาง
ចុងផ្លូវ	(ភូមិ)	ปลายถนน
ឆ្មារ	(ត្រពាំង)	เล็ก
ជា	(ភ្នំ)	ดี
ជើង	(ត្រពាំង)	เหนือ
ជុំ	(អូរ)	รอบ
ជ្រុង	(ប្រាសាទ)	มุม
ជាំ	(ភូមិ)	แฉะ
តុប	(ប្រាសាទ)	เล็ก เตี้ยๆ มาจากคำว่า ฝูบ
តូច	(ប្រាសាទ)	เล็ก
តូច	(ភ្នំ)	เล็ก

តូច	(ស្ទឹង)	น้อย(4)
ត្រៃមែង	(ប្រាសាទ)	ปม/ ปุ่มป่า ตะปุ่มตะป่ำ ¹²
ត្រង់	(អូរ)	ตรง
ទទឹងថ្ងៃ	(ភូមិ)	ขวางตะวัน
ធំ	(ប្រាសាទ)	ใหญ่/ หลวง
ធំ	(ព្រៃក)	ใหญ่
ធំ	(អូរ)	ใหญ่
ធំ	(ត្រពាំង)	ใหญ่(4)
ប្រាំង	(អូរ)	แจ้ง
ថ្មី	(ភូមិ)	ใหม่ (8)
រលំ	(ត្រពាំង)	ลัม
រលំ	(ភូមិ)	ลัม โคน
រហូត	(ត្រពាំង)	หลุด
រហិលធំ	(ត្រពាំង)	ราบใหญ่
រលំវែង	(ប្រាសាទ)	ทลายเป็นทางยาว
រលិច	(បឹង)	รั่ว
ល្មមធំ	(ត្រពាំង)	ใหญ่พอดี
ល្អក់	(ភូមិ)	ขุน
វិញ	(ត្រពាំង)	วน
វែង	(ត្រពាំង)	ยาว
វែង	(ព្រៃក)	ยาว
វៀន	(ប្រាសាទ)	ขด เวียน
ស្ទង់	(ភូមិ)	เกลี้ยงเกลตา, หมดจด, ปั่นเป็นผง

¹² บางทีอาจเพี้ยนมาจาก ปราสาทตาเมอง(ปราสาทตาเมอง) เนื่องจากเป็นอีกชื่อหนึ่งที่ชาวบ้านในบริเวณนั้นนิยมเรียกกัน

ស្តុក	(ត្រពាំង)	រក
ស្នូត	(អូរ)	ແຫ່ງ
ស្រោង	(ភូមិ)	ស្ទូនប្រឡង

พบว่ามื่อสถานที่จำนวนหนึ่งที่ชื่อเฉพาะของสถานที่เหล่านี้มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำคุณศัพท์ โดยคำคุณศัพท์เหล่านี้เป็นการขยายหรือแสดงให้เห็นลักษณะของชื่อทั่วไปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

ធំ (ត្រពាំង) ใหญ่

แสดงให้เห็นว่าตระพัง(ត្រពាំង)หรือแหล่งน้ำแห่งนี้ซึ่งเป็นชื่อทั่วไปมีลักษณะทางกายภาพที่มีขนาดใหญ่(ធំ)

ស្នូត (អូរ) ແຫ່ງ

แสดงให้เห็นว่า ลำธารแห่งนี้(អូរ)ซึ่งเป็นชื่อทั่วไปมีลักษณะทางกายภาพที่มีไม่ค้อมีน้ำหรือขุดແຫ່ງ(ស្នូត) เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พบว่ามีทั้งหมด 37 ชื่อ คือ

កុដិត្រ	(ប្រាសាទ)	กฤษิธร ผู้เป็นใหญ่แห่งกฤษิ
គង្គីង	(ប្រាសាទ)	เทพธิดาแผ่นดิน แม่ธรณี
ចៅសាយទេវតា	(ប្រាសាទ)	เจ้าสายเทวดา
ចំរើនសាក់	(អូរ)	จำเรณูศักดิ์
ជ្រោយព្រះ	(បឹង)	แหลมพระ
ឈូកព្រះឆាតុ	(ប្រាសាទ)	บัวพระชาตุ
ទេពប្រណម	(ប្រាសាទ)	เทพประนม
ធម្មន្ទ	(ប្រាសាទ)	ธรรมมานนท์ คือ เพลิดเพลินในพระธรรม
បាខែង	(ភ្នំ)	พระแจ้ง

2. จะใช้คำว่าพระ(ព្រះ)เข้ามาประกอบทำให้ชื่อนั้นกลายมาเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น

ព្រះគោ (ប្រាសាទ) พระโค

ព្រះខ័ន (ប្រាសាទ) พระขรรค์ ดาบศักดิ์สิทธิ์

ព្រះឆាតុ (ភូមិ) พระธาตุ

ព្រះភ្នំ (ប្រាសាទ) พระพนม

สำหรับการนำชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็นลักษณะของชื่อสถานที่นั้น พบว่าชื่อเหล่านี้เป็นคำบาลี สันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาที่มาพร้อมกับศาสนาโดยเชื่อว่าเป็นคำที่มีความหมายดี เป็นมงคล นอกจากนี้การใช้ชื่อที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะเกี่ยวข้องว่าพื้นที่หรือสถานที่แห่งนั้นมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นลักษณะเด่น หรือเป็นที่รู้จักกันดี และชาวบ้านนำเอาสิ่งๆ นั้นมาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ เพราะจะทำให้เข้าใจได้ทันทีถึงสิ่งสำคัญภายในพื้นที่หรือสถานที่นั้นๆ เช่น

ព្រះឆាតុ (ភូមិ) พระธาตุ

แสดงให้เห็นว่าภายในหมู่บ้าน(ភូមិ) แห่งนี้ คงจะมีวัดหรือสถานที่ใดที่หนึ่ง มีการประดิษฐานพระธาตุ(ព្រះឆាតុ) ไว้ให้ชาวบ้านกราบไหว้บูชา

ព្រះគោ (ប្រាសាទ) พระโค

แสดงให้เห็นว่าภายในโบราณสถานที่เป็นปราสาท(ប្រាសាទ) แห่งนี้ มีประติมากรรมรูปโคนนทิ ซึ่งเป็นพาหนะทรงของพระศิวะวางอยู่ด้านหน้าขององค์ปรางค์ปราสาท แต่เนื่องจากชาวบ้านไม่ทราบชื่อเดิมของปราสาทแห่งนี้ เมื่อพบรูปโค(គោ) ประกอบอยู่ในโบราณสถานจึงเข้าใจว่าคงจะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงนำมาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่และเดิมคำว่าพระ(ព្រះ) นำหน้าเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์มากยิ่งขึ้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นมงคล พบว่ามีทั้งหมด 19 ชื่อ คือ

กิติยสถาน (ភូមិ)	เกียรติยศ
ជ័យ (ភូមិ)	ชัย, ชัยชนะ(2)
ជ័យសំបូរ (ភូមិ)	ชัยชนะอย่างสมบูรณ์
មានជ័យ (ភូមិ)	มีชัย

មានជ័យ	(ឃុំ)	មិច្ឆា
សក្កា	(ភូមិ)	ត្រូវការក្តីអោយ, ត្រូវការអោយ, ត្រូវការ, ត្រូវការ ប្រយោជន៍
សរសើរ	(ភូមិ)	សរសើរ, បកប្រែ
សុខសាន្ត	(ភូមិ)	សុខសាន្ត
សែនសុខ	(ឃុំ)	សេនសុខ
សំបូរ	(ភូមិ)	សុខសម្បូរ, បរិបូរណ៍(5)
សំបូរ	(សង្កាត់)	សុខសម្បូរ, បរិបូរណ៍
សំបូរ	(ឃុំ)	សុខសម្បូរ, បរិបូរណ៍
អានន្ត	(ប្រាសាទ)	សុខសុខ សុខសុខ
ឧទ្ទិស	(ភូមិ)	ឧទ្ទិស, ការប្រគល់(ការប្រគល់របស់ព្រះអង្គជាដើម)

បញ្ជាក់ការណែនាំការណែនាំអោយមានន័យអោយបានត្រឹមត្រូវ ដោយ
អាចបំភ្លឺបាន

1. លក្ខណៈនៃការណែនាំអោយមានន័យអោយបានត្រឹមត្រូវ ដោយ

សំបូរ	(សង្កាត់)	សុខសម្បូរ, បរិបូរណ៍
ឧទ្ទិស	(ភូមិ)	ឧទ្ទិស, ការប្រគល់(ការប្រគល់របស់ព្រះអង្គជាដើម)

2. លក្ខណៈនៃការណែនាំអោយមានន័យអោយបានត្រឹមត្រូវ ដោយ

សុខសាន្ត	(ភូមិ)	សុខសាន្ត
អានន្ត	(ប្រាសាទ)	សុខសុខ សុខសុខ
សែនសុខ	(ឃុំ)	សេនសុខ

3. លក្ខណៈនៃការណែនាំអោយមានន័យអោយបានត្រឹមត្រូវ ដោយ

កិត្តិយស	(ភូមិ)	កិត្តិយស
ជ័យ	(ភូមិ)	ជ័យ, ជ័យជំនះ

ដ៏សំបូរ	(ភូមិ)	ชัยชนะอย่างสมบูรณ์
មានដ៏	(ឃុំ)	มีชัย
សក្តា	(ភូមិ)	ที่องอาจกล้าหาญ, ที่มีอำนาจ, มีกำลัง, มีความพยายามแข่งขัน

ในการนำเอาชื่อที่มีความหมายมงคลมาใช้นั้นเป็นชื่อสถานที่นั้น เหมือนเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานที่นั้นจะมีลักษณะเหมือนกับคำมงคลที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อสถานที่ เช่น

សំបូរ	(ភូមិ)	อุดมสมบูรณ์, บริบูรณ์
-------	----------	-----------------------

แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือถ้าผู้ใดมาอยู่อาศัยก็จะพบแต่ความอุดมสมบูรณ์

សុខសាន្ត	(ភូមិ)	สุขสันต์
----------	----------	----------

แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่มีความดี ความสุข หรือถ้าผู้ใดมาอยู่อาศัยก็จะพบแต่ความดี ความสุข เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม พบว่ามีทั้งหมด 7 ชื่อ คือ

កន្លែងរំ	(ប្រាសាទ)	ดนตรีการละเล่นชนิดหนึ่ง, การเดินรำ
ដុតស្តេចគំលង់	(ប្រាសាទ)	เผาพระเจ้าเรือน(พิธี)
បាតជុំ	(ប្រាសាទ)	บาต หมายถึง เท้า จุ่ม หมายถึง รอบ ล้อมรอบ เป็นวง ในที่นี้หมายถึงพิธีประทักษิณ
បោសនាគ	(ប្រាសាទ)	บวชนาค
ប្រែរូប	(ប្រាសាទ)	แปรรูป (พิธี)
ពុទ្ធជីវ្យង	(ប្រាសាទ)	สวดมนต์
ហែផ្កា	(ប្រាសាទ)	แห่ดอกไม้

ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบนั้น พบว่าชื่อของโบราณสถานบางชื่อมีความหมายเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม โดยชื่อเฉพาะเหล่านี้จะเกิดขึ้นในสมัยหลัง เป็นชื่อที่ชาวบ้านเข้าใจกันเองโดยดูจากลักษณะหรือองค์ประกอบของศาสนสถานนั้นๆ เช่น

【แปล】แปลรูป ปราสาปเปรูป หมายถึงพิธีกรรมที่เกี่ยวกับพิธีศพ จะกระทำภายหลังมีการเผาศพนั้นแล้วนำเอากระดูกของผู้ตายมาเรียงใหม่หรือแปรใหม่ให้เป็นรูปคน ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดของชาวบ้านในสมัยหลัง ที่เข้าใจว่าปราสาปเปเป็นที่สำหรับพระมหากษัตริย์ เมื่อเสด็จสวรรคตก็จะทำการถวายเพลิงพระศพที่ในปราสาปเป ประกอบกับมีแท่นสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่อยู่ตรงบริเวณด้านหน้าปราสาปเป จึงเข้าใจว่าเป็นแท่นสำหรับทำพิธีแปรรูป โดยในความเป็นจริงแล้วแท่นสี่เหลี่ยมนี้คงจะเป็นแท่นวางประติมากรรมรูปโคนนทิ ซึ่งเป็นพาหนะทรงของพระศิวะเพราะยังคงมีเศษชิ้นส่วนของขาโคปรากฏอยู่ข้างๆ แท่นสี่เหลี่ยมนี้

【แปล】ผู้สละตน ปราสาปเปพระเจ้าเรือน ชื่อเฉพาะของสถานที่แห่งนี้ก็เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในประวัติศาสตร์โบราณที่เชื่อกันว่ามีกษัตริย์ในอดีตของเมืองพระนครพระองค์หนึ่งที่เป็นโรคเรื้อน เป็นต้น

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายอื่นๆ

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ จึงนำมาไว้ในความหมายอื่นๆ มีทั้งหมด 72 ชื่อ คือ

กบจีร	(แปล)	กลบจีน?
กสิคช	(กฐิ)	กสิกรรม
กฏาล	(กฐิ)	หัว
กฏาลช	(กฐิ)	หัวจาม
กฏาลบี	(แปล)	สามหัว
กฏก	(กฐิ)	กฐก (เสียงร้องแม่ไก่)
ฮาลนิชไร่	(กฐิ)	ทิศตะวันตกยาว
ฮาลนค	(กฐิ)	หลังค่อม
คัม	(กฐิ)	แบบ, ตัวอย่าง(3)
คอบ	(กฐิ)	ครอบ
คัม	(กฐิ)	เสียงที่เกิดจากการตกหรือล้มของสิ่งของ
คัล	(แปล)	คาง
คูป	(กฐิ)	ซุบ

ជុបក្រោម	(អូរ)	ឌុប តាំង
ជួយចក្រី	(ភូមិ)	ช่วยเหลือ
ជំនុំរាជ្យ	(ភូមិ)	ชุมนุมราช
ជិះវែក	(ភ្នំ)	ขี่หาบ
ដាស់	(ត្រពាំង)	ปลุก
ដំដែកផ្សារ	(ភូមិ)	เหล็กผสาน
ទក្សិណត្បូង	(ភូមិ)	ทักษิณใต้
ទ័ពជ័យ	(ប្រាសាទ)	กองทัพ(ที่มี)ชัยชนะ
ទ័ពជ័យ	(ត្រពាំង)	ทัพชัย
ទ័ពសៀម	(ត្រពាំង)	ทัพสยาม
ទ័ពសៀម	(ភូមិ)	ทัพสยาม
ទ័ពស្វាយ	(ភូមិ)	ทัพมะม่วง
ធិបតី	(ភូមិ)	ผู้เป็นใหญ่
បី	(ប្រាសាទ)	สาม
បូក	(ភ្នំ)	หนอก
បូក	(អូរ)	หนอก
ប៉ាទ្រី	(ប្រាសាទ)	มาจาก ภาตริ มีความหมายว่า กลางคืน
ប្រមុខ	(ស្ទឹង)	ประมุข
ប្រាំ	(ប្រាសាទ)	ห้า
ពួក	(ឃុំ)	พวก
ពួក	(ស្ទឹង)	พวก
ពួក	(ស្រុក)	พวก
ពួកចាស់	(ភូមិ)	พวกเก่า
ពួកថ្មី	(ភូមិ)	พวกใหม่
ភូមិប្រាសាទ	(ប្រាសាទ)	หมู่บ้านปราสาท

ភូមិពោធិ៍	(ប្រាសាទ)	អង្គប៉ានប៉ែត
ភូមិភូ	(ប្រាសាទ)	អង្គប៉ាន ដេងទឹក លោក
ភូមិម្លូ	(ប្រាសាទ)	អង្គប៉ានប៉ែតប្រេន ប៊ែត
ភូមិអូរ	(ប្រាសាទ)	អង្គប៉ានប៉ែត
ភ្នំត្រ	(ភូមិ)	បេនីយ
ភ្នំ	(បឹង)	ភ្នំ(ស្រែចម្ការនៃទន្លេ)
មណ្ឌល	(ភូមិ)	មណ្ឌល, បរិវេណវង្ស, ដែលជាវង្ស(2)
មណ្ឌលបី	(ភូមិ)	មណ្ឌលសាម
មុខវត្ត	(ភូមិ)	អង្គប៉ាន
យាម	(អូរ)	យាម
រូង	(អូរ)	ប្រេន(2)
ល្បាក់	(ត្រពាំង)	ជ័រ(ទឹកឬទឹក)
ល្បាក់	(ត្រពាំង)	ជ័រ(ទឹកឬទឹក)
ល្បាក់ធំ	(ត្រពាំង)	ជ័រធំ
ល្វែង	(ត្រពាំង)	ខ្វែង
សសៃពង	(ភូមិ)	ស្រែចម្ការប្រេន
សុរិយាវេនគោ	(ប្រាសាទ)	សុរិយាវេនគោ
សៀមរាប	(ស្ទឹង)	សៀមរាប/ សៀមរាជ
សៀមរាប	(ខេត្ត)	សៀមរាប/ សៀមរាជ
សៀមរាប	(ក្រុង)	សៀមរាប/ សៀមរាជ
សៀមរាប	(សង្កាត់)	សៀមរាប/ សៀមរាជ
សែនចិត្ត	(ស្ទឹង)	ស្រែចម្ការ
ស្ថានតេង	(ប្រាសាទ)	កម្របរាជ
ស្រុកកំបោរ	(ប្រាសាទ)	ស្រុកកំបោរមួយក្នុង
ស្រុកបូស្សី	(ប្រាសាទ)	ស្រុកប្រេន

ស្រិតខាងលិច	(ភូមិ)	ដីជ្រាល ចេញចាក
ស្រិតខាងកើត	(ភូមិ)	ដីជ្រាល ចេញចាក
ស្រែង	(ស្ទឹង)	ជីកលាត(2)

จากการเก็บข้อมูล พบว่ายังมีชื่อเฉพาะของสถานที่อีกจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถจัดกลุ่มทางความหมายได้ หรือถ้าจัดได้ก็มีข้อมูลอยู่จำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงนำชื่อเฉพาะของสถานที่เหล่านั้นมาจัดรวมไว้ในกลุ่มของความหมายอื่นๆ

มีข้อสังเกตบางประการพบว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ในกลุ่มนี้บางชื่อ น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มคน หรือชนชาติอื่นๆ ที่ไม่ใช่คนเขมร คือ

ទីពេញ	(ភូមិ)	ทัพสยาม
សៀមរាប	(ខេត្ត)	เสียมราบ

ชื่อเฉพาะที่ปรากฏเกี่ยวข้องกับชนชาติสยาม หรือชนชาติไทยในคำแรกอาจหมายถึงบริเวณของหมู่บ้านที่เคยเป็นที่ตั้งของกองทัพสยาม ส่วนในคำที่สองคงจะหมายถึงบริเวณหรือพื้นที่ที่เคยมีการสู้รบกับชนชาติสยาม แสดงให้เห็นว่าลักษณะของการตั้งชื่อสถานที่นั้น น่าจะนำมาจากเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ด้วย

ชื่อเฉพาะของสถานที่ที่ไม่ทราบความหมาย

พบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่เหล่านี้ไม่สามารถหาความหมายที่แท้จริงได้ มีทั้งหมด 64 ชื่อ คือ

កុស	(ត្រពាំង)	
កំបើប	(ភូមិ)	
ខ្ទុប	(ត្រពាំង)	
ខ្នារ	(ភូមិ)	
ខ្នាកន្ទ្រីង	(ត្រពាំង)	
ខ្នារដួស	(ភូមិ)	
ខ្នុកផាច់	(អូរ)	
ត្រុបបាទី	(ត្រពាំង)	

ត្រាំលុង	(ត្រពាំង)	
ចង្កា	(អូរ)	
ចង្កា	(ភ្នំ)	
ចាន់សុំ	(អូរ)	
ចំចត់ខ្ពស់	(ត្រពាំង)	
ច្រប់	(ភ្នំ)	
ច្រលង	(ភូមិ)	
ជន្លាយ	(ព្រែក)	
ជលីក	(ត្រពាំង)	
ជាស្មន់	(ភូមិ)	
ជិះអះ	(ត្រពាំង)	
ដៃជេក	(ភូមិ)	
ជ្រាស់	(ភូមិ)	
តុយ	(ត្រពាំង)	
ត្រច្ចាញ់	(អូរ)	
ត្រម៉ែង	(ភូមិ)	
ត្រសឹង	(ត្រពាំង)	
ទាវ	(អូរ)	
ទិន	(អូរ)	
ធាន្ទារ	(ភូមិ)	
ឆ្ងាស	(ភូមិ)	
នាវា	(ត្រពាំង)	
បាក់តូ	(ត្រពាំង)	
បានលាន	(ត្រពាំង)	
បាយលុ	(អូរ)	

បាលបាយ	(ត្រពាំង)	
បួរ	(អូរ)	
ប្របម៉ែ	(ភូមិ)	
ផ្ទៃ	(ត្រពាំង)	
ផ្លាំង	(ភូមិ)	
ផ្លាំង	(ភូមិ)	
ផ្លាត	(ភូមិ)	
ពពិស	(ភូមិ)	
ពេកជ្ជោរ	(ភូមិ)	
ព្រម៉ែ	(ភ្នំ)	
ភ្នាវជ័យ	(ភូមិ)	
មាជា	(ភូមិ)	
មាត់ឆាវ	(អូរ)	
យេង	(អូរ)	
យៀវ	(អូរ)	
រន្តាស	(អូរ)	
រលំតាដូ	(អូរ)	
រើល	(ភូមិ)	
រើល	(ភូមិ)	
រើល	(ឃុំ)	
រំដៃច្រុះ	(ភូមិ)	
សន្លោង	(ភូមិ)	
សំបាត	(ភូមិ)	
សុន	(អូរ)	
ស្មាន់ទិញ	(ត្រពាំង)	

ស្រណាត	(ភូមិ)	
ស្នែក	(ភ្នំ)	
ឡុងសាមា	(ព្រែក)	
អង្គន់	(ភូមិ)	
អញ្ចាញ់	(អូរ)	
អន្ទុនា	(ត្រពាំង)	

พบว่า มีชื่อเฉพาะของสถานที่บางคำที่ไม่สามารถหาความหมาย หรือทราบเพียงบางส่วน ของชื่อเฉพาะแต่เมื่อแปลรวมทั้งคำกลับหาความหมาย ตรวจสอบในพจนานุกรมไม่พบ ได้สอบถาม คนในพื้นที่ก็ไม่ทราบความหมาย สันนิษฐานว่าชื่อบางชื่อน่าจะเป็นชื่อเฉพาะ หรืออาจเพี้ยนเสียง ไปจากเดิม เมื่อเวลาผ่านไป ก็เรียกตามๆ กันมาแต่ไม่ทราบหรือไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงแล้ว และชื่อบางชื่ออาจเป็นคำจากภาษาอื่นที่คนเขมรในปัจจุบันไม่ทราบความหมาย

ลักษณะโครงสร้างของชื่อสถานที่เขมรปัจจุบันจังหวัดเสียมเรียบ

สำหรับโครงสร้างของชื่อสถานที่ภาษาเขมรปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบ พบว่าจะมี ลักษณะของโครงสร้างคือ ชื่อทั่วไปและตามด้วยชื่อเฉพาะในลักษณะที่เป็นคำที่มาเรียงต่อกัน เช่น

ភូមិស្តៅ អូរប៉ាន់ដំសែន

ชื่อทั่วไป คือ ភូមិ អូរប៉ាន់

ชื่อเฉพาะ คือ ស្តៅ ដំសែន

ត្រពាំងស្វាយ ត្រពាំងមេមង

ชื่อทั่วไป คือ ត្រពាំង ត្រពាំង

ชื่อเฉพาะ คือ ស្វាយ មេមង

បឹងតាពៅ បឹងតាពៅ

ชื่อทั่วไป คือ បឹង បឹង

ชื่อเฉพาะ คือ តាពៅ តាពៅ

ប្រាសាទដីក្រាប ប្រាសាទឆ្នាំងអូប/ ក្រាប

ชื่อทั่วไป คือ บ្រាសាទ ប្រាសាទ

ชื่อเฉพาะ คือ ដីក្រាប ឆ្នាំងអូប/ ក្រាប

ភ្នំដី ភូមាទិន

ชื่อทั่วไป คือ ភ្នំ ភូមា

ชื่อเฉพาะ คือ ដី ទិន

ឃុំសំបួរ តំបន់អូរសំបួរ, បរិវេណ

ชื่อทั่วไป คือ ឃុំ តំបន់

ชื่อเฉพาะ คือ សំបួរ អូរសំបួរ, បរិវេណ

จะเห็นได้ว่าโครงสร้างของชื่อสถานที่ในอาณาจักรเขมรนั้น ชื่อสถานที่ภาษาเขมรทั้งในสมัยโบราณ คือ สมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร และในสมัยปัจจุบันในจังหวัดเสียมเรียบ มีลักษณะโครงสร้างที่เหมือนกัน คือ ชื่อทั่วไปตามด้วยชื่อเฉพาะ

ชื่อสถานที่ภาษาเขมร = ชื่อทั่วไป + ชื่อเฉพาะ

ต่างจากชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยโบราณ ทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครที่ลักษณะของโครงสร้างจะเป็นลักษณะของ ชื่อเฉพาะและตามด้วยชื่อทั่วไปโดยใช้กระบวนการสร้างคำแบบสมาส สนธิในภาษาสันสกฤต

ชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤต = ชื่อเฉพาะ + ชื่อทั่วไป

จากการจัดกลุ่มความหมายของชื่อสถานที่ภาษาเขมรในสมัยปัจจุบันจังหวัดเสียมเรียบ พบว่าสามารถจัดกลุ่มคำของชื่อสถานที่ภาษาเขมรในสมัยปัจจุบันจังหวัดเสียมเรียบโดยมีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชพรรณ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ชื่อบุคคล แหล่งน้ำ สิ่งก่อสร้าง สัตว์ สิ่งของเครื่องใช้ คำคุณศัพท์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความมีมงคล พิธีกรรม ความหมายอื่นๆ และ ไม่ทราบความหมาย โดยแสดงเป็นสัดส่วนจากจำนวนชื่อสถานที่ภาษาเขมรในสมัยปัจจุบันจังหวัดเสียมเรียบ 1591 ชื่อ ไปได้ดังนี้

พืชพรรณ	พบทั้งหมด	411 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	25.83
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	พบทั้งหมด	267 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	16.78
บุคคล ชื่อบุคคล	พบทั้งหมด	195 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	12.26
แหล่งน้ำ	พบทั้งหมด	187 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	11.75
สิ่งก่อสร้าง	พบทั้งหมด	112 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	7.04
สัตว์	พบทั้งหมด	86 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	5.41
สิ่งของ	พบทั้งหมด	72 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	4.53
คำคุณศัพท์	พบทั้งหมด	62 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	3.90
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	พบทั้งหมด	37 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	2.33
ความมีมงคล	พบทั้งหมด	19 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	1.19
พิธีกรรม	พบทั้งหมด	7 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	0.44
ความหมายอื่นๆ	พบทั้งหมด	72 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	4.53
ไม่ทราบความหมาย	พบทั้งหมด	64 ชื่อ	คิดเป็นร้อยละ	4.02

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ
คำขยายชื่อทั่วไป

จากข้อมูลของชื่อเฉพาะของสถานที่ พบว่ามีคำขยายชื่อสถานที่ประเภทหนึ่งที่มีมักจะตามหลังชื่อเฉพาะเสมอ คือคำประกอบที่เกี่ยวกับทิศทาง หรือตำแหน่ง ได้แก่

លើ บน และ ក្រោម ล่าง

ยกตัวอย่างเช่น

ព្រៃលើ (ឃុំ) ดันตะคร้อบน

ព្រៃក្រោម (ឃុំ) ดันตะคร้อล่าง

ជប់លើ (ភូមិ) ชันน้ำบน

ជប់ក្រោម (ភូមិ) ชันน้ำล่าง

អន្លង់ព្រីងលើ (ភូមិ) วังน้ำดันห้วย บน

អន្លង់ព្រីងក្រោម (ភូមិ) วังน้ำดันห้วย ล่าง

តាគឹមលើ (ភូមិ) ตาคีม บน

តាគឹមក្រោម (ភូមិ) ตาคีม ล่าง

អូរលើ (ភូមិ) ลำธารบน

អូរក្រោម (ភូមិ) ลำธารล่าง

ជើង เหนือ และ ត្បូង ใต้

ยกตัวอย่างเช่น

ចាន់សជើង (ភូមិ) ดันจันขาวเหนือ

ចាន់សត្បូង (ភូមិ) ดันจันขาวใต้

គោកឫស្សីជើង (ភូមិ) โคกไผ่เหนือ

គោកឫស្សីត្បូង (ភូមិ) โคกไผ่ใต้

មោងខាងជើង (ភូមិ) ตะบองเหนือ

មោងខាងត្បូង (ភូមិ) ตะบองใต้

ជ្រៃខាងជើង (ភូមិ) ดันไพรเหนือ

ជ្រៃខាងជើង (ភូមិ) គំរងព្រៃហើយ

ເໝືອ ເຝີ້ង ໄມ້ໄດ້ໄປຂາຍຊື່ເຈາະ ດັ່ນໄທ ໂຮ່ ແຕ່ຈະໄປຂາຍຊື່ທົ່ວໄປ ໝູ່ບ້ານ ກູຍີ

ជ្រៃខាងត្បូង (ភូមិ) តំបន់ព្រៃឆ្នាំ

បាន តួរង ម៉ៃដៃទៅបាយខ្ចីឆោចាះ ជំពាក់ ព្រែង ក៏នឹងទៅបាយខ្ចីទាំងអស់ អូប៉ាន់ ភូមិ

เป็นต้น

คำยืมจากภาษาต่างประเทศ

จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีชื่อเฉพาะของสถานที่จำนวนหนึ่งที่มีลักษณะเป็นคำที่ขี้มมาจาก
ภาษาต่างประเทศ

1. คำยืมภาษาบาลี สันสกฤต

កិត្តិយស(ភូមិ) កើបរតិបត

គោកស្ទឹង (ប្រាសាទ)	គោកស្ទឹង
--------------------	----------

ศักราช (พุทธศักราช) ค.ศ. 15

ដឹង(ភូមិ) ទីប, ទីបង្ក

ត្រពាំងសឹង្គ(ប្រាសាទ) ត្រពាំងសឹង្គ

ធម្មនុស្ត (ប្រាសាទ)
ចរណីមាណាណ៍ គឺ ព្រះចរណីមាណ៍

បុទុម(ប្រាសាទ) គេហដ្ឋាន

ពាស្ត្រា(ប្រាសាទ) ទើបផ្កា

ព្រះពិធី (ប្រាសាទ) ព្រះវិហារ¹⁶

ព្រះឥន្ទកោសិយ៍^៨ (ប្រាសាទ) พระอินทร์โกสี

ភិមានអាកាស(ប្រាសាទ) ពិធីអាកាស

រាជ្យ (ត្រូវបាន) រាជ្យ

¹⁵ ชื่อพระภิกษุในพระพุทธศาสนา

¹⁶ เป็นชื่อของพระโพธิสัตว์จากเรื่อง วิชรบัณฑิตชาดก

វ៉ារិន(ស្រុក)	วาริน ¹⁷
សិង្ហ(ប្រាសាទ)	สิงห์
សំបួរ(ភូមិ)	อุดมสมบูรณ์, บริบูรณ์
ឧទ័យ(ភូមិ)	อุทัย, การขึ้น(การขึ้นของพระอาทิตย์เป็นต้น)
អានន្ត(ប្រាសាទ)	ความสุข ความผาสุก

2. คำยืมภาษาฝรั่งเศส

ចុងកៅស៊ូ	ปลายยาง
----------	---------

3. คำยืมภาษาไทย

ឃុនមោឃ(ភូមិ)	ขุนโมฆ
ឃុនរាម(ឃុំ)	ขุนราม
ស្រែណូយ(ភូមិ)	นาน้อย

คำยืมจากภาษาไทยที่ปรากฏในชื่อเฉพาะของสถานที่คือในคำว่า

ឃុន	ขุน
ណូយ	น้อย

ซึ่งเป็นการยืมจากเสียงไม่ได้ยืมตามตัวอักษร

จะเห็นได้ว่าในส่วน of คำยืมนั้นยังสามารถบอกอะไรได้หลายอย่าง ในกรณีของคำยืมภาษาบาลีสันสกฤตนั้น พบว่าคำภาษาสันสกฤตเป็นภาษาที่มีมาตั้งแต่ในเขมร โบราณแล้ว ส่วนภาษาบาลีนั้น น่าจะเข้ามาตั้งแต่ในสมัยหลังพระนคร สันนิษฐานว่าน่าจะเข้ามาพร้อมกับพุทธศาสนาแบบเถรวาท ซึ่งต่อมาได้กลายมาเป็นศาสนาหลักของประเทศกัมพูชา ดังนั้นด้วยระยะเวลาที่ยาวนานทำให้คำยืมภาษาบาลี สันสกฤต จึงพบอยู่เป็นจำนวนมากในภาษาเขมร

สำหรับคำยืมภาษาอื่นๆ เช่น คำยืมภาษาไทย อาจรับมาด้วยเหตุผลที่พื้นที่ของทั้งสองประเทศนั้นอยู่ติดกัน ประกอบกับพื้นที่ประเทศไทยในปัจจุบันตรงบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แถบจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ก็ยังคงมีกลุ่มคนที่พูดภาษาเขมรอยู่ด้วย ดังนั้นการถ่ายอิทธิพลต่างๆ รวมทั้งภาษาก็คงมีความเป็นไปได้อยู่บ้าง ในส่วนคำยืมภาษาฝรั่งเศสนั้น แม้ประเทศกัมพูชาจะเคย

¹⁷ สำหรับคำนี้เป็นคำบาลี สันสกฤต โดยยืมผ่านจากภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง

เป็นประเทศอาณานิคมของฝรั่งเศส แต่สำหรับชื่อสถานที่หมู่บ้านในปัจจุบันกลับพบคำยืมภาษาฝรั่งเศสน้อยมาก เหตุผลน่าจะมาจากการที่ชื่อหมู่บ้านต่างๆ มีมานานแล้ว การเรียกชื่อเป็นเรื่องความเข้าใจของชาวบ้านกันเองมากกว่า เหตุผลของการยืมคำจากต่างประเทศสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะว่า สิ่งที่จะใช้เรียกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ไม่เคยมีหรือเกิดขึ้นในประเทศนั้นๆ มาก่อน ดังนั้นคำว่า เทอริฐ ซึ่งเป็นคำยืมภาษาฝรั่งเศส Caoutchouc แปลว่า ยาง นั้นก็น่าจะมาจากเหตุผลที่ว่า การทำเกษตรกรรมเพาะปลูกยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจคงจะถูกพัฒนาโดยคนฝรั่งเศสที่เข้ามาในช่วงที่เป็นประเทศอาณานิคมนั่นเอง

บทที่ 5

สรุป

จากการศึกษาลักษณะของชื่อเฉพาะของสถานที่ของอาณาจักรเขมร สามารถแบ่งกลุ่มข้อมูลได้เป็นสองกลุ่มข้อมูล คือ ข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในศิลาจารึกเขมรโบราณ และข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยปัจจุบัน

ข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในศิลาจารึกเขมรโบราณ ยังสามารถแบ่งเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ตามยุคสมัยของประวัติศาสตร์เป็นสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครโดยในแต่ละสมัย ยังปรากฏข้อมูลชื่อสถานที่ที่เป็นภาษาสันสกฤตและภาษาเขมรโบราณ

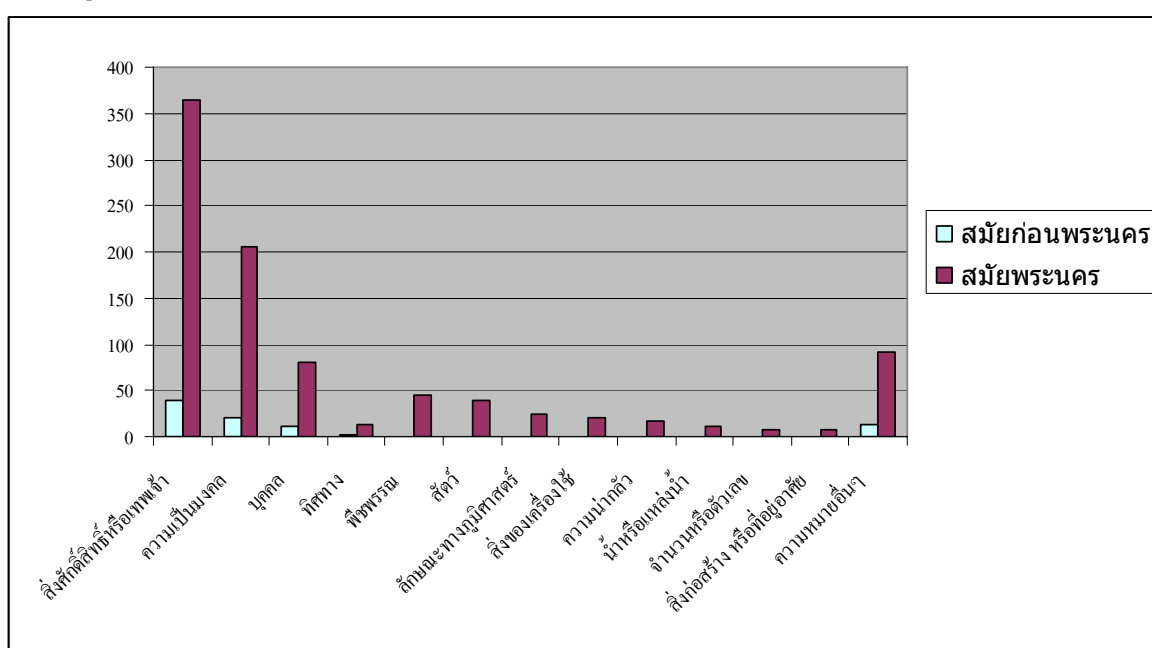
ผลจากการศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในศิลาจารึกอาณาจักรเขมรโบราณ โดยอิงตามกลุ่มความหมายพบว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยก่อนพระนคร มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า มากที่สุด รองลงมาคือความเป็นมงคล บุคคล ทิศทาง ตามลำดับ ส่วนชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตในสมัยพระนคร พบว่ามีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า มากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นมงคล บุคคล พืชพรรณ สัตว์ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งที่น่ากลัว ทิศทาง แหล่งน้ำ ตัวเลข สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย ตามลำดับ สามารถแสดงตารางเปรียบเทียบและแผนภูมิ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต

ความหมาย	สมัยก่อนพระนคร	สมัยพระนคร
สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า	40	364
ความเป็นมงคล	20	206
บุคคล	11	80
ทิศทาง	2	13
พืชพรรณ	-	44
สัตว์	-	39
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	-	24
สิ่งของเครื่องใช้	-	21
ความน่ากลัว	-	16

น้ำหรือแหล่งน้ำ	-	12
จำนวนหรือตัวเลข	-	7
สิ่งก่อสร้าง หรือที่อยู่อาศัย	-	7
ความหมายอื่นๆ	14	91
รวม	87	924

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต

จะเห็นได้ว่าลักษณะของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตทั้งในสมัยก่อนพระนคร และสมัยพระนคร สามลำดับแรกมีลักษณะของความถี่ที่เหมือนกันคือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเทพเจ้า ความเป็นมงคล และ บุคคล ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตทั้งใน สมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร มีแนวคิดและนิยมนำเอาชื่อเฉพาะ เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือเทพเจ้า ความเป็นมงคล และ บุคคล มาใช้เป็นลักษณะของชื่อสถานที่มากที่สุด และจากการ วิเคราะห์ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤตยังพบอีกว่า จำนวนของกลุ่มความหมายในสมัยพระ นคร มีมากกว่าในสมัยก่อนพระนคร ก็เนื่องมาจากจำนวนของศิลาจารึกในสมัยพระนครที่มีมากกว่า ในสมัยก่อนพระนคร ทำให้ จำนวนข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยพระนครมีมากขึ้นและมี กลุ่มความหมายอื่นๆ มากขึ้นตามไปด้วย

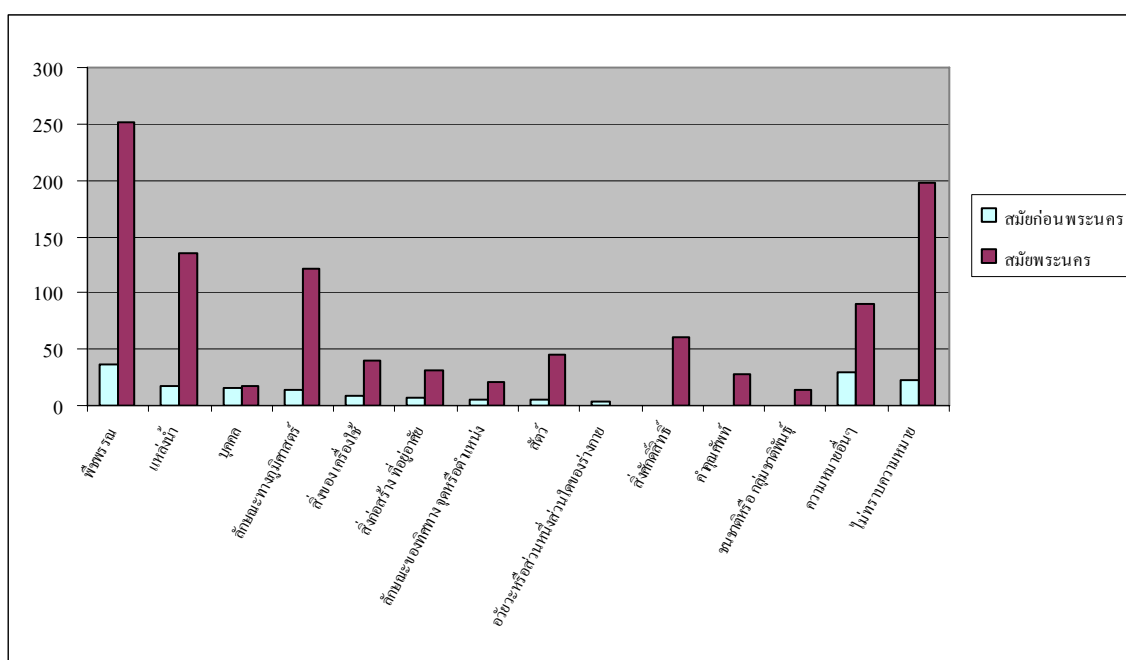
จากการวิเคราะห์ข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต นอกจากจะมีชื่อที่แสดงให้เห็นการเคารพนับถือศาสนาพราหมณ์ทั้งในสวณิกายและไวษณพนิกายแล้วยังทำให้ทราบถึงการเคารพนับถือพุทธศาสนาในอาณาจักรเขมร โบราณอีกด้ยว่า คงจะมีการนับถือพระพุทธศาสนาแบบมหายานในนิกายโยคาจาระหรือนิกายวิชฌานวาท เพราะมีการปรากฏชื่ออาจารย์ที่สำคัญของพุทธศาสนาฝ่ายมหายานในนิกายนี้ร่วมอยู่ด้วย

สำหรับผลการศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในศิลาจารึกโดยอิงตามกลุ่มความหมายพบว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยก่อนพระนคร มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพืชพรรณ มากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งน้ำ บุคคล ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย ทิศทาง สัตว์ อวัยวะ ตามลำดับ ส่วนชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณในสมัยพระนครพบว่ามีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ พืชพรรณ มากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งน้ำ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สัตว์ สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้างหรือที่อยู่อาศัย คำคุณศัพท์ ทิศทาง บุคคลและ ชนชาติหรือชาติพันธุ์ ตามลำดับ สามารถแสดงตารางเปรียบเทียบและแผนภูมิ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรโบราณ

ความหมาย	สมัยก่อนพระนคร	สมัยพระนคร
พืชพรรณ	37	252
แหล่งน้ำ	18	135
บุคคล	15	17
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	14	121
สิ่งของ เครื่องใช้	8	40
สิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย	7	31
ลักษณะของทิศทาง จุดหรือตำแหน่ง	6	20
สัตว์	5	45
อวัยวะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย	3	-
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	-	60
คำคุณศัพท์	-	27
ชนชาติหรือ กลุ่มชาติพันธุ์	-	14
ความหมายอื่นๆ	29	91
ไม่ทราบความหมาย	23	197
รวม	165	1050

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมร โบราณ

จะเห็นได้ว่าลักษณะของชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมร โบราณทั้งในสมัยก่อนพระนคร และสมัยพระนคร สองลำดับแรกมีลักษณะของความถี่ที่มากเหมือนกันคือ พืชมรรณ และ แหล่งน้ำ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมร โบราณทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร มีแนวคิดและความนิยมนำเอาชื่อเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ พืชมรรณและแหล่งน้ำมาใช้เป็นลักษณะของชื่อสถานที่มากที่สุด และเนื่องจากจำนวนของศิลาจารึกในสมัยพระนครที่มีเป็นจำนวนมากกว่าสมัยก่อนพระนคร ทำให้ชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยพระนครมีจำนวนชื่อและความหลากหลายทางความหมายมากกว่าสมัยก่อนพระนคร

เมื่อนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต พบว่าแนวคิดและความนิยมในการตั้งชื่อสถานที่ของทั้งสองภาษาในสมัยเขมร โบราณมีความแตกต่างกัน โดยชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตทั้งสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครจะมีแนวคิดและความนิยมการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความมีมงคลมากที่สุด ในขณะที่ชื่อสถานที่ภาษาเขมร โบราณทั้งสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนครจะมีแนวคิดและความนิยมการตั้งชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชมรรณมากที่สุด และความหมายเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ และลักษณะทางภูมิศาสตร์อยู่ในระดับรองลงมา สะท้อนให้เห็นแนวคิดของคนเขมร โบราณว่า ภาษาสันสกฤตเป็นภาษาที่ศักดิ์สิทธิ์ เกี่ยวข้องกับความเชื่อและศาสนา จึงนิยมตั้งชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความมีมงคล ซึ่งแตกต่างจากการ

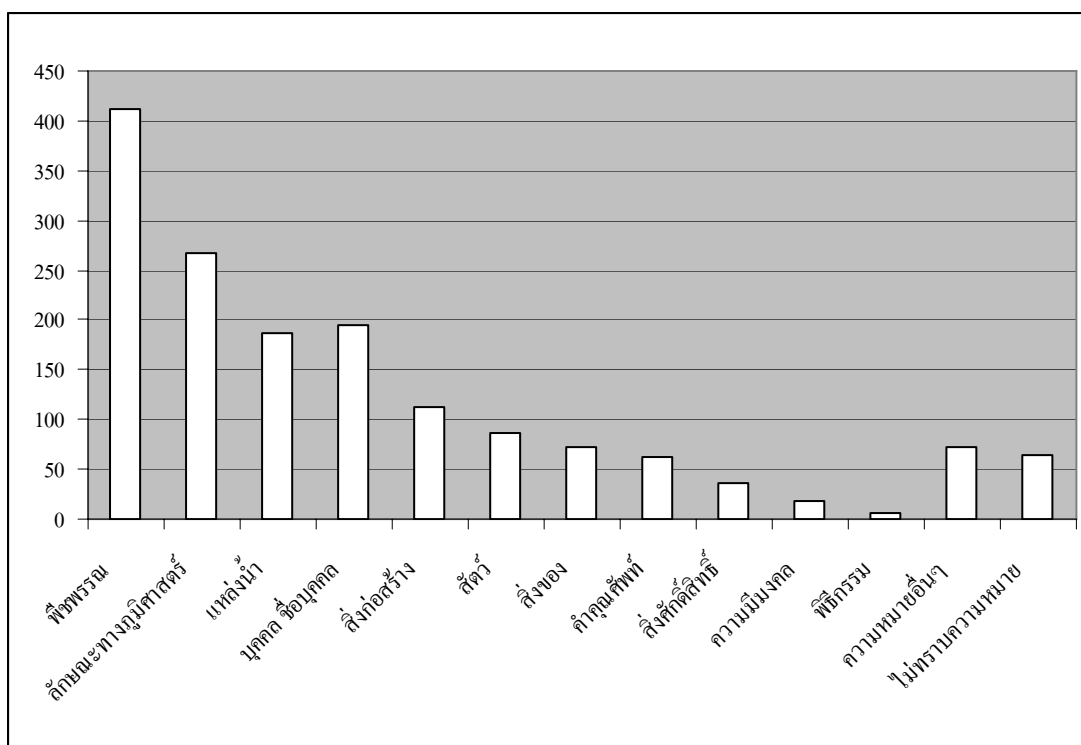
ตั้งชื่อภาษาเขมรที่นิยมตั้งชื่อตามลักษณะแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ดังนั้นชื่อเฉพาะของสถานที่ส่วนใหญ่ที่พบจึงแนวโน้มเป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพรรณพืช แหล่งน้ำ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นสำคัญ

ในส่วน of ข้อมูลชื่อเฉพาะของสถานที่ในสมัยปัจจุบัน ซึ่งเก็บข้อมูลจากชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเคยเป็นราชธานีเก่าแก่ของอาณาจักรเขมรโบราณ โดยผลการศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ซึ่งอิงตามกลุ่มความหมายพบว่า ชื่อเฉพาะของสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ มีลักษณะของความหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชพรรณ มากที่สุด รองลงมาคือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ แหล่งน้ำ บุคคล หรือชื่อบุคคล สิ่งก่อสร้าง สัตว์ สิ่งของ คำคุณศัพท์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความมีมงคล และ พิธีกรรม ตามลำดับ สามารถแสดงตารางและแผนภูมิ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรปัจจุบัน

ความหมาย	สมัยปัจจุบัน
พืชพรรณ	411
ลักษณะทางภูมิศาสตร์	267
แหล่งน้ำ	187
บุคคล ชื่อบุคคล	195
สิ่งก่อสร้าง	112
สัตว์	86
สิ่งของ	72
คำคุณศัพท์	62
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	37
ความมีมงคล	19
พิธีกรรม	7
ความหมายอื่นๆ	72
ไม่ทราบความหมาย	64
รวม	1591

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมรปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่า ลักษณะชื่อเฉพาะของสถานที่ในปัจจุบันนิยมตั้งชื่อตามลักษณะแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ คือ พืชมรรณ และลักษณะภูมิศาสตร์ มากกว่าลักษณะอื่น

เมื่อนำชื่อเฉพาะของสถานที่ทั้งสามสมัยมาเปรียบเทียบกัน จะพบว่าชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาสันสกฤต พบเป็นจำนวนมากในสมัยโบราณ แม้ในปัจจุบันจะปรากฏร่องรอยของภาษาสันสกฤตอยู่บ้างแต่ก็มีจำนวนน้อยมาก อาจเนื่องมาจากที่คนเขมรเข้าใจภาษาสันสกฤตน้อยลง การที่คนเขมรส่วนมากหันมานับถือศาสนาพุทธแบบเถรวาท ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งเพราะต้องทำความเข้าใจภาษาที่มาพร้อมกับศาสนา คือ ภาษาบาลี เพราะฉะนั้นจะพบคำภาษาบาลีปรากฏในชื่อสถานที่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน รวมทั้งปรากฏคำภาษาอื่น เช่น ภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศไทยและฝรั่งเศสที่สืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์

สำหรับชื่อเฉพาะของสถานที่ภาษาเขมร พบว่าลักษณะของชื่อเฉพาะของสถานที่ที่นิยมมากที่สุด ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืชมรรณ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ของอาณาจักรเขมรตั้งแต่ในอดีตจนถึงในปัจจุบัน พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ที่เอื้อประโยชน์แก่การเกิดขึ้นของพืชมรรณต่างๆ ดังนั้นการนำชื่อของพืชมรรณต่างๆ เหล่านี้มาใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ ก็คงนำมาจากพืชมรรณในสภาพแวดล้อมที่พบเห็นของท้องถิ่นหรือพื้นที่ในบริเวณนั้นเช่นกัน สำหรับชื่อเฉพาะของสถานที่ในลักษณะที่รองลงมาก็พบว่า

มีลักษณะอิงตามกลุ่มความหมายที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ แหล่งน้ำ และ บุคคลหรือชื่อของบุคคล โดยลักษณะของชื่อเฉพาะที่เป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์และแหล่งน้ำนั้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพทางภูมิศาสตร์ที่โดดเด่นของพื้นที่เหล่านั้น ส่วนลักษณะของชื่อเฉพาะที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือชื่อของบุคคลนั้น ก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบุคคลโดยชื่อบุคคลเหล่านี้อาจเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในพื้นที่หรืออาจเป็นบุคคลแรกๆ ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่และได้รับการยกย่องจนนำเอาชื่อของบุคคลนั้นไปใช้เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ และถูกเรียกต่อๆ กันมาจนถึงในสมัยปัจจุบัน ดังนั้นในกรณีที่เกิดมีการตั้งหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ แนวโน้มของการตั้งชื่อสถานที่ภาษาเขมรก็คงจะมีความนิยมการตั้งชื่อสถานที่ให้มีความหมาย อิงจากสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เช่น พรรณพืช แหล่งน้ำ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ นั่นเอง

ในส่วนของโครงสร้างชื่อสถานที่พบว่าชื่อสถานที่ภาษาสันสกฤตทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร มีโครงสร้างเป็นชื่อเฉพาะและตามด้วยชื่อทั่วไป ส่วนภาษาเขมรโบราณทั้งในสมัยก่อนพระนครและสมัยพระนคร จะมีโครงสร้างเป็นชื่อทั่วไปและตามด้วยชื่อเฉพาะ สำหรับภาษาเขมรปัจจุบันนั้น โครงสร้างของชื่อสถานที่จะเป็นชื่อทั่วไปตามด้วยชื่อเฉพาะเหมือนกับโครงสร้างชื่อสถานที่ในภาษาเขมรโบราณ.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กั้ววล คัชชิวา. “คำยืมบาลีสันสกฤตในภาษาเขมร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎิบัณฑิต สาขาวิชา
ภาษาเขมร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

กรมศิลปากร. **จารึกในประเทศไทย เล่ม 1.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2529.

_____. **จารึกในประเทศไทย เล่ม 2.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2529.

_____. **จารึกในประเทศไทย เล่ม 3.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2529.

_____. **จารึกในประเทศไทย เล่ม 4.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2529.

_____. **จารึกในประเทศไทย เล่ม 5.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2529.

กุสุมา รัชมณิ. “ภูมินามอันเป็นมงคล.” **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** 25, 3 (เมษายน – มิถุนายน
2542) : 54-59.

จินตนา ยอดยิ่ง. “ประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่.” วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2519.

โถมสุภางค์ ทองปลิว. “การศึกษาความหมายชื่อหมู่บ้านและตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดเลย.”
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535.

ทะฉนั จันทรพันธ์ และ ชาดิชาย พรหมจักรินทร์. **พจนานุกรมเขมร(สุรินทร์)-ไทย-อังกฤษ.**
กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ชิบดิ บัวคำศรี. **ประวัติศาสตร์กัมพูชา.** กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2547.

_____. “เอกสารมหาบุรุษเขมร: การศึกษางานเขียนประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของกัมพูชา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2547.

นพพรณ พันธ์เมธา. **คลังคำ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2544.

บวรบรรณรักษ์ (นิยม รักไทย), หลวง. **ลัทธิอุท-ไท-อังกฤษ.** กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2552.

บุญรักษ์ อำไธสง. “ชื่อสถานที่ในภาษาอังกฤษ.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 3 (2540) : 9-27.

ปราณี กุลละวานิชย์. **ชื่อหมู่บ้านในมณฑลทลวงสีและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535.

ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์. **ภูมิศาสตร์ชนบท**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.

ไพฑูรย์ ปิยะปกรณ์. “ภูมินามของหมู่บ้านชนบทในจังหวัดชัยภูมิ.” **วารสารภูมิศาสตร์** 14, 3 (พฤศจิกายน 2532), 177-182.

_____. “ภูมินามการตั้งถิ่นฐานหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : วิเคราะห์รูปแบบทางภูมิศาสตร์ของนามทั่วไป.” **วารสารภูมิศาสตร์** 20, 3 (ธันวาคม 2538) : 17-30.

ไพฑูรย์ พงศบุตร. “คำประกอบชื่อภูมิประเทศที่บอกลักษณะภูมิประเทศของท้องถิ่นในประเทศไทย.” **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** 13, 2 (มกราคม – มีนาคม 2531) : 36-50.

_____. “การศึกษาความหมายและที่มาของคำบางคำที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ท้องถิ่นในประเทศไทย.” **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** 15, 2 (มกราคม – มีนาคม 2533) : 37-48.

มนู วัลย์เพชร และคณะ. **รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับชื่อภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐม**. นครปฐม : ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.

มยุรี วีระประเสริฐ. “หลักฐานประวัติศาสตร์และหลักฐานโบราณคดีในประเทศไทย.” ใน **โบราณคดีและประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**, 9-61. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโบราณคดี, 2545.

_____. “ประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรกัมพูชาโบราณโดยสังเขป.” ใน **โบราณคดีและประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**, 215-244. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโบราณคดี, 2545.

_____. “ศรีจนาศะ หรือ จนาสะปุระ : ข้อสันนิษฐานเก่า-ใหม่.” ใน **ประวัติศาสตร์สยามประเทศที่ถูกลืม ศรีจนาศะ รัฐอิสระที่ราบสูง**, 87-122. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2545.

รุ่งอรุณ ทิมขุนทด และ มะลิวัลย์ บุรณพัฒนา. **รายงานการวิจัยเรื่องชื่อหมู่บ้านในอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

วนิดา ศรีสินธุรส. “ชื่อบ้านนามเมืองในเขตอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา.” **ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม**, 2534.

วราณี โอสธารมย์. “ประวัติและพัฒนารเมืองเสียมเรียบ.” **จุลสารไทยคดีศึกษา** 16, 2 (พฤศจิกายน 2542- มกราคม 2543) : 7-26.

วิสุทธิ บุญยกุล. “เทวสถาน.” ใน **วิสุทธิอักษร**, 260-265. กรุงเทพฯ : บ.อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2554.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาชนบท : วิธีการวิจัย ทฤษฎีและการเปลี่ยนแปลงในสังคมชนบท

ไทย. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2528.

สอาด บุญเกิด และคณะ. **ชื่อพรรณไม้ในเมืองไทย**. กรุงเทพฯ : พ.จิระการพิมพ์, 2543.

สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุง. “ชื่อหมู่บ้านในจังหวัดนครปฐม.” วารสารภาษาและวัฒนธรรม. 19,1(มกราคม-มิถุนายน 2543) : 51-76.

สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุง. **ชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย : กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.**

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. “ชื่อบ้านนามเมืองในภาคใต้.” ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 3, 982-985. กรุงเทพฯ : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. **ประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ถึง พ.ศ. 2000**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

_____. **ประวัติเมืองพระนคร (ANGKOR) ของขอม**. กรุงเทพฯ : จันฉฉฉฉ, 2526.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และ สุขุมาวดี จำหิรัญ. **ชื่อหมู่บ้านของอำเภอเมืองสุรินทร์**. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

อภิศักดิ์ โสมอินทร์. **ภูมิศาสตร์ชนบท**. มหาสารคาม : ภาควิชาภูมิศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2522.

อุไรศรี วรชะวิน. **จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร ค.ศ.1566-ค.ศ. 1747**. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2542.

_____. **พจนานุกรมศัพท์จารึกนครวัดสมัยหลังพระนคร**. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2542.

_____. **ร่องรอยภาษาเขมรในภาษาไทย**. แปลโดย อรวรรณ บุญยฤทธิ์ และคณะ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี, 2553.

ภาษาต่างประเทศ

Aymonier, Étienne. **Le Cambodge I : Le royaume actuel**. Paris : Ernest leroux, 1900.

_____. **Le Cambodge II : Les provinces siamoises**. Paris : Ernest leroux, 1901.

_____. **Le Cambodge III : Le groupe d'Angkor et l'histoire**. Paris : Ernest leroux, 1904.

- Aymonier, Étienne. **Khmer Heritage in the Old Siamese Provinces of Cambodia**. Bangkok : White Lotus, 1999.
- Bapat, P.V., ed. **2500 Years of Buddhism**. New Delhi : Ministry of Information and Broadcasting Government of India, 1997.
- Barth, Auguste. **Inscriptions Sanscrites du Cambodge : Extraits des notices et extraits des manuscrits de la bibliotheque nationale**. Paris : Imprimerie nationale, 1885.
- Beal, Samuel. **Si Yu Ki Buddhist Records of the Western World**. 2 vols. Delhi : Munshiram manoharlal, 1969.
- Bergaigne, Abel. **Inscriptions Sanscrites de Campa et du Cambodge**. Paris : Imprimerie nationale, 1893.
- Bhattacharya, Kamaleswar. "The Religions of Ancient Cambodia." in **Sculpture of Angkor and Ancient Cambodia : Millennium of Glory**, 34-52. Edited by Helen Ibbitson Jessup and Thierry Zephir. Washington : National Gallery of Art, 1997.
- _____. **Les Religions Brahmaniques dans L' ancien Cambodge**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1961.
- Boas, Franz. "On geographical names of the Kwakiutl Indians." in **Language in Culture and Society**, 171-181. New York. Harper & Row, 1964.
- Boisselier, J. **La statuaire Khmer et son évolution**. 2 vols. Saigon : École française d' Extrême-Orient, 1955.
- _____. **Tendances de l'art Khmer**. Paris : Presses Universitaires de France, 1956.
- _____. **Le Cambodge**. Paris : Manuel d' Archeologie de l'Asie du Sud-Est series, 1966.
- _____. " Notes sur l'art du bronze dans l'ancien Cambodge." **Artibus Asiae** 29, 4 (1967) : 275-334.
- _____. "Un bronze d' epoque preangkorienne." **Revue du Louvre** 6 (1971) : 369-371.
- Boulbet, Jean et Bruno Dagens. **Les site archéologiques de la region du Bham Gulen(Phnom Kulen)**. Paris : Art asiatique, 1973.
- Briggs, Lawrence Palmer. "Siamese Attacks on Angkor Before 1430." **The Far Eastern Quarterly** 8, 1 (November 1948) : 3-33.
- _____. "The Khmer Empire and the Malay Peninsula." **The Far Eastern Quarterly** 9, 3 (May 1950) : 256-305.

- Briggs, Lawrence Palmer. **The Ancient Khmer Empire**. Philadelphia : American Philosophical Society, 1951.
- Bruguier, Bruno, and Juliette Lacroix. **Guide archéologique du Cambodge Tome I : Phnom Penh et les provinces méridionales**. Phnom Penh : Reyum, 2009.
- Chakravarti, Adhir. **The Sdok Kak Thom Inscription Part I : A Study in Indo-Khmer Civilization**. Calcutta : Sanskrit College, 1978.
- _____. **The Sdok Kak Thom Inscription Part II :Text, Translation and Commentary**. Calcutta : Sanskrit College, 1980.
- Cœdès, George. “La stèle de Tép Pranam(Cambodge).” **Journal asiatique** 10, 12 (1908) : 203-225.
- _____. “Les inscriptions de Bat Cum (Cambodge).” **Journal asiatique** 10, 12 (1908) : 213-252.
- _____. “Note additionnelle : La stèle de Tép Pranam.” **Journal asiatique** 10, 12 (1908) : 253-254.
- _____. “Note additionnelle : Les inscriptions de Bat Cum.” **Journal asiatique** 10, 13 (1909) : 511-513.
- _____. “Etudes Cambodgiennes : Deux inscriptions sanskrites du Fou-Non.” **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 31 (1931) : 1-12.
- _____. “À la recherche du Yaśodharāśrama.” **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 32, 1 (1932) : 71-112.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol I**. Hanoi : École française d' Extrême-Orient, 1937.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol II**. Hanoi : École française d' Extrême-Orient, 1942.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol III**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1951.
- _____. “Études Indochinoises.” **Bulletin de la Société des Études Indochinoises**, Nouvelle Série-Tome XXVI, No.4 (1951) : 437-462.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol IV**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1952.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol V**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1953.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol VI**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1954.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol VII**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1964.
- _____. **Inscriptions du Cambodge Vol VIII**. Paris : École française d' Extrême-Orient, 1966.

- Cœdès, George. **The Indianized State of Southeast Asia**. Translated from the French by Susan Brown Cowing ; edited by Waler F. Vella. Honolulu : The University Press of Hawaii, 1968.
- Cœdès, George et Dupont, Pierre. "Les inscriptions du Prasat Kôk Pô," **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 37(2) (1937) : 379-413.
- Cœdès, George et Dupont, Pierre. "Les steles de Sdok Kok Thom, Phnom Sandak et Prah Vihar," **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 43 (1946) : 56-134.
- Coe, Michael D. **Angkor and the Khmer Civilization**. London: Thames&Hudson, 2004.
- Coral Rémusat Gilbert (de). **L' art Khmer, les grandes étapes de son évolution**. 2nd ed., 2 vol. Paris : Études d'art et d' ethnologie asiatiques, 1951.
- Cunningham, Alexander. **The Ancient Geography of India**. Varanasi : Indological Book House, 1963.
- Dalet Robert. "Quelques nouvelles sculptures Khmères." **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 35 (1935) : 147-158.
- _____. "Recherches archéologiques au Cambodge." **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 36 (1936) : 23-60.
- Dey, Nando lal. **The Geographical Dictionary of Ancient and Mediaeval India**. New Delhi : Cosmo Publications, 1979.
- Dupont, Pierre. **La statuaire Préangkorienne**. Ascona : Artibus Asiae, 1955.
- Dutt, Nalinaksha. **Aspects of Mahāyāna Buddhism and Its Relation to Hīnāyāna**. London : Luzac & Co., 1930.
- _____. **Buddhist Sects in India**. Delhi : Motilal Banarsidass, 1978.
- _____. **Mahayana Buddhism**. Delhi : Motilal Banarsidass, 1978.
- _____. **Early History of the Spread of Buddhism and the Buddhist Schools**. New Delhi : Rajesh Publications, 1980.
- Elbert, Sumuel H. "The domain of place names in Hawai'i" in **Linguistics and Anthropology. In honor of C.F. Voegelin**, by M.D. kindade, K.L. Pike and O. Wermn, 137-181. The Peter de Pidder Press, 1975.
- Filliozat Jean. "Notices sur la vie et les travaux de M.George Cœdès." **Bulletin de l' École française d' Extrême-Orient** 57 (1970) : 1-24.

- Giteau, Madeleine. **Histoire du Cambodge**. Paris : Librairie Marcel Didier, 1957.
- _____. **Histoire d'Angkor**. Paris : Presses Universitaires de France, 1974.
- Groslier, George. **La sculpture khmère ancienne**. Paris : Collection française des arts orientaux, 1925.
- Groslier, George. **Les collections khmères du musée Albert Sarraut a Phnom-Penh**. Paris : G. Van Oest, 1931.
- Gupta, Parmanand. **Geographical names in ancient Indian inscriptions**. Delhi : Mayur Press, 1977.
- Huffman, Franklin E. "Thai and Cambodia - A Case of Syntactic Borrowing?." **Journal of the American Oriental Society** 93, 4 (Oct. - Dec., 1973) : 488-509.
- I-Tsing. **A Record of the Buddhist Religion as Practised in India and the Malay Archipelago**, translated by J. Takakusu. Delhi : Munshiram Manoharlal, 1966.
- Jacques, Claude. "Supplément au tome VIII des inscriptions du Cambodge." **Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient** 58(1971) : 177-195.
- Jenner, Philip N. **A Chronological Inventory of The Inscriptoins of Cambodia**. Hawaii : University of Hawaii, 1980.
- _____. **A Dictionary of Pre-Angkorian Khmer**. Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009.
- _____. **A Dictionary of Angkorian Khmer**. Bangkok : Amarin Printing Co., Ltd., 2009.
- Lewitz, Saveros. "La toponymie Khmère." **Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient** 53(2) (1967) : 375-452.
- Long Seam. **Dictionnaire du Khmer ancien : D' après les inscriptions du Cambodge du Vie.-VIIIe. Siècles**. Phnom Penh : Phnom Penh Printing House, 2000.
- Lunet de Lajonquère, E. **Inventaire descriptif des monuments du Cambodge I**. Paris : Ernest Leroux, 1902.
- _____. **Inventaire descriptif des monuments du Cambodge II**. Paris : Ernest Leroux, 1907.
- _____. **Inventaire descriptif des monuments du Cambodge III**. Paris : Ernest Leroux, 1911.
- Majumdar, R.C. **Inscriptions of Kambuja**. Calcutta : The Asiatic Society, 1953.

- Marchal, Henri. **La collection Khmère, (Musée Louis Finot)**. Hanoi : École française d'Extrême-Orient, 1939.
- Martini, François. "De la signification de BA et ME affixes aux noms de monuments khmers." **Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient** 44 (1951) : 201-209.
- Monier-Williams, M. **A Sanskrit-English Dictionary**. London : Oxford University Press, 1960.
- National Center of Traditional Medicine. **Cambodia Medicinal Plants Vol. I-II**. Phnom Penh : Ministry of Health, 2006.
- Krassem, Maha Bidur. **Inscriptions Modernes d'Angkor**. Paris : Cedoreck, 1984.
- Pelliot, P. "Le Fou-nan." **Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient** 3 (1903) : 248-303.
- _____. "Deux Itinéraires de Chine en Inde à la fin du VIIIe Siècle." **Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient** 4 (1904) : 131-413.
- Pottier, Christophe. **Carte archéologique de la région d'Angkor Zone Sud**. Paris : Université Paris III-Sorbonne Nouvelle Ufr Orient et Monde Arabe, 1999.
- Pou, Saveros. "Les noms de monuments Khmers." **Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient** 78 (1991) : 203-225.
- _____. "From Old Khmer Epigraphy to Popular Tradition : A Study in the Names of Cambodian Monuments." In **Southeast Asian Archaeology 1990 : Proceedings of the Third Conference of the European Association of Southeast Asian Archaeologists**, 7-24. Edited by Ian Glover. Hull: Centre for South-East Asian Studies, 1992.
- _____. **Nouvelles inscriptions du Cambodge I**. Paris : École française d'Extrême-Orient, 1989.
- _____. **Nouvelles inscriptions du Cambodge II**. Paris : École française d'Extrême-Orient, 1996.
- _____. **Dictionnaire vieux Khmer – Français-Anglais**. Paris : Cedoreck, 1999.
- _____. **Nouvelles inscriptions du Cambodge II&III**. Paris : École française d'Extrême-Orient, 2001.
- Prapandvidya, Chirapat. "The Sab Bak Inscription : Evidence of an Early Vajrayana Buddhist Presence in Thailand." **The Journal of the Siam Society** 78, 2 (1990) : 10-14.
- Salzmann, Zdenek. "Toponymy of the Bigăr Region in the Romanian Banat." **Anthropological Linguistics** 32, 1-2 (1990) : 120-138.

Terry G. Jordan and Lester Rowntree. **The Human Mosaic : A Thematic Introduction to Cultural Geography**. Harper & Row : New York, 1976.

Trouvé, Georges. “Étude sur le Prei Prasat, le Prasat Komnap et l’édicule qui abritait la cinquième stèle inscrite du Baray Oriental.” **Bulletin de l’ École française d’ Extrême-Orient** 32, 1 (1932) : 113-126.

Trouvé, Georges. “Prasat Ak Yom.” **Bulletin de l’ École française d’ Extrême-Orient** 35 (1935) : 475-477.

Vickery, Michael. **Cambodia and Its Neighbors in the 15th Century**, ARI Working Paper Series No.27. Singapore : Asia Research Institute, 2004.

_____. **History of Cambodia**. Phnom Penh : Pre-Angkor Studies Society, 2002.

Vidal J. E. , Martel Gabrielle, et Lewitz Saveros. “Notes ethnobotaniques sur quelques plantes en usage au Cambodge.” **Bulletin de l’ École française d’ Extrême-Orient** 55 (1969) : 171-232.

Walters, O. W. “Chen-Li-Fu.” **The Journal of the Siam Society** 48, 2 (November 1960) : 1-35.

Woodward, Hiram W. Jr. “Some Buddha Images and the Cultural Developments of the Late Angkorian Period.” **Artibus Asiae** 42, 2-3 (1980) : 155-174.

_____. “Tantric Buddhism at Angkor Thom.” **Ars Orientalis** 12(1981) : 57-67.

_____. “The Bâyon-Period Buddha image in the Kimbell Art Museum.” **Archives of Asian Art** 32(1979) : 72-83.

ឌុ. គាម. **សាវតារទាក់ទងភូមិសាស្ត្រខ្មែរ**. ភ្នំពេញ: បណ្ណាគារ, 1968.

ពុយ គា. **រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ពីឆ្នាំ ១៩៤៥ ដល់ ឆ្នាំ ២០១០**. ភ្នំពេញ : ពន្លឺខ្មែរ, 2010.

ឡុង សៀម. **ស្ថាននាមវិទ្យាខ្មែរ**. ភ្នំពេញ: ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, 1997.

អេង សុត. **ឯកសារមហាបុរសខ្មែរ**. ភ្នំពេញ: ក្រសួងអប់រំ, 2001.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Royal Government of Cambodia. **Organization** [online], Accessed 9 July 2008. Available from <http://www.cambodia.gov.kh/unisql1/egov/english/organ.admin.html>.

SEA Lang Projects. **Corpus of Khmer Inscriptions** [online], Accessed 12 September 2008. Available from <http://sealang.net/classic/khmer>.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายทรงธรรม ปานสกุณ
ที่อยู่	๖๗๒ฟ. ซอยย่านโพธิ์ทอง อ.เมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๐๐๐
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๓๘	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา อุตสาหกรรม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๔๕	สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. ๒๕๔๘	สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเคมีศึกษา ภาควิชา ภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร